

VJESNIK

SLUŽBENI

VOJNOG ORDINARIJATA

GODINA: XXV • BROJ: 1 (90) • 2022.

Križni put Hrvatske vojske i policije na zagrebačkom Ksaveru
Zagreb, 27. ožujka 2022.

VJESNIK

SLUŽBENI
VOJNOG ORDINARIJATA

GODINA: XXV • BROJ: 1 (90) • 2022.

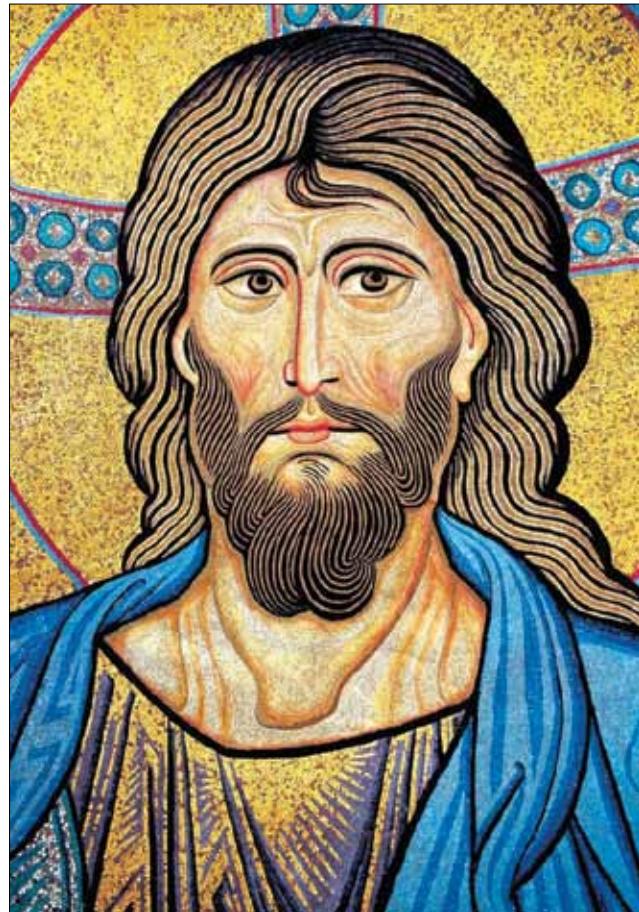
SLUŽBENI VJESNIK VOJNOG ORDINARIJATA U REPUBLICI HRVATSKOJ
Izdavač: Vojni ordinarijat u Republici Hrvatskoj, Ksaverska cesta 12, 10000 ZAGREB
tel: 01/4670-660; 01/4670-659; 01/3784-489 (MORH); faks: 01/4670-662
www.vojni-ordinarijat.hr; e-pošta: vojni.ordinarijat@mohr.hr
Odgovara: Msgr. Jure Bogdan, vojni ordinarij

PORUKA VOJNOGA ORDINARIJA U RH MSGR. JURE BOGDANA ZA USKRS 2022.

*Draga braćo i sestre obasjani svjetлом vjere
u Kristovo uskrsnuće!*

1. Pri kraju smo četrdesetodnevnoga korizmenog vremena i na početku Velikoga tjedna, pred Svetim trodnevljem i središnjom proslavom Uskrsa. Sabiremo u rukovet ljubavi sve dobre i plemenite nakane, odricanja, pokore i postove, molitve i djela bratske ljubavi, vidljive znakove obraćenja i čišćenja srca. Po tim ljekovitim sredstvima ozdravljamo od svoje zloće i kidamo nerazmrsive spone grijeha da u nama mogu odjeknuti radosni usklici uskrsnoga hvalospjeva i pobjedne pjesme. Uskrsna je *Aleluja* oda radosti životu, pobjedi života nad smrтi, svjetlosti nad mраком, ljubavi nad mržnjom, nade nad beznađem i očajavanjem. Isus Krist je svojim uskrsnućem skršio moć grijeha i uništio «žalac smrти», a «*Pobjeda iskapi smrt*» (1Kor 15, 54 – 55). On je početnik našega spasenja, «Alfa i Omega, Prvi i Posljednji, Početak i Svršetak» (Otk 22, 13), sjajna zvijezda Danica, «Danica koja ne zna zalaza, povratnik od mrtvih koji svijetli svakom čovjeku te živi i kraljuje u vijeće vjekova» (*Exultet – Svečani hvalospjev uskrsnoj svijeći u uskrsnome bdjenju*). Crkva neoslabljenim žarom slavi i naviješta ovu nadvremensku istinu, otajstvo preobrazbe i obnove čovječanstva i svijeta po izvanrednoj Božjoj snazi, raspirujući plamen vjere i nade u *spašenim grješnicima* koji podnose razne nevolje i trpe na putu prema vječnosti – «Božji narod na putu», «putujuća Crkva – Ecclesia peregrinans».

2. Svako vrijeme poznaje svoje muke. Nešto duže od dvije godine suočavamo se s pandemijom izazvanom koronavirusom koja je ostavila vidljive i manje vidljive tragove koji će se s vremenom tek pokazati. Što smo sve proživiljavali i kako teško podnosili ograničavanje kretanja, na trenutke do potpune zatvorenosti i izoliranosti, života na kapaljku.

Stoga smo se obradovali nedavnoj objavi o popuštanju i stavljanju izvan snage gotovo svih mjera i najavi skoroga kraja pandemije. Čovjek je biće odnosa i upućenosti na druge, dijeli s drugima radosti i žalosti, tuge i tjeskobe, nadanja i planove. Nitko sam ne može biti sretan, a nepodijeljena žalost i nesreća slamaju.

3. Istodobno dok se veselimo normalizaciji života s bolom svjedočimo o krvoprolici i širenju ratnoga vihora u svijetu, osobito posljednji mjesec i pol u Ukrajini. Krvavi pohodi i nasilje bez granica, apokaliptični prizori izazivaju strah i strepnje. Uznemireni i nesigurni pred otvorenim prijetnjama od većega uništenja, izgubljeni u moru selektivnih informacija i teorija urota uzetih iz mnogo veće

zalihe zla, sve manje razumijemo svijet oko sebe. Kao da je cijeli svijet i čovječanstvo, sve što se stoljećima gradilo, na kocki. U općoj neizvjesnosti svakim danom raste naša nijemost i nemoć, a umanjuje se povjerenje i optimizam. Stravične i jezive slike opustošenih gradova i sela, ranjenih i ubijenih, napose djece i nemoćnih civila, kolone prisilno raseđenih podsjećaju nas na strašnu cijenu koju smo početkom devedesetih platili za svoju slobodu. Boli spoznaja da povijest i nije učiteljica života, jer su ljudi nemarni i samovoljni učenici koji ponavljaju pogreške i podlježu sponzoriranom sustavnom uništavanju u kajinovskim bratoubilačkim ratovima. Zlo je najsnažnije kada se zaogrne plaštem dobra.

4. Dugo svijet nije bio u ovakvoj krizi i opasnosti. Čovječanstvo prolazi agoniju Getsemanskoga vrta. S mnoštvom pitanja bez pravih odgovora. Najviše što trenutno možemo učiniti jest povijati rane izranjenima «u bijeli omot ljubavi» (bl. M. Bulešić), izravno pogodenima i žrtvama rata, otvoriti riznice dobrote koje još čuvamo, pokazati solidarnost, suošćeјljivo srce i lice ljudskosti. S druge strane, u nemoći se rađa skromnost i poniznost, snažnija upućenost na Boga i povjerenje u njegovu svemoć, s obnovljenim pronalaskom «nebeskoga cilja» i otkrivanjem Božje volje.

5. U obredu Velike subote upalit ćemo od pripravljenog ognja uskrsne svijeće priznajući Krista jedinim gospodarom vremena, kojemu pripada sva čast i slava, «njegova su vremena i vjekovi, njemu slava i vlast po sve vjekove vječnosti». Svjetlost uskrsne svijeće simbolizira uskrsnulogu Krista i unosi se u crkvu da obasja i rasvjetli mrak. Svijet vapije za uskrsnom svjetlosti i onima koji će je unositi u tmine našega vremena. Sin se Božji rodio da prosvijetli i zagrije svijet božanskom ljubavi, a smrću i uskrsnućem raspršio je tamu zla i grijeha donijevši spasenje onima koji za njim čeznu.

6. Prazan grob na uskrsno jutro nemalo je zbumio žene koje su ga pohodile, s anđelovim pitanjem: «Što tražite Živoga među mr-

tvima? Nije ovdje, nego uskrsnu! Sjetite se kako vam je govorio dok je još bio u Galileji: 'Treba da Sin Čovječji bude predan u ruke grešnika, i raspet, i treći dan da ustane'» (Lk 24, 5 - 7). Zbumjenost i sumnje obuzele su i učenike, u strahu su, zatvoreni i skriveni od ljudi. Sve se mijenja kada im se ukazuje Krist, živi i uskrsnuli, pobjednik nad smrтi i donosi mir: «Mir vama!» Od zdvajanja i razočaranja dvojice učenika: «A mi se nadasmo da je on onaj koji ima otkupiti Izraela» (Lk 24, 21) do Tomine uvjerenosti: «Gospodin moj i Bog moj» (Iv 20, 28).

7. Mir nam treba. Izmučenu i ophrvanu čovječanstvu mir je potrebniji od kruha i vode. Dragi svećenici, vojni i policijski kapelani koji sudjelujete u dušobrižništvu Vojnoga ordinarijata, neka vas uskrsnuli Gospodin osnaži da s posebnom brižnosti možete njegov mir donositi svima za koje se duhovno skrbite.

Mir uskrsnulogu Krista neka zahvati sve djelatnike Vojnoga ordinarijata, hrvatske vojnike i policajce, osobito one u mirovnim misijama, službenike i pripadnike Ministarstva obrane i Ministarstva unutarnjih poslova u Republici Hrvatskoj, pripadnike Civilne zaštite, Crvenoga križa, vatrogasce i službe spašavanja, hrvatske branitelje i sve koji su povezani s našom biskupijom.

Milost i mir uskrsnulogu Gospodina Isusa Krista sa svima!

Sretan Uskrs!

U Zagrebu 10. travnja 2022., na Nedjelju muke Gospodnje.

+ Jure Bogdan

* msgr. Jure Bogdan,
vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj

SVETA STOLICA

PRIPREMNI DOKUMENT BISKUPSKE SINODE

"Za sinodalnu Crkvu: zajedništvo, sudjelovanje i poslanje"

1. Božja Crkva je sazvana na Sinodu. Hod nazivan Za sinodalnu Crkvu: zajedništvo, sudjelovanje i poslanje svečano će biti otvoren 9. – 10. listopada 2021. godine u Rimu, a sljedećeg 17. listopada u svakoj partikularnoj Crkvi. Temeljna etapa bit će proslava XVI. redovne opće skupštine Biskupske sinode, u listopadu 2023.¹, nakon koje će uslijediti etapa provedbe, koja će ponovno uključiti partikularne Crkve (usp. EC, čl. 19-21). Ovim sazivom papa Franjo poziva cijelu Crkvu da se propitkuje o odlučnoj temi za njezin život i njezino poslanje: »Upravo je put sinodalnosti put koji Bog očekuje od Crkve trećeg tisućljeća². Ovaj je itinerarij, koji je dio aggiornamenta Crkve koji je predložio Drugi vatikanski koncil, dar i zadatak: hodeći zajedno i razmišljajući o prijeđenom putu, Crkva će moći iz onoga kroz što prolazi učiti koji su to procesi koji joj mogu pomoći živjeti zajedništvo, ostvariti sudjelovanje, otvoriti se poslanju. Naš zajednički hod jest, naime, ono što najviše ostvaruje i očituje narav Crkve kao hodočasničkoga i misionarskoga Božjega naroda.

2. Potiče nas i vodi osnovno pitanje: kako se ostvaruje danas taj zajednički hod koji omogućuje Crkvi naviještati evanđelje u skladu s poslanjem koje joj je povjereno; i koje nas to korake Duh poziva učiniti kako bismo rasli kao sinodalna Crkva?

Zajedničko suočavanje s tim pitanjem zahtjeva osluškivanje Duha Svetoga, koji poput vjetra »puše gdje hoće; čuješ mu šum, a ne

znaš odakle dolazi i kamo ide« (Iv 3,8), ostanjući otvoreni za iznenade koja će nam sigurno prirediti na tome putu. Pokreće se tako dinamika koja nam omogućuje da počnemo ubirati plodove sinodalnog obraćenja koji će postupno sazrijevati. Riječ je o ciljevima od velike važnosti za kvalitetu crkvenog života i ostvarivanje poslanja evangelizacije, u kojem svi sudjelujemo po krštenju i potvrdi. Predstavljamo ovdje samo glavne ciljeve, koji izražavaju sinodalnost kao oblik, način života i ustrojstvo Crkve:

- spominjati se kako je Duh vodio Crkvu na njezinu povijesnom putu i poziva nas danas da zajedno budemo svjedoci Božje ljubavi;
- živjeti sudionički i inkluzivan crkveni proces koji pruža svima – napose onima koji se iz raznih razloga nalaze na marginama – priliku da se izraze i da se čuje i njihov glas kako bi pridonijeli izgrađivanju Božjega naroda;
- prepoznati i cijeniti bogatstvo i raznolikost darova i karizmi koje Duh slobodno razdjeљuje, za dobrobit zajednice i u korist cijele ljudske obitelji;
- isprobati sudioničke načine ostvarivanja odgovornosti u naviještanju evanđelja i u predanom zalaganju za izgrađivanje ljepšega svijeta pogodnjeg za život;
- istražiti kako se u Crkvi živi odgovornost i moć, kao i strukture po kojima se njima upravlja, iznoseći na vidjelo i pokušavajući preokrenuti predrasude i iskrivljene prakse koje nemaju korijen u evanđelju;

1 Etape sinodalnog hoda prikazane su u prilogu u shematskom obliku.

2 Usp. www.synod.va.

- ovjeroviti kršćansku zajednicu kao vjerdostojnog subjekta i pouzdanog partnera na putevima socijalnog dijaloga, ozdravljenja, pomirenja, uključivanja i sudjelovanja, obnove demokracije, promicanja bratstva i socijalnog prijateljstva;
- preporoditi odnose između pripadnika kršćanskih zajednica, kao i između zajednica i drugih društvenih skupina, na primjer zajednice vjernikâ drugih vjeroispovijesti i religijâ, organizacija civilnog društva, pučkih pokreta itd.;
- poticati vrjednovanje i usvajanje plodova nedavnih sinodalnih iskustava na općoj, regionalnoj, nacionalnoj i mjesnoj razini.

3. Ovaj se Pripremni dokument stavlja u službu sinodskoga hoda, osobito kao sredstvo koje služi jačanju prve faze osluškivanja i savjetovanja s Božjim narodom u partikularnim Crkvama (listopad 2021. – travanj 2022.), u nadi da će pridonijeti pokretanju ideja, energije i kreativnosti svih onih koji će sudjelovati u tom itinerariju te olakšati dijeljenje plodova njihova zalaganja. U tu svrhu: 1) počinje opisom nekih istaknutih značajki suvremenog konteksta; 2) ukratko ocrtava temeljne teološke referencije za ispravno shvaćanje i provođenje u djelu sinodalnosti; 3) nudi pojedine biblijske ideje koje mogu potaknuti meditaciju i molitveno razmatranje tijekom hoda; 4) prikazuje pojedine perspektive na temelju kojih se mogu ponovno iščitavati iskustva življene sinodalnosti; 5) izlaže neke putokaze za artikuliranja ovog rada na ponovnom čitanju u molitvi i dijeljenju. Kako bi se konkretno popratila organizacija rada, predlaže se Metodološki vademecum, priložen ovom Pripremnom dokumentu i dostupan na mrežnoj stranici Sinode³. Stranica pruža neke izvore za dublje proučavanje teme sinodalnosti, kao potpora ovom Pripremnom dokumentu; među njima ističemo dva, koji su više puta citirani u nastavku: Govor prigodom obilježavanja 50.

obljetnice uspostave Biskupske sinode, koji je papa Franjo održao 17. listopada 2015. godine, te dokument Sinodalnost u životu i poslanju Crkve, koji je izradila Međunarodna teološka komisija, a objavljen je 2018. godine.

I. Poziv na zajednički hod

4. Sinodalni hod odvija se unutar povijesnih okolnosti obilježenih epohalnim promjenama u društvu i ključnim prijelaznim trenutkom u životu Crkve, koji se ne može zanemariti: u naborima slojevitosti ovog konteksta, u njegovim napetostima i proturječjima, pozvani smo »pomno proučavati znakove vremena i tumačiti ih u svjetlu evanđelja« (GS, 4). Ovdje su ocrtani poneki elementi globalnog scenario koji su usko povezani s temom Sinode, ali će slika biti obogaćena i upotpunjena na mjesnoj razini.

5. Globalna tragedija poput pandemije bolesti COVID-19 »neko je vrijeme doista pobudivala svijest kako smo svjetska zajednica koja se nalazi na istoj lađi u kojoj od zla koje snađe pojedinca štetu na kraju trpe svi. Sjetili smo se da se nitko ne može spasiti sam, da se možemo spasiti samo zajedno« (FT, 32). Istodobno, u pandemiji su naglo buknule već postojeće nejednakosti i nove nejednakosti: čini se da je čovječanstvo sve više uzdrmano procesima omasovljena i fragmentacije; tragično stanje u kojem migranti žive u svim krajevima svijeta svjedoči o tome koliko su visoke i čvrste barijere koje dijele jedinstvenu ljudsku obitelj. Enciklike Laudato si' i Fratelli tutti dokumentiraju dubinu lomova koji razdiru čovječanstvo, a mi se možemo pozvati na te analize kako bismo poslušali vapaj siromahâ i zemlje te prepoznali sjeme nade i budućnosti kojem Duh i dalje daje da niče i u naše vrijeme: »Stvoritelj nas ne napušta, on nikada ne posustaje u svojem planu ljubavi, ne kaje se što nas je stvorio. Čovječanstvo je još uvijek sposobno raditi zajedno na izgradnju našega zajedničkog doma« (LS, 13).

6. Ta je situacija, koja je unatoč velikim razlikama, zajednička cijeloj ljudskoj obitelji, izazov

3 Isto.

za sposobnost Crkve da prati pojedince i zajednice pozvane ponovno pogledati iskustva žalosti i patnje, koja su razotkrila mnoge lažne sigurnosti, te gajiti nadu i vjeru u dobrotu Stvoritelja i njegova stvorenja. Ne možemo, međutim, bježati od činjenice da se i sama Crkva mora suočiti s nedostatkom vjere i pokvarenosću također unutar sebe same. Osobito ne možemo zaboraviti patnju koju su doživjeli maloljetnici i ugrožene osobe »zbog seksualnog zlostavljanja, moći i savjesti koje je počinio znatan broj klerika i posvećenih osoba«⁴. Pred nama je stalan izazov da »kao Božji narod preuzmemu na se bol naše braće koja su ranjena u tijelu i u duhu«⁵: predugo je vapaj žrtava bio vapaj koji Crkva nije znala dovoljno poslušati. To su duboke rane koje teško zacjeljuju, za koje nikada nećemo dovoljno tražiti oprost i koje predstavljaju, katkad goleme, prepreke koje nas priječe da nastavimo u smjeru zajedničkog hoda. Cijela je Crkva pozvana razračunati se s teretom kulture prožete klerikalizmom, koju baštini iz svoje povijesti, i s oblicima obnašanja vlasti na kojima su nakalemnjene različite vrste zloporabe (moći, ekonomске, savjesti, spolne). Nezamislivo je »obraćenje crkvenog djelovanja bez aktivnog sudjelovanja svih saštavnica Božjega naroda«⁶: zajedno molimo Gospodina »za milost obraćenja i mudrost duha da, kao odgovor na ta zlodjela zlostavljanja, izrazimo svoje kajanje i svoju odluku da se hrabro borimo«⁷.

7. Usprkos našim nevjерama, Duh nastavlja djelovati u povijesti i pokazivati svoju životvornu moć. Upravo u brazdama koje su iskopale svakojake patnje koje su pretrpjeli ljudska obitelj i Božji narod, niču novi jezici vjere i novi putevi koji mogu ne samo tumaćiti događaje s teološkoga gledišta, nego pronaći u kušnji razloge da se put kršćanskog

4 FRANJO, Govor prigodom obilježavanja 50. obljetnice uspostave Biskupske sinode.

5 Isto, br. 6.

6 AUGUSTIN, Epistola 194, 31: PL 33, 885.

7 IVAN ZLATOSTI, Explicatio in psalmum 149: PG 55, 493.

i crkvenog života postavi na nove temelje. Razlog je velike nade podatak da je nemali broj Crkava već pokrenuo, više ili manje ustrojene, sastanke i procese savjetovanja s Božjim narodom. Tamo gdje su obilježeni sinodskim pristupom, osjećaj za Crkvu je iznova procvao, a sudjelovanje svih dalo je nov polet crkvenom životu. Također nalaze potvrdu želje mladih da imaju veću ulogu u Crkvi te zahtjev za većom valorizacijom ženâ i prostorâ za sudjelovanje u poslanju Crkve, na što su već ukazale sinodske skupštine iz 2018. i 2019. godine. U tome pravcu idu i nedavno ustanovljenje laičke službe katehete te otvaranje ženama mogućnosti pristupa službama lektorata i akolitata.

8. Ne možemo zanemariti različite uvjete u kojima kršćanske zajednice žive u raznim krajevima svijeta. Uz zemlje u kojima većinu stanovništva čine pripadnici Crkve te ona predstavlja kulturnu važnost za cijelo društvo, ima i onih u kojima su katolici manjina; u nekim od ovih potonjih katolici, zajedno s drugim kršćanima, doživljavaju, katkad i vrlo nasilne, oblike progona, a često i mučeništvo. Ako s jedne strane prevladava sekularizirani mentalitet koji nastoji progmati religiju iz javnog prostora, s druge strane vjerski fundamentalizam, koji ne poštuje slobode drugih, jača oblike nesnošljivosti i nasilja koji se također odražavaju u kršćanskoj zajednici i u njezinim odnosima s društvom. Nerijetko kršćani zauzimaju iste takve stave, raspirujući podjele i suprotstavljanja čak i u Crkvi. Treba jednako tako uzeti u obzir i način na koji razdori do kojih dolazi u društvu, iz etničkih, rasnih, kastinskih razloga ili zbog drugih oblika društvenog raslojavanja ili kulturnog nasilja, nalaze odjek unutar kršćanske zajednice i u njezinim odnosima s društvom. Te situacije imaju dubok utjecaj na značenje izraza »biti na zajedničkom putu« i na konkretnе mogućnosti njegove provedbe.

9. U tome kontekstu, sinodalnost predstavlja glavni put za Crkvu, koja je pozvana obnavljati se vođena djelovanjem Duha i zahvaljujući slušanju Riječi. Sposobnost zamišljanja

drukčije budućnosti Crkve i njezinih institucija koje će biti na razini primljena poslanja uvelike ovisi o izboru pokretanja procesâ slušanja, dijaloga i zajedničkoga razlučivanja, u kojima svi zajedno i svatko pojedino mogu sudjelovati i dati svoj doprinos. Istodobno, opredjeljenje za zajednički hod proročki je znak za ljudsku obitelj kojoj je potreban zajednički projekt, sposoban stremiti dobru svih. Crkva sposobna za zajedništvo i bratstvo, za sudjelovanje i supsidijarnost, vjerna onome što navješta, moći će stati uz siromuhe i najmanje, te dati da se čuje i njihov glas. Za zajednički hod potrebno je dopustiti da nas Duh uči doista sinodalnom mentalitetu, ulazeći hrabro i sa slobodom srca u proces obraćenja bez kojeg neće biti moguća »stalna obnova koja je njoj [Crkvi], kao ljudskoj i zemaljskoj instituciji, uvijek potrebna« (UR, 6; usp. EG, 26).

II. Crkva koja je po svome ustrojstvu sinodalna

10. »Ono što Gospodin traži od nas, u stanovačnom smislu, već je sve sadržano u riječi 'Sinoda'«⁸, koja je »drevna i časna riječ u predaji Crkve, čije značenje doziva u svijest najdublje sadržaje Objave«⁹. To je »Gospodin Isus koji predstavlja samoga sebe kao 'Put i Istinu i Život' (Iv 14,6)«, a »kršćane, koji idu za njim, isprva se nazivalo 'učenicima Puta' (usp. 9,2; 19,9.23; 22,4; 24,14,22)«¹⁰. Sinodalnost u toj perspektivi mnogo je više od održavanja crkvenih sastanaka i biskupskih zborovanja, ili pitanje pukog upravljanja unutar Crkve; ona »ukazuje na specifičan modus vivendi et operandi Crkve Božjeg naroda koji konkretno očituje i ostvaruje njezino zajedništvo u zajedničkom hodu, u okupljanju na zborovanje te u aktivnom sudjelovanju svih svojih članova u svom evangelizacijskom poslanju«¹¹. Tako se međusobno isprepliću oni elementi koje se u naslov Sinode predlaže

8 FRANJO, Govor prigodom obilježavanja 50. obljetnice uspostave Biskupske sinode.

9 FRANJO, Govor prigodom obilježavanja 50. obljetnice uspostave Biskupske sinode.

10 Isto.

11 Isto, br. 6.

kao nosive osi sinodalne Crkve: zajedništvo, sudjelovanje i poslanje. U ovom poglavlju ukratko ćemo prikazati neke temeljne teološke referencije na kojima se temelji ova perspektiva.

11. U prвome tisućljeću zajednički hod, odnosno provođenje u djelo sinodalnosti, bio je uobičajen način postupanja Crkve shvaćene kao »narod okupljen jedinstvom Oca, Sina i Duha Svetoga«¹². Onima koji su dijelili crkveno tijelo, crkveni su oci suprotstavljali zajedništvo Crkava rasutih po svijetu, koje je sveti Augustin opisao kao concordissima fidei conspiratio¹³, odnosno sloga u vjeri svih krštenika. Tu je ukorijenjen širok razvoj sinodalne prakse na svim razinama života Crkve – mjesnoj, pokrajinskoj, općoj – koja je svoje najveće očitovanje našla na ekumenskom koncilu. Upravo na tom crkvenom obzoru, nadahnut načelom sudjelovanja svih u crkvenom životu, sveti Ivan Zlatousti mogao je reći: »Crkva i Sinoda su istoznačnice.«¹⁴ I u drugom tisućljeću, kada je u Crkvi više proglašavana uloga hijerarhije, taj način postupanja nije prestao: dobro je poznato da su se u Srednjem vijeku i u moderno doba, osim ekumenskih koncila, održavale i biskupijske i krajevne sinode, pa i kada se radilo o definiranju dogmatskih istina pape su se redovito htjeli posavjetovati s biskupima kako bi upoznali vjeru cijele Crkve, utječući se autoritetu sensus fidei cijelog Božjeg naroda, koji je »nezabludev in credendo« (EG, 119).

12. Drugi vatikanski koncil usidrio se u tome dinamizmu Predaje. Koncil ističe da »Bogu se svidjelo posvetiti i spasiti ljude ne pojedinačno, isključivši svaku vezu među njima, nego ih uobličiti u narod koji bi ga priznavao u istini i sveto mu služio« (LG, 9). Članovima Božjeg naroda zajedničko je krštenje i »premda

13 AUGUSTIN, Epistola 194, 31: PL 33, 885.

14 IVAN ZLATOSTI, Explicatio in psalmum 149: PG 55, 493.

su neki po Kristovoj volji za druge određeni kao učitelji, djelitelji otajstava i pastiri, ipak među svima vlada prava jednakost s obzirom na dostojanstvo i s obzirom na svim vjernicima zajedničko djelovanje u izgradnji Kristova Tijela» (LG, 32). Stoga su svi krštenici, koji imaju udio u Kristovoj svećeničkoj, proročkoj i kraljevskoj službi, »u vršenju mnogovrsna i uređena bogatstva svojih karizmi, svojih poziva i svojih službi«¹⁵ aktivni nositelji evangelizacije, bilo pojedinačno, bilo kao sveukupnost Božjega naroda.

13. Koncil je istaknuo kako, zahvaljujući pomazanju Duha Svetoga primljenom na krštenju, sveukupnost vjernikâ »ne može se u vjeđovanju prevariti, a to svoje svojstvo očituje nadnaravnim osjećajem vjere svega naroda, kad 'od biskupâ pa do posljednjih vjernih laikâ', pokazuje svoje opće slaganje u stvarima vjere i čudoredâ« (LG, 12). Duh je taj koji vodi vjernike »u svu istinu« (Iv 16,13). Njegovim djelovanjem »predaja koja dolazi od apostola napreduje u Crkvi«, zato da sav sveti Božji narod raste u razumijevanju i kušanju »predanih stvari i riječi, kako po razmatranju i proučavanju vjernikâ koji u svome srcu o tome razmišljaju (usp. Lk 2,19 i 51), tako i po razumijevanju duhovnih stvari putem unutrašnjeg iskustva, te po navještanju onih koji su s naslijedstvom u biskupskoj službi primili siguran milosni dar istine« (DV, 8). Naime, taj narod, sabran od svojih pastirâ, prianja uz sveti polog Riječi Božje povjerene Crkvi, sveudilj postojan u apostolskom nauku, u bratskom zajedništvu, te u lomljenju kruha i u molitvi, »tako da u predanoj vjeri, koju valja držati, vršiti i ispovijedati, nastaje jedinstvena jednodušnost predstojnikâ i vjernikâ« (DV, 10).

14. Pastiri, koje je Bog postavio za »autentične čuvare, tumače i svjedočice vjere cijele Crkve«¹⁶, stoga se ne boje slušati povjerenog im

15 MTK, Sinodalnost u životu i poslanju Crkve, 2. ožujka 2018., br. 6.

16 FRANJO, Govor prigodom obilježavanja 50. obljetnice uspostave Biskupske sinode.

stado: savjetovanje s Božjim narodom ne uključuju uvođenje u Crkvu dinamizama demokracije, osnovanih na načelu većine, jer u temelju sudjelovanja u svakom sinodalnom procesu postoji velika zajednička ljubav prema zajedničkom poslanju evangelizacije, a ne zastupanje sukobljenih interesa. Drugim riječima, riječ je o crkvenom procesu koji se može odvijati samo »unutar zajednice koja je po svome ustrojstvu hijerarhijska«¹⁷. Upravo u plodnoj vezi između sensus fidei Božjeg naroda i učiteljske uloge pastirâ ostvaruje se jednodušan pristanak cijele Crkve u istoj vjeri. Svaki sinodalni proces, u kojem su biskupi pozvani razabratи što Duh govori Crkvi, ne sami, nego slušajući Božji narod, koji »ima udio također u Kristovoj proročkoj službi« (LG, 12), očiti je oblik tog zajedničkog hoda kojim Crkva raste. Sveti Benedikt ističe kako »često Gospodin objavljuje najbolju odluku«¹⁸ onima koji ne zauzimaju važne položaje u zajednici (u ovom slučaju najmlađemu); tako bi se biskupi trebali pobrinuti da doprudo svih, da bi se u urednom odvijanju sinodalnog hoda ostvarilo ono što apostol Pavao preporučuje zajednicama: »Duha ne trnite, proroštava ne prezirite! Sve provjeravajte: dobro zadržite« (1 Sol 5,19-21).

15. Smisao puta na koji smo svi pozvani prije svega je otkrivanje lica i oblika sinodalne Crkve u kojoj »svatko ima nešto za naučiti. Vjerni narod, zbor biskupâ, rimski biskup: jedni slušaju druge; a svi slušaju Duha Svetoga, Duha istine« (Iv 14,17), da spoznaju što On »govori Crkvama« (Otk 2,7)¹⁹. Rimski biskup, kao načelo i temelj jedinstva Crkve, zahtijeva od svih biskupa i svih partikularnih Crkava, u kojima i po kojima postoji jedna i jedina Katolička Crkva (usp. LG, 23), da s pouzdanjem i hrabrošću zakorače na put sinodalnosti.

17 MTK, Sinodalnost u životu i poslanju Crkve, br. 69.

18 Regula S. Benedicti, III, 3.

19 FRANJO, Govor prigodom obilježavanja 50. obljetnice uspostave Biskupske sinode.

U tom »zajedničkom putovanju« molimo Duha da nam pomogne otkriti kako zajedništvo, koje okuplja u jedinstvo različite darove, karizme, službe, služi poslanju: sinodalna je Crkva, Crkva »u izlasku«, misionarska Crkva, »otvorenih vrata« (EG, 46). To uključuje poziv na produbljivanje odnosâ s drugim Crkvama i kršćanskim zajednicama, s kojima nas povezuje jedno krštenje. Perspektiva zajedničkog hoda jest, dakle, još šira i obuhvaća sav ljudski rod, s kojim dijelimo njegove »radosti i nade, žalosti i tjeskobe« (GS, 1). Sinodalna Crkva proročki je znak prije svega za zajednicu narodâ nesposobnu predložiti zajednički projekt, kojim bi se težilo k postizanju dobra svih: provođenje u djelo sindalnosti danas je za Crkvu najočitiji način da bude »sveopći sakrament spasenja« (LG, 48), »znak i oruđe tješnjeg jedinstva s Bogom i jedinstva čitavoga ljudskog roda« (LG, 1).

III. Slušanje Pisma

16. Duh Božji koji svojim svjetлом obasjava i oživjava taj zajednički hod Crkava isti je onaj koji je na djelu u Isusovu poslanju, obećan apostolima i naraštajima učenikâ koji slušaju Božju riječ i provode ju u djelo. Duh se, prema Gospodinovu obećanju, ne ograničuje tek na to da bi potvrđivao kontinuitet Isusova evanđelja, već će osvjetljivati uvijek nove dubine njegove Objave i nadahnjivati odluke koje su prijeko potrebne da se podupre Crkvu na njezinu putu (usp. Iv 14,25-26; 15,26-27; 16,12-15). Zato je nadasve korisno da naš put izgradnje sinodalne Crkve bude inspiriran dvjema svetopisamskim »slikama«. Jedna se pojavljuje u prikazu prizora zajedništva koji neprestano prati put evangelizacije; druga se pak odnosi na iskustvo Duha u kojem Petar i prva zajednica uvidaju opasnost postavljanja neopravdanih granica dioništu vjere. Sinodalno iskustvo zajedničkog hoda, u naslijedovanju Gospodina i u poslušnosti Duhu, moći će primiti odlučujuće nadahnuće iz razmatranja tih dvaju vidika Objave.

Isus, mnoštvo, apostoli

17. U svojoj se temeljnoj strukturi prizor s početaka javlja kao konstanta načina na koji se Isus objavljuje u cijelome evanđelju, navješćujući dolazak Božjega kraljevstva. Posrijedi su u bîti tri dionika (plus jedan). Prvi je, naravno, Isus, potpuni protagonist koji preuzima inicijativu, sijući riječi i znakove dolaska Božjeg kraljevstva »bez pristranosti« (usp. Dj 10,34). U različitim oblicima Isus posebnu pozornost posvećuje »odijeljenima« od Boga i »napuštenima« od zajednice (grešnicima i siromasima, da se poslužimo jezikom evanđelja). Svojim riječima i djelima nudi oslobođenje od zla i obraćenje na nadu, u ime Boga Oca i u snazi Duha Svetoga. Unatoč različitosti pozivâ i odgovorâ vezanih za prihvatanje Gospodina, zajednička je značajka to da se vjera uvijek javlja kao vrjednovanje osobe: njezinu se prošnju sluša, pomaže joj se u teškoćama, cijeni se njezina raspoloživost, njezino se dostojanstvo potvrđuje Božjim gledanjem te ponovno biva priznata u zajednici.

18. Djelo evangelizacije i poruka spasenja ne bi se, doista, mogli razumjeti bez Isusove stalne, najšire moguće otvorenosti sugovorniku, koji se u evanđeljima označuje kao mnoštvo, odnosno skup ljudi koji ga slijede na putu, a katkad čak i doslovce progone nadajući se kakvomu znamenju i kakvoj riječ spasenja: evo nam i drugog lika iz prizora Objave.

Navještaj evanđelja nije upućen samo nekolicini prosvijetljenih ili unaprijed odabranih. Isusov sugovornik je »narod« zajedničkog života, »svatko« tko je ljudske naravi koga On izravno dovodi u dodir s Božjim darom i pozivom na spasenje. Na način koji iznenađuje, a katkad i sablažnjava svjedočke, Isus prihvata kao svoje sugovornike sve one koji izlaze iz mnoštva: sluša strastvene pritužbe žene Kanaanke (usp. Mt 15,21-28), koja ne može prihvatiti da bude isključena od blagoslova koji On nosi; dopušta si dijalog sa Marijankom (usp. Iv 4,1-42), unatoč njezinu položaju socijalno i vjerski kompromitirane žene; usrdno potiče slobodan i zahvalan čin

vjere slijepca od rođenja (usp. Iv 9), kojega je službena religija isključila iz dosega milosti.

19. Neki slijede Isusa na izrazitiji način, stječući iskustvo vjernosti učeništva, dok su drugi pozvani vratiti se svom redovitom, svagdanjem životu: svi, međutim, svjedoče o snazi vjere koja ih je spasila (usp. Mt 15,28). Među onima koji slijede Isusa jasno se ističe lik apostola koje On sâm, od samih početaka, poziva namjenjujući im važnost u posredovanju odnosa mnoštva s Objavom i dolaskom Božjega kraljevstva. Ulazak toga trećeg dionika na scenu ne događa se zahvaljujući kakvom ozdravljenju ili obraćenju, nego se podudara s Isusovim pozivom. Izbor apostola nije povlastica kakvog isključivog položaja moći i odvojenosti, nego milost službe koja uključuje blagoslov i zajedništvo. Zahvaljujući daru Duha uskrsloga Gospodina, oni moraju čuvati Isusovo mjesto, a ne postavljati se na njegovo mjesto, ne stavljati filtre njegovoj prisutnosti, nego olakšati susret s njim.

20. Isus, mnoštvo u svojoj raznolikosti, apostoli: to je slika i otajstvo koje treba neprestano razmatrati i u koje treba dublje ponirati kako bi Crkva sve više postajala ono što jest. Nijedan od ta tri lika ne smije napustiti pozornicu. Ako nema Isusa i netko drugi uzme njegovo mjesto, Crkva postaje ugovor između apostola i mnoštva, čiji će dijalog završiti po uzoru na političke igre. Bez apostola, kojima Isus predaje vlast, a Duh poučava, odnos s evanđeoskom istinom se prekida, a mnoštvo ostaje izloženo mitu ili ideologiji o Isusu, bilo da ga prihvata, bilo da ga odbacuje. Bez mnoštva, odnos apostola s Isusom izopačuje se u sektaški i autoreferencijalni oblik religije, a evangelizacija gubi svoje svjetlo, koje izbjija iz samoobjave koju Bog upućuje svakom pojedincu, i to izravno, nudeći mu svoje spasenje.

21. Tu je, zatim, »dodatni« glumac, antagonist, koji na scenu donosi đavolsku razdvojnost ostale trojice. Pred uznemirujućom perspektivom križa, postoje učenici koji odlaze od Isusa i mnoštva prevrtljiva raspoloženja.

Klopka koja dijeli – te stoga predstavlja prepreku na zajedničkom putu – očituje se jednako u oblicima vjerske strogosti, moralne zapovijedi koja se predstavlja zahtjevnjom od Isusove zapovijedi i zamamnosti svjetovne političke mudrosti koja želi biti učinkovitija od razlučivanja duhova. Da bi se umaklo prijevarama »četvrtoga glumca« prijeko je potrebno stalno obraćenje. U tom je smislu znakovita zgoda sa satnikom Kornelijem (usp. Dj 10), kojоj prethodi zgoda s »koncilm« u Jeruzalemu (usp. Dj 15) koji predstavlja ključnu uporišnu točku za sinodalnu Crkvu.

Dvostruka dinamika obraćenja: Petar i Kornelije (Dj 10)

22. Na početku zgode opisuje se Kornelijevo obraćenje, koji čak prima i neku vrstu navještaja. Kornelije je paganin, vjerojatno Rimljani, satnik (časnik s nižim činom) okupacijske vojske, koji se bavi zanimanjem koje se temelji na nasilju i zlostavljanju. Ipak, posvećen je molitvi i milostinji, odnosno njeguje odnos s Bogom i brine se za bližnjega. Upravo njemu andeo iznenada dolazi, oslovljava ga imenom i poziva ga da pošalje – glagol poslanja! – svoje sluge u Jopu da pozove – glagol poziva! – Petra. Pripovijest tada postaje svjedočanstvom o obraćenju potonjeg, koji je istog dana imao viđenje, u kojem mu neki glas naređuje da kolje i jede životinje, od kojih su neke nečiste. Njegov je odgovor odlučan: »Nipošto, Gospodine! Ta nikad još ne okusih ništa okaljano i nečisto« (Dj 10,14). On prepoznaće da mu to Gospodin govori, ali mu se suprotstavlja jasnim odbijanjem, jer ta naredba ruši propise Tore kojih se ne može odreći zbog svoga vjerskog identiteta, a koji izražavaju način razumijevanja izabranja kao razlike koja uključuje odvojenost i odabranost u odnosu na druge narode.

23. To je kod apostola izazvalo dubok potres u duši i, dok se pita o značenju onoga što se dogodilo, stižu ljudi koje je poslao Kornelije, koje mu Duh ukazuje kao njegove izaslanike. Petar im odgovara rijećima koje podsjećaju

na riječi koje je Isus izgovorio u vrtu: »Ja sam onaj kojega tražite« (Dj 10,21). To je pravo i istinsko obraćenje, bolan i neizmjerno plodan iskorak iz vlastitih kulturnih i vjerskih kategorija: Petar pristaje blagovati zajedno s poganim hranu koju je oduvijek smatrao zabranjenom, prepoznajući je kao oruđe života i zajedništva s Bogom i s drugima. U susretu s osobama, prihvatajući ih, putujući zajedno s njima i ulazeći u njihove domove, shvaća se značenje njegova viđenja: nijedno ljudsko biće nije nedostojno u Božjim očima, a različitost određena izabranjem nije isključiva prednost, nego je u službi i za svjedočanstvo univerzalne širine.

24. I Kornelije i Petar na svoj put obraćenja uključuju druge osobe, te one postaju njihovi suputnici na tom putu. Apostolsko djelovanje ostvaruje Božju volju osnivanjem zajednica, rušenjem ograda i promicanjem susreta. Riječ ima središnju ulogu u susretu između dvaju protagonisti. Prvo Kornelije dijeli s Petrom iskustvo koje je doživio. Petar ga sluša, a zatim uzima riječ, prenoseći redom ono što mu se dogodilo i svjedočeći blizinu Gospodina, koji ide u susret svakoj osobi da bi je oslobođio onoga što ju čini zarobljenicom zla i što zatire njezino čovještvo (usp. Dj 10,38). Taj način komuniciranja nalik je onom kojem će Petar pribjeći kad ga vjernici iz obrezanja u Jeruzalemu budu prekoravali, optužujući ga da je prekršio tradicionalne propise, na kojima je, čini se, usredotočena sva njihova pozornost, ne mareći za izlijevanje Duha: »Ušao si k ljudima neobrezanima i jeo s njima!« (Dj 11,3). U tom trenutku sukoba, Petar priповijeda ono što mu se dogodilo i opisuje svoje reakcije zbuđenosti, nerazumijevanja i otpora. Upravo će to pomoći njegovim, isprva agresivnim i nepopustljivim sugovornicima, da osluhnju i prihvate ono što se dogodilo. Sveti pismo će pomoći u tumačenju značenja toga događaja, kao što će se to kasnije dogoditi i na »koncilu« u Jeruzalemu, u procesu razlučivanja, to jest zajedničkoga osluškivanja Duha.

IV. Sinodalnost na djelu: smjernice za savjetovanje Božjega naroda

25. Obasjan svjetlom Riječi i utemeljen na Predaji, ovaj sinodalni hod ukorijenjen je u konkretan život Božjeg naroda. Predstavlja, naime, posebnost koja je ujedno i izvanredno dobro: njegov cilj – sinodalnost – ujedno je i njegova metoda. Drugim riječima, predstavlja svojevrsno gradilište ili pilot iskustvo, koje omogućuje da se odmah počne ubirati plodove dinamizma koji postupno sinodalno obraćenje unosi u kršćansku zajednicu. S druge strane, taj hod jednostavno mora upućivati na iskustva življene sinodalnosti, na različitim razinama i s različitim stupnjevima intenziteta: njihove jake strane i njihovi uspjesi, kao i njihova ograničenja i teškoće, nude dragocjene elemente za raspoznavanje pravca u kojem se treba nastaviti kretati. Ovdje, zacijelo, mislimo na iskustva pokrenuta sadašnjim sinodalnim hodom, ali i na sva ona u kojima se već iskustveno doživljava razne oblike zajedničkog hoda u običnom životu pa i kada se izraz sinodalnost niti poznaje, niti se koristi.

Temeljno pitanje

26. Temeljno pitanje kojim se vodi ovo savjetovanje Božjeg naroda, a spomenuto je već na početku, jest sljedeće:

Sinodalna Crkva, naviještajući evanđelje, »kroči zajedno«: Kako se taj »zajednički hod« ostvaruje danas u vašoj Crkvi? Na koje nas korake Duh poziva da bismo rasli u našem »zajedničkom hodu«?

Da biste odgovorili, pozvani ste:

a) zapitati se koja vam iskustva vaše partikularne Crkve to temeljno pitanje doziva u pamet;

b) učiniti dublji uvid u ta iskustva: Koje su radosti izazvala? Na koje se teškoće i prepreke naišlo? Koje su rane iznijela na vidjelo? Koje su spoznaje donijela?

c) sabrati plodove koje treba dijeliti s drugima: Gdje u tim iskustvima odzvanja glas Duha? Što traži od nas? Što je potrebno potvrditi, koje su mogućnosti promjena, koje je korake potrebno učiniti? U čemu uočavamo suglasje? Koji se putevi otvaraju za našu partikularnu Crkvu?

Razni oblici sinodalnosti

27. U molitvi, razmišljanju i dijeljenju koje pobuđuje to temeljno pitanje, uputno je imati na umu tri razine na kojima se sinodalnost oblikuje kao »konstitutivna dimenzija Crkve«²⁰:

- razina načina kojim Crkva svakodnevno živi i radi, koji izražava njezinu narav kao Božjeg naroda koji putuje zajedno i okuplja se na zborovanje koje je Gospodin Isus sazvao u snazi Duha Svetoga da navješće evanđelje. Taj se način gradi »slušanjem Riječi i slavljenjem euharistije u zajednici, bratstvom zajedništva i suodgovornošću i sudjelovanjem čitavog Božjeg naroda, na njegovim različitim razinama i u razlikovanju različitih služba i zadaća, u njegovu životu i njegovu poslanju«²¹;
- razina crkvenih struktura i procesa, određenih također s teološkog i kanonskog gledišta, a gdje se sinodalna narav Crkve izražava na institucionalan način na mjesnoj, pokrajinskoj i općoj razini;
- razina sinodalnih procesâ i događajâ u kojima je Crkva sazvana od mjerodavne vlasti, prema posebnim postupcima određenim crkvenom disciplinom.

Iako se s logičkoga gledišta razlikuju, te tri razine upućuju jedna na drugu i valja ih se dosljedno držati, u protivnom se prenosi protusvjedočanstvo i podriva vjerodostojnost Crkve.

20 MTK, Sinodalnost u životu i poslanju Crkve, br. 70.

21 Isto.

Naime, ako nije živo i duboko ukorijenjen u strukturama i procesima, duh sinodalnosti lako se sroza s razine namjerâ i željâ na razini retorike, dok procesi i događaji, ako nisu vođeni na ispravan način, ispadnu na kraju prazne formalnosti.

28. Nadalje, pri ponovnom sagledavanju iskustava treba imati na umu da se zajednički hod može shvatiti iz dviju različith, snažno povezanih perspektiva. Prva se tiče unutarnjeg života partikularnih Crkava, odnosâ između čimbenika koji ih čine (na prvome mjestu odnosâ između vjernikâ i njihovih pastira, također po tijelima sudjelovanja predviđenima kanonskom disciplinom, uključujući biskupijsku sinodu) i zajednicâ na koje su podijeljene (osobito župâ).

Promatra zatim odnose biskupâ među njima samima i s rimskim biskupom, također putem posredničkih tijela sinodalnosti (Biskupske sinode patrijarhijskih Crkava i velikih nadbiskupskih Crkava, vijećâ hijerarhâ i skupštine hijerarhâ Crkava sui iuris, biskupske konferencije s njihovim nacionalnim, međunarodnim i kontinentalnim izrazima).

Proteže se potom na način na koji svaka partikularna Crkva u sebi integrira doprinos raznih oblika monaškog, redovničkog i posvećenog života, laičkih udruga i pokreta, crkvenih ustanova raznih vrsta (škole, bolnice, sveučilišta, zaklade, dobrotvorne i ustanove za razne oblike skrbi i za djela ljubavi, itd.). Ova perspektiva, na kraju, obuhvaća također odnose i zajedničke inicijative s braćom i sestrama drugih kršćanskih vjeroispovijesti, s kojima dijelimo dar istoga krštenja.

29. Druga perspektiva promatra kako Božji narod putuje zajedno s cijelom ljudskom obitelji. Pogled će se tako zaustaviti na stanju odnosâ, dijaloga i eventualnih zajedničkih inicijativa s vjernicima drugih religija, s onima koji su se udaljili od vjere, kao i sa specifičnim društvenim okruženjima i skupinama, s njihovim institucijama (svijet politike, kulture, gospodarstva, financija, rada,

sindikati i udruženja poduzetnikâ, nevladine organizacije i organizacije civilnog društva, pučki pokreti, razne manjine, siromašni i isključeni itd.).

Deset tematskih jezgri koje valja produbiti

30. Kako bi se pomoglo iznijeti na vidjelo iskustva i bogatije pridonijelo savjetovanju, u nastavku donosimo deset tematskih jezgri koje artikuliraju različite vidove žive sinodalnosti. Prilagođavat će se različitim mjesnim sredinama, te svaki put integrirati, objasniti, pojednostaviti, produbiti, posvećujući posebnu pozornost onima koji imaju više teškoća u sudjelovanju i odgovaranju: Vademecum kojim je popraćen ovaj Pripremni dokument nudi u tom pogledu oruđa, pravce i prijedloge kako bi razne jezgre pitanja konkretno nadahnjivale trenutke molitve, izgradnje (formacije), razmišljanja i razmjene.

I. SUPUTNICI

U Crkvi i u društvu smo na istom putu, rame uz rame jedni s drugima. Tko su u vašoj mješnoj Crkvi oni koji »kroče zajedno«? Kad kažemo »naša Crkva«, na koga pritom mislimo? Tko traži od nas da hodimo zajedno? Tko su suputnici, također izvan crkvenoga kruga? Koji su ljudi ili skupine ostavljeni na margini, metaforički ili doslovno?

II. OSLUŠKIVATI

Slušanje je prvi korak, ali zahtijeva otvoren um i srce, bez predrasudâ. Koga je naša partikularna Crkva »dužna osluškivati«? Kako se sluša laike, napose mlade i žene? Kako integriramo doprinos posvećenih žena i muškaraca? Koji prostor ima glas manjina, odbačenih i isključenih? Možemo li prepoznati predrasude i stereotipe koji ometaju naše slušanje? Kako osluškujemo društveni i kulturni kontekst u kojem živimo?

III. UZETI RIJEČ

Svi su pozvani govoriti hrabro i s parezijom, odnosno integrirajući slobodu, istinu i milosrđe.

Kako promičemo slobodan i vjerodostojan stil komunikacije unutar zajednice i njezinih tijela, bez dvoličnosti i oportunizama? A kako u odnosu na društvo kojem pripadamo? Kada i kako uspijevamo reći ono što nam je na srcu? Kako funkcionira odnos s medijima (ne samo katoličkim)? Tko govori u ime kršćanske zajednice i kako ga se bira?

IV. SLAVITI

»Zajednički hod« moguć je samo ako se temelji na zajedničkom slušanju Riječi i na slavljenju euharistije. Kako molitva i liturgijsko slavlje zapravo nadahnjuju i vode naš zajednički hod? Kako nadahnjuju najvažnije odluke? Kako promičemo aktivno sudjelovanje svih vjernika u liturgiji i vršenju zadaće posvećivanja? Koliki se prostor daje vršenju službi lektorata i akolitata?

V. SUODGOVORNI U POSLANJU

Sinodalnost je u službi poslanja Crkve u kojoj su svi njezini članovi pozvani sudjelovati. Budući da smo svi mi učenici misionari, na koji je način svaki krštenik pozvan biti protagonist poslanja? Kako zajednica podržava svoje članove zauzete u službi u društvu (društveno i političko zalaganje, u znanstvenom istraživanju i nastavi, u promicanju socijalne pravde, u zaštiti ljudskih prava i brizi za zajednički dom itd.)? Kako im pomaže te obveze živjeti u duhu poslanja? Kako se provodi razlučivanje oko odluka vezanih uz poslanje i tko u tome sudjeluje? Kako su integrirane i prilagođene različite tradicije vezane uz sinodalan način, koje čine baštinu mnogih Crkava, posebice Istočnih, u pogledu plodnognoga kršćanskog svjedočenja? Kako ta suradnja funkcionira na područjima gdje postoje različite samosvojne Crkve?

VI. DIJALOG U CRKVU I U DRUŠTVU

Dijalog je put ustrajnosti, koji također uključuje šutnje i trpljenja, ali sposoban prikupiti iskustvo ljudi i narodâ. Koja su mjesta i načini dijaloga u našoj partikularnoj Crkvi? Kako se nosimo s razlikama u pogledima,

sukobljavanjima, teškoćama? Kako promičemo suradnju sa susjednim biskupijama, sa i među redovničkim zajednicama prisutnim na teritoriju, sa i među laičkim udrugama i pokretima itd.? Kakva iskustva dijaloga i zajedničkoga zalaganja pronosimo s vjernicima drugih religija i onima koji ne vjeruju? Kako Crkva vodi dijalog i uči od drugih društvenih instanci: svijeta politike, ekonomije, kulture, civilnog društva, siromašnih...?

VII. S DRUGIM KRŠĆANSKIM VJEROISPONI VIJESTIMA

Dijalog među kršćanima različitih vjeroispovijesti, ujedinjenih jednim krštenjem, ima posebno mjesto u sinodalnom hodu. U kakvim smo odnosima s braćom i sestrama drugih kršćanskih vjeroispovijesti? Uz koja su područja ti odnosi vezani? Koje smo plodove izvukli iz ovog zajedničkog hoda? Koje su se teškoće javile?

VIII. VLAST I SUDJELOVANJE

Sinodalna Crkva je sudionička i suodgovorna Crkva. Kako se utvrđuju ciljevi koje se želi postići, način na koji ih se može postići i korake koje treba poduzeti? Kako se obnaša vlast u našoj partikularnoj Crkvi? Kako se provodi u djelu timski rad i suodgovornost? Kako se promiču laičke službe i preuzimanje odgovornosti od strane vjernikâ? Kako funkcioniраju tijelâ sinodalnosti na razini partikularne Crkve? Predstavljaju li plodno iskustvo?

IX. RAZLUČIVATI I ODLUČIVATI

U sinodalnom duhu odluke se donose razlučivanjem, na temelju suglasja koje je plod zajedničke poslušnosti Duhu. Kojim postupcima i kojim metodama zajedno razlučujemo i donosimo odluke? Kako se mogu poboljšati? Kako promičemo sudjelovanje u odlukama u krilu hijerarhijski strukturiranih zajednica? Kako oblikujemo doba savjetovanja s vremenom odlučivanja, proces odlučivanja (decision-making) s trenutkom donošenja odluke (decision-taking)? Kako i kojim oruđima

promičemo transparentnost i bezuvjetnu pouzdanu odgovornost (accountability)?

X. ODGAJATI SE ZA SINODALNOST

Duhovnost zajedničkog hoda pozvana je postati odgojno načelo za izgradnju osobe i kršćanina, obiteljâ i zajednicâ. Kako odgajamo osobe, osobito one na odgovornim mjestima u kršćanskoj zajednici, kako bismo ih učinili sposobnijima za zajednički hod, uzajamno slušanje i dijalog? Koji odgoj i izobrazbu nudimo za razlučivanje i obnašanje vlasti? Koja nam oruđa pomažu tumačiti dinamike kulture u koju smo uronjeni i njihov utjecaj na naš stil Crkve?

Dati svoj doprinos savjetovanju

31. Svrha prve etape sinodskog hoda jest poticanje širokoga procesa savjetovanja kako bi se prikupilo bogatstvo iskustava življene sinodalnosti, u njihovim različitim oblicima i vidicima, uključujući pastire i vjernike partikularnih Crkava na svim mogućim razinama, putem najprikladnijih sredstava prema specifičnim mjesnim stvarnostima: savjetovanje, koje koordinira biskup, upućeno je »prezbiterima, đakonima i vjernicima laicima njihovih Crkava, bilo pojedinačno bilo udruženima, ne zanemarujući dragocjeni doprinos koji mogu dati posvećeni muškarci i žene« (EC, 7). Posebno se traži doprinos tijelâ sudionštva partikularnih Crkava, osobito Prezbiterskog vijeća i Pastoralnog vijeća, počevši od kojih se uistinu »može početi oblikovati sinodalna Crkva«²². Jednako će tako biti dragocjen doprinos drugih crkvenih stvarnosti kojima će se Pripremni dokument poslati, kao i doprinos onih koji žele izravno poslati vlastiti. Bit će, na kraju, od temeljne važnosti da se također dadne prostor glasu siromašnih i isključenih, a ne samo onih koji imaju određenu službu ili odgovornost unutar partikularnih Crkava.

22 FRANJO, Govor prigodom obilježavanja 50. obljetnice uspostave Biskupske sinode.

32. Sažetak koji će svaka partikularna Crkva izraditi na kraju ovog rada na slušanju i razlučivanju predstavljat će njezin doprinos putu sveopće Crkve. Kako bi suslijedne etape toga hoda tekle lakše i bile održivije, važno je umjeti sažeti plodove molitve i razmišljanja na najviše deset stranica. Ako je potrebno da ih se bolje kontekstualizira i objasni, mogu se priložiti drugi popratni ili dopunski tekstovi. Podsjećamo da svrha Sinode, pa tako ni ovog savjetovanja, nije izrada dokumenta, nego »dati da se probude snovi, pobuditi proroštva i vizije, dati nadi da procvjeta, potaknuti povjerenje, poviti rane, ispreplesti odnose, oživjeti zoru nade, učiti jedni od drugih i stvarati pozitivan imaginarij koji će prosvijetliti umove, zagrijati srca, vratiti snagu mišicama«²³.

23 FRANJO, Govor na početku Sinode posvećene mladima, 3. listopada 2018.

Kratice:

MTK - MEĐUNARODNA TEOLOŠKA KOMISIJA

DV - II. VATIKANSKI KONCIL, Dogmatska konst. Dei Verbum (18. studenog 1965.)

EC - FRANJO, Ap. konst. Episcopalis communio (15. rujna 2018.)

EG - FRANJO, Ap. pob. Evangelii gaudium (24. studenog 2013.)

FT - FRANJO, Enc. Fratelli tutti (3. listopada 2020.)

GS - II. VATIKANSKI KONCIL, Konst. Gaudium et spes (7. prosinca 1965.)

LG - II. VATIKANSKI KONCIL, Dogm. konst. Lumen gentium (21. studenog 1964.)

LS - FRANJO, Enc. Laudato si' (24. svibnja 2015.)

UR - II. VATIKANSKI KONCIL, Dekr. Unitatis redintegratio (21. studenog 1964.)

PORUKA PAPE FRANJE ZA 55. SVJETSKI DAN MIRA

1. siječnja 2022.

Međugeneracijski dijalog, obrazovanje i rad: sredstva za izgradnju trajnoga mira

1. »Kako su ljupke po gorama noge glasono- še radosti koji oglašava mir« (Iz 52, 7).

Riječi proroka Izajije izražavaju utjehu, uzdah olakšanja prognanog naroda koji je zbog pretrpljenog nasilja i zlostavljanja bio na izmaku snaga i prepušten na milost i nemilost poniženju i smrti. Prorok Baruh se pitao u vezi tog naroda: »Zašto, o Izraele, zašto si u zemlji neprijateljâ i zašto stariš u tuđini, onečišćujući se mrtvacima, ubrojen među one koji su u podzemlju?« (3, 10-11). Za te ljude, dolazak *glasnika mira* značio je nadu u novo rođenje iz ruševina povijesti, početak svijetle budućnosti.

I danas je *put mira*, koji je sveti Pavao VI. nazvao novim imenom: *cjeloviti razvoj*¹, nažalost daleko od stvarnoga života mnogih muškaraca i žena, a time i ljudske obitelji koja je već posvema međusobno povezana. Unatoč mnogim naporima usmjerenim na konstruktivan dijalog među narodima, zaglušujuća buka ratova i sukobâ sve je jača, dok se pandemijske bolesti šire, učinci klimatskih promjena i srozavanja okoliša se pogoršavaju, drama gladi i žedi sve je veća, a ekonomski sustav koji se temelji više na individualizmu nego na dijeljenju utemeljenom na solidarnosti i dalje prevladava. Kao u danima drevnih proroka, tako i u naše vrijeme *vapaj siromašnih i vapaj Zemlje*² ne prestaje se uzdizati, vapesti za pravdom i mirom.

U svakom je dobu mir ujedno i dar odozgo i plod zajedničkog predanog rada i truda. Možemo, naime, govoriti o "arhitekturi" mira, kojoj doprinose razne društvene institucije, a postoji i "umijeće" mira koje uključuje svakoga od nas ponaosob³. Svi mogu dati svoj doprinos izgradnji mirnijeg svijeta, počevši od vlastitoga srca i odnosâ u obitelji, u društvu i s okolinom, pa sve do odnosa među ljudima i državama.

Želim ovdje predložiti *tri puta* za izgradnju trajnoga mira. Prvi je *međugeneracijski dijalog* kao temelj ostvarivanja zajedničkih planova. Drugi je *obrazovanje* kao temelj slobode, odgovornosti i razvoja. Na trećem mjestu, konično, je *rad* kao sredstvo za puno ostvarenje ljudskog dostojanstva. Riječ je o tri nezaobilazna elementa za stvaranje »socijalnog pakta«⁴ bez kojega svaki mirovni projekt počiva na klimavim nogama.

2. *Međugeneracijski dijalog kao sredstvo za izgradnju mira*

U svijetu koji je još uvijek zahvaćen pandemijom, koja je prouzročila premnoge probleme, »neki pokušavaju pobjeći od stvarnosti sklanjajući se u svoj mali svijet, a drugi na nju reagiraju uništavalačkim nasiljem.

1 Usp. enc. *Populorum progressio* (26. ožujka 1967.), 76 sl.

2 Usp. enc. *Laudato si'* (24. svibnja 2015.), 49

3 Usp. enc. *Fratelli tutti* (3. listopada 2020.), 231.

4 *Ibid.*, 218.

Ipak, između sebične ravnodušnosti i nasilnoga prosvjeda uvijek postoji još jedna moguća opcija, a to je dijalog. Međugeneracijski dijalog«.⁵

Svaki iskreni dijalog, uz korektnu i pozitivnu razmjenu gledišta, uvijek zahtjeva osnovno povjerenje među sugovornicima. Moramo naučiti kako povratiti to međusobno povjerenje! Trenutna zdravstvena kriza pojačala je kod sviju osjećaj usamljenosti i okrenutost prema samima sebi. Usamljenosti koje doživljavaju starije osobe kod mladih su praćene osjećajem bespomoćnosti i nedostatkom zajedničke ideje o budućnosti. Ova je kriza sigurno bolna, ali je također pomogla izvući iz ljudi ono najbolje. Naime, upravo tijekom pandemije vidjeli smo, i to u cijelome svijetu, velika svjedočanstva suošjećanja, dijeljenja i solidarnosti.

Voditi dijalog znači jedni druge slušati, razmjenjivati mišljenja i stavove, uzajamno se dogovarati i zajedno ići prema istome cilju. Jačati takav dijalog među generacijama znači tvrdo i neplodno tlo konflikta i ravnodušnosti učiniti rahlim kako bi se u njega položilo sjeme trajnog i zajedničkog mira.

Dok je tehnološki i gospodarski razvoj često stvarao međugeneracijski jaz, današnje krize pokazuju hitnu potrebu za međugeneracijskim savezom. S jedne strane, mladi trebaju životro i duhovno iskustvo i mudrost starijih, a s druge, starijima je potrebna podrška, ljubav, kreativnost i poletnost mladih.

Veliki društveni izazovi i procesi uspostave mira nužno zahtjevaju dijalog između čuvarâ sjećanja, to jest starijih, i onih koji nose povijest naprijed, a to su mladi, kao i spremnost svakog pojedinca da dadne drugome prostora i da ne teži tome da zauzme cijelu scenu stremeći svojim neposrednim interesima kao da nema ni prošlosti ni budućnosti.

[5] *Ibid.*, 199.

Globalna kriza kroz koju prolazimo pokazuje nam u susretima i dijalogu među generacija-ma pokretačku snagu zdrave politike, koja se ne zadovoljava time da odgovara na ono što sadašnjost stavlja pred nas »zakrpama ili brzim, pukim povremenim rješenjima«⁶, već se

izražava kao jedan od najdragocjenijih oblika ljubavi prema drugome⁷, u traženju zajedničkih i održivih projekata.

Ako, usred teškoća i nevolja, budemo znali provesti u djelo taj međugeneracijski dijalog, »moći ćemo biti čvrsto ukorijenjeni u sadašnjosti i s toga mjesta osvrtati se na prošlost i gledati u budućnost. Osrvati se na prošlost kako bismo učili iz povijesti i liječili stare rane koje nas katkad još uvijek muče. Gledati u budućnost kako bi jačali naš entuzijazam, dali krila snovima, potaknuli proroštva i omogućili nadi da procvate. Tako, ujedinjeni, možemo učiti jedni od drugih«.⁸ Jer bez korijena, kako drveće može rasti i donositi plod?

Dovoljno se sjetiti samo brige za naš zajednički dom. Sâm okoliš je, naime, »zajam kojeg svaki naraštaj prima i mora prenijeti budućem naraštaju«.⁹ Treba zato cijeniti i ohrabrivati sve one mlade ljude koji rade za pravedniji i svijet, svijet koji pazi da čuva svekoliko stvorenje, povjерeno nama na čuvanje. Oni čine to s nemicom i entuzijazmom, a ponajprije s osjećajem odgovornosti s obzirom na hitan zaokret¹⁰, koji nam nameću izazovi koje pred nas stavlju današnje etičke i društveno-ekološke krize.¹¹

6 *Ibid.*, 179.

7 Usp. *ibid.*, 180.

8 Posin. apost. pob. *Christus vivit* (25. ožujka 2019.), 199.

9 Enc. *Laudato si'* (24. svibnja 2015.), 159.

10 Usp. *ibid.*, 163; 202.

11 Usp. *ibid.*, 139.

Nadalje, da bi se zajedno gradilo putove do mira nezaobilazni su obrazovanje i rad, koji predstavljaju povlaštena okruženja i mesta međugeneracijskog dijaloga.

Obrazovanje pruža gramatiku međugeneracijskog dijaloga, a u iskustvu rada muškarci i žene različitih generacija surađuju i prenose jedni drugima svoja znanja, iskustva i vještine u svrhu postizanja općega dobra.

3. Odgoj i obrazovanje kao pokretači mira

Posljednjih su godina proračunska izdvajanja za odgoj i obrazovanje, na koje se više gleda kao na trošak nego na ulaganje, diljem svijeta općenito značajno smanjena. Ipak, to su glavni nositelji cjelovitog ljudskog razvoja: čine čovjeka slobodnjim i odgovornijim, te su prijeko potrebni za obranu i promicanje mira. Drugim riječima, odgoj i obrazovanje predstavljaju temelj snažno povezanog, uljuđenog društva, sposobnog iznjedriti nadu, blagostanje i napredak.

Vojni su rashodi, naprotiv, porasli iznad razine zabilježene na kraju Hladnoga rata i, kako se čini, nastavit će i dalje nezaustavljivo rasti.¹²

Stoga je prikladno i hitno da oni koji su odgovorni za upravljanje državom razviju ekonomske politike koje će omogućiti da se preokrene odnos između javnih ulaganja u obrazovanje i sredstava namijenjenih za naoružanje. Uostalom, težnja istinskom procesu razoružanja u cijelome svijetu može se pokazati samo veoma korisnim za razvoj narodâ i državâ, oslobođajući finansijska sredstva koja se mogu primjereno posvetiti zdravstvu, školstvu, infrastrukturnom razvoju, zaštiti okoliša i tako dalje.

12 Usp. *Messaggio ai partecipanti al 4º Forum di Parigi sulla pace (Poruka sudionicima 4. Pariškog mirovnog foruma)*, 11.-13. studenoga 2021.

Nadam se da će ulaganje u obrazovanje također biti popraćeno većim naporima oko promicanja kulture skrbi¹³.

U okolnostima društvenih podjela i inertnosti institucijâ, ona može postati zajednički jezik koji ruši barijere i gradi mostove. »Zemlja doživjava pravi procvat tada kada postoji konstruktivni dijalog između njezinih različitih kulturnih bogatstava: kulture naroda, sveučilišne, kulture mladih, umjetničke i tehnoške kulture, gospodarske i obiteljske kulture te medijske kulture«¹⁴. Prijeko je potrebno, dakle, stvoriti novu kulturnu paradigmu putem »globalnog obrazovnog pakta za i s mlađim naraštajima, koji će obvezati obitelji, zajednice, škole, sveučilišta, institucije, religije, vlade i cijelu ljudsku obitelj na odgajanje zrelih ljudi«¹⁵. Pakt koji će promicati obrazovanje za cjelovitu ekologiju u skladu s kulturnim modelom mira, razvoja i održivosti, u čijem će središtu biti bratstvo i suradnja između ljudi i okoliša¹⁶.

Ulaganje u odgoj i obrazovanje mlađih naraštaja osnovni je način da im se, ciljanim osposobljavanjem, omogući da zauzmu odgovarajuće mjesto na tržištu rada koje će im biti od koristi¹⁷.

4. Promicanjem vrijednosti rada i osiguranjem radnih mjeseta gradi se mir

Rad je nezaobilazan činitelj za izgradnju i održavanje mira. To je izraz nas samih i vlastitih sposobnosti, ali i predanog zalaganja, truda, suradnje s drugima, jer se uvijek radi s nekim ili za nekoga.

13 Usp. enc. *Laudato si'* (24. svibnja 2015.), 231; *Poruka za LIV. Svjetski dan mira. Kultura skrbi kao put mira* (8. prosinca 2020.).

14 Enc. *Fratelli tutti* (3. listopada 2020.), 199.

15 *Videoporuka za Global Compact on Education. Together to Look Beyond* (15. listopada 2020).

16 Usp. *Videoporuka za High Level Virtual Climate Ambition Summit* (13. prosinca 2020.).

17 Usp. sv. Ivan Pavao II., enc. *Laborem exercens* (14. rujna 1981.), 18.

U toj istaknuto društvenoj perspektivi, posao je mjesto gdje učimo dati svoj doprinos ljepšem i svijetu pogodnjem za život.

Pandemija izazvana Covidom-19 dodatno je otežala situaciju u svijetu rada koji se već i prije toga bio suočavao s brojnim izazovima.

Nebrojene gospodarske i proizvodne aktivnosti su propale; privremeno zaposleni radnici sve su ranjiviji; mnogi od onih koji obavljaju osnovne usluge još su više skriveni od javne i političke svijesti; obrazovanje na daljinu u mnogim je slučajevima dovelo do nazadovanja u stjecanju znanja i školske ili stručne spreme. Nadalje, pred mladima koji tek ulaze na tržište rada i odraslima koji su ostali bez posla teška je i neizvjesna budućnost.

Utjecaj krize na neformalnu ekonomiju, koja često uključuje radnike migrante, bio je osobito razoran. Mnogi od njih nisu priznati nacionalnim zakonodavstvom, jednostavno kao da ne postoje. Oni i njihove obitelji žive u vrlo nesigurnim uvjetima, pljen su raznim oblicima ropstva i uskraćen im je pristup sustavu socijalne skrbi koji bi ih zaštitio. K tome, trenutno tek jedna trećina radno sposobnog svjetskog stanovništva uživa sustav socijalne zaštite ili ga može koristiti samo u ograničenoj mjeri. Nasilje i organizirani kriminal su u porastu u mnogim zemljama. Oni ugrožavaju slobodu i dostojanstvo ljudi, pogubni su ekonomiju i sprječavaju razvoj općeg dobra. Jedini odgovor na to je širenje mogućnosti za dostojanstven rad.

Rad je, naime, temelj na kojem se gradi pravda i solidarnost u svakoj zajednici. Zato »ne smije se težiti tomu da tehnološki napredak sve više zamjenjuju ljudski rad: ako bi se tako činilo, čovječanstvo bi naudilo samome sebi. Rad je nužnost, to je sastavni dio smisla života na ovoj zemlji, put rasta, ljudskog razvoja i osobnog ispunjenja«¹⁸.

Moramo udružiti svoje ideje i napore kako bismo stvorili uvjete i pronašli rješenja da svaka radno sposobna osoba ima mogućnost svojim radom doprinijeti boljituživotu obitelji i društva.

Hitnije je nego ikada prije promicati u čitavom svijetu dolične i dostojanstvene radne uvjete, usmjerene na opće dobro i očuvanje stvorenoga svijeta.

Treba osigurati i podržati slobodu poduzetničkih inicijativa i, istodobno, ulagati napore da se potakne obnovljeni osjećaj društvene odgovornosti kako profit ne bi bio više jedini kriterij kojim se valja rukovoditi.

U toj perspektivi treba promicati, prihvatići i podupirati inicijative koje, na svim razinama, pozivaju poduzeća na poštivanje temeljnih ljudskih prava radnikâ i radnicâ, podižući svijest ne samo institucija, već i potrošača, civilnoga društva i poduzetničkih subjekata. Što su ovi potonji svjesniji svoje društvene uloge, to više postaju mjesta gdje se poštuje ljudsko dostojanstvo te tako i sami doprinose izgradnji mira. U tom smislu, politika je pozvana igrati aktivnu ulogu, promičući ravnotežu između gospodarske slobode i socijalne pravde. A svi koji rade na tome području, počevši od katoličkih radnika i poduzetnika, mogu pronaći sigurne smjernice u *socijalnom nauku Crkve*.

Draga braćo i sestre, dok nastojimo udružiti svoje napore oko izlaska iz pandemije, želim još jednom izraziti svoju zahvalnost svima onima koji su radili i nastavljaju velikodušno i odgovorno raditi na tome da se zajamči obrazovanje, sigurnost i zaštita prava, osigura medicinsku skrb, omogući susrete između članova obitelji i bolesnih te pruži ekonomsku potporu siromašnima i onima koji su ostali bez posla. Jamčim da će se u svojim molitvama spomenuti žrtava i njihovih obitelji.

18 Enc. *Laudato si'* (24. svibnja 2015.), 128.

Apeliram na obnašatelje vlasti i one u čijim je rukama odgovornost za politiku i društvo, na pastire i voditelje crkvenih zajednica kao i na sve muškarce i žene dobre volje da zajedno, hrabro i kreativno hode tim trima putovima: dijaloga među generacijama, obrazovanja i rada. I neka bude sve više onih

koji svakim danom tiho, ponizno i ustrajno postaju graditeljima mira. I neka ih uvijek pretječe i prati blagoslov Boga mira!

Iz Vatikana, 8. prosinca 2021.

FRANJO

PORUKA PAPE FRANJE ZA 30. SVJETSKI DAN BOLESNIKA

11. veljače 2022.

»Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan« (Lk 6, 36). Ostati na putu milosrđa s onima koji pate

Draga braćo i sestre,

sveti Ivan Pavao II. ustanovio je prije 30 godina Svjetski dan bolesnika kako bi u Božjem narodu, katoličkim zdravstvenima ustanovama i civilnome društvu osvijestio važnost posvećivanja pozornosti i pažnje bolesnicima i onima koji o njima brinu¹.

Zahvalni smo Gospodinu za napredak koji je u tim godinama postignut u partikularnim Crkvama diljem svijeta. Učinjeni su mnogi pomaci, ali još je dug put do toga da se osigura da svi bolesnici, kao i oni koji žive u mjestima i situacijama velikog siromaštva i marginaliziranosti, dobiju potrebnu zdravstvenu skrb, kao i pastoralno praćenje koje im može pomoći da svoju bolest žive u jedinstvu s raspetim i uskrslim Kristom. Neka nam 30. svjetski dan bolesnika, čija se završna proslava zbog pandemije neće održati kako je planirano u Arequipi u Peruu, već u Bazilici svetog Petra u Vatikanu, pomogne rasti u blizini i služenju bolesnima i njihovim obiteljima.

1. Milosrdni kao Otac

Tema izabrana za ovaj 30. dan bolesnika: »Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan« (Lk 6, 36), potiče nas, prije svega, da svoj pogled upravimo Bogu »bogatom milosrđem« (Ef 2, 4), koji na svoju djecu uvijek gleda s očinskom ljubavlju, pa i kada se udalje od njega.

1 Usp. Sveti Ivan Pavao II., *Pismo kardinalu Fiorenzu Angeliniju, predsjedniku Papinskog vijeća za pastoral zdravstvenih djelatnika, prigodom ustanovljenja Svjetskog dana bolesnika* (13. svibnja 1992.).

Milosrđe je, naime, Božje ime *par excellence*, koje izražava njegovu narav ne kao povremeni sentimentalni osjećaj, već kao silu koja je prisutna u svemu što On čini. Ono objedinjuje u sebi snagu i nježnost. Stoga možemo s oduševljenjem i zahvalnošću reći da Božje milosrđe ima u sebi i dimenziju očinstva i dimenziju majčinstva (usp. Iz 49, 15), zato što se On brine za nas snagom oca i nježnošću majke, uvijek željan podariti nam novi život u Duhu Svetome.

2. Isus - Očovo milosrđe

Najveći svjedok Očeve milosrdne ljubavi prema bolesnima je njegov jedinorođeni Sin. Koliko nam puta evanđelja govore o Isusovim susretima s bolesnicima pogodenim raznim bolestima! On je »obilazio... svom Galilejom naučavajući po njihovim sinagogama, propovijedajući evanđelje o Kraljevstvu i liječeći svaku bolest i svaku nemoć u narodu« (Mt 4, 23). Možemo se zapitati: otkud ta Isusova posebna pažnja prema bolesnicima, do te mjeru da ona postaje i glavno djelo u poslanju apostolâ, koje je Učitelj poslao da naviještaju evanđelje i liječe bolesne? (usp. Lk 9, 2).

Jedan mislilac dvadesetog vijeka sugerira nam koji je razlog tomu: »Bol potpuno izolira i iz te apsolutne izolacije izvire poziv drugome, zazivanje drugoga«².

2 E. Lévinas, »Une éthique de la souffrance«, u *Souffrances. Corps et âme, épreuves partagées*, priredio J.-M. von Kaenel, Autrement, Pariz 1994., str. 133-135.

Kada čovjek zbog bolesti doživi slabost i patnju u vlastitome tijelu, srce mu se nekako stisne, strah poraste, pitanja se množe, a pitanje o smislu svega što se događa nameće se s većom hitnošću. Kako ne spomenuti, u vezi s tim, brojne bolesnike koji su tijekom pandemije posljednju fazu života proživjeli sami na odjelu intenzivne njegе, zasigurno pod paskom velikodušnih zdravstvenih djelatnika, ali daleko od najbližih i najvažnijih ljudi u svom zemaljskom životu? Zato je toliko važno imati uz sebe svjedočke Božjeg milosrđa koji po uzoru na Isusa, milosrđe Očevo, izlijevaju melem utjehe i vino nade na rane bolesnika.³

3. Doticati Kristovo trpeće tijelo

Isusov poziv da budemo milosrdni poput Oca ima posebno značenje u odnosu na zdravstvene djelatnike. Mislim na liječnike, medicinske sestre i tehničare, laboratorijske tehničare, ljude koji pomažu u liječenju i njezi bolesnika, kao i na brojne volontere koji svoje dragocjeno vrijeme posvećuju onima koji pate. Dragi zdravstveni djelatnici, vaše služenje oboljelima, vršeno s ljubavlju i kompetentnošću, nadilazi granice profesije i postaje poslanje. Vaše ruke, koje dotiču tijelo Krista patnika, mogu biti znak milosrdnih ruku Očevih. Budite svjesni velikog dostojanstva svojega zvanja, kao i odgovornosti koju ono sa sobom nosi.

Blagoslivljamo Gospodina za napredak postignut u medicinskoj znanosti, osobito u ovo posljednje vrijeme: nove tehnologije razvile su terapijske metode koje su vrlo korisne za paciente; istraživanja nastavljaju davati vrijedan doprinos prevladavanju starih i novih patologija; rehabilitacijska medicina uvelike je razvila svoja znanja i vještine. Sve to nas, međutim, ne smije natjerati da zaboravimo

jedinstvenost svakog pacijenta, s njegovim dostojanstvom i njegovim slabostima⁴. Bolesnik je uvijek važniji od svoje bolesti i zato nijedan terapijski pristup ne može se odvojiti od slušanja pacijenta, njegove povijesti, njegovih tjeskoba i strahova. Čak i kada nije moguće izlječiti, uvijek se može pružiti skrb, tješiti i izraziti blizinu usredotočenu više na osobu nego na njezinu bolest. Izražavam stoga svoju nadu da će se u sklopu izobrazbe zdravstvenih djelatnika dati i prilika za razvoj sposobnosti slušanja i odnosa s drugima.

4. Mjesta u kojima se pruža skrb – kuće milosrđa

Svjetski dan bolesnika također je zgodna prigoda da svoju pozornost usmjerimo na mjesta u kojima se pruža skrb. Milosrđe prema bolesnicima, tijekom stoljeća, nagnalo je kršćanske zajednice da otvaraju "svratišta milosrdnog Samarijanca", u koje se primalo i liječilo one koji su bolovali od svakovrsnih bolesti, a poglavito one koji, zbog siromaštva, socijalne isključenosti, neimaštine ili teškoća vezanih za liječenje određenih bolesti, nisu mogli riješiti svoje zdravstvene probleme. U takvim situacijama najveću cijenu plaćaju djeca, starije osobe i najranjiviji. Milosrdni kao Otac, nebrojeni misionari osim što su naviještali evanđelje gradili su bolnice, ambulante i domove za skrb. To su dragocjena sredstva kojima je kršćansko milosrđe po-primilo vidljiv oblik, a Kristova ljubav, koju su svjedočili njegovi učenici, postala je vjerodstojnija. Tu ponajprije mislim na ljude u najsiromašnjim dijelovima svijeta, gdje se ponekad mora prevaliti velike udaljenosti da bi se došlo do zdravstvenih ustanova koje, unatoč ograničenim resursima, nude ono čime raspolažu. Pred nama je još dug put, a u nekim zemljama primanje odgovarajuće zdravstvene skrbi ostaje i dalje luksuz.

3 Usp. CEI, *Messale Romano*, 2020, Prefazio Comune VIII, *Gesù buon samaritano*.

4 Usp. *Govor članovima Nacionalnog saveza komorâ kirurških liječnika i stomatologâ*, 20. rujna 2019.

Vidimo to, primjerice, u nedostatku dostupnih cjepiva protiv Covida-19 u siromašnim zemljama, ali još više u nedostatku lijekova za bolesti koje zahtijevaju mnogo jednostavnije lijekove.

Želio bih, u vezi s tim, ponovno potvrditi važnost katoličkih zdravstvenih ustanova: one su dragocjeno blago koje valja štititi i podržavati; zahvaljujući njima povijest Crkve označena je blizinom s najsromičnjim bolesnicima i onima na koje su svi zaboravili⁵. Kočili su utemeljitelji redovničkih obitelji odlučili čuti vapaj braće i sestara koji nisu imali pristup liječenju ili koji nisu bili dobro zbrijnuti te se potpuno razdali u služenju njima!

I dan-danas, pa i u najrazvijenim zemljama, njihova je prisutnost blagoslov, jer uvijek mogu ponuditi, osim brige o tijelu uz svu potrebnu stručnost, i ljubav u kojoj su bolesnik i njegovi članovi obitelji u središtu pažnje. U vremenu u kojem je raširena kultura odbacivanja i život nije uvijek priznat kao vrijedan prihvatanja i življenja, te strukture, kao kuće milosrđa, mogu biti primjer u zaštiti i brizi za svaki, pa i najkrhkiji život, od njegova početka do prirodnog svršetka.

5. Pastoralno milosrđe: prisutnost i blizina

Tijekom ovih trideset godina pastoral zdravlja sve je više priznat kao bitna služba. Ako je najgora diskriminacija koju trpe siromasi – a bolesnici su oni koji oskudijevaju zdravljem – nedostatak duhovne brige, ne smije se

bolesnici su oni koji oskudijevaju zdravljem – nedostatak duhovne brige, ne smije se propustiti ponuditi im Božju blizinu, njegov blagoslov i njegovu riječ, kao i slavljenje sakramenata i priliku za put rasta i sazrijevanja u vjeri⁶.

Podsjećam, u vezi s tim, da blizina bolesnika i pastoralna skrb za njih nije zadaća samo pojedinih svećenika koji se tome posebno posvećuju; posjećivanje bolesnikâ Kristov je poziv upućen svim njegovim učenicima. Koliko samo bolesnih i starijih ljudi živi kod kuće i čekaju da ih netko posjeti! Služba utjehe zadaća je svakog krštenika koji se spominje Isusovih riječi: »oboljeh i pohodiste me« (Mt 25, 36).

Draga braćo i sestre, sve bolesnike i njihove obitelji povjeravam zagovoru Marije, Zdravљa bolesnih, da, ujedinjeni s Kristom koji na sebe preuzima bol svijeta, nađu smisao, utjehu i povjerenje. Molim za sve zdravstvene djelatnike da, bogati milosrđem, uz odgovarajuću njegu pacijentima pruže svoju bratsku blizinu.

Svima od srca podjeljujem svoj apostolski blagoslov.

Rim, pri sv. Ivanu Lateranskom, 10. prosinca 2021., spomen Gospe Loretske.

FRANJO

⁵ Usp. Angelus na Poliklinici "Gemelli" u Rimu, 11. srpnja 2021.

⁶ Usp. Apost. pob. *Evangelii gaudium* (24. studenoga 2013.), 200.

PORUKA PAPE FRANJE ZA KORIZMU 2022.

»Neka nam ne dozlogrdi činiti dobro: ako ne sustanemo, u svoje čemo vrijeme žeti! Dakle, dok imamo vremena, činimo dobro svima« (Gal 6,9-10a)

Draga braćo i sestre!

Korizma je prikladno vrijeme za osobnu obnovu i obnovu zajednice koja nas vodi do Pashe Isusa Krista umrloga i uskrsloga. Za korizmeni hod 2022. godine bit će nam od koristi razmišljati o poticaju svetoga Pavla Galaćanima: »Neka nam ne dozlogrdi činiti dobro: ako ne sustanemo, u svoje čemo vrijeme žeti! Dakle, dok imamo vremena (*kairós*), činimo dobro svima« (Gal 6,9-10a).

1. Sijanje i žetva

U ovom odlomku Apostol doziva u pamet sliku sijanja i žetve, tako drage Isusu (usp. Mt 13). Sveti Pavao nam govori o *kairósu*: milosnom vremenu za sijanje dobra u pogledu buduće žetve. Što je to »bogodano vrijeme« za nas? To je zasigurno korizma, ali je to i cijeli ovozemaljski život, koji je korizma na neki način slika.¹ U našemu životu prečesto prevladavaju pohlepa i oholost, želja za posjedovanjem, gomilanjem i trošenjem, kao što pokazuje primjer bezumna čovjeka iz evanđeoske prisopobe, koji je svoj život držao sigurnim i sretnim zbog obilja žita u žitnici (usp. Lk 12,16-21). Korizma nas poziva na obraćenje, na promjenu mentaliteta, tako da se istinu i ljepotu života ne traži toliko u posjedovanju koliko u darivanju, ne toliko u gomilanju koliko u sijanju dobra i dijeljenju. Sijač je prije svega sâm Bog, koji velikodušno »nastavlja sijati sjeme dobra u svijetu« (enc. *Fratelli tutti*, 54). Pozvani smo u korizmi odgovoriti na Božji dar prihvaćajući njegovu »živu... i djelotvornu« Riječ (Heb 4,12). Ustrajno slušanje Božje riječi razvi-

ja spremnost da budemo poučljivi njegovu djelovanju (usp. Jak 1,21) koje naš život čini plodnim. To u nama budi radost, ali i više od toga, to je poziv da budemo »Božji suradnici« (1 Kor 3,9) i da mudro koristimo sadašnje vrijeme (usp. Ef 5,16) kako bismo i mi sijali čineći dobro. Taj poziv da sijemo dobro ne treba promatrati kao neki teret, nego kao milost kojom Stvoritelj želi da aktivno sudjelujemo u njegovoj plodnoj velikodušnosti.

A žetva? Ne sije li se zato da žanjemo? Naravno! Tijesnu povezanost između sijanja i žetve potvrđuje isti sveti Pavao kad kaže: »Tko sije oskudno, oskudno će i žeti; a tko sije obilato, obilato će i žeti« (2 Kor 9,6). Ali o kojem urodu je riječ? Prvi plod posijana dobra nalazimo u sebi samima i u našim svakodnevnim odnosima, pa i u najmanjim dobrim djelima. U Bogu nijedan čin ljubavi, ma kako malen bio, i nijedan »velikodušan napor« neće biti uzaludan (usp. apost. pob. *Evangelii gaudium*, 279). Kao što se stablo poznaje po plodovima (usp. Mt 7,16.20), tako život pun dobrih djela širi oko sebe svjetlo (usp. Mt 5,14-16) i donosi Kristov miris u svijet (usp. 2 Kor 2,15). Služiti Bogu, slobodni od grijeha, donosi plodove posvećenja za spasenje svih (usp. Rim 6,22). Možemo, zapravo, vidjeti tek mali dio ploda onoga što sijemo jer, prema evanđeoskom izričaju, »jedan sije a drugi žanje« (Iv 4,37). Upravo sijući za dobro drugih, sudjelujemo u Božjoj velikodušnosti: »potvrda je velike plemenitosti pokretati procese čije će plodove drugi ubirati, polažući nadu u skrivenu snagu sjemena dobrote koje sijemo« (enc. *Fratelli tutti*, 196). Sijanje dobra za druge oslobađa nas uskih logika osobne koristi, daje našem djelovanju širinu besplatnosti i tako nas smješta u divan obzor Božjih dobrohotnih planova.

¹ Usp. SV. AUGUSTIN, *Serm. 243, 9,8; 270, 3; En. in Ps. 110,1.*

Božja riječ širi i podiže naš pogled: najavljuje nam da je istinska žetva ona eshatološka, ona posljednjega dana, koji ne pozna zalaza. Zreli plod našega života i naših djelovanja jest »plod za vječni život« (Iv 4,36), koji će biti naše »blago... na nebesima« (Lk 12,33; 18,22). Sâm Isus koristi sliku sjemena koje umire u zemlji i donosi plod kako bi izrazio otajstvo svoje smrti i uskrsnuća (usp. Iv 12,24), a i sveti Pavao je rabi kad govori o uskrsnuću našega tijela: »Tako i uskrsnuće mrtvih: sije se u raspadljivosti, uskršava u neraspadljivosti; sije se u sramoti, uskršava u slavi; sije se u slabosti, uskršava u snazi; sije se tijelo naravno, uskršava tijelo duhovno. Ako ima tijelo naravno, ima i duhovno« (1 Kor 15,42-44). Ta nada je veliko svjetlo koje Krist uskrsli donosi u svijet: »Ako se samo u ovom životu u Krista ufamo, najbjedniji smo od svih ljudi. Ali sada: Krist uskrsnu od mrtvih, prvina usnulih!« (1 Kor 15,19-20), kako bi oni koji su intimno sjedinjeni s njim u ljubavi, »po sličnosti smrti njegovoj« (Rim 6,5), bili pridruženi njegovu uskrsnuću na život vječni (usp. Iv 5,29): »Tada će pravednici zasjati poput sunca u kraljevstvu Oca svojega« (Mt 13,43).

2. »Neka nam ne dozlogrdi činiti dobro«

Kristovo uskrsnuće oživljava zemaljske nade »velikom nadom« vječnoga života i unosi već u sadašnje vrijeme klicu spasenja (usp. BENEDIKT XVI., Enc. *Spe salvi*, 3; 7). Suočeni s gorkim razočaranjem zbog mnogih neispunjениh snova i nadanja, suočeni s obeshabrošću zbog siromaštva naših sredstava, u napasti smo da se zatvorimo u svoj individualistički egoizam i sklonimo se u ravnodušnost prema patnji drugih. Doista, i najbolji resursi su ograničeni: »Mladići se more i malakšu, iznemogli, momci posrću« (Iz 40,30). Ali Bog »umornome snagu vraća, jača nemoćnoga. [...] Onima što se u Gospodina uzdaju snaga se obnavlja, krila im rastu kao orlovima, trče i ne sustaju, hode i ne more se« (Iz 40,29.31). Korizma nas poziva da vjera naša i nada budu u Gospodinu (usp. 1 Pt 1,21), jer samo pogleda uprta u Isusa Krista uskrsloga (usp. Heb

12,2) možemo prihvati Apostolov poticaj: »Neka nam ne dozlogrdi činiti dobro« (Gal 6,9).

Neka nam ne dozlogrdi moliti. Isus je učio da treba »svagda moliti i nikada ne sustati« (Lk 18,1). Potrebna nam je molitva jer trebamo Boga. Samodostatnost je opasna iluzija. Ako je pandemija dala izravno se osvjedočiti u naše osobne i društvene krhkosti, neka nam ova korizma omogući da iskusimo utjehu koju daje vjera u Boga, bez koje se nećemo održati (usp. Iz 7,9). Nitko se ne spašava sâm, jer svi smo u istoj lađi usred oluja povijesti²; ali iznad svega nitko se ne spašava bez Boga, jer samo vazmeno otajstvo Isusa Krista daje pobjedu nad mračnim vodama smrti. Vjera nas ne oslobađa životnih muka i nevoљa, nego nam omogućuje prolaziti kroz njih u Kristu, sjedinjeni s Bogom, u velikoj nadi koja ne razočarava i čiji je zalog ljubav koju je Bog izlio u naša srca po Duhu Svetomu (usp. Rim 5,1-5).

Neka nam ne dozlogrdi iskorjenjivati zlo iz našeg života. Neka nam tjelesni post, na koji nas korizma poziva, osnaži duh za borbu protiv grijeha. *Neka nam ne dozlogrdi tražiti oproštenje u sakramentu pokore i pomirenja*, svjesni da se Bog nikada ne umara opraćati.³ *Neka nam ne dozlogrdi boriti se protiv požude*, te slabosti koja vodi do egoizma i svakoga drugoga zla, i koja je tijekom povijesti nalazila razne putove da sunovrati čovjeka u grijeh (usp. enc. *Fratelli tutti*, 166). Jedan od tih putova je opasnost ovisnosti o digitalnim medijima, koja osiromašuje međuljudske odnose. Korizma je pogodno vrijeme za suprotstavljanje tim opasnostima i njegovanje cjelovitije ljudske komunikacije (usp. *Isto*, 43) koja se sastoji od »stvarnih susreta« (*Isto*, 50), licem u lice.

2 Usp. *Izvanredna molitva na Trgu sv. Petra u vremenu pandemije kojom je predsjedao papa Franjo* (27. ožujka 2020.).

3 Usp. *Angelus*, 17. ožujka 2013.

*Neka nam ne dozlogrđi činiti dobro u djelatnoj ljubavi prema bližnjemu. U ovoj korizmi učimo se veselo darivati milostinju (usp. 2 Kor 9,7). Bog »koji pribavlja sjeme sijaču i kruh za jelo« (2 Kor 9,10), brine se za svakoga od nas, ne samo da bismo imali hranu koju ćemo jesti, nego i da bismo bili velikodušni u činjenju dobra drugima. Ako je istina da trebamo sijati sjeme dobrote tijekom cijelog života, iskoristimo ovu korizmu posebno zato da iskažemo brigu svojim bližnjima, da budeмо bližnji onoj braći i sestrama koji su ranjeni na svojem životnom putu (usp. Lk 10,25-37). Korizma je pogodan čas da se traži, a ne izbjegava, one koji su u potrebi; da se poziva sebi, a ne ignorira, one kojima treba netko da ih sasluša i lijepa riječ, te da se posjećuje, a ne napušta, one koji pate od samoće. Provedimo u djelu poziv da činimo dobro *svima* i odvojimo vrijeme za ljubav prema najmanjima i najranjivijima, napuštenima i prezrenima, diskriminiranim i marginaliziranim (usp. enc. *Fratelli tutti*, 193).*

3. »Ako ne sustanemo, u svoje ćemo vrijeme žeti«

Korizma nam svake godine doziva u pamet da »dobro, jednako kao i ljubav, pravda i solidarnost, ne može se postići jednom zauvijek; mora ih se stjecati svaki dan iznova« (Isto, 11). Molimo, dakle, Boga za strpljivost ratara (usp. Jak 5,7) da ne posustanemo u činje-

nju dobra, korak po korak. Oni koji padnu, neka pruže ruku Ocu koji nas uvijek podiže. Oni koji su izgubljeni, prevareni zavodenjem Zloga, neka se bez oklijevanja vrate Onomu koji je »velikodušan u praštanju« (Iz 55,7). U ovom vremenu obraćenja, pronalazeći potporu u Božjoj milosti i u zajedništvu Crkve, ne umarajmo se širiti dobro. Post priprema tlo, molitva ga navodnjava, a ljubav čini plodnim i bogatim. Imamo sigurnost vjere da »ako ne sustanemo, u svoje ćemo vrijeme žeti« i da ćemo, darom ustrajnosti, zadobiti obećana dobra (usp. Heb 10,36) za vlastito spasenje i spasenje drugih (usp. 1 Tim 4,16). Provodeći u djelu bratsku ljubav prema svima, sjedinjeni smo s Kristom, koji je dao svoj život za nas (usp. 2 Kor 5,14-15), i uživamo predokus radosti Kraljevstva nebeskoga, kada će Bog biti »sve u svemu« (1 Kor 15,28).

Neka nam Djevica Marija, koja je u svome krilu nosila Spasitelja i koja pohranjivaše sve događaje i »prebiraše ih u svome srcu« (Lk 2,19), izmoli dar strpljivosti i bude nam blizu svojom majčinskom prisutnošću, da ovo vrijeme obraćenja donese plodove vječnoga spasenja.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 11. studenoga 2021. godine, spomen dan svetoga Martina, biskupa

FRANJO

PISMO SVETOG OCA FRANJE UZ ČIN POSVETE BEZGRJEŠNOMU SRCU MARIJINU

25. ožujka 2022.

Dragi brate,

prošlo je gotovo mjesec dana od izbijanja rata u Ukrajini, koji svakodnevno uzrokuje golemu patnju tog potlačenog naroda prijeteći, također, svjetskom miru. U ovom mračnom času, Crkva je napose pozvana uteći se Knezu mira i iskazati svoju blizinu pogodjenima posljedicama sukoba. Zahvalan sam, u tom smislu, svima koji su se velikodušno odazvali mojim pozivima na molitvu, post i djela milosrđa.

Prihvaćajući i brojne zahtjeve naroda Božjega, želim sad na poseban način povjeriti Blaženoj Djevici Mariji sukobljene narode. Kako sam najavio jučer na kraju molitve Andeoskog pozdravljenja, na svetkovinu Navještenga Gospodinova, 25. ožujka, kanim izvršiti čin posvete čovječanstva, posebice Rusije i Ukrajinе, Bezgrješnomu Srcu Marijinu. Budući da dolikuje da mir zazovemo obnovljeni Božjim oproštenjem, čin posvete bit će dio pokorničkog bogoslužja u Bazilici sv. Petra u 17 sati, po rimskom vremenu. Sam čin posvete bit će održan oko 18:30.

Čin posvete želi biti gesta sveopće Crkve koja u ovom dramatičnom trenutku uzdiže Bogu, preko Njegove i naše Majke, bolni vapaj svih patnika i moli za prestanak nasilja te da bi preporučila budućnost čovječanstva Kraljici mira. Pozivam te da se pridružiš ovom činu pozivajući svećenike, redovnike i ostale vjernike na zajedničku molitvu na svetim mjestima, u petak 25. ožujka, da tako sveti narod Božji jednodušno i usrdno uzdigne prošnju svojoj Majci. Šaljem ti tekst posvetne molitve da bismo je mogli izgovarati tijekom tog dana u bratskom zajedništvu.

Zahvaljujem ti za pažnju i suradnju. Od srca te blagoslivljam, kao i vjernike povjerene tvojoj pastoralnoj skrbi. Neka vas Isus štiti i Blažena Djevica čuva. Molite se za mene.

*Uz bratski pozdrav,
pri Sv. Ivanu Lateranskom, 21. ožujka 2022.*

FRANJO

MOLITVA - ČIN POSVETE BEZGRJEŠNOME SRCU MARIJINU

Marijo, Majko Božja i Majko naša, u ovome se času nevolje utječemo tebi. Ti si Majka, voliš nas i poznaješ: ništa ti nije skriveno što nosimo u srcu. Majko milosrđa, toliko smo puta iskusili twoju brižljivu nježnost, twoju prisutnost koja donosi nanovo mir, jer nas uvijek vodiš k Isusu, Knezu mira.

Međutim, mi smo izgubili put mira. Zaboravili smo opomenu tragedija iz prošloga stoljeća, žrtvu milijuna poginulih u svjetskim ratovima. Zanemarili smo napore Zajednice država i izdajemo snove mira naroda i nade mladih. Razboljeli smo se pohlepom, zatvorili smo se u nacionalističke interese, uvenuli

Čin posvete Bezgrješnome Srcu Marijinu u Vojnom ordinarijatu

smo u ravnodušnosti i onesposobili se egoizmom. Htjeli smo radije zanemariti Boga, živjeti s našim lažima, njegovati agresivnost, zatrti živote i gomilati oružje, zaboravljajući da smo čuvari svoga bližnjeg te istog zajedničkog doma. Ratom smo razorili perivoj Zemlje, grijehom smo povrijedili srce našeg Oca koji nas želi kao braću i sestre. Postali smo ravnodušni prema svima i svemu, osim prema nama samima. I sa sramom govorimo: oprosti nam, Gospodine!

U bijedi grijeha, u našim naporima i u našoj krhkosti, u otajstvu bezakonja zla i rata ti nas, Majko sveta, podsjećaš da nas Bog ne ostavlja, nego nas nastavlja gledati s ljubavlju, željan oprostiti nam i podignuti nas. On je taj koji nam je darovao tebe i položio je u tvoje bezgrješno Srce utočište za Crkvu i čovječanstvo. Po božanskoj si dobroti s nama te nas i u naizgled bezizlaznim situacijama povijesti nježno vodiš.

Utječemo se dakle tebi, kucamo na vrata tvoga Srca mi, tvoja draga djeca, koju se ne umaraš posjećivati u svako doba i pozivati na obraćenje. U ovome tamnometu času dođi nam pomoći i utješiti nas. Ponovi svakome od nas: "Nisam li možda prisutna ovdje ja, koja sam tvoja Majka?" Ti znadeš kako razvezati vezove našega srca i čvorove našega vremena. Darujemo ti naše povjerenje. Sigurni smo da ti, osobito u trenutku kušnje, ne odbijaš naše molitve i dolaziš nam u pomoć.

Tako si učinila u Kani Galilejskoj, kada si požurila trenutak Isusovog posredovanja te si uvela u svijet njegovo prvo znamenje. Kada je slavlju prijetio kraj, u žalosti si mu kazala: «Vina nemaju» (Iv 2,3). Majko, ponovi to Bogu opet, jer danas smo iscrpili vino nade, iščezla je radost, razvodnilo se je bratstvo. Izgubili smo čovječnost, rasuli smo mir. Postali smo sposobni za svako nasilje i razaranje. Žurno nam treba tvoj majčinski zahvat.

*Primi stoga, o Majko, ovu našu prošnju.
Ti, Zvijezdo mora, ne dopusti da potonimo u ratnoj
oluji.
Ti, Škrinjo novoga saveza, nadahni planove i putove
pomirenja.
Ti, "Zemljo Nebeska", ponovno donesi Božju slogu
u svijet.
Iskorijeni mržnju, smiri osvetu, nauči nas oprostu.
Oslobodi nas od rata, sačuvaj svijet od nuklearne
prijetnje.
Kraljice Krunice, probudi u nama potrebu za mo-
litvom i ljubavlju.
Kraljice ljudske obitelji, pokaži narodima put
bratstva.
Kraljice mira, isprosi svijetu mir.*

Tvoj plač, Majko, neka pokrene naša otvrdnula srca. Suze koje si za nas prolila neka učine da procvjeta ova dolina koju je naša mržnja isušila. I dok zveckanje oružja ne šuti, tvoja molitva neka nas raspoloži za mir. Tvoje majčinske ruke neka zagrle one koji pate i koji bježe pod naletom bombi. Tvoj majčinski zagrljaj neka utješi one koji su primorani napustiti svoje kuće i svoju Domovinu. Tvoje ožalošćeno Srce neka nas potakne na suosjećanje te nas odvaži da otvorimo vrata i da se pobrinemo za ranjene i odbačene ljude.

Sveta Majko Božja, dok si pod križem stajala Isus ti je, gledajući učenika pored tebe, rekao: «Evo ti sina» (Iv 19,26): tako ti je povjerio svakoga od nas. Zatim učeniku, svakome od

nas, reče: «Evo ti majke» (r. 27). Majko, želimo te sada primiti u naš život i u našu povijest. U ovome času čovječanstvo, iscrpljeno i uznemireno, stoji s tobom pod križem. Imat će potrebu povjeriti se tebi, po tebi Kristu se posvetiti. Ukrainski i ruski narod koji te časte s ljubavlju, utječu se tebi, dok tvoje srce kuca za njih i za sve narode pogodjene ratom, glađu, nepravdom i bijedom.

Mi zato, Majko Božja i naša, svečano povjeravamo i posvećujemo tvom bezgrješnom Srcu nas same, Crkvu i svekoliko čovječanstvo, a na poseban način Rusiju i Ukrajinu. Primi ovaj naš čin kojeg izvršavamo s povjerenjem i ljubavlju, učini da prestane rat, providi svjetu mir. Ono „da“ koje je niknulo iz tvoga Srca otvorilo je vrata povijesti Knezu mira; vjerujemo da će iznova, posredstvom tvojega Srca, doći mir. Tebi dakle posvećujemo budućnost cijele ljudske obitelji, potrebe i očekivanja naroda, tjeskobe i nade svijeta.

Neka se po tebi na Zemlju izlije božansko Milosrđe i neka slatki otkucaj mira ponovno odjekuje našim danima. Ženo onoga „da“, nad koju je sišao Duh Sveti, donesi među nas Božji sklad. Napoji naše usahnulo srce, ti koja si „živo vrelo nade“. Vezla si Isusu tko vo čovještva, učini i nas tkalcima zajedništva. Hodila si našim putevima, vodi nas stazama mira. Amen.

PORUKA PAPE FRANJE ZA 56. SVJETSKI DAN SREDSTAVA DRUŠTVENIH KOMUNIKACIJA

29. svibnja 2022.

Slušati uhom srca

Draga braćo i sestre!

Prošle smo godine razmišljali o nužnosti »doći i vidjeti« kako bismo otkrili stvarnost i o njoj mogli pripovijedati, polazeći od osobnog iskustva događajā i od susreta s ljudima. Nastavljujući u tom istom duhu, sada bih skrenuo pozornost na još jedan glagol, a to je »slušati«, koji je ključan za gramatiku komunikacije i uvjet za istinski dijalog.

Doista, došli smo dотле da gubimo sposobnost slušanja sugovornika, kako u uobičajenim svakodnevnim odnosima tako i u raspravama o najvažnijim pitanjima zajedničkoga života u društvu. Istodobno, u komunikacijskom i informatičkom području slušanje doživljava nov važan razvoj, zahvaljujući različitim podcastovima i audiochat ponudama, a to je potvrda da slušanje ostaje temeljno za ljudsku komunikaciju.

Poznatog liječnika, koji je bio naviknut liječiti rane duše, pitali su koja je najveća čovjekova potreba. On je odgovorio: »Bezgranična želja da ga se sasluša.« Ta želja često ostaje skrivena, ali predstavlja izazov za sve one koji su pozvani biti odgojitelji, ili pak imaju ulogu komunikatora: roditelji i nastavnici, pastiri i pastoralni djelatnici, stručnjaci na informacijskom području i oni koji obavljaju neku društvenu ili političku službu.

Slušati »uhom« srca

Iz Biblije učimo da slušanje nema samo značenje neke slušne percepcije, već je bitno vezano s dijaloškim odnosom između Boga i čovječanstva. »Shema' Israel – Čuj, Izraele!«

(Pnz 6,4), uvod u prvu zapovijed Tore, uvijek se iznova ponavlja u Bibliji, tako da će sveti Pavao reći da »vjera dolazi od slušanja« (usp. Rim 10,17). Inicijativa, naime, dolazi od Boga koji nam govori i kojemu odgovaramo slušajući; a i to slušanje također dolazi u konačnici od njegove milosti, kao što je slučaj s novo-rođenčetom koje reagira na pogled i na glas mame i tate. Od pet osjetila, čini se da Bog daje prednost sluhu, možda zato što je manje invazivan, diskretniji od vida te, dakle, čovjeku ostavlja više slobode.

Slušanje odgovara Božjem poniznom stilu. To je djelovanje koje omogućuje Bogu da se objavljuje kao onaj koji, riječju, stvara čovjeka na svoju sliku, a slušajući ga priznaje za svojega sugovornika. Bog voli čovjeka: zato mu upućuje Riječ, zato »priginja uho« da bi ga čuo.

Čovjek je, naprotiv, sklon tome da izbjegava odnos, da okreće leđa i »začepi uši« da ne mora slušati. Odbijanje slušanja na kraju se često pretvara u agresiju prema drugome, kao što je to bio slučaj sa slušateljima đakona Stjepana, koji su se, pokrivši uši rukama, svi zajedno okomili na njega (usp. Dj 7,57).

S jedne je strane, dakle, Bog koji se uvijek objavljuje slobodnim očitovanjem, a s druge strane čovjek koji je pozvan biti s njim »na istoj frekvenciji« i slušati. Gospodin nedvojbeno poziva čovjeka na savez ljubavi kako bi u potpunosti mogao postati ono što mu daje: slika i prilika Božja u sposobnosti da sluša, prihvata i daje prostor drugima. Slušanje je, u konačnici, dimenzija ljubavi.

Zato Isus poziva učenike da provjeravaju kvalitetu svojega slušanja. »Pazite dakle kako slušate« (Lk 8,18): tim im riječima, nakon što je ispričao prispopodbu o sijaču, stavlja do znanja da nije dovoljno slušati, već da valja dobro slušati. Samo oni koji prihvataju Riječ »u plemenitu i dobru« srcu i vjerno je čuvaju, donose plod života i spasenja (usp. Lk 8,15).

Samo ako posvećujemo pozornost onomu koga slušamo, što slušamo, kako slušamo, možemo rasti u umijeću komunikacije, čije središte nije neka teorija ili tehnika, nego »sposobnost srca koja omogućuje... blizinu« (apost. pob. *Evangelii gaudium*, 171).

Svi imamo uši, ali često čak i oni koji imaju savršen sluh ne mogu čuti druge. Postoji, naime, unutarnja gluhoća, koja je gora od tjesne. Slušanje se ne tiče samo osjetila sluha, nego osobe u cjelini. Pravo sjedište slušanja je srce. Kralj Salomon, iako vrlo mlad, pokazao se mudrim jer je molio Gospodina da mu dà »pronicavo srce« (1 Kr3,9). A sveti Augustin je pozivao da slušamo srcem (*corde audire*), da primamo riječi ne izvanjskim ušima, nego na duhovan način u srcima: »Nemojte imati srce u ušima, nego uši u srcu«¹. Franjo Asiški, pak, pozivao je svoju braću da »priklove uho srca svoga«².

Stoga prvo slušanje koje treba iznova otkriti kad se traži istinska komunikacija jest slušati sebe samoga, svoje istinske potrebe, one koje su upisane najdublje u nutrini svake osobe. Jednostavno moramo krenuti od toga da slušamo ono što nas čini jedinstvenima među stvorenjima: naime, od želje da budemo u odnosu s drugima i s Drugim. Nismo stvorenici da živimo kao atomi, nego da živimo zajedno.

1 »Nolite habere cor in auribus, sed aures in corde« (Sermo 380, 1: Nuova Biblioteca Agostiniana 34, 568).

2 Pismo cijelom Redu: Fonti Francescane, 216; Franjevački izvori, str. 144.

Slušanje kao uvjet dobre komunikacije

Postoji način služenja sluhom koje nije pravo slušanje, nego sušta suprotnost. Riječ je o prisluškivanju. Naime, trajno prisutna napast koja je danas, u vremenu društvenih mreža, postala još naglašenijom iskorištavanjem drugih za svoju korist, jest prisluškivanje i špijuniranje. Ono što, naprotiv, komunikaciju čini dobrom i u potpunosti ljudskom, upravo je slušanje onoga koga imamo pred sobom, licem u lice, slušanje drugoga kojemu pristupamo s odanošću, povjerenjem i iskrenom otvorenosošću.

Izostanak slušanja kojem, nažalost, tako često svjedočimo u svakodnevnom životu, jasno je vidljiv i u javnom životu gdje često, umjesto da slušaju jedni druge, svi govore, ogovaraju jedan drugoga iza leđa. To je pokazatelj da se, umjesto istine i dobra, traži odobravanje; umjesto da se pozornost pridaje slušanju, ona se pridaje slušateljstvu/gledateljstvu. Dobra komunikacija, naprotiv, ne pokušava impresionirati javnost umješnom doskočicom, koja ima za cilj ismijati sugovornika, nego pridaje pozornost razlozima druge strane i nastoji sagledati stvarnost u svoj složenosti. Žalosno je kada se i u Crkvi stvaraju ideološka svrstavanja; tada slušanje nestaje i ustupa mjesto besplodnim suprotstavljanjima.

Doista, u mnogim razgovorima mi uopće ne komuniciramo, nego jednostavno čekamo da drugi završi govor kako bismo nametnuli svoje stajalište. U tim situacijama, kao što primjećuje filozof Abraham Kaplan³, dijalog postaje duolog, odnosno dvoglasni monolog. U pravoj komunikaciji, pak, i »ja« i »ti« su »u izlasku«, pružaju se jedno drugomu.

3 Usp. The life of dialogue, u: J. D. Roslansky, Communication. A discussion at the Nobel Conference, North-Holland Publishing Company - Amsterdam 1969., 89-108.

Slušanje je, dakle, prvi bitan čimbenik dijaloga i dobre komunikacije. Čovjek ne komunicira ako nije prije slušao i nema dobrog novinarstva bez sposobnosti slušanja. Kako bi se ponudilo temeljite, uravnotežene i cjelevite informacije, potrebno je dugo vremena slušati. Da bi se izvjestilo o nekom događaju ili u izvješću prikazala stvarnost, bitno je znati slušati i biti spremni promijeniti mišljenje, modificirati svoje polazišne prepostavke.

Samo ako se napusti monolog, može se doći do one sukladnosti glasova koja je jamstvo prave komunikacije. Čuti više izvora, a ne »stati u prvoj gostonici« – kako nas uče stručnjaci na tom području – jamči pouzdanost i ozbiljnost informacija koje prenosimo. Slušati više glasova, slušati jedni druge, također u Crkvi, među braćom i sestrama, omogućuje nam vježbati se u umijeću razlučivanja, koje se uvijek očituje kao sposobnost orijentiranja u simfoniji glasova.

Ali zašto se uopće truditi oko slušanja? Velik diplomat Svetе Stolice, kardinal Agostino Casaroli govorio je o »mučeništvu strpljivosti« koje je prijeko potrebno kako bi mogli slušati i kako bi i nas slušali najzahtjevniji sugovornici, s ciljem da se u uvjetima ograničene slobode postigne što je moguće veće dobro. Ali i u manje teškim situacijama za slušanje potrebna je krepost strpljivosti, kao i sposobnost da dopustimo da nas iznenadi istina, pa makar to bio samo djelić istine, u osobi koju slušamo. Samo čuđenje omogućuje spoznaju. Mislim na beskrajnu radoznalost djeteta, koje na svijet oko sebe gleda širom otvorenih očiju. Slušanje s takvom raspoloživošću duše – oduševljenjem djeteta u svijesti odrasle osobe – uvijek je obogaćenje, jer će uvijek postojati nešto, koliko god malo bilo, što mogu naučiti od druge osobe i koristiti u vlastitom životu.

Sposobnost slušanja društva u ovom vremenu ranjenom dugotrajnog pandemijom, dragocjenija je nego ikad. Toliko nepovjerenje koje se od ranije nakupilo prema »službenim informacijama« izazvalo je također »infode-

miju«, u kojoj je svijet informacija sve teže učiniti vjerodostojnim i transparentnim. Potrebno je prgnuti uho i pomno osluškivati, ponajprije društvene teškoće koje su se pogoršale usporavanjem ili prestankom mnogih gospodarskih aktivnosti.

Isto tako je stvarnost prisilnih migracija također složen problem i nitko nema gotov recept za njegovo rješavanje. Želim ponoviti da bismo, ako želimo nadići predrasude i omekšati tvrdokornost svojega srca, trebali pokušati poslušati njihove priče; svakom od njih dati ime i lice. Mnogi dobri novinari to već čine. I mnogi drugi bi to htjeli činili, samo kad bi mogli. Ohrabrimo ih! Poslušajmo te priče! Svatko će poslije biti slobodan podupirati migracijske politike koje će smatrati najprikladnijima za svoju zemlju. Ali, pred očima, u svakom slučaju, nećemo imati brojeve, opasne osvajače, nego lica i priče konkretnih ljudi, poglede, očekivanja, patnje muškaraca i žena koje valja poslušati.

U Crkvi slušati jedni druge

I u Crkvi postoji velika potreba da jedni druge slušamo. To je najdragocjeniji i najplodniji dar koji možemo dati jedni drugima. Mi, kršćani, zaboravljamo da nam je službu slušanja povjerio Onaj koji je slušatelj par excellence i da smo pozvani sudjelovati u njegovom djelu. »Trebamo slušati Božjim uhom, ako želimo moći govoriti njegovom Riječju«⁴. Tako nas protestantski teolog Dietrich Bonhoeffer podsjeća da je prva služba koju dugujemo drugima u zajednici ta da ih slušamo. Tko ne zna slušati svojega brata, vrlo brzo neće moći slušati ni Boga⁵.

4 D. Bonhoeffer, *La vita comune*, Queriniana, Brescia 2017., 76.

5 Usp. isto, 75.

U pastoralnom radu najvažnije djelo je »apostolat uha«. Slušati, prije nego govorimo, kao što apostol Jakov opominje: »Svatko neka bude brz da sluša, spor da govori« (1,19). Izdvojiti malo vlastitoga vremena da slušamo ljude, prvi je čin ljubavi.

Nedavno smo započeli sinodski proces. Molimo da to bude velika prilika za uzajamno slušanje. Zajedništvo, naime, nije rezultat strategijâ i programâ, nego se gradi na međusobnom slušanju među braćom i sestrama. Kao u zboru, jedinstvo ne zahtijeva jednoličnost, monotoniju, nego mnogostrukost i raznolikost glasova, višeglasje. Svaki glas u zboru istodobno pjeva i osluškuje druge glasove i ugrađuje se u sklad cjeline. Taj sklad

je osmislio skladatelj, ali njegovo ostvarenje ovisi o simfoniji svih i svakoga pojedinačnoga glasa.

Sa sviješću da sudjelujemo u zajedništvu koje prethodi nas i uključuje, možemo ponovno otkriti Crkvu koja je simfonijska, u kojoj svatko može pjevati svojim glasom, prihvatajući kao dar glasove drugih, kako bismo očitovali sklad cjeline koju Duh Sveti sklada.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 24. siječnja 2022., blagdan svetoga Franje Saleškog

FRANJO

PORUKA PAPE FRANJE ZA SVJETSKI DAN MISIJA

23. listopada 2022.

»Bit ćete mi svjedoci« (Dj 1, 8)

Draga braćo i sestre!

Te je riječi Uskrsli Isus izrekao u posljednjem razgovoru sa svojim učenicima, prije njegova uzašašća na nebo, opisanom u Djelima apostolskim: »primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje« (1, 8). To je ujedno i tema Svjetskog dana misija 2022. koji nam, kao i uvijek, pomaže posvijestiti činjenicu da je Crkva po svojoj naravi misijska. Ova nam godina pruža priliku spomenuti se nekoliko važnih obljetnica za život i poslanje Crkve: 400. obljetnice osnutka Kongregacije de propaganda fide – danas za evangelizaciju naroda – i 200. obljetnice Djela za širenje vjere, koje je, zajedno s Djelom svetog djetinjstva i Djelom svetoga Petra apostola, prije stotinu godina priznato "papinskim".

Zadržimo se na ta tri ključna izraza koja sažimaju tri temelja života i poslanja učenikâ: »bit ćete mi svjedoci«, »sve do kraja zemlje« i »primit ćete snagu Duha Svetoga«.

1. »Bit ćete mi svjedoci« - Poziv svih kršćana svjedočiti Krista

To je središnja točka, bît učenja koje je Isus predao učenicima u pogledu njihova poslanja u svijetu. Svi će učenici biti Isusovi svjedoci po Duhu Svetome kojega će primiti: to će postati po milosti. Ma gdje išli, ma gdje bili. Kao što je Krist prvi poslan, odnosno Očev misionar (usp. Iv 20, 21) i njegov "vjerni svjedok" (usp. Otk 1,5), tako je i svaki kršćanin pozvan biti Kristov misionar i svjedok. A Crkva, kao zajednica Kristovih učenika, nema drugog poslanja nego evangelizirati svijet, dajući svjedočanstvo za Krista. Identitet Crkve je evangelizirati.

Dubljim ponovnim čitanjem cijelog teksta ja-snije se uočavaju neki vidovi koji su trajno aktualni za poslanje koje je Krist povjerio svojim učenicima: »Bit ćete mi svjedoci«. Korištenjem množine naglašava se zajednički i crkveni značaj misijskog poziva učenikâ. Svaki krštenik pozvan je na poslanje u Crkvi i po nalogu Crkve: poslanje se stoga provodi zajedno, a ne pojedinačno, u zajedništvu sa crkvenim zajednicama, a ne na vlastitu inicijativu. Pa čak i ako postoji netko tko u nekoj vrlo određenoj situaciji sâm provodi evangelizacijsko poslanje, on ga provodi i uvijek ga mora provoditi u zajedništvu s Crkvom koja ga je poslala. Kao što je učio sveti Pavao VI. u apostolskoj pobudnici Evangelii nuntiandi, inače meni jako dragom dokumentu: »evangeliziranje ni za koga nije nekakvo usamljeno djelovanje pojedinca nego je to duboko crkveni čin. Dok neki neznani propovjednik, kateheta ili Pastir u nekom najudaljenijem kraju propovijeda Evandjelje, okuplja svoju malu zajednicu ili podjeljuje neki sakrament, čak i osamljen on čini djelo Crkve i njegov rad sigurno se dovezuje, preko institucionalnih odnosa ali i po nevidljivoj povezanosti i po tajnim žilama milosnog reda, na evangelizacijsko djelovanje cijele Crkve« (br. 60). Doista, nije slučajno što je Gospodin slao svoje učenike po dvojicu. Svjedočenje kršćana za Krista po svom je značaju zajedničko. Otud bitna važnost prisutnosti zajednice, ma koliko mala bila, u ispunjavanju poslanja.

Nadalje, učenici su pozvani živjeti svoj osobni život u duhu poslanja: Isus ih je poslao u svijet ne samo da vrše poslanje, nego također i nadasve da žive poslanje koje im je povjerenio; ne samo da daju svjedočanstvo, nego također i iznad svega da budu Kristovi svjedoci.

Kao što zaista dirljivim riječima kaže apostol Pavao: »uvijek umiranje Isusovo u tijelu pronosimo da se i život Isusov u tijelu našem očituje« (2 Kor 4, 10). Bít poslanja je svjedočiti Krista, to jest njegov život, muku, smrt i uskrsnuće iz ljubavi prema Ocu i ljudskome rodu. Nije slučajno što su apostoli zamjenu za Judu tražili među onima koji su, kao i oni, bili svjedoci njegova uskrsnuća (usp. Dj 1, 22). Krista, i to Krista uskrslog, nam je svjedočiti i s njim život dijeliti. Kristovi misionari nisu poslani obznanjivati same sebe, pokazivati svoje odlike i sposobnosti uvjeravanja ili svoje vještine upravljanja. Oni, naprotiv, imaju najveću čast, svojim riječima i djelima, donositi svima Krista, radosno i otvoreno navješćujući Radosnu vijest njegova spasenja, po uzoru na prve apostole.

Stoga, u konačnici, pravi svjedok je "mučenik", onaj koji daje život za Krista, užvraćajući mu na daru kojim nam je On dao samoga sebe. »Prvi je razlog za evangeliziranje Isusova ljubav koju smo primili, iskustvo spašenja koje nas potiče da ga sve više ljubimo« (Evangelii gaudium, 264).

Konačno, u pogledu kršćanskog svjedočenja, ostaje trajno valjano opažanje svetoga Pavla VI.: »Suvremenim čovjek radije sluša svjedoke negoli učitelje... ili ako sluša učitelje sluša ih zato što su svjedoci« (Evangelii nuntiandi, 41). Zato je za prenošenje vjere od temeljne važnosti svjedočenje evanđeoskog života kršćanâ. S druge strane, ostaje jednako nužna zadaća naviještati njegovu osobu i njegovu poruku. Naime, sâm Pavao VI. ovako nastavlja: »Uistinu, propovijed je uvijek neophodna kao usmeno razglasivanje poruke. [...] Riječ je uvijek suvremena, pogotovo kad je nositeljica sile Božje. Upravo zato suvremeno je i načelo sv. Pavla: "Vjera po poruci" (Rim 10, 17), a to znači da čovjek baš slušanjem Riječi dolazi k vjeri« (ibid., 42).

U evangelizaciji, dakle, primjer kršćanskog života i Kristov navještaj idu ruku pod ruku. Jedno služi drugome. To su dva plućna krila kojima svaka zajednica mora disati da bi bila

misijska. To potpuno, dosljedno i radosno svjedočenje Krista zasigurno će biti pokretna sila za rast Crkve i u trećem tisućljeću. Stoga pozivam sve da povrate hrabrost, iskrenost, onu pareziju (grč. *parrhesía*) prvih kršćana, kako bi svjedočili Krista riječima i djelima, na svim područjima života.

2. »*Sve do kraja zemlje*« - Neprolazna aktuelnost sveopćeg poslanja evangelizacije

Pozivajući učenike da budu njegovi svjedoci, uskrsli Gospodin naviješta kamo su poslani: »u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje« (Dj 1, 8). Ovdje se vrlo jasno vidi sveopći značaj poslanja učenikâ. Naglašava se "centrifugalno" geografsko kretanje, gotovo u koncentričnim krugovima, od Jeruzalema, koji se prema židovskoj tradiciji smatra središtem svijeta, preko Judeje i Samarije, pa sve do "kraja zemlje". Nisu poslani baviti se prozelitizmom nego naviještati. Kršćanin ne provodi prozelitizam. Djela apostolska govore nam o tom misijskom pokretu: daju nam lijepu sliku Crkve koja "izlazi" da ispunjava svoj poziv svjedočiti Krista Gospodina, vođena Božjom providnošću kroz konkretne životne okolnosti. Prvi kršćani su, zapravo, bili progonjeni u Jeruzalemu, pa su se stoga raspršili po Judeji i Samariji i posvuda svjedočili Krista (usp. Dj 8, 1.4).

Nešto slično se događa i u našem vremenu. Mnogi su kršćani zbog vjerskih progona, ratnih okolnosti i nasilja prisiljeni napustiti svoju zemlju i poći u druge zemlje. Zahvalni smo toj braći i sestrama koji se ne zatvaraju u patnju nego svjedoče Krista i Božju ljubav u zemljama koje ih primaju. Na to ih poziva sveti Pavao VI., dozivajući u pamet »odgovornost koju migranti imaju u zemljama koje ih primaju« (Evangelii nuntiandi, 21). Doista, sve češće vidimo kako prisutnost vjernikâ različitih nacionalnosti obogaćuje lice župâ, te one postaju više univerzalne, više katoličke. Pastoral migranata je, dakle, misijsko djelovanje koje se ne smije zanemariti i koje može pomoći i domaćim vjernicima da ponovno otkriju radost kršćanske vjere koju su primili.

Riječi "sve do kraja zemlje" trebale bi biti poticajni izazov Isusovim učenicima svih vremena i uvijek ih iznova potaknuti da idu izvan uobičajenih mjesta davati svjedočanstvo o njemu. Uz sve pogodnosti i blagodati koje sa sobom donosi suvremenii napredak, još uvijek postoje zemljopisna područja u koja još nisu stigli misionari, ti Kristovi svjedoci s radosnom viješću o njegovoj ljubavi. S druge strane, nijedna ljudska stvarnost neće promaći pažnji Kristovih učenika u njihovu poslanju. Kristova Crkva je bila, jest i uvijek će "izlaziti" na nove geografske, društvene, egzistencijalne horizonte, na "granična" mjesta i ljudske situacije, da svjedoči Krista i njegovu ljubav svim muškarcima i ženama svih naroda, kultura i društvenih položaja. U tome smislu poslanje će uvijek biti i missio ad gentes, kako nas je učio Drugi vatikanski koncil, jer će Crkva uvijek morati ići dalje, izvan svojih granica, kako bi svjedočila svu Kristovu ljubav. Želio bih, u vezi s tim, spomenuti i zahvaliti brojnim misionarima koji su u to uložili sav svoj život, uosobljujući Kristovu ljubav prema brojnoj braći i sestrama koje su susreli.

3. »Primit ēete snagu Duha Svetoga« – Dopustiti Duhu da nas uvijek jača i vodi

Najavljujući učenicima njihovo poslanje da budu njegovi svjedoci, uskrsli Krist obećao im je i milost potrebnu za tako veliku zadaru: »primit ēete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ēete mi svjedoci« (Dj 1, 8). I doista, prema Djelima apostolskim, upravo je uz događaj silaska Duha Svetoga na Isusove učenike vezano prvo svjedočenje Krista, umrlog i uskrslog: kerigmatski navještaj, tzv. misijski govor svetoga Petra žiteljima Jeruzalema. Time započinje doba evangelizacije svijeta od strane Isusovih učenika, koji su prije toga bili slabi, uplašeni i zatvoreni. Duh Sveti ih je ojačao, dao im hrabrost i mudrost da svjedoče Krista pred svim ljudima.

Kao što »nitko ne može reći: "Gospodin Isus" osim u Duhu Svetom« (1 Kor 12, 3), tako nijedan kršćanin neće moći dati puno i

istinsko svjedočanstvo za Krista Gospodina bez nadahnuka i pomoći Duha. Stoga je svaki Kristov učenik misionar pozvan prepoznati temeljnu važnost djelovanja Duha, živjeti s njim u svakodnevnom životu i neprestano od njega primati snagu i nadahnute. Štoviše, upravo kada se osjećamo umornima, nemoćivanim, izgubljenima, utečimo se u molitvi Duhu Svetome, koji – želim to još jednom istaknuti – ima temeljnu ulogu u misijskom životu, i dopustimo da nas on krije i jača, On koji je nepresušni božanski izvor nove energije i radosti dijeljenja Kristova života s drugima. »Primanje radosti Duha je milost. I to je jedina snaga koju možemo imati da naviještamo Evandelje, da isповijedamo vjeru u Gospodina« (Poruka članovima Papinskih misijskih djela, 21. svibnja 2020.). Duh Sveti je, dakle, istinski protagonist poslanja: On daje pravu riječ u pravo vrijeme i na pravi način.

I misijske obljetnice u ovoj 2022. godini želimo promatrati kroz prizmu djelovanja Duha Svetoga. Osnivanje Svetе kongregacije de propaganda fide 1622. bilo je potaknuto željom da se promiče misijsko poslanje na novim područjima. Bio je to pravi dar Božje providnosti! Kongregacija je odigrala ključnu ulogu u tome da se osigura da evangelizacijsko poslanje Crkve doista bude to što treba biti, bez uplitanja svjetovnih vlasti, kako bi se osnovale one mjesne Crkve koje dan-danas pokazuju tako veliku snagu. Nadamo se da će, kao i u protekla četiri stoljeća, Kongregacija, uz svjetlo i snagu Duha Svetoga, nastaviti pa i intenzivirati svoj rad na koordinaciji, organiziranju i animiranju misijskog djelovanja Crkve.

Isti Duh, koji vodi sveopću Crkvu, nadahnjuje obične muškarce i žene za izvanredne misije. A upravo se to dogodilo prije 200 godina kada je mlada Francuskinja Pauline Jaricot osnovala Djelo za širenje vjere (Societe pour la Propagation de la Foi). Njezina beatifikacija slavi se ove jubilarne godine.

Iako krhkog zdravlja i u oskudici, prihvatile je Božje nadahnuće da pokrene mrežu molitve i prikupljanja priloga za misionare, kako bi vjernici mogli aktivno sudjelovati u misiji da poduđu "do kraja zemlje". Iz te sjajne ideje potekao je Svjetski dan misija koji slavimo svake godine i čiji prilozi iz svih zajednica idu zajedničkom fondu kojim Papa podupire misijsku djelatnost.

U tom kontekstu podsjećam i na francuskog biskupa Charlesa de Forbin-Jansona, koji je osnovao Djelo svetog djetinjstva za promicanje misija među djecom pod sloganom: »Djeca evangeliziraju djecu, djeca mole za djecu, djeca pomažu djeci diljem svijeta«, kao i gospodu Joannu Bigard, koja je pokrenula Djelo svetoga Petra apostola za podršku sjemeništarcima i svećenicima u misijskim područjima. Ta tri misijska djela proglašena su "papinskim" prije točno stotinu godina. Pod nadahnućem i vodstvom Duha Svetoga je i blaženi Pavao Manna, rođen prije 150 godina, osnovao sadašnju Papinsku misijsku zajednicu kako bi senzibilizirao i animirao svećenike, posvećene osobe i cijeli Božji narod za misije. Pavao VI. potvrdio je papinsko

priznanje tog Djela čiji je i sam bio član. Spominjem ta četiri Papinska misijska djela zbog njihovih velikih povijesnih zasluga, a i zato da vas pozovem da se s njima radujete u ovoj posebnoj godini zbog svega onoga što su poduzela i ostvarila u potpori evangelizacijskom poslanju u sveopćoj Crkvi i u mjesnim Crkvama. Nadam se da će mjesne Crkve u tim djelima naći čvrsto oruđe za jačanje misijskog duha u Božjem narodu.

Draga braćo i sestre, nastavljam sanjati o posve misijskoj Crkvi i novom razdoblju misijskog djelovanja kršćanskih zajednica. I ponavljam Mojsijevu želju za Božji narod na njegovu putu: »Oh, kad bi sav narod Jahvin postao prorok!« (Br 11, 29). Dà, dao Bog da svi mi u Crkvi budemo ono što smo već po krštenju: Gospodinovi proroci, svjedoci i misionari! U snazi Duha Svetoga i do kraja zemlje. Marijo, Kraljica misija, moli za nas!

*Rim, Sveti Ivan Lateranski, 6. siječnja 2022.,
Bogojavljenje.*

FRANJO

PORUKA KONGREGACIJE ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA

Predraga braćo i sestre,

u prigodi XXVI. dana posvećenoga života imat ćemo radost sudjelovati na euharistijском slavlju kojim će predsjedati papa Franjo u bazilici Svetoga Petra. Sigurni smo da će u pojedinim zajednicama i u raznim biskupijama svijeta dan 2. veljače biti prigoda za susret označen vjernošću Bogu koja se očituje u radosnoj ustrajnosti mnogih muškaraca i žena, posvećenih muškaraca i žena u redovničkim, monaškim, kontemplativnim ustanovama, u svjetovnim ustanovama i u „novim ustanovama“, članova ordo virginum, pustinjaka, članova družbi apostolskog života svih vremena.

Poziv koji smo vam uputili prošle godine u ovoj istoj prigodi bio je da provodite u djelo duhovnost zajedništva (*Vita consecrata*, br. 46) kako biste bili tvorci jednoga općega bratstva i kako biste sanjali kao jedinstvena ljudska obitelj (*Fratelli tutti*, 8). Te su riječi na neki način pripremile crkveni hod koji smo nedavno započeli pod naslovom Prema sinodalnoj Crkvi: zajedništvo, sudjelovanje i poslanje.

Tako ćemo se u ovoj godini zadržati na drugoj riječi sinode kako bismo pozvali svakoga od nas da učini svoj dio, a to je upravo sudjelovati: neka se nitko ne isključuje i ne osjeća isključenim iz toga hoda; neka nitko ne misli: „to me se ne tiče“. Od svih se traži da uđu u „dinamizam uzajamnog slušanja, koji se vodi na svim razinama Crkve, uključujući čitav Božji narod“ (Papa Franjo Rimskoj biskupiji, 18. rujna 2021.).

Riječ je ponajprije o hodu koji predstavlja izazov za svaku zajednicu u njoj samoj kao vidljivom izrazu zajedništva ljubavi, odrazu trostvenoga odnosa, njezine dobrote i njezine ljepote, koji može pobuditi nove snage

da se možemo na konkretan način uhvatiti ukoštač sa sadašnjim časom. Ako se prisjetimo svoga poziva, iznova nalazimo radost što se osjećamo i što jesmo dio plana Ljubavi po kojem su druga braća i sestre prije nas i s nama stavili na raspolaganje vlastiti život. Kolikog li zanosa na početcima naše povijesti poziva, kolikog li divljenja u otkriću da Gospodin zove i mene da bi ostvario taj san o dobru za ljudski rod! Oživimo i njegujmo svoju pripadnost zato što je – znamo to dobro – u opasnosti da s vremenom gubi na snazi, poglavito kad privlačnost onoga mi zamijenimo snagom svoga ja.

Prvi izraz sudjelovanja jest dakle pripadnost: ne mogu sudjelovati ako sebe doživljavam kao da sam ja sve i ne priznajem se dijelom zajedničkoga projekta i u meni se ne ukorijeni uvjerenje da „ud i tijelo, da bi živjeli, moraju biti ujedinjeni“ i da „jedinstvo je veće od konflikata, uvijek!“ (Papa Franjo, audijencija od 19. lipnja 2013.).

Dok prolazimo taj crkveni hod, zapitajmo se, draga braćo i sestre, kakvo je slušanje u našim zajednicama: tko su braća, sestre koje slušamo i, prije toga, zašto ih slušamo. To smo pitanje, ponavljamo, pozvani postaviti svi, jer ne možemo se nazivati zajednicom poziva, a još manje zajednicom života, ako nema sudjelovanja pojedine sestre ili brata.

Uđimo u taj put čitave Crkve, s bogatstvom svojih karizmi i svojih života, ne skrivajući napore i rane, ojačani uvjerenjem da ćemo moći samo primiti i dati Dobro jer „posvećeni život se rađa u Crkvi, raste i može dati evandeoske plodove samo u Crkvi, u toj živoj zajednici vjernog Božjeg naroda“ (papa Franjo, 11. prosinca 2021.).

Sudjelovanje će tada postati odgovornost: ne možemo izostati, ne možemo ne biti među

drugima i s drugima, nikada, a još manje u ovom pozivu da postanemo sinodalna Crkva! I prije toga znamo dobro da sinodalnost započinje u nama: promjenom mentaliteta, osobnim obraćenjem, u zajednici ili bratstvu, u kući, na poslu, u našim strukturama, a zatim se širi na službe i poslanje.

Riječ je o dinamici utkanoj u naš život, to je kao neki odjek onoga prvoga odgovora na Očevu ljubav kojom smo zahvaćeni. Tamo, u toj dinamici poziva i prianjanja krije se koren one sklonosti da budemo unutar procesa koji se tiču života zajednice i svake osobe, da u svojem tijelu osjećamo rane i očekivanja, da činimo sve što je u našoj moći počevši od toga da molitvom sve predajemo Bogu u ruke, da se ne klonimo truda i napora svjedočenja nade, spremni oprati samo kako bi se jačao onaj zajednički hod koji započinje slušanjem, što znači dati mjesta drugom u našem životu, uzimajući zaobiljno ono što je za njega važno.

Sudjelovanje tako poprima stil suodgovornosti koji, prije nego s organizacijom i funkcioniranjem Crkve, ima veze sa samom njezinom naravi zajedništva i njezinim krajnjim smislom, a to je misijski san da se dopre do sviju, da se posveti brigu svima, da se svi osjećamo braćom i sestrama, zajedno u životu i u povijesti, koja je povijest spasenja. Hodimo zajedno!

Povjeravamo svoje korake Mariji, ženi brižne skrbi, i na sve zazivamo Gospodinov blagoslov.

Vatikan, 25. siječnja 2022.

Kardinal João Braz de Aviz,
prefekt

✠ José Rodríguez Carballo, OFM,
nadbiskup tajnik

HRVATSKI BISKUPI

IZVANREDNO ZASJEDANJE HBK

Zagreb, 24. siječnja 2022.

Izvanredno plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije održano je na spomen dan sv. Franje Saleškoga, u ponедјeljak 24. siječnja 2022., u sjedištu HBK u Zagrebu, pod predsjedanjem predsjednika HBK zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića.

Pozdravni govor nadbiskupa Puljića s početka zasjedanja

1. Još uvijek osjećamo duh Božića i početka Nove godine, pa u tom ozračju želim svima puno Božjeg blagoslova, mudrosti i zdravlja na početku Nove 2022. godine pred još uvijek brojnim izazovima vezanim uz pandemiju i njezine posljedice. Uz srdačan pozdrav svima, danas upućujem osobiti pozdrav i želim dobrodošlicu najmlađem hrvatskom biskupu i novom članu ovog časnog zbora, prekucer zaređenom dubrovačkom biskupu, gosparu Roku Glasnoviću. Uz srdačnu dobrodošlicu u zbor Hrvatske biskupske konferencije ponavljam ono što sam mu poželio na ređenju u Dubrovniku da „u zajedništvu s drugim biskupima ostvaruje ono što Gospodin od njega očekuje“, te neka bude „dobar suradnik i mudri savjetnik u kolegiju naše konferencije“. Radi zdravstvenih razloga ispričali su se mons. Dražen Kutleša, mons. Ranko Vidović, mons. Ivan Ćurić i mons. Fabijan Svalina. Pozdravljam Generalnoga tajnika prof. Krunoslava Novaka i glasnogovornika gosp. Zvonimira Ancića, kao i nazočne djelatnike obavijesnih sredstava kojima zahvaljujem što će izvjestiti javnost o ovom izvanrednom zasjedanju HBK.

2. Iako nam je svime preko glave ovog “virusnog vremena” pred kojim smo nemoćni i u neizvjesnosti kad će tome doći kraj, prigoda

je kad smo zajedno izmijeniti iskustva, razmišljanja i planove, pojasniti određena pitanja, tjeskobe i nejasnoće. Jer, nitko od nas nije otok, a pozvani smo kao organizam Crkve skupa i zborno razmišljati i djelovati. Svima nam je biti blizu onima koji su nam povjereni i pružati moralnu i duhovnu podršku, te hrvati se s pandemijom putem prevencije i molitve. „Plovimo, naime, u istoj lađi“ kako veli Papa, pa je dobro čuti jedni druge, a onda „udruženim snagama pretvoriti ovu zdravstvenu krizu u šansu“, kako bismo mogli biti „u nadi radosni, u nevolji strpljivi i u molitvi postojani“, kako je apostol Pavao tješio kršćansku zajednicu u Rimu (Rim 12,12).

Vidimo i čitamo kako usprkos golemog napretka medicine i ljekarništva, čovjek je trajno izložen bolestima, razaranju i umiranju dok hodi ovom suznom dolinom. Potpuno ozdravljenje stiće će tek „kad se obučemo u neraspadljivost“ (1 Kor 15,53). No, dok se to ne ostvari nama je voditi mukotrpnu borbu uz pomoć naravnih i nadnaravnih sredstava. Zapela mi je za oko primjedba jednog teologa koji se žali što sada „kad nas virus žestoko udara, neki predstavnici Crkve govore o ljudskim pravima, umjesto da zovu ljudе na obraćenje, kajanje, molitvu i pokoru. I dodaje kako pri tom „ne fali slika i pohvala na račun misa i on-line prijenosa“. A k tome ljudi se nepotrebno dijele i polemiziraju oko sporednih stvari, a virusnu pandemiju nerijetko stavljaju u kontekst „Božje kazne i osvete“. Zaboravlja se na činjenicu da Bog pripušta kušnje kako bi se ljudi obratili i shvatili da je život bez Boga besmislen. Preko sićušnog virusa pokazala se konkretna slabost i lojaljivost ljudske naravi, a time se uzdrmalо i poljuljalo oholost i umišljenu veličinu ovoga

svijeta. Nadati se da će virusna pandemija pomoći da ljudi ponovno otkriju ljepotu vlastitog doma, ulogu molitve i sakramentalnog života, te važnost drugoga u našem životnom hodu, posebice važnost obitelji i zajedničkog objeda i stana.

3. Što je predviđeno za ovo izvanredno zasjedanje koje uobičajeno imamo uoči održavanja Teološko-pastoralnog tjedna, ovdje u Zagrebu? Uz usvajanje Zapisnika sa 63. Plenarnog zasjedanja HBK, razmotrit će se neke poticaje i smjernice za ekumensko djelovanje kod nas o čemu će izvjestiti predsjednik Biskupske komisije za ekumenizam mons. Antun Škvorčević. Saslušat ćemo izvješće o

aktivnostima Hrvatske katoličke mreže koje će podnijeti predsjednik Odbora za sredstva društvenih komunikacija, mons. Mijo Gorskij. Prelistat ćemo kalendarske obveze u 2022. godini, kao i neke mandate u tijelima HBK-a.

Želim ugodno i plodno druženje na ovom izvanrednom zasjedanju HBK-a.

Zagreb, 24. siječnja 2022.

✠ Želimir Puljić
nadbiskup zadarski
predsjednik HBK

PRIOPĆENJE S XXIV. REDOVITOGA GODIŠnjEG ZAJEDNIČKOg ZASJEDANJA BK BIH I HBK

Članovi Biskupske konferencije BiH i Hrvatske biskupske konferencije, 15. veljače 2022. u duhovno-pastoralnom centru „Emaus“ u Bijelom Polju (Potoci) pokraj Mostara održali su svoje XXIV. redovito godišnje zajedničko zasjedanje. Predsjedali su nadbiskup metropolit vrhbosanski i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata u BiH mons. Tomo Vukšić, dopredsjednik BK BiH, i nadbiskup zadarski mons. Želimir Puljić, predsjednik HBK. Sudjelovali su svi članovi BK BiH i HBK osim trojice biskupa iz Republike Hrvatske i jednog iz Bosne i Hercegovine koji su bili spriječeni. Biskupima se u prvom dijelu zasjedanja pridružio i otpravnik poslova Apostolske nuncijature u BiH mons. Amaury Medina Blanco.

Biskupi su i ovaj put posebnu pozornost u svom radu posvetili hrvatskoj inozemnoj pastvi koja je organizirana u 184 grada širom svijeta te u njima djeluje 188 svećenika, od kojih 58 biskupijskih i 130 redovničkih. Članovi dviju Konferencija upoznati su da je u skoro

svim hrvatskim zajednicama u inozemstvu, a posebice u europskim zemljama, registrirano pojačano doseljavanje Hrvata katolika iz Republike Hrvatske, Bosne i Hercegovine kao i drugih biskupija u kojima stoljećima žive Hrvati. Biskupi su pozorno saslušali izvješće ravnatelja Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu za 2021. godinu. Zahvalni su svim svećenicima, redovnicima, redovnicama i drugim pastoralnim djelatnicima u hrvatskoj inozemnoj pastvi za sve što čine kao i svima koji su sudjelovali u prikupljanju konkretnе pomoći za stradale u potresima u Sisačkoj biskupiji i Zagrebačkoj nadbiskupiji te brojnim drugim akcijama. Preporučuju svim članovima svojih biskupijskih zajednica u domovini molitvu za velike i pojačane pastoralne potrebe hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka.

Pošto su saslušali izvješća o molitvi i komemoraciji žrtava hrvatskog naroda i drugih naroda u Drugom svjetskom ratu i nakon rata, biskupi su odlučili da mjerodavna tijela

dviju Konferencija s dijecezanskim biskupom u Austriji dogovore način komemoracije i Misno slavlje u Bleiburgu koji je simbol stradanja mnogih nedužnih žrtava hrvatskog naroda diljem prostora bivše države.

Članovi HBK i BK BiH upoznati su i s akcijom Hrvatskog Caritasa pod naslovom „Tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini“ i prošlogodišnjom potporom Crkvi i ljudima u Bosni i Hercegovini kroz projekte Caritasa u Bosni i Hercegovini. U pripremi je izrada promotivnih, animacijskih i liturgijskih materijala za 2022. godinu. Središnje Misno slavlje uz izravan radiotelevizijski prijenos bit će u nedjelju, 20. ožujka 2022. u župnoj crkvi u Bugojnu. Izražena je zahvalnost svima koji sudjeluju u ovom izrazu solidarnosti i kršćanske ljubavi Crkve i ljudi iz Republike Hrvatske prema Crkvi i ljudima u potrebi u Bosni i Hercegovinu. Potaknuli su sve da se uključe i u ovo-godišnju akciju Hrvatskog Caritasa.

Biskupi su detaljno upoznati s radom Biskupske komisije za Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima u Rimu odnosno sa životom i radom Zavoda u kojem trenutno boravi 25 svećenika na poslijediplomskom studiju iz raznih biskupija Crkve u Hrvata. Radosni su i zahvalni da uprava, svećenici, sestre i svi djelatnici u Zavodu skladno surađuju te da ova važna hrvatska crkvena institucija i u ovim vremenima ispunja svoje poslanje. Razmatrajući zajednička liturgijska pitanja,

biskupi su upoznati s tijekom rada na hrvatskom prijevodu trećeg tipskog izdanja Rimskog misala. Drago im da proces dobro napreduje te zahvaljuju svim liturgičarima i drugim osobama s teritorija obje Konferencije koje daju svoj dragocjeni doprinos za dobro cijele Crkve u Hrvata. Posebno ih raduje da su pri kraju završne pripreme za tiskanje Kantuala „Pjevajte Gospodinu pjesmu novu“ te zahvaljuju liturgijskim glazbenicima i svima uključenima u taj projekt.

Biskupi su također informirani da je pri kraju priprema knjige u kojoj će biti objedinjeni crkveni dokumenti u vezi sa sredstvima društvenih komunikacija.

Tijekom susreta biskupi su razmišljali i o uvođenju propedeutske godine namijenjene onima koji žele poći u bogoslovna sjemeništa kao svećenički kandidati.

Uoči radnog dijela zasjedanja biskupi su, u ponедjeljak 14. veljače 2022. slavili zajedničko Euharistijsko slavlje u katedrali Marije Majke Crkve u Mostaru. Misno slavlje je predvodio nadbiskup Vukšić, a prigodnu propovijed uputio je nadbiskup Želimir Pujić.

Bijelo Polje (Mostar), 15. veljače 2022.

Tajništvo BK BiH

Tajništvo HBK

PORUKA MSGR. ZDENKA KRIŽIĆA I FRA SLAVKA SLIŠKOVIĆA U POVODU DANA POSVEĆENOOGA ŽIVOTA

2. veljače 2022.

*Poštovane redovnice, redovnici
i laici posvećeni u svijetu,
drage sestre i draga braća u Kristu!*

1. Prošle, 2021. godine proslavljen je dvadeset i peti Dan posvećenoga života koji se odlukom svetoga pape Ivana Pavla Drugoga od 1997. godine obilježava na blagdan Svićećice. Takve obljetnice redovito prate prigodna slavlja i druga događanja. Međutim ovaj put to se nije dogodilo na uobičajen način jer su na prošlogodišnji Dan posvećenoga života u središtu naše pozornosti bile posljedice potresa u Petrinji, Sisku, Glini i okolicu, kao i pandemija bolesti COVID-19, koja još uvijek traje. Potres je fizički dotaknuo jedan dio naše domovine, a duhovno nas je potresao sve. Bio je to događaj u kojem smo žalili za ljudskim žrtvama i materijalnom štetom zbog koje su mnoge obitelji ostale bez krova nad glavom, ali smo istodobno bili ganuti valom evanđeoske solidarnosti koju je Duh poticao u ljudskim srcima. Jedna od glavnih poruka koja je sa svih strana bila upućena stradaocima u potresu glasila je „Niste sami!“ i ta poruka treba vrijediti trajno.

Što se tiče pandemije bolesti COVID-19, možda smo se nadali da ćemo je se ove godine sjećati kao nečega što pripada prošlosti i da ćemo se vratiti u „normalan“ život. Ali to se nije dogodilo. Još uvijek čitav svijet zahvaćen je širenjem te bolesti, koja nam uz medicinske simptome otkriva i naše duhovno i moralno stanje. Budući da bolest ne pravi nikakve razlike među ljudima, ona s jedne strane u nama pobuđuje osjećaj sveopćega ljudskoga zajedništva, dok s druge strane naši različiti pristupi i stavovi prema istoj bolesti i njezinu liječenju pokazuju kako je naše zajedništvo klimavo ako se oslanja samo na naše ljudske odnose.

2. U tim okolnostima dogodila se u Crkvi jedna novost koja daje pečat ovogodišnjem dvadeset i šestom Danu posvećenoga života. Riječ je o sinodalnom hodu Crkve koji je započeo u listopadu 2021. godine, a zaključit će se biskupskom sinodom u listopadu 2023. godine. Taj hod, na koji nas poziva papa Franjo, ima u središtu pozornosti upravo samu temu sinodalnosti, što se vidi i u njegovu nazivu Za sinodalnu Crkvu: zajedništvo, sudjelovanje, poslanje. Ne treba tumačiti da sama riječ sinoda znači zajednički hod, pa je razumljivo da je prva od triju riječi koje opisuju narav sinodalne Crkve upravo zajedništvo. Ono je izvor iz kojega proistječu i temelj na kojem se grade druga dva pojma: sudjelovanje i poslanje. Svi smo pozvani promišljati, razgovarati, moliti i raditi na tome da što bolje upoznamo, oživimo i odjelotvorimo svijest da je svatko od nas na svoj način, kako kaže apostol Pavao, opremljen „za sveto djelo služenja, za izgrađivanje Tijela Kristova“ (Ef 4,12).

3. Prva faza sinodalnoga hoda u kojem slavimo i ovogodišnji Dan posvećenoga života obilježena je savjetovanjem s Božjim narodom u partikularnim Crkvama i osluškivanjem istoga. U tom kontekstu Pripremni dokument sinode potiče partikularne Crkve da se, među ostalim, upitaju kako u sebi integriraju doprinos posvećenih žena i muškaraca (br. 28. i 30.).

To isto pitanje iz perspektive posvećenih osoba možemo postaviti na sljedeći način: Što i kako mi kao posvećene osobe doprinosimo izgradњu Crkve, i to u konkretnim mjestima gdje živimo i radimo? U ovoj poruci promotrit ćemo to pitanje kroz prizmu triju navedenih riječi iz naziva ovoga sinodalnoga hoda: zajedništvo, sudjelovanje i poslanje.

4. Zajedništvo posvećenih osoba koje se ostvaruje u stvarnom zajedničkom životu u našim kućnim sestrinstvima i bratstvima vidljivo je svjedočanstvo kojim možemo doprinijeti izgrađivanju zajedništva mjesne Crkve. Poznato je da svakodnevni zajednički život podrazumijeva kušnje u kojima isplivaju na površinu i naše ljudske slabosti, pa je razumljivo da se na površini često uzburka i naše međusobno zajedništvo. Međutim pri tome ne smijemo zaboraviti da temelj našega zajedništva nisu samo naši međusobni odnosi. Naše zajednice nisu formirane na temelju krvnoga srodstva, bračne veze ili osobnih naklonosti, nego je temelj našega zajedništva Krist koji nas je pozvao i sabrao da ga slijedimo u različitim oblicima posvećenoga života.

Jasno je da svaka ustanova posvećenoga života ima svoj način i kriterije kojima tijekom početne formacije razlučuje autentičnost poziva svojih kandidata, ali znamo da u temelju svakoga poziva стоји Krist. On je tako i za apostole izabrao one „koje je sam htio“ (Mk 1,13) i rekao im je „ne izabrate vi mene, nego ja izabrah vas“ (Iv 15,16).

U svjetlu tih Kristovih riječi možemo nastaviti i reći da isto tako ni mi nismo izabrali jedne druge, nego nas je Krist svojim pozivom povezao sa sobom, a preko sebe povezao nas je i jedne s drugima. Prema tomu sestrinskim i bratskim životom u zajednici mi naše međusobno zajedništvo ostvarujemo kroz Krista, a njegovo zajedništvo jest zajedništvo ljubavi Presvetoga Trojstva, Oca i Sina i Duha Svetoga. U tom zajedništvu naše se osobnosti i različitosti ne dokidaju, nego ujedinjuju i to nas osposobljuje za sljedeći sinodalni korak: sudjelovanje.

5. Sudjelovanje o kojem se govori u kontekstu hoda za sinodalnu Crkvu možda se najbolje razumije kada se navede njegov praktični sinonim, a to je uključivanje. Drugim riječima, radi se o procesu koji se tiče svih i iz kojega nitko ne smije biti isključen niti se sam isključiti. Zajednice posvećenih osoba tu mogu dati svoj doprinos upravo polazeći od svoga

oblika zajedničkoga života jer je on slika Crkve koja je po svojoj naravi sinodalna, kako stoji u naslovu drugoga dijela Pripremnoga dokumenta. Naše zajednice sastavljene su od osoba s raznim darovima, sposobnostima i službama. No, ako se u svom djelovanju raspršimo na individualne aktivnosti koje su objektivno dobre, ali međusobno nepovezane, sve to duhovno blago kao da se prospe pokraj puta i ne donese ploda za izgradnju čitave zajednice. Stoga trebamo biti svjesni da i u ovom sinodalnom hodu ostvarujemo autentično sudjelovanje tek onda kada se u razne aktivnosti na razini partikularne i opće Crkve uključujemo kao zajednica, a ne samo kao izdvojeni pojedinci.

6. Za poslanje na koje smo pozvani također postoji riječ koja opisuje njegov sadržaj. To je evangelizacija. A riječ koja pokazuje stav kojim se to poslanje ispunjava glasi otvorenost. Mnogovrsnost zajednica osoba posvećenoga života svjedoči kako se jedno te isto Kristovo evanđelje može živjeti na različite, a uvijek evanđelju vjerne oblike života. To je tako jer je evanđelje korijen i deblo iz kojega izrastaju mnoge grane, ali se sve napajaju istim životnim sokom.

Kada je Krist na početku svoga djelovanja izabrao najprije četiri (usp. Mk 1,16–20) pa onda ukupno dvanaest učenika, možemo reći da je on tada osnovao jednu malu zajednicu ljudi koji su s njime bili povezani na poseban način, ali s poslanjem da budu „ribari ljudi“. Stoga se svrha nijedne Kristove zajednice ne ispunjava zatvaranjem u samu sebe, nego jednostavnim svjedočenjem evanđeoskoga života u otvorenosti prema svim ljudima koje susrećemo.

7. Ovim kratkim promišljanjem o tome kako „živjeti zajedništvo, ostvariti sudjelovanje i otvoriti se poslanju“ (usp. Pripremni dokument, br. 1) u kontekstu hoda Za sinodalnu Crkvu želimo vam uputiti poticaj i ohrabrenje da se sa svom braćom i sestrama uključimo u taj zajednički hod na koji smo pozvani kao Božji narod.

Neka nam Marija, majka Kristova i majka Crkve, bude zvijezda vodilja na našem putu prema ostvarenju onoga što ona već jest u di-
oništvu slave svoga Sina.

S tim mislima u srcu želimo vam blagoslov-
ljen Dan posvećenoga života 2022. godine.

U ime Vijeća Hrvatske biskupske konferen-
cije za ustanove posvećenoga života i družbe
apostolskoga života,

✠ Zdenko Križić,
predsjednik

U ime Hrvatske redovničke konferencije,
fr. Slavko Slišković,
predsjednik

PORUKA VIJEĆA HBK ZA ŽIVOT I OBITELJ UZ DAN ŽIVOTA

6. veljače 2022.

„Osobe s invaliditetom – dar, blagoslov i obogaćenje za obitelj, Crkvu i društvo“

Povodom Dana života koji se ove godine obi-
lježava u nedjelju 6. veljače želimo skrenuti
pozornost na osobe s invaliditetom i djecu s
teškoćama u razvoju, kao i na njihove obitelji.

Kampanja »Ja sam Crkva«

Ovogodišnji Dan života smješta se u kontekst
»Godine obitelji Amoris laetitia« (19. ožujka
2021. – 26. lipnja 2022.) u sklopu koje je Dika-
sterij za laike, obitelji i život Svetе Stolice po-
krenuo i kampanju #IamChurch (Ja sam Cr-
kva) objavljajući videozapise u kojima osobe
s invaliditetom svjedoče različite načine na
koje obogaćuju crkvenu zajednicu i sudjeluju
u evangelizacijskom poslanju Crkve (www.amorislaetitia.va). Kampanja proizlazi iz po-
ruke pape Franje za Međunarodni dan osoba
s invaliditetom 3. prosinca 2021. u kojoj im je
poručio da su Isusovi prijatelji (usp. Iv 15,14)
i da je Crkva njihov dom u kojоj imaju svoje
dragocjeno mjesto i ulogu povjeravajući im
pritom, na poseban način, poslanje molitve.

Osobe s invaliditetom u Hrvatskoj

Prema posljednjim službenim podacima
Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo u Re-

publici Hrvatskoj žive 586.153 osobe s in-
validitetom (15.1% ukupnog stanovništva
RH prema popisu iz 2021.), a među njima je
64.063 djece i mlađih do 19 godina. Dakle,
ako spomenutom ukupnom broju prido-
damo samo obitelj, užu rodbinu i prijatelje
tih osoba, dolazimo do toga da se polovica
ukupnog broja stanovnika Hrvatske izravno
suočava s problematikom osoba s invalidite-
tom. Nadalje, osobe s invaliditetom nisu neki
daleki »oni« nego smo to »mi«, jer svatko od
nas, spletom okolnosti, može postati osoba s
invaliditetom.

Dar, blagoslov i obogaćenje

Na osobe s invaliditetom prije svega treba
gledati kao na dar, blagoslov i obogaćenje
za obitelj, Crkvu i društvo, jer svaki je čovjek
stvoren na sliku i priliku Božju, svaki je nje-
govo željeno dijete, svaki neprocjenjivo vrije-
dan bez obzira koliko se slabim i neznatnim
činio te svaki ima svoje mjesto u Božjem planu.

Sveti Pavao nas uči da smo svi tijelo Kristo-
vo, a pojedinačno njegovi udovi, pri čemu su
mnogo potrebniji udovi tijela koji izgledaju
slabiji.

A ako trpi jedan ud, trpe zajedno svi udovi; ako li se slavi jedan ud, raduju se zajedno svi udovi (usp. 1 Kor 12,22-27). To je polazišna točka puta koji nas sve zajedno vodi prema Nebu, mjestu vječne radosti, gdje »ni tuge, ni jauka, ni boli više neće biti« (Otk 21,5).

Nasljedovati Krista, koji je »Put i Istina i Život« (Iv 14,6), podrazumijeva prihvatanje vlastitog stanja i ograničenosti, jednako kao stanja i ograničenosti bližnjega. No podrazumijeva također, prepoznavanje bogomdanih darova i talenata koji su, poput svih ostalih, i osobe s invaliditetom pozvane umnožiti u ostvarivanju poziva na svetost. »U stvarnosti upravo hrabrost i vedrina kojom tolika naša braća, pritisnuta teškim oštećenjima, provode svoj život kad ih prihvaćamo i ljubimo, postaju posebno djelotvorno svjedočanstvo pravih dobara po kojima se život svakoga definira i čine ga, i kad je u stanju poteškoća, dragocjenim za sebe i za druge« (Evangelium vitae 63).

Izazovi

S druge strane osobe s invaliditetom i njihove obitelji pogodene su brojnim izazovima koji ih nukaju na propitivanje smisla patnje i trpljenja. Dobro je da osobe s invaliditetom prepoznaju važnost intimnog priateljevanja s Isusom kako bi poseban plan koji Bog ima s njima doživjeli i kao izvor posebnih milosti koje vode osobnom posvećenju. A ako se taj dar trpljenja prihvati i osmisli na način da ga se pridruži Kristovom trpljenju, onda postaje spasonosan ne samo za osobe s invaliditetom nego i za cijeli svijet (usp. Salvifici doloris).

Tako će se lakše moći nositi s ostalim izazovima kao što su nadilaženje osjećaja manje vrijednosti, uključivanje u društvenu i crkvenu zajednicu, odabir prikladnog školovanja i zanimanja, dvojbe oko sklapanja braka i pronalaženja bračnog druga, prihvatanje tuđe pomoći za sebe i svoju obitelj.

Obitelji osoba s invaliditetom – svjedočanstvo vjernosti daru života

Nesumnjivo najveći teret izazova pada na obitelji osoba s invaliditetom kojima o ovogodišnjem Danu života želimo iskazati blizini i divljenje. »Iznimno divljenje zavrjeđuju obitelji koje s ljubavlju prihvataju tešku kušnju odgoja djeteta s invaliditetom. Takva obitelj Crkvi i društvu pruža dragocjeno svjedočanstvo vjernosti daru života. [...] Osobe s invaliditetom za obitelj su dar i prigoda za sazrijevanje u ljubavi, uzajamnom pomaganju i jedinstvu« (Amoris laetitia 47). Potrebno je da ponajprije župne zajednice uočavaju, prihvataju i podupiru te obitelji kako bi se lakše nosile s izazovima i svjedočile svoju vjeru. Jednakom zauzetošću trebaju skrbiti i o osobama s invaliditetom koje ne žive u svojim vlastitim obiteljima.

Pozitivni primjeri

Brojni su pozitivni primjeri skrbi o osobama s invaliditetom i djecom s teškoćama u razvoju na svim društvenim razinama, pa tako i u Crkvi koja je od početka svoga postojanja uvijek bila blizu onima u potrebi. Tako Hrvatska biskupska konferencija preko Nacionalnog katehetskog ureda, pri kojem djeluje viša savjetnica za osobe s poteškoćama u razvoju, u dva je navrata organizirala doškolovanje vjeroučitelja koji rade s djecom s teškoćama u razvoju. Osigurava im se i redovito stručno usavršavanje, a sadržaji posvećeni radu s tom djecom uvijek su zastupljeni i u katehetskim školama za sve vjeroučitelje.

Osim toga, pri Vijeću HBK za laike postoji Pododbor za osobe s invaliditetom, a neke biskupije imaju povjerenstva za pastoral osobama s invaliditetom. Postoji već zvučna Biblija za slijepce i slabovidne osobe, kao i prilagodba četiriju evandelja na hrvatski znakovni jezik za gluhe i gluhoslijepce osobe. Uz to, čine se naporci da se u sve većem broju bogoslužnih objekata omogući pristup osobama s teškoćama u kretanju.

Također, neki biskupijski Caritasi i redovničke zajednice imaju kuće za skrb o osobama s pretežito težim stupnjevima invaliditeta.

Poticaji i prilagodbe u pastoralnom djelovanju Crkve

Svjesni da je sve spomenuto još daleko od dostatnog odgovora na potrebe i teškoće osoba s invaliditetom potičemo sve društvene činitelje i sve ljudi dobre volje, a ponajprije vjernike, da se još predanije angažiraju kako bi skrb za osobe s invaliditetom svih dobnih skupina bila što kvalitetnija i što dostupnija na cijelom teritoriju Republike Hrvatske.

Osobito želimo potaknuti provođenje potrebnih prilagodbi u pastoralnom djelovanju Crkve sukladno potrebama osoba s invaliditetom: prilagodbe pastoralnih oblika i metoda (npr. uključivanje u molitveni život, hodočašća i duhovne obnove te poticanje na prikazivanje svoga trpljenja na određene nakane), prilagodbe u naviještanju (npr. uvođenje induktivne petlje za osobe oštećena sluha barem u katedralama), prilagodbe u osposobljavanju osoba s invaliditetom da mogu dati svjedočanstvo vjere (npr. održavanje ciljanih kateheza), prilagodbe u podjeli sakramenata (npr. mjesta za ispunjavajući Kristov zakon ljubavi (usp. Gal 6,2).

Zaključak

Uključivanje osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju u život zajednice podrazumijeva mobilizaciju svih raspoloživih snaga od šire obitelji, prijatelja i susjeda preko župne zajednice i udrugâ sve do stručnih službi. No, pritom je ključno imati otvorenum za ono što oni imaju poručiti i posvjedočiti o sebi i svojoj situaciji. Još je važnije imati otvoreno srce koje će domišljatom ljubavlju iznalaziti kreativna rješenja i ostvarivati ih u suradnji s njima kao aktivnim dionicima. Na tome tragu zahvaljujemo svima onima koji su svoj um i srce već otvorili, na svemu što su činili i čine za dobrobit osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju.

Neka uz pomoć Blažene Djevice Marije, Kraljice obitelji i sv. Josipa Kupertinskog, nebeskog zaštitnika osoba s invaliditetom, to nastave činiti s još većim žarom imajući na umu Božju riječ da nam je nositi bremena jedni drugih ispunjavajući Kristov zakon ljubavi (usp. Gal 6,2).

Neka njihov primjer bude nadahnuće i drugima kako bi osobe s invaliditetom sve više doživljavali kao dar, blagoslov i obogaćenje.

U Zagrebu, na nedjelju Božje Riječi, 23. siječnja 2022.

✠ Mate Uzinić
nadbiskup
predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj

PORUKA BISKUPA IVICE PETANJKA ZA SVJETSKI DAN BOLESNIKA

11. veljače 2022.

Draga braćo i sestre!

Danas je trideset godina otkad je papa Ivan Pavao II. ustanovio Svjetski dan bolesnika i tako svratio pozornost svijeta na stvarnost koja je životno utkana u samu narav ljudske egzistencije.

Bolest je naša ljudska stvarnost koliko i samo rođenje, dolazak na ovaj svijet, rast, razvoj i kraj ljudskog postojanja na zemlji. Nema tog ljudskog bića koje na ovaj ili onaj način nije i neće osjetiti težinu fizičke i duševne boli koja se u svakoj osobi očituje na njoj svojstven način.

Trideset godina od uspostave ovog Dana lijepa je obljetnica kojoj bi trebalo pokloniti dužnu pozornost, ali budući da posljednjih godina svaki dan živimo kao da je cijeli planet Zemlja bolesna i okužena, a možda i je, po svemu sudeći ovaj će Dan proći potiho, jer bismo svi željeli da se na Dan bolesnika bolest više i ne spomene, jer nam je prema uvjeravanju nekih znanstvenika i javnih medija ionako svaki dan bolestan, pa se onda taj jedan dan u godini i neće ni po čemu razlikovati od drugih, osim što ćemo ga pisati velikim početnim slovom.

Baš šteta, jer je tema ovog jubilarnog tridesetog Dana bolesnika uzeta iz Evandjelja po Luki, koje na najbolji mogući način izražava pravu bit i narav Boga samoga: „Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan“ (Lk 6,36).

Po svom dubokom uvjerenju tvrdim da ne postoji bolja definicija Boga od ove i da osim Isusa Krista nikada nitko u ljudskoj povijesti nije prepoznao u čovjeku tolike potencijale i nije se odvažio pozvati čovjeka da se vine sve

do nebesa i u svoj zemaljski život pretoči po-našanje Boga samoga.

Isus Krist, Bog koji je postao čovjekom, vjeruje da je čovjeku moguće usvojiti osobnosti Boga samoga i živjeti na zemlji božanskim životom te tako objaviti neizmjerno Božje milosrđe i dobrotu kojima treba zahvaliti za svaki dan opstojnosti ovog svijeta i svemira. Milosrđe Božje je najveći kotač i pokretač ovog svijeta.

Dok na današnji dan iskazujemo svako poštovanje i zahvalnost bolničkom i zdravstvenom osoblju za svu ljubav i mar prema bolesnicima, osjećamo se jadno i žalosno zato što se nije pronašlo načina da se rodbini i priateljima dopusti biti uz svoje teške bolesnike i na human način oprostiti se od svojih umirućih, koji su otišli i odlaze s ovog svijeta kao da ih je netko ukrao.

Zbog toga i mjesecima nakon njihova odlaska imamo osjećaj kao da će svakog časa pokućati ili se pojaviti na našim vratima, jer smo si ostali međusobni dužnici, koji si na rastanku koji je toliko bitan za onoga koji odlazi kao i za onoga koji ostaje, nismo pružili ruku i nismo se oprostili na način koji je dostojan tekovina ljudske civilizacije.

Uz sve dužno poštovanje prema znanosti i općesvjetskom napretku za kojim svi težimo, ova pandemija je pokazala stvarno stanje i pravo lice čovjeka. Čovjek je sve i ništa, u isto vrijeme velik i manji od makova zrna, danas je, a sutra mu ni traga nema.

Ono čega je i čega će poput kruha svagdašnjega biti potreban današnji čovjek, nakon što se osloboodi okova izolacije i ako normalan uspije izmaći njezinim posljedicama, jest

neizmjerno Božje milosrđe i njegova očinska suosjećajnost koja nam se poput sunca očitovala u njegovu Sinu i našem bratu i Spasitelju Isusu Kristu koji se nikada ničim i ni od koga nije izolirao, nego se svagdje i svakome, a osobito bolesniku i potrebitom učinio bližnjim i od svojih učenika zatražio da uz propovijedanje evanđelja o Kraljevstvu Božjem, liječe svaku bolest i svaku nemoć u narodu (usp. Mt 4,23).

Duh i tijelo su čovjek oblikovan po Božjem promislu i stvoren na sliku utjelovljenoga

Sina Božjeg, Boga i čovjeka, koji nas je pozvao da budemo „milosrdni kao što je Otac naš milosrdan“ (Lk 6,36). Samo u tim okvirima i u tom duhu možemo govoriti o zdavom i otkupljenom čovjeku i čovječanstvu, kojemu nikakav virus svijeta neće ugroziti imunitet božanskih korijena.

✠ Ivica Petanjak
biskup krčki

predsjednik odbora HBK
za pastoral djelatnika u zdravstvu

POSLANICA PREDSJEDNIKA HRVATSKOG CARITASA VARAŽDINSKOG BISKUPA BOŽE RADOŠA ZA 16. TJEDAN SOLIDARNOSTI I ZAJEDNIŠTVA S CRKVOM I LJUDIMA U BOSNI I HERCEGOVINI

14. – 20. ožujka 2022.

Vidio sam, video nevolju svoga naroda (usp. Izl 3, 7)

Treće korizmene nedjelje, šesnaeste godine u nizu, održava se Tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini. Tom prigodom Bog i po nama iznova dovikuje Crkvi i ljudima s druge strane granice: video sam i vidim nevolju naroda svoga; video sam tvoje muke rata, tjeskobu porača. Po nama prati neizvjesnost sadašnjeg trenutka i hrabri, razumije da se teško uspostavlja povjerenje među narodima. Posebno trpe manji, slabiji, izigravaju se njihova zajamčena prava – pravo na glas i biranje predstavnika kroz koje će formulirati svoje stavove i formirati legitimne institucije za izgradnju dugoročne ravnoteže odnosa.

Svakim danom sve smo svjesniji da rat zasijeca dublje nego što se okom vidi. On, i kad službeno završi, još dugo u srcu ostavlja „geler“ zla na duši naroda i pojedinaca. „Geleri“ se teško vade jer su na osjetljivom mjestu; a kad ih prepustimo strastima, brzo se pretvore u sukob, u eksploziv koji se aktivira. Srce treba ozdraviti, obratiti, a proces ozdravljenja srca redovito je dugotrajan, neizvjestan, mukotrpan i složen. Korizma poručuje da srce treba Kardiologa koji će ga otvoriti – razderati, zapisati u njega svoje ime, zasijati ga ljubavlju i strpljenjem da doneše plod – MIR.

Kad Bog nije u ljudskom srcu, svjedočimo ovih dana, iz njega izlaze zle namisli rata, ubojstva nedužnih ljudi, lakomstva za tuđom zemljom, opakosti koje prijete još većim zlom, bezumlje koje sije strah i zlo. Val zla koji nas je zapljenuo, dugo se kuhao u ljudskom srcu, i sada gledamo kako poput galopirajućeg tumora raste, ruši granice, razara gradove i sije smrt.

Zvijer rata sve podređuje vlastitim interesima, nikad u cijenu rata ne uračunava bol malenih i suze djece, majki i očeva na obje strane. Suze i bol u konačnici nikada se ne mogu uračunati, jer su dragocjeni i izmiču svakoj računici. Koga bol drugoga ne dotiče, porazio je vlastito čovještvo; poraz je ljudskosti gdje prostor življenja nije dostojan čovjeka.

Mržnja izbacuje ljude iz vlastitog doma, a ljubav uvodi pod svoj krov beskućnike. Mržnja ruši granice oružjem i nasiljem – dok ljubav otvara granice država i naroda kako bi prihvatile izbjeglički narod. Otvara granice srca, koja su spremna širiti ljubav znakovima dobrote, rušiti barijere predrasuda koje se, nažalost, na svim razinama podižu. Ljubav prema drugome zaustavlja se na vratima kuće drugoga. Ne ulazi s oružjem u kuću drugoga da je učini svojom, nego, naprotiv, štiti je kao svoju.

Gospodin nas u ovonedjeljnoj prispolobi o „neplodnoj smokvi“ odgaja za strpljivost. Strpljivost je djelo Božje ljubavi; odražava

nudu koja gleda na mukotrpno rađanje i sazrijevanje. Bog nas poziva na strpljenje – i vjeru da se odnosi mogu riješiti, iako sporo, u dijaligu koji nema alternative. Strpljivost nije sinonim od „propustiti donijeti rod“, ne može biti izlika za „grijeh propusta“. Naprotiv, upućuje da je opasnost ako se ne obratimo. Obraćenje je donošenje plodova dobra. Dok poput Isusovih učenika nižemo slike iz crne kronike, Isus nam daje naslutiti odgovor na stanje u kojem se nalazimo. Svraća nam pogled na plodove koje (ne) donosimo. Propustiti učiniti dobro, ne rađati dobrim plodovima vodi nas u propast. Opominje nas da smokva našega bića, zasađena u Božjem vinogradu – Crkvi, ne bi ostala besplodna, nego da doneše rod ljubavi. Ne smijemo propustiti izreći osudu i zavapiti u Božje ime da rat prestane. Trebamo zavapiti Bogu da mijenja srca – i molitelja i onih za koje se žarko moli. U razdrto, obraćeno srce Bog piše svoje ime, a s njime imena naše braće i sestara. S posebnom pažnjom ovog Tjedna osjetljivi smo prema braći i sestrama u Bosni i Hercegovini, koji iz iskustva mogu posvjedočiti: rat je zlo, on ne donosi rješenje. Kad i površinske rane zacijele, ostaju one duboke, koje samo Bog može zacijeliti. Zajedno u molitvi s njima, povezujemo se plodovima dobra koje smo ove nedjelje pozvani prinijeti Gospodinu na dar.

✠ Bože Radoš
biskup varaždinski
predsjednik Hrvatskog Caritasa

PROPOVIJED VOJNOG ORDINARIJA MSGR. JURE BOGDANA NA BLAGDAN BL. ALOJZIJA STEPINCA

Dan kapelaniјe HKoV, Karlovac, 10. veljače 2022.

„Svjedočanstvo naše savjesti“

Lev 23, 1.4-11.15-16.27.34b-37; Ps 81,3-6ab.10-11ab; Mt 13,54-58

Draga braćo i sestre,

1. „A ovo je naša slava: svjedočanstvo naše savjesti da smo u svijetu živjeli – osobito prema vama – u svetosti i iskrenosti Božjoj, ne u mudrosti tjelesnoj, nego u Božjoj milosti“ (2 Kor 1, 3-7. 8 b-9.12) piše sveti Pavao u drugoj poslanici Korinćanima. U svijetlu ovih riječi apostola Pavla promatramo život i djelo blaženoga Alojzija Stepinca.

Dvadeseto stoljeće izuzetno je bremenito razdoblje za hrvatski narod i za naše prostore. Stoljeće je to u kojem se kod nas i u neposrednoj blizini vodilo pet krvavih ratova: dva tzv. Balkanska rata, Prvi i Drugi svjetski rat i Domovinski rat. Životni tijek Alojzija Stepinca iz Brezarića u župi Krašić u Hrvatskoj trajao je 62 godine, (8.V.1898. - 10.II.1960.). Proživio je četiri rata. Za svećenika je zaređen u 33. godini života. Nepune četiri godine je djelovao kao svećenik (26.X.1930. - 24.VI.1934.). Dvanaest godina je vršio biskupsku službu u Zagrebu (1934. - 1946.) i potom je četrnaest godina bio u zatočeništvu, najprije u Lepoglavi (19. X 1946. - 5.XII. 1951.) i onda u rodnome Krašiću (1951. - 1960). Postao je kardinalom 12.I.1953. Preminuo je “in fama sanctitatis” na današnji dan prije 62 godine (10.II.1960.). Sveti Ivan Pavao II. papa, proglašio ga je blaženim u Mariji Bistrici prije 24 godine (3. listopada 1998.).

2. „*Fiat voluntas Tua*“ (*Budi volja Tvoja!*) posljednje su riječi što ih je u Krašiću na bolesničkoj postelji, pri punoj svijesti izgovorio zagrebački nadbiskup kardinal Alojzije Ste-

pinac, 10. veljače 1960., nekoliko trenutaka prije smrti, u 62. godini života¹. Krašićki župnik Josip Vraneković, svjedok njegove smrti, zapisaо je tada u svoј „Dnevnik“: „S molitvom na ustima i srcu, svjestan u vjeri kuda ide, pošao je na sud Božji“.... „Bogu se predao, govoreći: ‘Fiat voluntas Tua.’ Ovo je smrt pravednika. I mi tu ponavljamo: ‘Deo gratias.’ i ‘Blagoslovljen Bog u svojim svećima.’“²

Nakon smrti njegov grob u zagrebačkoj prvo-stolnici postao je mjesto tihe molitve, pobožnosti, hodočašća. Glas o svetosti i mučeništvu davno je nadišao zagrebačku nadbiskupiju i nezaustavljivo se širi.... Nakon pomognog istraživanja i proučavanja cjelokupnog života, djelovanja, prosudbi o pisanim djelima, izgovorenim riječima, mučeništvu, štovanju nakon smrti, Crkva je donijela svoj sud o uzdignuću na čast oltara - beatifikaciji nadbiskupa Alojzija Stepinca. Nadbiskup Stepinac je često propovijedao, držao govore, pisao okružnice, a iz zatočeništva napisao je mnoštvo pisama³.

¹ Josip Vraneković, *Dnevnik, Život u Krašiću zasužnjeneog nadbiskupa i kardinala Alojzija Stepinca* (5.XII.1951.-10.II.1960.), priredio Juraj Batelja, Postulatura blaženog Alojzija Stepinca, Zagreb, 2011., str. 839.

² Josip Vraneković, *Dnevnik, Život u Krašiću zasužnjeneog nadbiskupa i kardinala Alojzija Stepinca* (5.XII.1951.-10.II.1960.), priredio Juraj Batelja, Postulatura blaženog Alojzija Stepinca, Zagreb, 2011., str. 839.

³ Vidi *Alojzije Viktor Stepinac, Pisma iz sužanjstva* (1951-1960), Prigodom 100. obljetnice rođenja, Priredio dr. Juraj Batelja, Zagreb, 1998, ss. 1-401.

Kako iz njegova cjeloživotnog djelovanja u svakodnevnome životu tako i iz njegove pisane ostavštine proizlaze tri konstante:

- **Bogoljublje:** poštovanje Božjeg zakona koje se očituje u cijeloj prirodi i u čovjeku, osobito u čovjekovoj savjeti po kojoj je odgovoran pred ljudima i pred Bogom. On se zauzimao za Božja prava na zemljji. „Postao je nadasve odvjetnikom Božjim na ovoj zemljji, jer je branio pravo čovjeka da živi s Bogom, branio je Božji prostor na ovoj Zemljji!“ rekao je o Stepinu kardinalu Joseph Ratzinger 15. veljače 1998. u Hrvatskoj crkvi sv. Jeronima u Rimu;

- **Čovjekoljublje:** poštovanje prema svakom čovjeku, narodu, koje god rase, boje, jezika i vjere bio. Na optužbe da je pristaša rasizma i da nije ustao protiv rasnih zakona donosimo izvadak iz propovijedi u jeku II. Svjetskoga rata, u Zagrebačkoj katedrali 31. listopada 1943. godine: „Odgovorit ćemo konačno onima, koji nas optužuju, da smo pristaše rasizma, jer kako vidite katolička je Crkva u nečijim glavama za sve kriva. Mi smo svoje stanovište prema rasizmu definirali otkad rasizam postoji, a ne možda danas. A to stanovište je kratko i jasno. Katolička Crkva pozna samo rase i narode kao tvorevine Božje, a ako se koga više cjeni, to je onaj koji ima plemenitije srce, a ne jaču pesnicu. Za nju je čovjek jednako Crnac iz Centralne Afrike kao Europejac. Za nju je kralj kao čovjek u kraljevskoj palači upravo tako čovjek kao zadnji siromah i ciganin pod šatorom. Ona među njima ne pozna razlike čovjeka. Jedan i drugi imadu neumrlu dušu, jedan i drugi su istog kraljevskog podrijetla, vukući svoju lozu od Boga Stvoritelja. To je rasna nauka Katoličke Crkve, a sve drugo su obična podmetanja, za koja vrijede riječi – i u laži su kratke noge!“ ... „Katolička Crkva ne može priznati, da koja rasa ili narod, zato što je brojčano jači i bolje oboružan, smije počinjati nasilja nad brojčano slabijim i manjim narodom. Mi ne možemo odobriti da se ubijaju nevini zato što je možda tkogod iz zasjede ubio jednog vojnika. Pa bio on i najplemenitije rase. Sistem strijeljanja stotina talaca radi zločina, kojem

se ne može otkriti krivca poganski je sistem, koji nikada nije urođio dobrim plodom niti može uroditи.“⁴

- **Rodoljublje:** poštovanje vlastita hrvatskog naroda iz kojega je potekao, kojim se ponosio i za koji se molio i patio. „Ako je istina kao što jest, da je ljubav prema narodu iz kojeg smo nikli postulat naravnog zakona, onda nema sumnje, da je ta ljubav samim prstom Božjim upisana u naša srca. I, ako je istina, kao što jest, da je začetnik naše svete vjere, koju isповijedamo, sam Bog, onda je sigurno, da za razumna čovjeka nema sukoba između ljubavi prema svetoj vjeri i ljubavi prema svome narodu, kad obje rođene sestrice izviru iz Božjeg bića kao jedinstvena izvora“⁵, rekao je 1941. godine.

Propovijedi i govori bl. Stepinca trajno vrijeđe i zauzimaju svoje učiteljsko mjesto u Crkvi.

3. Zasebno poglavlje Stepinčeva djelovanja je svakako i vojska. Sam je bio u vojsci upravo ovdje u Karlovcu potom u Rijeci i onda na bojištu u vrijeme I. svjetskoga rata. Kao zagrebački nadbiskup bio je vojni vikar u godinama prije II. svjetskoga rata i za vrijeme samoga rata. O službi vojnog vikara u svome govoru na sudu 1946. hrabro je progovorio: „Kao teški zločin pripisuje mi se vojni vikarijat“. „Ja sam bio vojni vikar za bivše Jugoslavije. Nastojao sam pitanje vojnog vikarijata urediti kroz ovih 8 do 9 godina. No nije došlo do definitivnog rješenja. To je pitanje konačno bilo uređeno u Jugoslaviji i konkordatom koji je stvoren teškom mukom,

4 „ Rase i narodi su Božje tvorevine“, (Propovijed na završetku pokorničke procesije u Zagrebu, na svetkovinu Krista Kralja, dne 31. listopada 1943., u Alojzije kardinal Stepinac nadbiskup zagrebački, Propovijedi, govori, poruke (1941-1946), Pripremili i Uvod napisali J. Batelja i C. Tomić, Zagreb, 1996., str. 177.

5 Poglavaru je dužnost služiti narodu u ljubavi i pravdi! (26. lipnja 1941.), U Alojzije kardinal Stepinac nadbiskup zagrebački, Propovijedi, govori, poruke (1941-1946), Pripremili i Uvod napisali J. Batelja i C. Tomić, Zagreb, 1996., str. 28.

svečano ratificiran u parlamentu, da onda propadne na ulicama beogradskim. Kad je rat Jugoslavija - Njemačka bio pri kraju, ja sam morao pružiti duhovnu pomoć i ostacima vojnika katolika bivše Jugoslavije i novostvorene Nezavisne Države Hrvatske. Ako je, dakle, država propala, a vojska ostala, morali smo pogledati tu situaciju”⁶.

Stepinac se više puta susreo s vojnicima i časnicima i upućivao im svoju riječ.

U nagovoru pitomcima vojne akademije, u crkvi sv. Antuna u Zagrebu, 31. listopada 1941., on govori o odlikama koje bi trebale resiti buduće hrvatske časnike:

„Pravog čovjeka, a časnika još više, valja prije svega da resi veliko strahopočitanje pred Bogom. To je tako naravna stvar, da zapravo ne bi o njoj trebalo ni govoriti, kad ne bi bilo luda u svijetu, koje misle da više nema nad njima gospodara, o kojemu ovise sve živo i mrtvo.“ (...) „Zato imajte Boga vazda u mislima, u srcu, na ustima, da o Njemu s poštovanjem govorite a u strahopočitanju pred Njim hodate, kojemu su otkrivene sve vaše misli i riječi, želje i djela.“ (...) „I ako vi, gospodo akademičari vojne akademije, mislite proći sretno kroz životne oluje i ostaviti jednu časnu uspomenu među ljudima, onda neka bude i vama duboko urezano u srce i dušu Ime Božje“⁷.

„Druga oznaka, koja bi vas morala resiti, jest strahopočitanje pred bližnjim. Jedni su nad vama kao poglavari zapovjednici. Drugi su jednakimi vama, kolege, drugovi. Treći su pod

6 Za Krista smo spremni umirati! (Govor na sudu, 3. listopada 1946.), u Alojzije kardinal Stepinac nadbiskup zagrebački, Propovijedi, govor, poruke (1941-1946), Pripremili i Uvod napisali J. Batelja i C. Tomić, Zagreb, 1996., str. 283.

7 Gajite strahopočitanje pred Bogom, pred bližnjim i pred samim sobom! (Nagovor pitomcima vojne akademije, u crkvi sv. Antuna u Zagrebu, 31. listopada 1941.), u Alojzije kardinal Stepinac nadbiskup zagrebački, Propovijedi, govor, poruke (1941-1946), Pripremili i Uvod napisali J. Batelja i C. Tomić, Zagreb, 1996., str. 45-46.

vama, podređeni vojnici. I nemojte se nimalo čuditi kad kažem, da ste prema svima dužni nastupiti sa strahopočitanjem. Jer tko bi se usudio da sa prezicom ili omalovažavanjem gleda onoga, koji je živa slika živoga Boga, a to je svaki čovjek, to su svi ljudi bez razlike.“ (...) „Svaki od vas ima svojih briga i jada i tjeskoba. Pomozite jedan drugome i budite si bratski u pomoći“⁸.

Treća oznaka hrvatskih časnika – vojnika koju nadbiskup Stepinac ističe je strahopoštovanje prema samome sebi. „Želio bih da vas resi strahopočitanje prema vama samima“. I nastavlja „Ima ne jedan i vojnik i časnik koji svoju neumrlu dušu još manje cijene. Onu dušu, koja je majstorsko djelo Boga Stvoritelja. Koliko njih imade, koji ju bez ikakovih skrupula bacaju u blato najgorih strasti, bluda, preljuba, pijančevanja! Ako se sami ne budete cijenili, ako sami ne budete priznavali golemog dostojanstva na koje vas je Bog uzdigao, kad vas je uzdigao na čast djeteta Božjega, dakle više nego kraljevskoga djeteta, onda ne zaslužujete da vas itko cijeni.“ (...) „Ako vas budu resile ove tri oznake, strahopočitanje pred Bogom, bližnjim i vama samima, vjerujem gospodo, da ćete biti i na ponos domovini!“⁹

Na kraju duhovnih vježbi, vojnim svećenicima nadbiskup Stepinac je u propovijedi govorio o profilu vojnih kapelana. Tada je rekao: „Vi ste ovih dana u svetoj tišini promatrali svoju dušu u ogledalu vječnosti. Vidjeli ste tko je Bog a tko ste vi. Vidjeli ste Božju vječnost i svoju prolaznost. Vidjeli ste

8 Gajite strahopočitanje pred Bogom, pred bližnjim i pred samim sobom! (Nagovor pitomcima vojne akademije, u crkvi sv. Antuna u Zagrebu, 31. listopada 1941.), u Alojzije kardinal Stepinac nadbiskup zagrebački, Propovijedi, govor, poruke (1941-1946), Pripremili i Uvod napisali J. Batelja i C. Tomić, Zagreb, 1996., str. 46.

9 Gajite strahopočitanje pred Bogom, pred bližnjim i pred samim sobom! (Nagovor pitomcima vojne akademije, u crkvi sv. Antuna u Zagrebu, 31. listopada 1941.), u Alojzije kardinal Stepinac nadbiskup zagrebački, Propovijedi, govor, poruke (1941-1946), Pripremili i Uvod napisali J. Batelja i C. Tomić, Zagreb, 1996., str. 47.

Božju svetost i svoju grešnost. Vidjeli ste svoju ljubav i ljudsku nezahvalnost." (...) "Život vojnog svećenika nije bez pogibelji, nosite vazda pred očima duše jedno ogledalo od kojeg nema boljeg, a to je ogledalo svetog Križa. (...) Propovijedajte vojnicima ne prazne priče ili ljudsku mudrost 'nego Krista raspetoga propovijedajte.' (Usp. 1. Kor 1,23) (...) Ako toga ne izvršite ne možete računati na Božji blagoslov u radu, mogli biste staviti u pitanje spasenje i vlastite duše, a možda i tolikih vojnika. Ako to ostvarite, Gospodo i braćo, onda ste Boga zadužili, sebe spasili i domovini odgojili vojнике, koji znaju što red i poštenje od njih traži. (...) Propovijedajte Krista raspetoga svojim životom."¹⁰

4. U govoru na sudu 3. listopada 1946., svjestan da je osuđen i prije suđenja on je rekao: "Na sve optužbe, koje su ovdje protiv mene iznesene, *odgovaram da je moja savjest mirna*, makar se publika tome i smijala. (...) Ja sam za svoje uvjerenje sposoban podnijeti ne samo ismjehanje, prezir i poniženje, nego, *jer mi je savjest čista*, pripravan sam svaki čas i umrijeti."¹¹

Kako li se samo mogu primjeniti riječi apostola Pavla na bl. Alojzija Stepinca, i danas 62 godine nakon njegove smrti: "A ovo je naša slava: svjedočanstvo naše savjesti da smo u svijetu živjeli – osobito prema vama – u svesti i iskrenosti Božjoj, ne u mudrosti tjesnkoj, nego u Božjoj milosti." (2 Kor 1, 3-7. 8 b-9.12)

Blaženi Alojzije moli za nas!

10 *Krista raspetoga propovijedajte! Nagovor vojnim svećenicima na završetku duhovnih vježbi prije nastupa službe, 24. studenoga 1941., u Alojzije kardinal Stepinac nadbiskup zagrebački, Propovijedi, govori, poruke (1941-1946), Pripremili i Uvod napisali J. Batelja i C. Tomić, Zagreb, 1996., str. 54-55.*

11 *Za Krista smo spremni umirati! (Govor na sudu, 3. listopada 1946.), u Alojzije kardinal Stepinac nadbiskup zagrebački, Propovijedi, govori, poruke (1941-1946), Pripremili i Uvod napisali J. Batelja i C. Tomić, Zagreb, 1996., str. 282.*

PROPOVIJED VOJNOG ORDINARIJA MSGR. JURE BOGDANA NA VELIKI ČETVRTAK

Misa posvete ulja, Vojni ordinarijat u Zagrebu, 14. travnja 2022.

„Uzet ću čašu spasenja i zazvat ću ime Gospodnje“ (Ps 116,13)

*Oče biskupe,
Draga braćo svećenici,
Pomoćnici kapelana,
Djelatnici Samostalne službe i Odjela za
odnose s Vojnim ordinarijatom,
Članovi kurije, djelatnici Vojnog ordinarijata,
Poštovane sestre redovnice,
Draga braćo i sestre u vjeri u Krista Isusa,*

Nakon toliko vremena okupljeni smo u sjedištu Vojnoga ordinarijata, na Misi posvete ulja na Veliki četvrtak. Posljednje dvije godine bile su ispunjene velikim kušnjama i izazovima za Crkvu i društvo, za vojsku i policiju, za sve nas. Ništa manje izazovno je i sadašnje vrijeme, a čini se i budućnost koja je pred nama. Jedno zlo veće od drugoga nižu se u slijedu kao po dogovoru i nekom tajanstvenome planu... Zaraza virusom (Covid 19), potresi, nesigurnost, ograničenost kretanja, izoliranost ostavljaju duboke posljedice na svakome. I sada rat u Ukrajini, velika razaranja i stradanja naroda, duboko nas pogađaju i briju. Stoga, još više izražavamo svoju radost i zahvalnost dobrome Bogu na ovome susretu danas, „susretu bez ograničenja, bez maski na licu“, na Veliki Četvrtak, na dan u kojem se posebice spominjemo ustanove svećeništva. Uzimajući danas u svoje ruke kalež - čašu spasenja, mi oživljujemo otajstvenu atmosferu Posljednje večere na Sionu u Jeruzalemu i našeg svećeničkog ređenja. U ovoj svetoj misi, braćo svećenici, mi se sjećamo svečanog trenutka kad smo sa strahopoštovanjem po prvi put uzeli u svoje ruke kalež - čašu spasenja. To je čaša/kalež Posljednje večere. Naslijedili smo ga od samoga Krista, jedinog i Vječnog svećenika, posredstvom jednog od apostola. Zaustavimo se načas i promislimo tko nam je u svećeničkome ređenju položio

ruke na glavu, predao kalež - čašu spasenja, tko nas je pomazao svetim uljem, tko nas je zaredio za svećenika. Od mene svećenika, preko toga biskupa ide neprekinuti niz do jednoga od apostola u Dvorani posljednje večere, do samoga Krista Otkupitelja. Kako bi bilo lijepo kad bismo poznavali rodoslovje svoga svećeništva! Kao što ispitujemo i rado ispisujemo rodoslovje svoje obitelji bilo bi lijepo ispisati i rodoslovje našeg svećeništva. Neprekinuti niz, od nas do Krista!

Isus zna da je Posljednja večera - posljednji dan njegova zemaljskog života. Znade da su to posljednji sati njegova života i njegove žrtve - one otkupiteljske žrtve koja će se samo jedanput u povijesti dogoditi proljevanjem njegove krvi. On želi da trenutak Posljednje večere ostane trajno prisutan u povijesti čovječanstva, da kalež - čaša spasenja bude suputnik čovjeka sve do eshatona. Zbog toga u dvorani Posljednje večere, navečer na Veliki četvrtak, On uzima kruh, i nakon zahvalne molitve Ocu, lomi ga i daje svojim učenicima govoreći: „Ovo je tijelo moje koje se za vas predaje. Ovo činite meni na spomen“ (Lk 22,19). I potom uzima kalež - čašu i izgovara riječi: „Ova čaša novi je Savez u mojoj krvi koja se za vas proljeva“ (Lk 22,20). Uzmite i jedite svi. Uzmite i pijte svi. (usp. Mt 26,26-28). Apostoli iz Isusovih ruku primaju Njegovo tijelo pod prilikama kruha i Njegovu krv pod prilikama vina. Događa se prvo i izvorno euharistijsko posvećenje. Apostoli se nalaze pred velikom tajnom vjere koju, u onom trenutku, ne razumiju, ali koju će od toga trenutka polagano shvaćati i prihvaćati poniznom i zahvalnom odanošću. Da bi ovo unutarnje razumijevanje moglo u njima izrasti i dozreti, Krist je, nakon uskrsnuća od mrtvih i

uzušašća na nebo, na dan Pedesetnice apostolima poslao Duha Svetoga. Prosvijetljeni i osnaženi Duhom Božjim, oni su u vjeri razumijevali i doživjeli otajstvo otkupljenja koje se dogodilo na Veliki četvrtak: misterij Euharistije. Duh Sveti ih je konačno „učinio sposobnima“ da slave euharistijsku žrtvu.

Ono što se dogodilo u srcu i duši apostola, dogodilo se i u nama, jer smo od njih naslijedili svećeničku službu. Svakoga dana, i svaki put kada slavimo svetu misu ponovno proživljujemo događaj i iskustvo Posljednje večere. Na otajstven, ali istinski način i mi postajemo dionici Posljednje večere kada, ispruženih ruku nad kruhom i vinom, molimo: „rosom Duha Svetoga posveti ove darove da nam postanu tijelo i krv Gospodina našeg Isusa Krista“. Duh Sveti je onaj, koji čini da ljudski darovi kruha i vina postanu, kao i na Posljednjoj večeri, Tijelo i Krv Kristova.

Misa posvete ulja i Misa večere Gospodnje na Veliki Četvrtak podsjećaju nas na pomazanje Duhom svetim o čemu govori prorok Izaija: „Duh Gospodnji na meni je jer me Gospodin pomaza“ (Iz 61,1).

Na svećeničkom ređenju, biskup je pomazio naše ruke, kako bi pokazao da će upravo te ruke postati povlašteni instrument u rukama Krista, Velikoga svećenika. Tim rukama, novi svećenici će najprije uzeti posvećeni kruh, a zatim kalež pun roda trsova. Nad kruhom i vinom – izgovorit će i opetovanu kroz cijeli život ponavljati iste riječi koje je izrekao i Krist na Posljednjoj večeri, posvetivši ih i pretvorivši ih u Njegovo Tijelo i Krv. Tako, po djelovanju svećenika, Božjom providnošću i milosnim i nezasluženim darom, zajedništvo vjernih, u slavlju ovog velikog otajstva vjere, prima pod prilikama kruha i vina Sakrament otkupljenja svijeta. Svatko od nas, draga braćo u svećeništvu Kristovu, zna da je, po Kristovom primjeru, poslužitelj otajstva otkupljenja.

Tijekom Posljednje večere Krist je oprao noge apostolima, da bi pokazao da On sam, prvi, namjerava ostati među njima iznad svega kao „onaj koji služi“, i da su zbog toga i oni

pozvani služiti svoj svojoj braći. Svećenički red - svećeništvo koje su primili po rukama Otkupitelja - i to su apostoli postupno u vjeri razumijevali - bilo je službeničko svećeništvo.

Sveti Petar u riječi upućenoj starješinama Crkve Kristove, prezbiterima, svima nama govorи: „Starješine dakle među vama opominjem, ja sustarješina i svjedok Kristovih patnja, a zato i zajedničar slave koja se ima očitovati: pasite povjereni vam stado Božje, nadgledajte ga - ne prisilno nego dragovoljno, po Božju; ne radi prljava dobitka, nego oduševljeno; i ne kao gospodari Baštine, nego kao uzori stada. Pa kad se pojavi Natpastir, primit ćete neuveli vijenac slave“ (1Pt 5,1-4). I Petar i sam prorešetan u kušnjama vjere u noći Velikog Četvrtka, događajima Velikog Petka i tišinom hladnoga groba Velike Subote nastavlja: „Svi se jedni prema drugima pripašite poniznošću jer Bog se oholima protivi, a poniznima daruje milost. Ponizite se dakle pod snažnom Božjom rukom da vas uzvisi u pravo vrijeme. Svu svoju brigu povjerite njemu jer on se brine za vas. Otrijeznite se! Bdjite! Protivnik vaš, đavao, kao ričući lav obilazi tražeći koga da proždre. Oprite mu se stameni u vjeri znajući da takve patnje podnose vaša braća po svijetu“ (1Pt 5,5-9). Upravo je Petar, osnažen proživljenim iskustvom i Isusovom molitvom, bio pozvan ovako govoriti. Ovim riječima je izrazio svijest o vlastitoj slabosti te je zajedno s pozivom na svećeništvo, istovremeno, zacrtao put i program svakog svećeničkog života.

Draga braće svećenici! Pozdravljam sve vas koji predstavljate našu vojnu biskupiju. Izražavam vam veliko i toplo hvala za Vaš predan apostolski rad, često nevidljiv i nepoznat, znan samo Bogu i vama. U zajedničkom slavlju Kristove žrtve svjedočimo istu euharistijsku vjeru, zahvalni za dar poziva u svećeničku službu, danas na Veliki Četvrtak. Isusovoj Majci, Majci Krista Svećenika povjeravam našu svećeničku zajednicu i cijelu našu vojno-redarstvenu biskupiju.

Kraljice apostola, Majko svećenika, Gospo velikog hrvatskog zavjeta, moli za nas! Amen.

PROMIŠLJANJA

TRINAEST STOLJEĆA KRŠĆANSTVA U HRVATA (1975. – 1984.)

Ususret 50. godišnjici od početka hrvatskih jubilejskih gibanja
I. dio: Od začetaka zamisli do Dana velikog zavjeta
u Solinu 12. rujna 1976.

Marko TROGRLIĆ

U ušutkanoj Hrvatskoj

Zaista su rijetki oni događaji koji u nekoj dionici povijesnog tijeka bogatstvom svoga sadržaja i svoje poruke snažno obilježe neko vrijeme, neki prostor, neku zajednicu. Ako su takvi, onda ih s pravom nazivamo znamenitima. I što više vrijeme protječe i što je vremenska distanca koja se polako rađa duža, to oni sve jače i jače izranjavaju u svoj svojoj veličini pa se čini da je bez njih i njihova sagedavanja, a onda i njihovih odjeka, nemoguće govoriti, napose ne cjelovito i zaokruženo, o vremenu u kojem su se zbili i nastajali.

To sve u punom smislu riječi vrijedi i za pokret, prozvan jubilejskim, koji je nosio ime *Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata*, a koji je tako snažno obilježio Crkvu u Hrvata, kako onu domovinsku tako i onu u iseljeništvu i, naravno, povijest svega hrvatskog naroda u drugoj polovici burnog 20. stoljeća. I danas, na početku drugog desetljeća 21. stoljeća, žive su uspomene na taj događaj, bolje rečeno događaje, koji su se utkali u memoriju brojnih naših ljudi, i to toliko živo i jako da se kod mnogih od njih, zapravo mnogih od nas – i kao svjedoka, čak i kao direktnih sudionika – sjećanja ne gase, štoviše uvijek iznova, na ovaj ili onaj način proplamsaju.

To je sve svakako povezano i uz šire događaje i procese, političke i društvene, koji po svojoj složenosti, intenzitetu i dinamičnosti

bez sumnje predstavljaju jednu od najznačajnijih etapa u suvremenoj hrvatskoj povijesti.¹ Sve se njih svrstava pod krovni termin „hrvatsko proljeće“², a koji već sam po sebi oslikava njihove bitne karakteristike i smješta ih u kontekst složenih međunarodnih prilika u drugoj polovici 60-ih i početka 70-ih godina 20 stoljeća.³

Nije ovdje moguće, a ni potrebno, ulaziti u razvoj i ciljeve toga reformskog složenog pokreta i njegove mnogostrukе manifestacije koje su u Hrvatskoj započele 1967., i kulminirale 1971. te su uz reformski nastrojen dio ondašnjeg hrvatskog partijskog rukovodstva,

1 Ivica Šute, „1971. kao uvod u 1991.“, u: Ljubomir Antić (ur.), *Hrvatska politika u XX. stoljeću*, Zbornik radova sa Znanstvenog skupa što je održan u palači Matice hrvatske 27. – 29. travnja 2004., Zagreb 2006, str. 457.

2 Sintetski o tomu vidi: „Hrvatsko proljeće“. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Pristupljeno 1. 4. 2022. <<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=26516>>

3 I. Šute, „1971. kao uvod u 1991.“, str. 457. Detaljno, o odnosu Katoličke crkve spram hrvatskim proljećarskim zbivanjima, vidi u: Miroslav Akmadža, „Katolička crkva i Hrvatsko proljeće“, *Časopis za suvremenu povijest*, vol. 44, No. 3, 2012., str. 603 – 630.

imale i druge nositelje i aktere kao npr. velik broj sveučilišnih nastavnika, studenata, znanstvenih radnika, književnika i kulturnih radnika okupljenih oko Matice hrvatske, „Hrvatskog tjednika“ časopisa „Kritika“ i Društva književnika Hrvatske, naravno i uz simpatije i mudru potporu Katoličke crkve⁴... Činilo se kao da Hrvatskom struji nova „proljetna“ snaga koja je ulijevala silne nade u dašak, ako ne potpune, ono barem djelomične pojačane slobode jednog obespravljenog i poniženog naroda.

No sve je to pobrisano snažnim obračunom, gušenjem „iznutra“. Hrvatsku je zahvatila snažna represija nakon Titova sastanka s hrvatskim vodstvom i sjednice Predsjedništva SKJ u Karađorđevu (1. – 2. prosinca 1971). te je, nakon podnošenja ostavki istoga vodstva na sjednici CK SKH (12. prosinca 1971.), imala višestruke učinke: uhićenja tisuća Hrvata, među njima naravno i studentskih lidera te prvaka Matice hrvatske, doneseno je više stotina osuda za političke prekršaje, uslijedile čistke više tisuća članova SKH... Za ilustraciju stanja koje je uslijedilo u desetogodištu od 1961. do 1971. za kaznena djela protiv države i naroda suđeno je manje od 400 osoba; a samo tijekom 1972., nakon Karađorđeva, više od 2. 000 osoba.⁵ Brojne su osobe ostale bez posla, pod trajnom političkom prisnotrom, ograničenih elementarnih ljudskih prava, uključujući tu i represiju komunističkog aparata nad članovima njihovih obitelji. Iz Hrvatske je u svijet krenuo novi val mlađih ljudi koji su težili životu u slobodnom svijetu i osiguranju egzistencije sebi i svojim obiteljima. Hrvatska je emigracija na Titov udar u Karađorđevu „odgovorila krikom ranjenog plijena“.⁶ Optimizam što je rastao od 1969.

4 I. Šute, „1971. kao uvod u 1991.“, str. 465.

5 Isto, str. 468.

6 Ivo Banac, „Bogdan Radica i proljećarska emigracija“, u: Ivan Bošković – Marko Trogrić (ur.), *Bogdan Radica, život i vrijeme*. Zbornik radova s međunarodnog znanstvenog skupa održanog u Splitu 25. rujna 2017., Split 2019, str. 59.

preko noći je nestao.⁷ Hrvatski emigrant i publicist u SAD-u Bogdan Radica, koji je kad je riječ o emigrantskom tisku prednjačio u nizu prosvjednih akcija, „Karađorđevo je doživljavao kao primjer još jedne kobne generacijske tragedije“.⁸ Zapisat će, s time u vezi, da se hrvatski čovjek u takvim okolnostima „najprije povuče u sebe, u svojim sjećanjima prelistava stoljeća hrvatske povijesti, i neprekidno sebi postavlja jedno vječno pitanje: „Kad ćemo biti svoji? Kad ćemo biti gospodari u svom domu, na našoj grudi? Kad će hrvatski čovjek moći konačno sebi krojiti zakone i sām svojim snagama odlučivati o svojoj sudbini?“⁹ Radica će zaključiti da je „s prosincem 1971. otpočelo raspadanje ili, točnije, odumiranje druge Jugoslavije“ te da je Tito „pokazao otvoreno, da se osnovna kriza Jugoslavije ne može nikako riješiti putevima legislativnih mjera kao što su amandmani, nego silom, sredstvima policije i posredovanjem vojske, dakle starim sredstvima balkanskog primitivnog mehanizma, koji ništa ne rješava, nego odlaže rješenja za nedogledna vremena.“¹⁰ Nastupilo je razdoblje olovne „hrvatske šutnje“.

Jelenin natpis kao nadahnuće

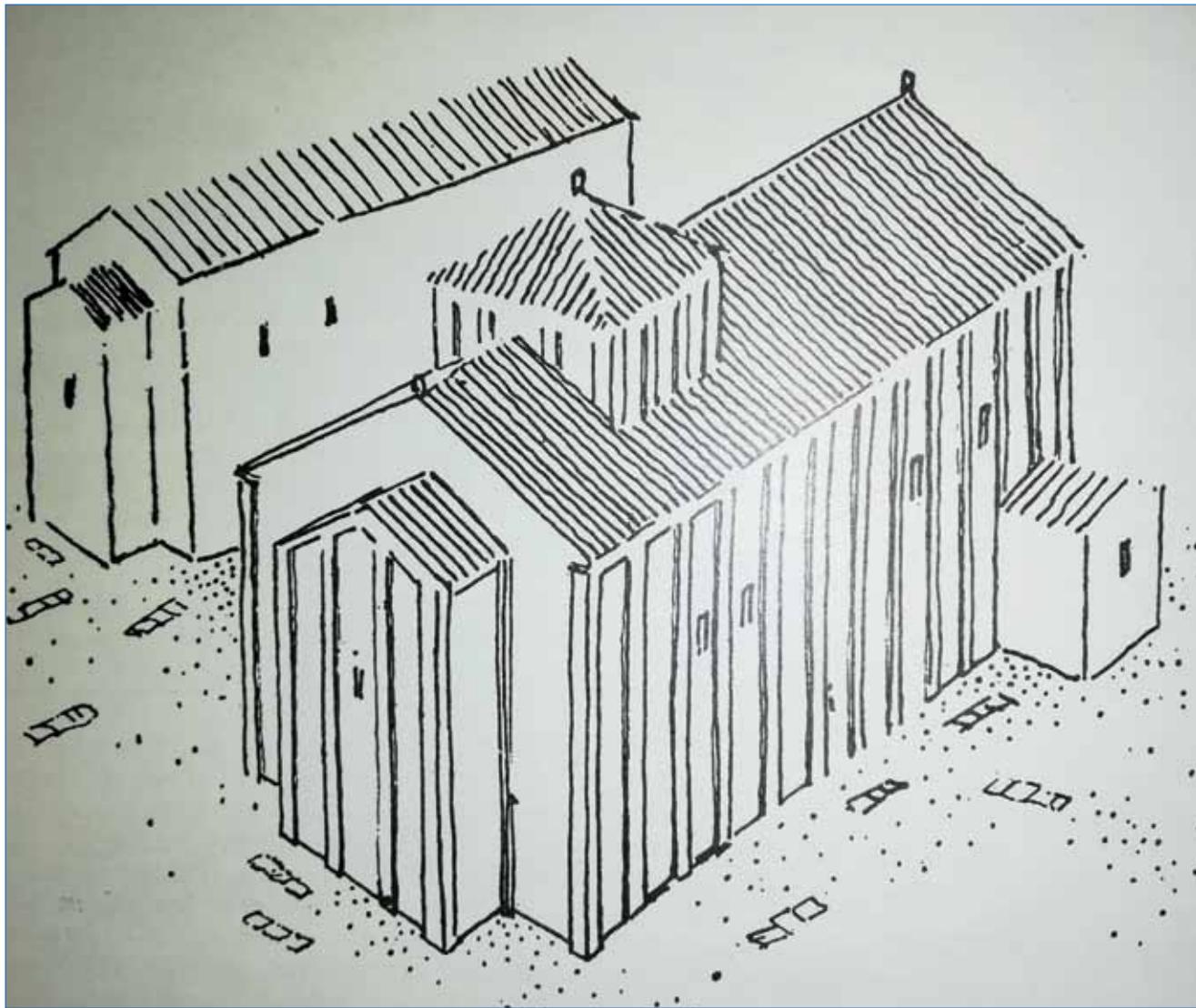
U takvim su se okolnostima, teškim, veoma teškim za hrvatski narod i njegovu Crkvu, odvijala jubilejska slavlja, sva sabrana pod krovnim nazivom *Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata*. Prva postaja na tom putu bila je velbna proslava u Solinu u 1976. godini – Godini Velikog zavjeta, Hrvatskoj marijanskoj godini ili Jeleninoj godini, kako ju se još nazivalo. Postupno su u jednu, zajedničku svetkovinu srasla dva povjesna jubileja: tisućita obljetnica prvog poznatog hrvatskog Gosi-

7 Isto.

8 Isto.

9 Bogdan Radica, „Hrvatska tragedija“, u: *Hrvatska revija*, 21/1971, br. 4, 393-396, citirano u: I. Banac, isto, str. 59.

10 Bogdan Radica, „Titov nokturno: konac druge Jugoslavije“, u: *Hrvatska revija*, 22/1972, br. 2-3, 163., citirano u: I. Banac, isto, str. 60.

Rekonstrukcija crkava kraljice Jelene na Gospinu Otoku u Solinu - crtež E. Dyggvea

na svetišta kraljice Jelene u Solinu te *Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata*. Naime, hrvatska je kraljica Jelena nešto prije 976. dala sagraditi u Solinu, tom starohrvatskom naselju na istočnom rubu ruševina stare Salone, dvije crkve, jednu posvećenu svetom Stjepanu na otoku u rijeci Jadro i drugu posvećenu svetoj Mariji. U atriju prve crkve pokapali su se hrvatski kraljevi, a redovnici benediktinci na tim su grobovima molili dan i noć. O tomu u 13. stoljeću piše splitski kroničar Toma Arhiđakon u svojoj *Historia Salonitana*, tom neiscrpnom vrelu za hrvatsku srednjovjekovnu povijest¹¹:

„Ondje je dok je nadbiskup Lovro proglašivao (zaključke sabora) svjetli muž Demetrije zvan još i Zvonimir, kralj Hrvata, vratio crkvi svetog Dujma crkve svetoga Stjepana i svete Marije u Solinu sa svim njihovim dobrima. Te je pak crkve sagradila i obdarila neka kraljica Jelena i darovala ih splitskom crkvenom sjedištu da ih trajno posjeduje. One su iz poštovanja prema kraljevskim grobovima privremeno prepustene nekim redovnicima koji su neprestano u njima vršili službu. Ondje je naime pokopan veličanstveni muž, kralj Krešimir, to jest u predvorju bazilike svetoga Stjepana s više drugih kraljeva i kraljica.“¹²

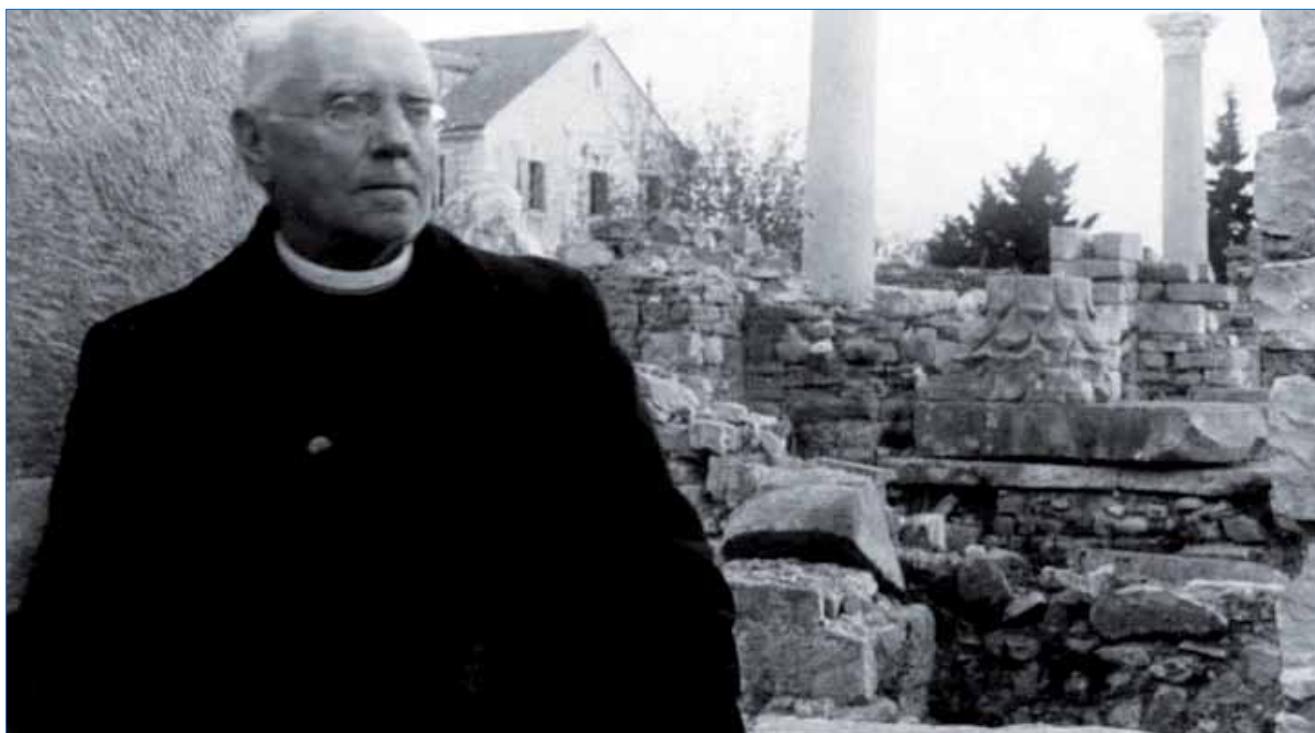
¹¹ Mirjana Matijević Sokol, „Starohrvatski Solin u Kronici Tome Arhiđakona“, u: *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, sv. 85, Split 1993, str. 83.

¹² Prijevod Tomina zapisa preuzezeli smo iz: Radoslav Katičić, *Litterarum studija. Književnost i naobrazba ranoga hrvatskog srednjovjekovlja*, Zagreb 2007., str 424-425.

Kraljica Jelena je, dakle, predvorje crkve svetoga Stjepana koju je dala sagraditi učinila mauzolejom hrvatskih kraljeva, te je tu, valja to pretpostaviti, i sama bila pokopana pokraj svojega muža, hrvatskog kralja Mihovila Krešimira.¹³

A onda je, devetsto godina poslije, 26. kolovoza 1898. slavlje crkvenih zvona označilo onaj događaj kada naš veliki don Frane Bulić „sastavi nekoliko komada, koji daše ime Helena“. Tako je to zabilježio Martin Pletikosić nadziratelj radnika iz Solina pri arheološkim iskapanjima kod Gospe od Otoka u Solinu, u svojem Izvješću »Slavnoj skupštini Bihaća« nastavljajući dalje: „Na taj nenadani glas zvona

gdje počivahu kosti njihovih kraljeva.“¹⁴ Taj se glas iz Solina, iz Dalmacije doista raznio širom Domovine u sav hrvatski narod. Hrvatska je Akademija u Zagrebu na svoje pročelje izvjesila hrvatsku zastavu. U takvomu je ozračju tih nekoliko kamenih ulomaka što, u don Franinim rukama sastavljeni, sačiniše ime „Helena“ djelovalo kao melem na ranu cjelokupnom onda rascjepkanom i obespravljenom hrvatskom narodu.¹⁵ Kamen je u don Franinim rukama progovorio: „U grobu počiva slavna Jelena glasovita, koja je bila žena kralju. Ona je bila žena kralju Mihovilu i majka Stjepana kralja, ona koja je smrću prezrela kraljevski grimiz osmoga mjeseca listopada i ovdje u miru pokopana godine od Gospodnjeg

Don Frane Bulić na starokršćanskim spomenicima u Saloni

sakupi se mnoštvo naroda i kad čuše pri povijedati što povijest kaže o kraljici Jeleni, svi se oduševljeno zanesoše i svakome se u oku zasja suza radosnica. Pošto se o tome raznio glas širom naše domovine, sljedećih dana hrile su grupe i pojedinci na mjesto

utjelovljenja 976, indikcije četvrte, petoga mjesecéva cikla, sedamnaeste epakte petoga kruga sunčanoga koji pada sa šestim.

13 Isto, str. 426.

14 Usp. Marko Trogrlić, „Tada Bulić naredi da slave zvona...“, u: *Helena Regina i Solin godine 1898. Katalog izložbe u povodu 120 godina od otkrića crkve i nadgrobnog natpisa hrvatske kraljice Jelene, Solin, 2018.*, str. 7-10.

15 Isto.

Sarkofag s natpisom kraljice Jelene

To je ona koja je za života kosnuta smrću u kraljevskom domu, postala majkom sirota i zaštitnicom udovica. Ovamo pogledaj, čovjče, i reci: 'Bože, smiluj se duši'.¹⁶

Ovaj epitaf je vrijedan i povijesni i književni spomenik: uz to što je prvi put u kamenu zabilježena titula *rex* te rodoslovni podatci o hrvatskoj vladarskoj dinastiji¹⁷, on ujedno i zorno svjedoči o visokom stupnju kalendarske učenosti i latinske književne naobrazbe u ondašnjem središtu hrvatske kraljevske vlasti¹⁸: „Koliko god da je rekonstruirano čitanje toga razmrskanog natpisa mjestimice nesigurno, ipak on baca jako dobrodošlo svjetlo na kulturu latinske pismenosti kakva se njegovala na hrvatskom dvoru u drugoj polovici 10. stoljeća. Svojom stilizacijom i ritmikom pokazuje da zahtjevi koji su se postavljali u tom pogledu nisu bili maleni, a u datiranju iskazuje znatnu astronomsku učenost. Tako

se točno određuje ne samo godina (976) nego i dan (8. listopada) njezine smrti, o kojem su morali voditi računa redovnici naseljeni do kraljevskog pokapališta u svojim neprestanim molitvama.¹⁹

Otkrivši, dakle, natpis s Jelenina sarkofaga, don Frane je 1898. otkrio i zavjetnu Jeleninu crkvu koja je godine 976., u svoje krilo primila sarkofag s njezinim smrtnim ostacima. Godine 1976. padala je okrugla obljetnica - tisućugodišnji jubilej. Deset pak godina prije, na Malu Gospu 1965., u Gospinu je crkvu na njezinu Otoku u Solinu svečano postavljen spomen-sarkofag, nalik na onaj u kojem je bila pokopana te je tom prigodom splitski nadbiskup Frane Franić najavio pripremu, ujedno i prvi poziv i okvirni program nastupajućih jubileja: „Sljedeće desetljeće bit će priprema za 1000. obljetnicu našega prvog poznatog Gospina svetišta, koje je u X. stoljeću ovdje podigla naša hrvatska kraljica Jelena.“²⁰

16 Prijevod Jelenina latinskoga natpisa na hrvatski jezik preuzet iz: R. Katičić, *Litterarum studia*, str. 427.

17 Usp. "Jelena". *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanie*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Prijstupljeno 2. 4. 2022. <<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=28973>>

18 Radoslav Katičić, „Pristupajući starohrvatskomu Solinu“, u: Emilio Marin (ur.), *Starohrvatski Solin*, Split 1992., str. 11.

19 R. Katičić, *Litterarum studia*, str. 428.

20 Drago Šimundža, *Godina Velikoga zavjeta. Hrvatski kršćanski jubileji. Spomen-knjiga*, Split 1977., str 25. Vidi također o ovoj temi: Drago Šimundža, „Godina Velikoga zavjeta i hrvatski kršćanski jubileji“, u: *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, Vol. 45, No. 1, 2019, str. 435-450.

Dva se jubileja pretaču u jedan

Ideju o tom jubileju gajili su i njome se bavili ondašnji solinski župnici don Ante Jurić, kasniji splitsko-makarski nadbiskup, i njegov nasljednik na župničkoj službi u Splinu don Tugomir (Miro) Jovanović. Napose, pak, don Ante Jurić. On je 17. srpnja 1957. imenovan upraviteljem župe Solin gdje će ostati šest godina (1957. – 1963.), sve do ponovnog otvaranja nasilno zatvorenih splitskih sjemeništa i njihovih škola. Za vrijeme te njegove službe rado mu je pomagao nekadašnji njegov profesor i direktor u sjemenišnoj gimnaziji hrvatski povjesničar, rodom Solinjanin, već ostarjeli dr. don Lovre Katić. „Često smo skupa šetali obilazeći arheološke lokalitete, rimske, starokršćanske i starohrvatske. Uveo me je don Lovre u bolje poznavanje Solina i naše kršćanske hrvatske povijesti“, zabilježit će mons. Jurić.²¹ Don Lovre, tada kustos za starine, teško je proživljavao stanje u kojemu je Gospin Otok *de facto* bio okupiran od jugoslavenske vojske. Bodljkavom žicom bile su ograđene tamo smještene vojarne i stražarnice. Sezala je na samo nekoliko metara do ulaza u Gospinu crkvu.

„Vojska JNA je bila smještena na Gospinu otoku, pa su mislili da mogu činiti što hoće. Tako su počeli ravnati cestu između crkve i groblja. Dio te ceste prolazi iznad apside Jelenine crkve. Dok su radili, najednom su počeli izbacivati kamenje same apside. Kad je to don Lovre video, izletio je iz [župne] kuće i povikao: „Dosta je! Što radite? Vi rušite dragocjene povijesne ostatke!“ Oficir ga upita: „Tko ste vi?“ Don Lovre mu odlučno odgovori: „Ja sam kustos i činim svoju dužnost.

Vjerojatno je to bio kulturniji oficir te je zau stavio daljnji rad na toj cesti“, posvjedočit će don Ante i nastaviti: „Kad sam već spomenuo Jeleninu crkvu, to me podsjetilo na proslavu tisuće obljetnice te crkve 1976. Don Lovre i ja smo na to mislili već 15 godina prije te proslave. Pitali smo se što učiniti u tim godinama terora nad našom Crkvom i narodom i nad svim što nam je bilo sveto. Pokušali smo učiniti nešto za neprijatelja nezapaženo, ali u sebi veoma vrijedno. U to vrijeme, naime, Solin i solinske ruševine nisu bile dovoljno valorizirane. Malo ih je ljudi posjećivalo. Stranci su dolazili razgledati starorimske i starokršćanske spomenike, za hrvatske nisu pokazivali interes jer za to nije bilo dovoljne propagande. Razmišljali smo kako zainteresirati i dovesti stare i domaće posjetitelje da vide važne spomenike i lokalitet Gospe od Otoka, te tako bolje upoznaju našu povijest. Odlučili smo se poslužiti ugledom kipara Ivana Meštrovića. Njega smo zamolili da izradi kip kraljice Jelene. Stranci bi dolazili radi djela Ivana Meštrovića, ali bi usput doznali i za našu kraljicu Jelenu i spoznali dio naše povijesti. Don Lovre je stupio u akciju. Pisao je Meštroviću i zamolio ga za izradu kipa. On je taj prijedlog i molbu prihvatio. Zatražio je od don Lovre da mu pošalje knjigu o kraljici Jeleni i još neke druge koje će ga nadahnjivati i pomoći mu da što vjernije izrazi lik kraljice i majke udovica i sirota. Nažalost, malo poslije toga don Lovre je umro.“²²

Ubrzo će, 1962. preminuti i Ivan Meštrović, stoga taj plan nije ostvaren. No ideja koja se tih godina rađala u Solinu nipošto neće uminuti.

21 Ante Jurić, „Moj život pod zaštitom Gospe od Oto ka“, u: Vinko Sanader – Marko Matijević (ur.), *Sto godina Župe Gospe od Oto ka Solin*, Solin 2011., str. 237.

22 Isto, str. 238. Don Lovre Katić je preminuo 27. kolovoza 1961.

Don Ante Jurić na župničkoj službi u Solinu zamijenio je već spomenuti don Tugomir Jovanović²³. Tu će on ostati od 1963. pa sve do 1995. godine. Župniku na odlasku nije bio nepoznat:

„Predložio sam za svoga nasljednika don Tugomira Jovanovića. Bili smo godinama susjedi na službi u dolini Neretve pa sam ga dobro poznavao. Zavolio je on Solin, ali i Solinjani njega. Posebno ih je povezala Gospa od Otoka. To je razumljivo jer pravi vjernik i rodoljub ne može ostati indiferentan živeći uz najstarije svetište Majke Božje u Hrvatskoj, a da se ne zanima žarče za prošlost ali i za sadašnji život svoga naroda. Gospa od Otoka je još više povezala don Mira i mene pa smo se često susretali i razgovarali o pastoralu u Solinu.“²⁴

I tako se ono nad čim su se nadahnjivali i o čemu su u svojim razgovorima snovali don Lovre Katić i don Ante Jurić, prenijelo i na novog solinskog župnika don Tugomira. Neka nam o tomu ovdje još jednom posvjeđoći sam don Ante:

„Približavala se tisućita obljetnica Marijina svetišta koje je podigla kraljica Jelena pa smo razgovarali o temama koje sam već razmatrao s pokojnim don Lovrom. Don Mira nije trebalo u tome posebno poticati. On je kao revni župnik i pravi rodoljub preuzeo glavnu ulogu u organiziranju toga velikog jubileja.

23 Don Tugomir (Miro) Jovanović rođen je 9. rujna 1920. u Postirima na otoku Braču. Klasičnu gimnaziju završio je u Splitu, a Teološki fakultet u Zagrebu. Za svećenika je zaređen u rujnu 1946. Zbog zaslužnog svećeničkog života Sveta Stolica mu je dodijelila čast monsinjorata 1984. U rujnu 1994. dobio je nagradu grada Solina za životno djelo. Umro je u Solinu na blagdan Blagovijesti 25. ožujka 1995. Solinjanima je ostao u trajnom i dragom sjećanju. U svom gradu podigli su mu bistu i dodijelili jednu ulicu. Vidi o tomu: <https://www.solin.hr/novosti/u-povodu-26-godisnjice-od-smrti-don-tugomira-jovanovica-predstavnici-grada-solina-odali-pocast-velikom-solinskom-sveceniku/>

24 Ante Jurić, „Moj život pod zaštitom Gospe od Otočka“, str. 242.

Tadašnji ordinarij mons. Franić u tome ga je svesrdno pomagao. Nije trebalo posebno nagovarati i druge biskupe Crkve u Hrvata, posebno mons. Franju Kuharića, da se oduševe za pripravu velikoga jubileja Gospina prasvetišta i trinaest stoljeća pokrštenja našeg naroda. Što se više bližila godina jubileja, time je i angažiranost svih bivala veća. Kroz vjerski tisak se narod upoznavalo i pripremalo za jubilej. Cijelo to vrijeme bio sam don Miru desna ruka.“²⁵

Zaredali su konkretni koraci. Splitska je crkva, na čelu s mons. Franićem, koji je posve stao uz ovu inicijativu, tiho ali ustrajno, u skladu s okolnostima u kojima se živjelo, radila na pripremama da se ova obljetnica što dostačnije proslavi. Tiskan je tako *Prospekt zavjetnog svetišta* (1969.), opsežna studija *Prošlost i spomenici Solina* (1971.) autora don Lovre Katića i Željka Rapanića – sve u nakladi solinskog župnog ureda.²⁶ „Pokretači i promicatelji solinskog slavlja nisu mirovali. Oni tiho i uporno potiču i ohrabruju. U času kad se još nisu vidjeli svi uspjesi, optimistički u sve gledaju. Povezuju se s crkvenim ustanovama, svećenstvom i vjernicima, s upraviteljima Marijinih svetišta u nas i s našim biskupima.“²⁷

Dana 5. prosinca 1973. na sastanku u župskom stanu u Solinu nadbiskup Franić saziva Prezbiterijalno vijeće nadbiskupije i ustanovljuje Radni odbor za organizaciju na čelu s pomoćnim biskupom mons. Ivom Gugićem i članovima don Tugomirom Jovanovićem, mons. Srećkom Vukovićem i mons. Antonom Jurićem.²⁸ *Glas Koncila* i njegov urednik Živko Kusić postaju zauzetim promicateljem ove proslave.²⁹

Dana 26. rujna sljedeće 1974. mons. Franić saziva drugi sastanak najbližih suradnika na

25 Isto.

26 D. Šimundža, *Godina Velikoga zavjeta*, str. 27.

27 Isto, str. 28.

28 Isto, str. 28.

29 Isto, str. 28.

koji su, uz članove ustanovljenog Odbora, pozvani predstavnici vjerskog tiska i suradnici iz drugih biskupija te se tom prigodom ustanovljuje Vijeće za proslavu tisućobljetnice hrvatskog Gospina svetišta kraljice Jelene u Solinu.³⁰ Za predsjednika Vijeća imenovan je pomoćni biskup mons. Ivo Gugić, tajnikom je postao mons. Srećko Vuković, a članovi su bili mons. Ante Jurić, Živko Kustić, Josip Turčinović, Vjenceslav Glibotić, Ivon Ćuk i, naknadno, Ilijan Vučetić, a pokroviteljem proslave postat će splitsko-makarski nadbiskup mons. Franić.

Biskupi hrvatskog jezičnog područja potvrdit će ovo Vijeće te će ono od tada nadalje fungirati kao Vijeće pri biskupskim konferencijama za proslavu naših jubileja.³¹ Tadašnji predsjednik Biskupske konferencije Jugoslavije, zagrebački nadbiskup dr. Franjo Kuharić i osobno se uključuje u cijeli ovaj projekt. S njime ga je zacijelo upoznao i za njega ga pridobio njegov prijatelj i kolega sa teološkog studija u Zagrebu solinski župnik don Miro Jovanović. Nadbiskup Kuharić ga svojim autoritetom promiče dajući mu zajedničku dimenziju i naglašavajući posebnu trinaeststoljetnu obljetnicu našega kršćanstva.³² Štoviše, pri samoj realizaciji završnih središnjih svečanosti u Solinu početkom rujna 1976., o kojima će ovdje još biti riječi, nadbiskup Kuharić će osobno oštro prosvjedovati kod predsjednika ondašnje republičke Vjerske komisije Ivana Lalića zbog ometanja hodočašća od strane državnih vlasti, „upozorivši ga da će zabraniti daljnja hodočašća ako se to ponovi te o razlozima zabrane obavijestiti vjernike.“³³

Tako se ono što se u Solinu i Splitu tih rađalo raširilo na svu Crkvu u Hrvata, postalo njezinim zajedničkim programom: hrvatski biskupi će na svojem redovitom sastanku u

30 Isto, str. 28.

31 Isto, str. 28.

32 Isto, str. 28.

33 Miroslav Akmadža, *Franjo Kuharić. Kardinal i vlast*, Zagreb 2020., str. 180.

Zagrebu od 8. do 11. travnja 1975. izdati *Proglas* u kojem će obznaniti da će se obljetnica našeg prvog zavjetnog Gospina svetišta odvijati na nacionalnoj crkvenoj razini te je tako upravo tim *Proglasom* započela druga faza njegova razvoja.³⁴

Uredništvo *Glasa Koncila* daje se na velik posao promidžbe ovog događaja, priređuje tiskane materijale za vjeroučnu godinu 1975./76. s tematikom povijesti Crkve u hrvatskom narodu. Objavljuju se i druge publikacije, umjetničke i književne, *Crkva u svijetu* objavljuje posebni broj s temom *Kulturni značaj i uloga kršćanstva u hrvatskom narodu*, mons. Ante Jurić piše *Vodič po starokršćanskim i starohrvatskim Solinu*, a u sve to se uključuje i naš drugi crkveni tiskak kao primjerice *Veritas, Radosna vijest, Marije, Glasnik Srca Isusova i Marijina...*³⁵ Koničar će zabilježiti:

„Kako su se dani proslave promicali, sve ja-snije se nametao i glavni program, iako se još uvijek gotovo nismo usuđivali o obljetnici Jelenina svetišta javno govoriti i o jubileju prvih početaka našega kršćanstva. Tek kad su za to doista sazrele prilike, kad se vidjelo da jedan jubilej najbolje odgovara drugome, u godišnjici Jelenine zavjetne bazilike proslavit će se i jubilej kršćanstva u našemu narodu.“³⁶ Ta se naime obljetnica – 13 stoljeća kršćanstva u Hrvata – trebala proslaviti još 1941., ali je zbog ratnih neprilika odgođena. Vezala se na godinu 641. i upise u *Liber pontificalis*. Hrvatski su biskupi na čelu sa zagrebačkim nadbiskupom Alojzijem Stevincem već 1939. posebnom *Okružnicom* od 27. siječnja te godine odlučiti da se 1941. u našem narodu proslavi kao hrvatska jubilejska godina na spomen povijesne činjenice poznate iz spomenutog *Liber pontificalis* da je godine 641.

34 D. Šimundža, *Godina Velikoga zavjeta*, str. 29. Jubilarni proglas je objavljen u: *Glas Koncila*, god. XIV, br. 22. Usp. D. Šimundža, „Godina Velikoga zavjeta i hrvatski kršćanski jubileji“, str. 436, bilj. 3.

35 D. Šimundža, *Godina Velikoga zavjeta*, str. 29.

36 D. Šimundža, *Godina Velikoga zavjeta*, str. 30.

papa Ivan IV. (640. – 641.) poslao u Dalmaciju opata Martina da otkupi zarobljene sužnje i skupi kosti solinskih i istarskih mučenika, te bi bila godina prvih dodira Petrove Stolice i Hrvata. Taj se jubilej od 1937. do 1941. brižno pripremao.³⁷ No ratni vihor i strahote Drugog svjetskog rata omeli su ostvarenje te proslave te je ona službeno odgođena.³⁸ Tako se zapravo, skladno i spontano, slavlje obljetnice prve naše zavjetne Gospine Crkve pretočilo u obilježavanje trinaestostoljetnog jubileja prvih početaka našega kršćanstva.³⁹ Na Malu Gospu 8. rujna 1975. u Solinu, u pet sati popodne, pred oko 30 000 okupljenih vjernika, na početku svečanog euharistijskog slavlja koje je predvodio subotički biskup mons. Matiša Zvekanović, splitsko-makarski nadbiskup je u ime svih naših biskupa otvorio povijesne jubileje, jubileje koji će postupno prerasti u veliku hrvatsku duhovnu i povijesnu Devetnicu: „U ime svih hrvatskih biskupa otvaram Hrvatsku marijansku godinu, godinu u kojoj ćemo pod geslom “Blažena ti što povjerova” (Lk 1, 45) obnoviti svoju vjeru i doživjeti jubilarnu radost svojega kršćanstva.”⁴⁰

Naša je Crkva od tada, na svim razinama, sva u pokretu, nošena crkvenim tiskom i kapilarnim djelovanjem naših župnika. *Glas Koncila i Mali Koncil* intenzivno promiču ova slavlja, Tajništvo BK razrađuju i nadopunjuje zajedničke planove i usklađuje datume, a nad svi me bdiju nadbiskupi Franić i Kuharić. Naši biskupi na svom saboru od 7. do 10. listopada 1975. izdaju upute za slavlja i najavljuju službenu jubilejsku poslanicu.⁴¹

37 Okružnica nadbiskupa Alojzija Stepinca od 19. travnja 1941. objavljena u: *Katolički list*, Zagreb, br. 16, 21. travnja 1941., str. 195. Usp. Drago Šimundža, „Godina Velikoga zavjeta i hrvatski kršćanski jubileji”, str. 436. bilj. 4.

38 Usp. Biskupska poslanica *Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata*, br. 3, Zagreb 1976.

39 D. Šimundža, *Godina Velikoga zavjeta*, str. 30.

40 Isto, str. 30.

41 Isto, str. 31.

Poziv za predsjedanjem završnom proslavom zakazanom od 8. do 12. rujna 1976. poslan je ponajprije papi Pavlu VI., ali i drugim uglednicima iz Crkve i svijeta kulture i znanosti.⁴²

Biskupska poslanica *Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata* izdana je na prvu korizmenu nedjelju 1976. Nju su uz hrvatske biskupe potpisali također biskupi onih biskupija u kojima je tada bio znatniji broj vjernika Hrvata. „Ovu smo godinu proglašili “Hrvatskom marijanskom godinom”. Otvorili smo ju – istaknut će biskupi – na Malu Gospu prošle 1975., a svečano ćemo je zaključiti na Malu Gospu ove 1976. U “Jubilarnom proglašu” od 10. listopada 1975. rekli smo, međutim, i to da je to ujedno i prilika da proslavimo što nam još nije bilo moguće dostojno proslaviti: tisućljeće našega kršćanstva i trinaest stoljeća naših veza sa Svetom Stolicom”.⁴³ Uz to su ovdje – valja to osobito uočiti – naši biskupi, govoreći o primanju krštenja u hrvatskom narodu, za tadašnje okolnosti veoma smjelo naglasili slobodni pristanak hrvatskog naroda na krštenje:

„Vrlo je vjerojatno da se pokrštavanje Hrvata odvijalo u polaganom i mirnom procesu kroz dulje vrijeme, pa da se ni u kakvom smislu ne može govoriti da bi Hrvati bili *pokoren* na prihvatanje kršćanstva, već da su naši pradjedovi prihvatali evanđeosko svjetlo kao navještaj slobode i nade, pa da je to i ostalo tijekom dugih stoljeća kao neka duboka unutarnja iskra u srcima sinova i kćeri našega naroda, te se nisu dali ni od koga do kraja pokoriti, jer se uvijek ponovno budila svijest da su za slobodu ne samo rođeni nego i kršteni. Sve to moramo imati na pameti kad danas govorimo o proslavi “tisućljeća našega kršćanstva”.”⁴⁴

42 Isto, str. 31.

43 Usp. Biskupska poslanica *Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata*, Zagreb 1976, br. 3.

44 Isto, str. 4.

Ivan Mirković, odljev lika kraljice Jelene za Gospinu crkvu na Otoku u Solinu

Ova *Poslanica* i u svom sadržaju i svom duhu predstavlja pravi *Vademecum* kroz hrvatsku kršćansku povijest, te je ujedno „iznijela jasno smisao i cilj naših jubileja, potvrdila sve ono što je osjećala široka narodna duša“.⁴⁵

Nadbiskup Kuharić će s njome u vezi u *Glasu Koncila* među ostalim istaknuti i sljedeće: „Predajući tekst nove biskupske Poslanice našoj javnosti, želimo svim vjernicima našeg naroda pravu duhovnu obnovu na temeljima cjelokupne naše kršćanske baštine u

znaku i po zagovoru Djevice i Majke Marije, Majke Crkve i Majke naše kršćanske povijesti.“⁴⁶

Solin je tako postao susretište i cilj i grupa i pojedinaca. Zavjetna hodočašća dala su mu osobiti pečat kroz cijelu godinu, napose u proljeće 1976. Njihov niz otvorilo je hodočašće svećenika Splitsko-makarske nadbiskupije u prosincu 1975., a zatim su uslijedila i druga, iz Domovine i inozemstva, od onih biskupijskih, do onih župnih, od prvičesnika, gimnazijalaca i mladih, do sjemeništaraca, redovnika, redovnica i svećenika...⁴⁷

45 D. Šimundža, *Godina Velikoga zavjeta*, str. 32. Od ondašnje režimske Službe državne sigurnosti, odnosno njezina suradnika, nažalost, teologa, koji ju je za nju analizirao, ocijenjeno je da, sudeći po njezinu sadržaju, iza te jubilejske proslave stoji nadbiskup Kuharić, da su joj suautori Živko Kustić i Tomislav Šagi Bunić te da je ispolitizirana s ciljem izjednačavanja vjerskog i nacionalnog, a u kontekstu potrebe jačanja jedinstva unutar Crkve, ali i davanja signala ljudima koji nemaju veze s vjerom da se priključe Crkvi. Usp. M. Akmadža, *Franjo Kuharić*, str. 180

46 Franjo Kuharić, „Značenje i namjena biskupske poslanice *Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata*“, *Glas Koncila* (6) 21. ožujka 1976., objavljeno u: *Okovana Crkva u Hrvatskoj. Komentari Glas-a Koncila (1975.-1981.)*, svezak II, Zagreb, 2013., str. 61.

47 Pregled svih jubilarnih hodočašća u: D. Šimundža, *Godina Velikoga zavjeta*, str. 37-84.

Sva su se izredala do 6. rujna 1976. Mons. Ante Jurić osposobio je tridesetak splitskih sjemeništaraca, bogoslova i redovnica za vodiče po salonitansko-solinskim starokršćanskim i starohrvatskim lokalitetima. Oformljene su i ekipe ispovjednika u svetištu trajno na raspolaganju hodočasnicima, kao i liturgijska ekipa. Izrađen je i posebni jubilejski oltar, izrađeno je osamdesetak jubilejskih misnica, više od 150 albi i štola s umjetničkim, jubilarnim simbolima po nacrtu prof. don Marijana Ivana Čaglja, a sastavljena je i himna Gospi od Otoka. Tradicionalna vjeronaučna olimpijada nazvana *Turnirom kraljice Jelene* održana je u tom ozračju (u lipnju 1976.) i to po materijalima koje se poslije sabralo u knjižicu naslovljenu *Mali ključ povijesti Crkve u Hrvata*. I Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (onda pod imenom Jugoslavenska) uključila se u ovo slavlje održavši u Zagrebu, Splitu i Solinu znanstveni simpozij od 14. do 17. lipnja 1976 o kraljici Jeleni i njezinu razdoblju. Naručena su i dva odljeva umjetnički izrađenog lika kraljice Jelene za Gospinu crkvu na Otoku.⁴⁸

Vjekoslav Parać je nacrtao veliku sliku Gradnje crkve na otoku i prigodnu plaketu, a Josip Botteri Dini vitraje na prozorima crkve Gospe od Otoka. Sjemeništari i bogoslovi su pred nekim grupama hodočasnika izvodili i operetu *Hrvati – narod sv. Petra* koja će biti izvedena i na svečanoj akademiji održanoj uoči središnjeg slavlja.⁴⁹

Zavjetni odljev najstarijega lika Bogorodice u našoj hrvatskoj umjetnosti

Posebno mjesto u solinskom slavlju nedvojbeno zauzima i poseban dar – zavjetni dar svega našega naroda koji je svojim prilozima omogućio njegovu izradbu u srebru i zlatu – odljev najstarijega lika Bogorodice u našoj

48 D. Šimundža, *Godina Velikoga zavjeta*, str. 32-34. Izvedbu operete i glavni glazbeni dio proslave uvježbao je i vodio mo. Šime Marović, tada bogoslov 6. godine teološkog studija.

49 A. Jurić, „Moj život pod zaštitom Gospe od Otoka“, str. 243, 244.

hrvatskoj umjetnosti: lik Gospe Velikoga zavjeta. On je nakon slavlja obilazio cijelu Domovinu i mnoge naše zajednice po svijetu. Trajni je to spomen na ovaj jubilej, posebno drag i posebno prisutan u našoj Vojno-redarstvenoj biskupiji, na našim slavlјima, našim hodočašćima i našim molitvama... Ona, Gospa Velikog hrvatskog Zavjeta, zaštitnica je naše biskupije, zaštitnica hrvatskih vojnika i branitelja. Njezin blagdan slavimo svakog 5. kolovoza na Dan najveće pobjede hrvatske vojske koja nam je omogućila toliko željenu i skupo, mnogim žrtvama plaćenu, slobodu, slaveći istodobno i Dan pobjede i Domovinske zahvalnosti te Dan hrvatskih branitelja.

U Biskupiji kod Knina, toj „najsvetijoj točki rane hrvatske povijesti“⁵⁰, na lokalitetu Crkvinu, u nekadašnjoj trobrodnoj bazilici sv. Marije izgrađenoj tijekom prve polovine 9. stoljeća pronađen je trokutni zabat oltarne pregrade s likom Bogorodice, koji po svojim stilskim karakteristikama potječe iz 11. stoljeća⁵¹.

Sastavljen je od nekoliko kamenih ulomaka, a dijelom i nadopunjen. Na ravnoj plohi prikazan je lik Bogorodice, u stavu adorantkinje koja na prsima drži ruke s dlanovima okrenutima prema gledatelju. Crte njezina lica označene su jednostavnim urezima, oko glave joj je aureola, plašt joj je prebačen preko rama, a nabori se koso spuštaju od lijevog ramena. Iznad glave te nad čelom urezan je križ, a na luku, ispod poprsja Bogorodičina lika čita se natpis: SALV[e] [re]G[ina] S[alve] V[i]RGO Zdravo Kraljice, Zdravo djevice).⁵²

50 Vladimir Peter Goss, *Početci hrvatske umjetnosti*, Zagreb 2020, str. 107.

51 Usp. „Biskupija“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Pristupljeno 4. 4. 2022. <<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=7878>>

52 Dušan Jelovina, „Popis i kataloška obrada predmeta“ u: Ante Meštrović (ur.), *Starohrvatska baština*, Zagreb 1976., str. 96. Zabat je dimenzija: vis. 107 cm vis. i šir. 103 cm.

Među brojnim spomenicima starohrvatske umjetnosti za glavni simbol povijesnih slavlja Godine Velikog hrvatskog krsnog zavjeta izabran je upravo ovaj Gospin majčinski lik, najstariji u našoj marijanskoj skulpturi. Jer, u njemu su se na jedinstven način njegovim teološkim sadržajima priključili i oni stari povijesni i oni pastoralni i jer on u sebi uprisutnjuje sve vrijednosti i obilježja koja u našoj vjeri i kulturi imamo i osjećamo o Blaženoj Djevici.⁵³ Taj je dragi zlatno-srebrni Gospin lik papa Ivan Pavao II. blagoslovio u Bazilici svetog Petra, na svehrvatskom jubilarnom hodočašću u Rimu, 30. travnja 1979.⁵⁴, a u stilovima Živka Kusić dobio je i svoju himnu, himnu u kojoj se spominju sva stara i novija hrvatska marijanska svetišta:

*Spomen slave pokraj Knina,
velik zavjet sred Solina,
znak pobjede iznad Nina,
za Hrivate moli Sina.*

*Zvonimir ti pralik diže,
Jelena Ti crkvu gradi,
ta baština do nas stiže,
preuzeše zavjet mladi.*

*Od Trsata do Aljmaša,
Ti si Majko snago naša.
Od Poreča do Škrpjela,
svetišta su Tvoja bijela.
Olovo, Sinj i Tekije,
svud nas Tvoja ljubav grije,
Brijeg Široki i Kondžilo,
štitilo je tvoje krilo.*

*Bistrica kraj Zagreb grada,
naše slove nova nada,
Ti si sunce usred tmina,
za Hrivate moli Sina.⁵⁵*

53 Drago Šimundža, „Teološko i simboličko značenje Pralika Gospe Velikoga zavjeta“ u: *Ancilla Domini – Službenica Gospodnja. Zbornik u čast fra Pavla Melade* (= Zbornik „Kačić“ XXXII.- XXXIII), Split 2000.-2001., str. 440-441.

54 Eduard Peričić (ur.), *Branimirova godina*, Zadar 1980., str. 87.

55 Usp.: <https://www.glas-koncila.hr/kako-je-naj-stariji-lik-majke-bozje-u-hrvata-postao-nadahnuc-gospin-pralik-stijeg-krscanskoga-i-nacionalnoga-za-jednistva/>, pristupljeno, 2.04.2022.

Iskopine na lokalitetu Crkvine, kod Knina, 1950. godine

Foto: MHAS, Split

Vrhunac jubilarnih svečanosti: Solin, 8. - 12. rujna 1976.

„Velika su solinska slavlja pred vratima“, napisat će početkom kolovoza 1976. komentator *Glasa Koncila*. „Svaki vjernik i svaki prijatelj Crkve u hrvatskom narodu“, nastaviti će isti tekst, „i onaj tko je ove godine već bio i onaj tko još nije bio u Solinu – teško se slaže s mišlju da se tih završnih dana ne bi našao ondje, na svetom tlu, na našem izvořištu. Jer takva se slavlja događaju jednom u tisuću godina.“⁵⁶

Uvod u to veliko crkveno i nacionalno slavlje bilo je ono Vepricu, uoči blagdana Male Gospe, 7. rujna 1976., a sljedećeg 8. rujna na sam blagdan otvorilo se završno slavlje u Jeleninu svetištu Solinu. Kroničar bilježi da je ovde na jutarnjoj misi koju je predvodio nadbiskup Franić bilo oko 10.000 hodočasnika iz

okolice Splita. Glavno je pak slavlje započelo u popodnevnim satima s mnoštvom od novih desetak-petnaest tisuća koji su se okupili u Solinu. A ono je obuhvaćalo sljedeće točke: Marijanski kongres, Prvi hrvatski mariološki kongres, slavlje u splitskoj katedrali pod nazivom *Putovi jedinstva i mira*, svečano primanje za uzvanike u splitskom hotelu Marjan, prigodnu akademiju, Bogoslužje bdijenja u Solinu te završnu svečanost kod Gospe od Otoka u Solinu.

Marijanski kongres, po svojoj naravi pučkog, propovjedničkog karaktera – otvorio je u Solinu zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić i trajao je tri dana, od 8. do 10 rujna, a sva tri dana održavao se istodobno u pet splitskih crkava: Gospa od Zdravlja, Gospa od Pojišana, Pomoćnici kršćana na Kmanu, Crkvi Materinstva blažene Djevice Marije na Brdima, crkvi Presvetog Srca Isusova na Visokoj te u župnim crkvama u Omišu, Sinju, Kaštel Starom i u zbornoj crkvi u Trogiru.

56 „Solinski trenutak odgovornosti“, u: *Okovana Crkva u Hrvatskoj. Komentari Glasa Koncila (1975.-1981.)*, svezak II, Zagreb, 2013., str. 79.

Usljedio je i zatim Prvi hrvatski mariološki kongres, ovaj više znanstveno-teološkog karaktera, s temom *Bogorodica u Hrvata* s domaćim i inozemnim predavačima. U splitskoj je katedrali 11. rujna u 16 sati započelo Slavlje riječi kojemu je prethodio svečani doček Papina izaslanika kardinala Franje Šepera. Jubilarna pak akademija održana je nakon svečanog primanja za uzvanike, i to u večernjim satima u najvećoj splitskoj crkvi Gospe od Zdravlja, dupkom ispunjenoj. Izmjenjivali su se u programu muški četveroglasni zbor, solisti, folklorne skupine, tamburaški orkestar i recitatori, u glazbi i riječi, kroz naših trinaest stoljeća kršćanstva... Na koncu, sve je zaključio veličanstveni recital *Teci, Jadro teci* čiji je tekst napisao don Ante Škobalj, a glazbu don Sime Marović.⁵⁷

Istodobno s jubilejskim programom koji se odvijao u večernjim satima u Splitu, teklo je i Bogoslužja bdijenja u Solinu koje će se protegnuti kroz svu noć, u molitvi i pjesmi, koje su animirali urednici *Glasa Koncila*.⁵⁸ Bilo je predviđeno da na njemu sudjeluje i Majka Terezija iz Calcutte i naš misionar isusovac o. Ante Gabrić, ali se Majka Terezija u posljednji čas, iz Rima na putu u Hrvatsku, morala vratiti u Indiju. Poslala je svoju poruku. Otac Gabrić je zato bio u Solinu, s više od stotinu naših misionara i misionarki iz cijelog svijeta. On je pročitao poruku Majke Terezije: „Koja čast, no koja i odgovornost uz ovaj Jubilej pokrštenja i koji ponos da su djedovi naši – majke naše – Gospu dragu ljubili i za Njezinu slavu toliko radili!“ – poručit će, među ostalim Majka Terezija.⁵⁹ Nadahnute pak riječi koje je u svojoj propovijedi izrekao o. Gabrić u tolikoj su mjeri odjeknule okupljenim vjerničkim mnoštvom da ga je oduševljena mladež ponijela na svojim rukama.⁶⁰

57 Usp. D. Šimundža, *Godina Velikoga zavjeta*, str. 87-132.

58 D. Šimundža, *Godina Velikoga zavjeta*, str. 134.

59 „Poruka Majke Terezije“ u: D. Šimundža, *Godina Velikoga zavjeta*, str. 134.

60 Usp. D. Šimundža, *Godina Velikoga zavjeta*, str. 133-135.

Doista se s pravom može kazati da je to bio veliki molitveni „Sat hrvatske povijesti“ nad grobovima naših katoličkih kraljeva.⁶¹

U tom je ozračju osvanuo Dan velikoga zavjeta, 12. rujna 1976. Kruna zavjetne godine. Dan kakav se do tada u hrvatskom narodu nije zapamtio, dan pun ljepote i sjaja, dan molitve i pjesme golemog vjerničkog mnoštva... Slavlje je predvodio naš kardinal Franjo Šeper kao osobni izaslanik pape Pavla VI. Uz njega i nadbiskupa domaćina splitskog nadbiskupa Frane Franića, slavlju su prisustvovali u ime svojih Crkava i naroda kardinal Franz König iz Beča, kardinal François Marty iz Pariza, kardinal Albino Luciani – patrijarh Venecije koji će postati papa Ivan Pavao I., kardinal Paolo Bertoli iz Rima, kardinal Silvije Oddi iz Rima, kardinal László Lékai primas Mađarske, zastupnik apostolske nunciature u Beogradu Alfio Rapisardi. Poljskog kardinala Stefana Wyszyńskiego zastupao je nadbiskup metropolit Wrocławia Henryk Gulbinowicz. Bio je tu i biskup Fatime Alberto Cosme do Amaral, te primas benediktina opat Rembert Weakland.⁶²

Kroničar će zabilježiti: „100.000. ljudi prati svečanu povorku odličnika, predstavnika i delegacija, koje su došle da uzveličaju blagdane naših jubileja. Silno mnoštvo hodočasnika, jedan do drugoga; poput dragog kamena i srebrnog klasja pšenice svijetle se i u valovima prelijevaju narodne nošnje, boje i lica. Pljesak i poklici ispunjavaju nebo, pjesma i molitva prati kardinale, domaće i inozemne odličnike. Stotina tisuća ljudi skladno pjeva; dolina Jadra istim ponosom i dostojanstvom radosno odzvanja.“⁶³ Koncelebriralo je pet stotina svećenika sa šezdeset i pet biskupa, nadbiskupa i kardinala na čelu s kardinalom Franjom Šeperom⁶⁴.

61 Eduard Perićić – Antun Škvorčević (ur.), *Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata/NEK 1984*, Zagreb 1986., str. 27.

62 D. Šimundža, *Godina Velikoga zavjeta*, str. 140.

63 Isto, str. 138.

64 Isto, str. 140.

Vjerničko mnoštvo na završnom Misnom slavlju

Svećenici u koncelebraciji

„Mi danas na neki način uranjamo u davnu povijest hrvatskog naroda, u davne događaje, koji su se zbili ovdje na ovom povijesnom tlu, natopljenom krvlju kršćanskih mučenika za vrijeme rimskog carstva, na području odabranom prije tisuću godina po bogoljubnoj kraljici Jeleni, da na njemu sagrađi svoju zadužbinu, crkvu sv. Marije od Otoka“, istaknut će u svojoj propovijedi Papin izaslanik kardinal Šeper i nastaviti:

„Što želimo? Ovim uronjavanjem u našu staru povijest želimo pronaći neke stalne niti koje se kroz tu povijest provlače, neke konstante, neke misli vodilje koje se provlače kroz religioznu povijest hrvatskoga naroda. A budući da je povijest učiteljica života – barem bi morala biti – ove nam misli vodilje mogu dati smjernice za našu budućnost, za naš kršćanski život.“⁶⁵

„Znakovitost poprima duboko značenje; narod osjeća da sudjeluje u jedinstvenom činu, obnovi i predanju svoga Zavjeta koji potvrđuje stari i u istom prikazuje novi, zajednički, koji postaje zavjetom budućnosti.“⁶⁶ I kao što je 8. rujna 1975. svečano počelo i otvoreno od strane splitsko-makarskog nadbiskupa Franje Franić, tako je i svečano zaključeno ovo jubilarno slavlje na ovaj Dan velikog zavjeta: *Molitvom velikog zavjeta*. Nju je pred pralikom Gospe Velikoga Zavjeta izmolio zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić.⁶⁷ Evo ovdje nekih dijelova te divne i sadržajne molitve:

„Presveta Bogorodice i Majko naša!“, molit će nadbiskup Kuharić, „dali smo Ti naslov po tolikim našim svetиstima i zovemo te: Gospo od Otoka, Majko Božja Bistrička, Sinjska, Trsatska, Olovska, Širokobriješka, Letnička, Tekijska, Aljmaška, Voćinska. Majko svih naših svetиsta – Kraljice Hrvata, Najvjernija Odvjetnica Hrvatske!

65 „Propovijed Papina izaslanika kardinala Franje Šepera na glavnoj svečanosti u Solinu“, u: D. Šimundža, *Godina Velikoga zavjeta*, str. 144.

66 D. Šimundža, *Godina Velikoga zavjeta*, str. 152.

67 D. Šimundža, *Godina Velikoga zavjeta*, str. 154.

Djevojke u narodnim nošnjama svečano su prinijele pralik Gospe velikoga zavjeta na zavjetni oltar
(...)

Slaveći ovaj naš dvostruki jubilej, posvećujemo tvom prečistom Srcu, Majko duše naše, Crkvu i narod Hrvata. Povjeravamo Ti sve što jesmo sa svojim slabostima i svojim krepostima. Znamo da je štovanje i naslijedovanje Tvojih kreposti obilježilo cijelu našu povijest i našu dušu. Na tvom su se srcu odgojile sve naše majke i redovnice, djevice i udovice, sva ženska, majčinska i sestrinska srca, koji ma zahvaljujemo da ni u najmračnijim vremenima naše kolijevke nisu ostale prazne, ognjišta nam se nisu ugasila i molitva nam nije zanijemjela na ustima naše djece.

(...)

Majko naše prošlosti, budi majkom i naše sadašnjosti i naše budućnosti! Danas i sutra, u vremenu koje se dići napretkom, ali koje često „smrću duše tijelo hrani“, sve nam više treba svjetla i ljubavi Tvojeg djevičanskog i majčinskog Srca.“

(...)

“Blažena Ti što povjerova!” Umnoži nam vjeru, učvrsti nadu, ojačaj našu ljubav da prolazimo zemljom čineći dobro (Dj 10, 38), da ustrajemo u pradjedovskoj vjernosti Petrovu nasljedniku u zajedništvu Katoličke

Crkve. Djevice Vjerna i Majko Divna, primi u svoje srce naše vjerničko, ljudsko i narodno postojanje; vodi nas u svjetlosti Tvoga Sina u vječnu Ljubav Presvetoga Trojstva, gdje će biti otrte sve suze "te smrti više neće biti, ni tuge, ni jauka, ni boli više neće biti" (Otkr. 21, 4).

Najvjernija Odvjetnice Hrvatske, velika Zagovornice sinova ljudskih, to Te molimo. Amen!"⁶⁸

Ova je zavjetna molitva odzvanjala poput „povijesne povelje, zavjetnog zapisa ili životnog opredjeljenja čitavog jednog naroda“.⁶⁹ Nakon toga iz stotina tisuća grla zaorio je zahvalni *Tebe Boga hvalimo* i svečana *Lijepa naša domovino*.⁷⁰ Nije nipošto pretjerano, štoviše

na jedinstven način sažima ono što se toga dana zbilo na obalama staroga Jadra, a što nam o tomu zapisa Kioničar:

„12. rujna 1976. nikada se neće zaboraviti, nikada više u našem narodu ugasiti. Duboko se u naša sjećanja usjekao, u dušu spustio, u povijest se upisao. Sva prošlost naša u njemu se u svijesti našoj odrazila, u jedinstveni Zavjet i životni odjek pretvorila. Ljepotom sadržajem i znakovitošću nadmašio je sve naše događaje; povijesnim je znakom postao. Ne usuđujem se o njemu pisati. Znam da ga никакav zapis ni opis ne može izreći.

Tko bi mogao ono dostojanstveno držanje, svijest i jubilarnu radost stotine tisuća ljudi, koji su stigli iz svih naših krajeva i dalekih zemalja, u tom veličanstvenom času kad su se naši povijesni jubileji u beskrajnom moru radosnih očiju i ozarenih lica u ushit i Zavjet pretočili – u knjigu prenijeti i vjerno predaći? Sve oduševljenje i ponos oživjeti, radost izreći i vjeru iskazati? Nemoguće je onaj sjaj i toplinu doživljene sreće riječima izraziti, slikom predstaviti; dušu i srce onog naroda u jednoj reportaži iznijeti; sve ono dočarati, što je tako znakovito u jubilarnom ozračju iz svih sudionika i ljepote čina zračilo.“⁷¹

Kao epilog ovog do tada u Hrvatskoj nevidjenog slavlja nakon mjesec dana, od njegova završetka, u Solinu je 8. listopada – na dan ukopa „majke sirota i zaštitnice udovica“, kako to piše na Jeleninu epitafu – proslavljen Dan molitve i zahvalnosti i Dan hrvatskog kršćanskog Caritasa, koje je prevodio zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić. Ponovno su se solinskom dolinom, pod vedrim nebom, razlijegale riječi zahvale, molitve i pjesme, stvarajući jedinstven duhovni događaj. □

Time je završena prva postaja velike hrvatske kršćanske jubilejske devetnice. Uspješno! Štoviše, više no uspješno!

68 „Molitva Velikoga zavjeta“, u: D. Šimundža, *Godina Velikoga zavjeta*, str. 156-158.

69 D. Šimundža, *Godina Velikoga zavjeta*, str. 154.

70 Isto, str. 160.

71 Isto, str. 136.

MOLITVA VELIKOGA ZAVJETA¹

Presveta Bogorodice i Majko naša! Dali smo Ti naslov po tolikim našim svetištima i zovemo Te: Gospo od Otoka, Majko Božja Bistrička, Sinjska, Trsatska, Olovska, Širokobreška, Letnička, Tekijska, Aljmaška, Voćinska. Majko svih naših svetišta – Kraljice Hrvata, Najvjernija Odvjetnica Hrvatske!

Ti, Blagoslovljena među ženama, (Lk 1, 42) živiš cijelim svojim proslavljenim bićem u punini vječnog života, ali si prisutna i u ovom radosnom susretu s nama zemaljskim putnicima. Djevice Nevina, evo nas pred Tobom na temelju prvog Tvog poznatog svetišta u našem narodu koje ti sagradi kao svjedočanstvo vjere i ljubavi dobra hrvatska kraljica Jelena koja je bila majka kraljevstva i zaštitnica sirota i udovica. Evo nas pred Tobom na ovom našem svetom tlu gdje je i grob dobre Jelene. Na ovo sveto tlo naših vjerničkih i narodnih uspomena donijeli smo Tvoj prvi sačuvani lik u hrvatskoj umjetnosti, iz Biskupije kod Knina, iz crkve koju podiže veliki naš katolički kralj Zvonimir.

U svjetlu Tvoje prisutnosti i obasjani toplinom Tvoje materinske ljubavi slavimo tisućugodišnjicu ovog Tvog svetišta i trinaest stoljeća od početka našeg susreta s Isusom Kristom – Spasiteljem i Bogom našim: razmišljamo o onom svetom povijesnom danu kada su prvi od naših pradjedova krštenjem preporođeni i Evanđeljem rasvijetljeni počeli ulaziti u veliko zajedništvo vjere i ljubavi, u Crkvu katoličku, po svem svijetu raširenu, kojoj u ime Tvoga Sina predsjeda Rimski Biskup i Petrov Nasljednik. Kako je to veliki jubilej! Kako je to svečan dan! Danas su u našim srcima sabrane sve molitve ove naše milosne Godine Gospodnje!

Pred Tobom stojimo kao Tvoja djeca, Djevice Nevina, ovdje nad ostacima kamenih spomenika

naših, nad zanemarenim grobovima predaka, nad svim kamenjem i svim kostima diljem domovine. Htjeli bismo poput proroka Eze-kijela prorokovati: „O suhe kosti, čujte riječ Gospodnju!“ (Ezek 37, 4). Daj, Majko, Milosti puna, da po Tvojim zagovoru oživi Crkva i domovina. Daj da se skupi sve što je rasuto, da se osvijesti sve što je zaboravljeno, da iz vjerne i teške prošlosti izraste vjerna i svijetla budućnost. Neka po Tvojim zagovoru, Utjeho žalosnih, bude i nama danas upućena riječ Gospodnja po proroku Jeremiji: „Evo, ja će izlijeciti njihovu ranu, ja će ih iscijeliti i ozdraviti i pružiti im obilje istinskog mira“ (Jer 33, 6). Taj mir je spoznajne istine; taj mir je zaštita pravednosti; taj mir je sigurnost slobode; taj mir je zajedništvo izmirenih s Bogom i pomirenih međusobno.

Slaveći ovaj naš dvostruki jubilej, posvećujemo tvom prečistom Srcu, Majko duše naše, Crkvu i narod Hrvata! Povjeravamo Ti sve što jesmo sa svojim slabostima i svojim krepostima. Znamo da je štovanje i nasljeđovanje Tvojih kreposti obilježilo cijelu našu povijest i našu dušu. Na tvom su se Srcu odgojile sve naše majke i redovnice, djevice i udovice, sva ženska, majčinska i sestrinska srca, kojima zahvaljujemo da ni u najmračnijim vremenima naše kolijevke nisu ostale prazne, ognjišta nam se nisu ugasila i molitva nije zanijemila na ustima naše djece.

Štovanje Tebe, Majko našeg Spasitelja, i vjerovanje u sve ono što Crkva o Tebi uči bilo je za naše pradjedove i očeve škola pravovjerja i molitve. Pod Tvojim okriljem naši su pređi slavili Euharistiju materinskim jezikom i čitali Svetu pismo. S Tobom smo se, Majko Crkve, utvrdili u katoličkom zajedništvu na čelu s Petrovim nasljednikom, i s Tobom u tom zajedništvu sačuvasmo svoju samobitnost. Crkva nas je opisnila. Evanđelje je – usprkos svim našim povijesnim i osobnim grijesima i stramputicama – prožimalo dušu našeg naroda.

1 Molitva preuzeta iz: D. Šimundža, *Godina Velikoga zavjeta*, str. 156-158.

Slaveći Euharistiju, okupljeni u Žrtvi oltara oko Srca Tvog Sina, učili smo se lomiti svoj kruh i sa siromasima; taj naš svagdanji kruh znojem težaka zaliven i žuljevima izvađen iz ove naše zemlje; taj naš svagdanji kruh tako često u povijesnim mukama sa suzama blagovan. Ti si, Majko Isusova, Majka našeg čovjekoljublja. Ti si Majka naše kulture i umjetnosti. Tvoj je majčinski i djevičanski lik nadahnjavao sve naše velike slikare, kipare, graditelje i pjesnike. Budi i nadalje nadahnuće za pravu Ljepotu po kojoj ljudi postaju bolji. Bila si Majka naše Crkve i našeg naroda u stoljećima kada smo se kao narod i kao Crkva rađali; bila si nam Utočište u krvavim vremenima kada smo izdisali pod udarcima; bila si stijeg naših pobjeda i stalni poticaj naših obnova. U brojnim Tvojim prošteništima diljem domovine svojoj si djeci ulijevala pouzdanje i hrabrost, Ti koja si i sama stajala pod križem svojega Sina. Tvoja su svetišta i danas izvorišta nade i središta obnove.

Majko naše prošlosti, budi majkom i naše sadašnjosti i naše budućnosti! Danas i sutra, u vremenu koje se dići napretkom, ali i koje često „smrću duše tijelo hrani“, sve nam više treba svjetla i ljubavi Tvog djevičanskog i majčinskog Srca.

Izručujemo Ti, posvećujemo Ti narod i Crkvu Hrvata. Povjeravamo se Tvojoj zaštiti. Ti znadeš najbolje sve naše nevolje. Znaš što se događa u našim obiteljima. Znaš koliko nam djece pobiju ubojničke ruke još prije nego se rode. Vidiš u kolikim se mladim srcima ubija vjera i gazi nevinost. Ti znaš čemu se naša mladost nada i za čim teži, od čega je umorna ili razočarana. Poznate su Ti sve muke i potrebe naše Crkve. Povjeravamo Ti naše svećenike i redovnike, naše biskupe. Izmoli im svima oduševljenje, vjernost i slogu. Posvećujemo ti naše redovnice; neka budu svijetli znak čistog i plodnog djevičanstva u službi malenih, bolesnih, zapuštenih. Prazne obitelji, prazna sjemeništa i novicijati znak su umiranja!

Majko Milosti, ne daj da umremo!
Prikazujemo Ti znoj radnika u tvornicama, žuljeve težaka na njivama, strpljivo služe-

nje liječnika i bolničara bolesnoj braći. Prati svojim pogledom, Djevice Mudra, napore intelektualaca koji traže istinu; nadahni naše teologe i novinare; blagoslovi sve ljude dobre volje koji se bilo u kojem pozivu žrtvuju za istinsko dobro ljudi, za ostvarenje boljeg svijeta pravednosti i istine, ljubavi i slobode.

Utočište grešnika, moli milosrđe za sve grešnike, među kojima su psovači velika rana na našem narodnom biću; moli za sve klonule, očajne; posreduj za onu braću koja vjeru izgubiše, koji se više ne znaju nadati. Bogu je moguće zapaliti u dušama čudesnu svjetlost kakva je obasjala Savla pred Damaskom.

Donosimo u Tvoje Srce, Majko, bolove naših bolesnika, tjeskobu svih patnika i agoniju svih umirućih. Kao naš dar donosimo sve pravednike i svece našega naroda, prošle i sadašnje, znane i neznane; donosimo ti ljubav i žrtvu naših mučenika. Donosimo Ti molitve svih vjernika i skromnih duša koje se prikazuju i mole da u nama i među nama bude Božje Kraljevstvo ljubavi i mira. Na te se nakane u oko 60 Tvojih svetišta i crkvica mjesечно služe svete Mise kao „žrtveni prinos“ naših vjernih obitelji.

U zajedništvu Općinstva svetih danas moli-mo sa svim vjerničkim pokoljenjima našega naroda. Nebo i zemlja neka budu svjedoci naše skrušenosti, našeg predanja i naše molitve.

„Blažena Ti što povjerova!“ Umnoži nam vjeru, učvrsti nadu, ojačaj našu ljubav da prolazimo zemljom čineći dobro (Dj 10, 38), da ustrajemo u pradjedovskoj vjernosti Petrovu Nasljedniku u zajedništvu Katoličke Crkve. Djevice Vjerna i Majko Divna, primi u svoje Srce naše vjerničko, ljudsko i narodno postojanje; vodi nas u svjetlosti Tvoga Sina u vječnu Ljubav Presvetog Trojstva, gdje će biti otrte sve suze, „te smrti više neće biti, ni tuge, ni jauka, ni boli više neće biti“ (Otkr. 21, 4).

Najvjernija odvjetnice Hrvatske, velika Zagovornice sinova ljudskih, to Te molimo! Amen!

POLICIJSKA KLAPA „SVETI MIHOVIL“ - GODINE NADE

Ante ŠUĆUR – Ante ŠIPIĆ¹

...Pripadnika policije ogovara javnost, kritiziraju pripovjedači, ismijavaju ga u filmovima, kritiziraju u listovima, a ne podržavaju ga ni tužitelji ni suci, izbjegavaju ga oni koji ga se boje, kriminalci ga mrze, svi ga varaju. Izložen je mnogim iskušenjima i pogibeljima, osuđuju ga kad primjenjuje propise, a otpuštaju iz službe ako to ne čini. Misle da mora imati izobrazbu vojnika, lječnika, odvjetnika, diplomata i odgajatelja za plaću koja je manja od one koju ima nadničar...

Prema Morrisu Hawkinsu (1840. – 1916.)

Početci

Okolnosti u kojima policijski službenici svakodnevno rade i situacije na koje u svome radu nailaze nisu davale velike šanse da se unutar policijskog sustava mogu naći ljudi koji su spremni u slobodno vrijeme i iz ljubavi prema pjesmi uložiti dodatnu energiju kako bi se ideja o osnivanju policijske klape pretvorila u stvarnost. Prvo okupljanje klape bilo je 14. srpnja 2009. u prostorijama Policijske uprave splitsko-dalmatinske uz odobrenje tadašnjeg načelnika Policijske uprave g. Ivana Merćepa.

Prvi članovi Policijske klape bili su: I. tenor: Robert Mihovilović; II. tenori: Ante Ljubić, Drago Šundov, Petar Domazet i Ivan Pajdek; baritoni: Ante Šućur, Marijo Grubišić-Čabo i Damir Lozić; basovi: Ante Šipić i Matko Rajčić.

Na početku osnivanje i organizaciju klape preuzeeli su organizacijski voditelj Ante Šućur i umjetnički voditelj Ante Šipić-Sokol. Ideja vodila bila je približavanje policije građanima ali i građana policiji s naglaskom na pristupačnost, zajedničko druženje, klapsku pjesmu i prijateljstvo. Klapa je za svoje ime odabrala naziv Policijska klapa „Sveti Mihovil“, po zaštitniku policije, predvodniku nebeske anđeoske vojske, čuvaru i branitelju zajedništva.

Prvi javni nastup klapa je imala u Trilju, 20. rujna 2009. u povodu manifestacije „Dani sv. Mihovila“, a službeno predstavljanje 24. rujna 2009. u povodu obilježavanja Dana policije u Policijskoj upravi splitsko-dalmatinskoj. Početni zanos i uložena energija u nešto što se voli i radi iz ljubavi prepoznati su kako među kolegama u radnom okruženju tako i u lokalnoj zajednici.

Iako je početna zamisao bila da klapa bude aktivna do proslave Dana policije, na traženje rukovoditelja splitske Policijske uprave i uz njihovu podršku, klapa je nastavila s radom. Tijekom prvih godina djelovanja klapa je mijenjala svoj postav jer nisu svi članovi mogli uskladiti redovni rad na poslu, dolazak na probe te obiteljske i privatne obveze, pa su klapu napustili I. tenor Robert Mihovilović i bariton Marijo Grubišić-Čabo, a priključili su se radu klape I. tenor Josip Žuvela i bas Goran Grgić te članovi koji nisu bili u sastavu MUP-a, II. tenor Tomislav Bašić i bas Ivan Bašić.

1 U Službenom Vjesniku Vojnog ordinarijata br. 2 (88)/2021. (str. 229.-244.) objavili smo prilog o Klapi Hrvatske ratne mornarice sv. Juraj, povodom dvadesete obljetnice utemeljenja klape (2001.-2021.). Uz klapu HRM sv. Juraj u MORH-u, u našoj Vojnoj biskupiji u MUP-u djeluje od 2009. i „Policijska klapa sveti Mihovil“. Obadvije klape na osobit način doprinose duhovnom i kulturnom životu naše Vojne biskupije. Ovim prilogom želimo predstaviti „Policijsku klapu sv. Mihovil“. Autori priloga Ante Šućur i Ante Šipić su policijski službenici u Policijskoj Upravi Splitsko-dalmatinskoj i obojica članovi „Policijske klape sv. Mihovil“, (Uredništvo).

Prva postava Policijske klape „Sveti Mihovil“, rujan 2009.

Foto: arhiv klape "Sv. Mihovil / MUP

Posjet Centru za rehabilitaciju „MIR“ u Rudinama (Kaštel Novi), prosinac 2015.

Foto: arhiv klape "Sv. Mihovil / MUP

Ustrajnost, ljubav, volja i zanos nadilazili su poteškoće na koje su u svom radu nailazili članovi klapa, čime su stekli simpatije i podršku kako drugih klapa tako i institucija, posebno Turističke zajednice grada Splita koju vodi direktorica Alijana Vukšić i voditeljice gradskih manifestacija Aide Jukić, iz čega su se iznjedrila prijateljstva i dugogodišnja suradnja u vidu nastupa na susretima klapa i prigodnim događajima u gradu Splitu i drugim mjestima diljem Splitsko-dalmatinske županije.

Posebno emotivni nastupi za članove klapa bili su nekoliko godina zaredom na blagdane svetog Nikole i svete Lucije kada su na poziv svojih kolega iz udruge „LE MC Blue Knights Croatia V“ („Plavi vitezovi Croatia V“), tada na čelu s predsjednikom Ivanom Perkušićem i tajnikom Zvonimirom Šakićem, sudjelovali u prigodnom programu u Centru za rehabilitaciju „MIR“ u Rudinama (Kaštela Novi), ustanovi koja skrbi o djeci s teškoćama u razvoju i odraslim osobama s intelektualnim poteškoćama.

Jedno od zanimljivih gostovanja i prvo izvan Splitsko-dalmatinske županije bilo je u Osijeku, gdje su s klapom „Dubrava“ bili gosti župljana Župe sv. Mihaela u Tvrđi, s kojima i danas njeguju prijateljske odnose.

Unatoč ljubavi prema klapskoj pjesmi i velikim osobnim odricanjima, teški i odgovorni poslovi koje svakodnevno obavljaju ponovo su utjecali na promjenu sastava klape pa istu napuštaju drugi tenor Drago Šundov, basovi Matko Rajčić i Goran Grgić, a klapi se pridružuje bariton Tomislav Čizmić.

Osim ideje približavanja policije građanima, zajedničkog druženje, prijateljstva i ljubavi prema klapskoj pjesmi kojom su se vodili osnivači klape Ante Šućur i Ante Šipić-Sokol, od početaka Policijska klapa „Sveti Mihovil“ s ponosom promiče vjernost Bogu i ljubav prema Domovini, što je vidljivo i iz njihova glazbenog opusa koji se može sažeti od domoljubne do sakralne tematike, uz tradicionalne klapske pjesme i obrade popularnih skladbi.

Proslava Dana policije na splitskoj rivi, rujan 2011.

Foto: arhiv klape "Sv. Mihovil"/MUP

Zbog širine repertoara, ali i prepoznatljivosti po policijskim odorama, do tada nespojivim s bilo kakvim javnim glazbenim djelovanjem, klapa je svojim radom i nastupima uklanjala predrasude o policijskoj službi i ljudima koji ju časno obavljaju. Svaki sljedeći nastup klape, bilo u prigodi promocije na Medicinskom fakultetu, susreta klape u Studencima, Trilju, emisiji HTV-a „Lijepom Našom“, posveti crkve svetog Andrije u Splitu, humanitarnih koncerata „Božićnog zvjezdanih koncerta u Spaladium areni“ i „Ruke za Japan“, kulturne manifestacije „Noć muzeja“ u muzeju Cetinske krajine, obilježavanju dana grada Splita, turističke promidžbe u „Etno večeri Dalmacije“, manifestaciji „Dana Dioklecijana“, susretu klape „Vranjicu, ljubavi moja“ u organizaciji udruge „Don Frane Bulić“ s neumornom gospodom Ivnom Grgić ili da sudjeluju u televizijskim emisijama na lokalnim TV postajama čija je autorica gospođa Mirela Meić, uklanjo je predrasude o policijcima i policijskoj službi.

Anegdota iz tog vremena jasno oslikava o kakvim se predrasudama radilo, naime kao i nekoliko puta do tada, na poziv prijatelja Milana Metera – organizacijskog voditelja klape „Sveti Mihovil“ iz Prološca, policijska klapa nastupila je na božićnom koncertu u crkvi sv. Mihovila u Prološcu. Dok su čekali izlazak ispred oltara i nastup, jedna baka u prepunoj crkvi - potiho sebi u bradu ali dovoljno jasno da se čuje - reče: „O, Bože moj, da san i to dočekala da policija u uniformi u crkvi piva božićne pisme!“ Nakon toga se prekrižila, a ljudi oko nje samo se nasmijaše.

Sakralna tematika nosi važan udio u djelovanju klape, a surađujući s policijskim kapelanima koji su bili raspoređeni na službu u Policijskoj upravi splitsko-dalmatinskoj, od don Stjepana Lončara, fra Kristijana Kovačevića, fra Žarka Relote, don Darka Poljaka pa do današnjih kapelana don Marka Trogrića i don Hrvoja Relje, klapa je uvijek imala podršku i potporu u svom radu, pa je na tragу

Policijска кла па „Sveti Mihovil“ на Плитвичама 2019.

Foto: arhiv klape "Sv. Mihovil"/MUP

izreke svetog Augustina „tko pjeva, dvostruko moli“ zajedno s njima sudjelovala na misnim slavlјima obilježavajući Dan policije i blagdan svetog Mihovila te komemoracija u čast poginulim policijskim službenicima koji su položili svoje živote na oltar Domovine.

S ponosom i čašću klapa svake godine sudjeluje u obilježavanju sjećanja na prvu žrtvu Domovinskog rata – kolegu policijaca Josipa Jovića iz Aržana, prve poginule pripadnike specijalne policije Zorana Bočinu, Kažimira Abramovića, Ivana Tomaša i Jakova Topića u akciji obrane Maljkova, te stradavanja jedanaestorice policijaca u Hrvacama.

Privremeni prestanak rada policijske klape i ponovno okupljanje

Unatoč silnom trudu, uloženoj osobnoj energiji i ljubavi prema onome što radite iz objektivnih ali i tada subjektivnih razloga, klapa je 7. kolovoza 2012. prestala djelovati. Neaktivnost je potrajala nekoliko godina. Međutim, neumorni, tvrdoglavci i ustrajni kakvi jesu,

članovi policijske klape, na inicijativu i zahvaljujući silnoj uloženoj energiji jednog od članova klape – Petra Domazeta – da se klapa ponovo pokrene, u veljači 2015. godine, kao ptica feniks, pod okriljem Policijske uprave splitsko-dalmatinske i uz podršku tadašnjih rukovoditelja v. d. načelnika Policijske uprave splitsko-dalmatinske Marka Srdarevića, načelnika Sektora policije Slobodana Marendića i voditeljice Službe za izvještajnu analitiku i odnose s javnošću Antonele Lolić, Policijska klapa „Sveti Mihovil“ ponovno je nastavila raditi.

Na mjesto umjetničke voditeljice dolazi gospođa Vera Obukhova Velić (mezzosopran), u to vrijeme vanjska suradnica, a sada opera zboristica – solistica Hrvatskog narodnog kazališta u Splitu, a klapa ponovo mijenja svoj postav te osim „starih članova“ Petra Domazeta, Ante Šipića, Tomislava Čizmića, Ante Šućura, Marija Grubišića-Čabe, Ante Ljubića i Ivana Bašića, klapi se priključuje I. tenor Tonči Marinović, policijac, te vanjski članovi bas Zvonimir Kovačić i tenor Marko Pecotić Peco.

S voditeljicom Verom Obukhovom Velić, splitska riva 2015.

Foto: arhiv klape "Sv. Mihovil" / MUP

S vojnim ordinarijem msgr. Jurom Bogdanom, Konavle 2017.

Foto: arhiv klape "Sv. Mihovil"/MUP

Novi pristup i ozbiljnost koju je unijela umjetnička voditeljica, te iskustvo i energija koju su donijeli novi članovi pokrenuli su klapu u smjeru kvalitetnijeg rada i zalaganja na probama, a rezultati takvog pristupa bili su vidljivi i na nastupima. Svaki nastup donosio je dodatnu energiju i ozbiljnost te potvrdu da klapa ide u pravom smjeru. Nastupi klape malo-pomalo širili su se i izvan okruženja Splitsko-dalmatinske županije, od Dubrovnika i obilježavanja Sv. Vlaha – dana policijske kapelaniye do Đakova i sudjelovanja na 1. smotri klapa na poziv klape Certissa.

Sudjelovanje policijske klape u svečanome misnom slavlju 27. veljače 2016. godine u konkatedrali sv. Petra u Splitu, kada je za vojnog ordinarija u Republici Hrvatskoj zapređen mons. Jure Bogdan, bio je jedan od događaja koji će u dalnjem periodu značajno utjecati na percepciju i vrednovanje rada članova policijske klape. Da će im se putovi u budućnosti vrlo često ispreplitati i da ćemo u našem biskupu Juri imati iskrenog zagovor-

nika, potvrdilo se iste godine kada su u srpnju sudjelovali na svetoj misi u mjestu Pitomi Javor, župe Cerovnik u povodu obilježavanja 25. godine obrane od agresije toga kraja, a podršku i razumijevanje mons. Jure Bogdan iskazao je i na njihovu sljedećem susretu kada su početkom veljače 2017. sudjelovali na svečanome misnom slavlju u povodu proslave Sv. Vlaha i dana policijske kapelaniye PU dubrovačko-neretvanske u franjevačkom samostanu sv. Vlaha u Pridvorju u Konavlima.

Usklađivanje redovnog policijskog rada s dodatnim djelovanjem u klapi

Nakon takvih, često emotivnih nastupa, za članove klape redovito je slijedilo resetiranje od glazbenih nota i rima te prebacivanje fokusa na obavljanje službenih poslova u svojim ustrojstvenim jedinicama koji su vrlo često bili naporni i nepredvidivi. Pozitivni komentari kolega i podrška obitelji bili su dodatni motiv i poticaj članovima klape na odricanje i daljnji rad.

Ovakav dinamični način rada i funkcioni ranja policijske klape utjecao je ne samo na njezine članove, koji su se povremeno mijenjali zbog sve većih obveza, te u tom periodu klapu napuštaju članovi Ante Ljubić, Josip Žuvela i Marko Pecotić, a dolazi kao vanjski član bas Marko Novaković, već je sredinom 2016. zbog privatnih obveza klapu napustila i umjetnička voditeljica gospođa Vera Obukhova Velić.

Trenutni vakuum nastao njezinim odlaskom nakon kratke potrage uspješno je riješen angažmanom prof. glazbene kulture Tomislava Veršića, koji predaje glazbenu umjetnost u splitskoj IV. gimnaziji „Marko Marulić“. Prof. Veršić osnovao je i vodio splitske klape FESB, Reful i Šufit te MPZ KUD-a „Asphalatos“, s kojim je ostvario prestižna odličja na državnim zborским natjecanjima, a značajne rezultate ostvario je kao umjetnički voditelj HPD-a „Svetpetrvs“ i mješovitog pjevačkog zboru Splitskog sveučilišta „Vox animae“ s kojim je osvojio niz nagrada u zemlji i inozemstvu. Prof. Tomislav Veršić dobio je 2019. godine nagradu grada Splita kao osnivač i voditelj najuspješnijeg i najnagrađivaniјeg školskog

zbora u Hrvatskoj. Mješoviti pjevački zbor IV. gimnazije „Marko Marulić“ četrnaest godina zaredom osvajao je prvo mjesto i zlatnu plaketu na Državnom natjecanju zborova hrvatske mladeži u Varaždinu.

Ovakvom vrhunskom glazbenom stručnjaku bio je pravi izazov preuzeti obvezu da zajedno s članom klape Antonom Šipićem Sokolom, kreira i oblikuje glazbenu prepoznatljivost policijske klape.

„Sve dobre stvari dolaze onome koji čeka“

Narodna poslovica kaže „Sve dobre stvari dolaze onome koji čeka“, a čekali su članovi klape da netko unutar sustava prepozna njihov višegodišnji trud i zalaganje u promicanju službe u kojoj rade na netipičan, drugačiji način – *pjesmom*. I dočekali su, sudjelujući na svečanom otvaranju 21. memorijalnog malonogometnog turnira „Josip Jović“ u njegovu rodnome mjestu Aržano, kada su upoznali netom imenovanog ministra unutarnjih poslova dr. sc. Davora Božinovića, koji je nakon završetka službenog protokola prišao članovima klape i u kratkom razgovoru,

Policijска klapa „Sveti Mihovil“ na tvrđavi svetog Mihovila u Šibeniku prilikom 38. FBI NAA retraining session, rujan 2021.

Foto: arhiv klape "Sv. Mihovil"/MUP

Policijska klapa „Sveti Mihovil“ na festivalu „Klape Gospo Sinjskoj“, 2017. Foto: arhiv klape "Sv. Mihovil"/MUP

prepoznavši rad i trud svih članova, obećao podršku i potporu u dalnjem radu klape i promicanju policijskog poziva.

Kako nakon dugog čekanja i nade sve dobre stvari dolaze u paru, tako je i policijska klapa sudjelujući 2017. na Festivalu marijansko-duhovne klapske pjesme „Klape Gospo Sinjskoj“ pjesmom „Presveta Bogorodice“ koju je skladao i prijavio na Festival član klape Ante Šipić Sokol, a za klapsko izvođenje obradio Andro Čalo, osvojila prvu nagradu publike.

Navedeni događaji bili su prekretnica u dalnjem radu i postojanju policijske klape u okviru Ministarstva unutarnjih poslova. Svaká nagrada koju dobijete daje dodatnu energiju i gura vas naprijed, ali posebno je kada takvo priznanje dobijete za nešto što nije vaš primarni posao i zanimanje, već za nešto što radite iz ljubavi prema pjesmi slaveći Boga, ljubav i domovinu.

U načinu rada klape ipak se ništa bitno nije mijenjalo, pa su članovi bili primorani navikavati se na stalne izmjene postava. U ovom periodu klapi se priključuju novi članovi tenor Milan Katić, policajac i bariton Jerko Livačić kao varnjski član klape, a klapu napušta Ivan Bašić.

Prvi inozemni nastup u Rimu i na Malti

Da obećanje o podršci i potpori koje je ministar Božinović dao članovima klape u Aržanu 2017. godine neće ostati samo na riječima, potvrđio je sljedeće godine na obilježavanju 27. obljetnice pogibije 12 hrvatskih redarstvenika u Borovu Selu i svete mise koja se služila u Vinkovcima, kada je obavijestio članove klape da je u razgovoru s veleposlanikom Republike Hrvatske u Rimu g. Jasenom Mesićem predložio odlazak policijske klape i sudjelovanje na prigodnom prijemu u povodu obilježavanja Dana državnosti u Rimu, uz malu „sitnu“ obvezu da tom prilikom uz

hrvatsku izvedu i „a cappella“ talijansku himnu „Fratelli d’Italia“. Svi članovi klapa pod budnim okom prof. Veršića odradili su sva-kodnevne pripreme kako bi ispunili očekiva-nja organizatora u povodu važnog događaja.

Nakon dolaska u Rim članove klapa dočekalo je još jedno iznenadenje koje su priredili veleposlanik Mesić i gospođa Tamara Perišić, tada savjetnica u veleposlanstvu, uz nastup u Rimu dogovoreno je i sudjelovanje klapе na obilježavanju Dana državnosti u glavnom gradu Republike Malte Valletti, koja je pod ingerencijom Veleposlanstva RH u Rimu, a koja je te godine bila europska prijestolnica kulture. Na navedenu proslavu svoj dolazak potvrdila je i tadašnja predsjednica Republike Malte Marie-Louise Coleiro Preca, kojoj se za vrijeme njezina posjeta Republici Hrvat-skoj svidjela klapska pjesma, a nakon sazna-nja o dolasku klapе na proslavu, prihvatile je službeni poziv našeg veleposlanika.

Za članove klapе priča o jednom sudjelova-nju na proslavi Dana državnosti prerasla je u

nezaboravno iskustvo kojem se nisu nadali. Zadovoljstvo nakon završetka proslave rezultiralo je dogovorom o održavanju dvaju prigodnih koncerata u okviru kulturnih do-gađanja na centralnom trgu u Valletti kao eu-ropskoj prijestolnici kulture u čijoj su organi-zaciji aktivno sudjelovale neumorna gospođa Perišić iz veleposlanstva RH u Rimu i poča-sna konzulica RH u Republici Malti gospođa Juliana Scerri Ferrante.

Puni dojmova o prekrasnoj zemlji i srdačnim ljudima Malte, ponosni zbog sudjelovanja u obilježavanju važnog datuma za našu državu a tako daleko od nje, klapа se vratila u Rim gdje ju je čekao naoko isti, ali znatno zahtjevniji zadatak – izvođenje talijanske himne pred domaćinima Talijanima, na način kako ju neki od njih najvjerojatnije nikada nisu čuli.

Završetak službenog dijela programa, veliki aplauz svih prisutnih te zadovoljstvo i osmije-h na licu veleposlanika Mesića značio je da su očekivanja ispunjena. Osim njega zado-voljstvo nije skrивao ni tadašnji veleposlanik

Glavna nagrada publike na Festivalu „Klapе Gosi Sinjskoj“. Klapа s voditeljem Tomislavom Veršićem i mo. Mojmirom Čačijom

Foto: arhiv klapе "Sv. Mihovil" / MUP

Policijska klapa „Sveti Mihovil“ u Valletti (Malta), lipanj 2017.

Foto: arhiv klape "Sv. Mihovil"/MUP

RH pri Svetoj Stolici g. Neven Pelicarić koji je prisustvovao događaju. U naknadnom razgovoru prenio je članovima klape ugodne dojmove uzvanika na interpretaciju himne. Također ih je pozvao da budu njegovi gosti u obilasku Vatikana. Njegova gesta pobudila je velike emocije, a ovaj posjet dobio puno veću dimenziju i Božji blagoslov te ostao u trajnoj uspomeni svih članova klape.

Sve veći angažman policijske klape u službenim protokolima MUP-a

Od tog trenutka Policijska klapa „Sveti Mihovil“ sudjelovala je i danas sudjeluje u događajima u kojima je MUP organizator ili suorganizator počevši od prigodnih manifestacija (obljetnice SJP Alfe, svečanog prijama novih djelatnika u MUP, obljetnice SJP BATT Split, ATJ Lučko, 4. GBR „Pauci“, SJP Grom Karlovac, obilježavanje Dana policije, natjecanja najspremniji policajac Memorijal „Šimo Đamić – Štit Domovine“, humanitarnih i bo-

žičnih koncerata...), obilježavanja i komemoracija poginulim kolegama u Domovinskom ratu diljem Lijepe Naše (Pakrac, Plitvice, Borovo Selo, Glina, Struga Banska, Dalj, Knin, Vukovar, Škabrnje, Maslenica...), dana policijskih kapelanija i hodočašća zajedno s vojskom i hrvatskim braniteljima (Sinj, Marija Bistrica, Lourdes) do službenih protokola i prijama kod Predsjednice/Predsjednika RH.

Redovne probe koje nisu uvijek mogle biti prilagođene osobnim i službenim obvezama članova klape, te sve brojniji nastupi ponovo su utjecali na izmjenu postava klape, pa se klapi priključuje tenor Tomislav Bašić, a klapu u periodu nakon toga napuštaju Jerko Livačić i Zvonimir Kovačić. Ipak obveze u službenim protokolima nisu utjecale niti umanjile početnu ideju vodilju osnivanja klape o približavanje policije građanima, ali i građana policiji s naglaskom na pristupačnost, zajedničko druženje, klapsku pjesmu i prijateljstvo, pa je klapa nastavila suradnju

Prijem kod predsjednice RH Kolinde Grabar Kitarović, rujan 2018.

Foto: arhiv klape "Sv. Mihovil"/MUP

S glavnim ravnateljem policije Nikolom Milinom, glavnom tajnicom Sandom Šimić Petrinjak, te načelnicom Andrijanom Bago, Lurd, svibanj 2017.

Foto: arhiv klape "Sv. Mihovil"/MUP

sa svim klapskim prijateljima i dobrim ljudima koji su upućivali poziv za sudjelovanjem u prigodnim manifestacijama.

Jedna je od takvih manifestacija sudjelovanje u kulturnom programu „Milnarsko srce lita“ u Milni na otoku Braču u čijoj organizaciji i gostoprimgstvu neumorno svake godine sudjeluje domaćin i član klape Tonči Marić i cijela njegova obitelj. Od prvog poziva direktorice Turističke zajednice općine Milna gospođe Ane Grassi kao organizatora navedene manifestacije i održavanje prigodnog cjelovečernjeg koncerta na „skalinama“ ispred crkve Gospe od Blagovijesti u kojem svake godine uživa i sudjeluje veliki broj domaćih ali i stranih gostiju, između Policijske klape „Sveti Mihovil“ i njihovih domaćina stvorila se pozitivna energija i neraskidiva veza koja traje šest godina zaredom. A kakav bi to nastup bio da se pjevanjem ne sudjeluje na svetoj misi koju u nedjelju nakon večernjeg koncerta svake godine predvodi milinarski župnik don Tonči Kusanović, veliki zagovornik klapske pisme.

Nezaboravna su sudjelovanja na koncertima diljem Lijepe Naše, u gradu Krapini, Kaštel Lukšiću kod klape „Neverin“, Imotskom kod klape „Neviste“, u Vranjicu, u Zagrebu na koncertu iz ciklusa „Bogu i Domovini“ - „Zapamtite Vukovar i Škabrnju“ održanog u crkvi Sveta Mati Slobode u organizaciji neumorne gospođe Lejdi Oreb, u Zagrebu na proslavi 70. godišnjice Hrvatske matice iseljenika u zagrebačkom HNK-u, u Dubrovniku na otvaranju 64. međunarodnog kongresa IPA u kazalištu Marina Držića, a najemotivniji nastup bio je kod našeg „dobrog duha“ - policijskog kapelana PU sisačko-moslavačke don Ive Borića nakon razornog potresa koji je pogodio to područje u mjestu Hrastovica, u netom obnovljenom seoskom domu ispod župne crkve sv. Bartola koja je nakon potresa neupotrebljiva, zajedno s članovima KUD-a „Hrastovička Gora“. Snaga i vjera ljudi s tog područja ne može se izmjeriti i daje nadu da se sve nedaće mogu prebroditi.

Izlazak prvog nosača zvuka pod nazivom „Kada je trebalo...“

Kruna desetogodišnjeg rada Policijske klape „Sveti Mihovil“ i svih članova koji su prošli kroz klapu i dali obol u vremenu u kojem su bili aktivni članovi, uložena energija, neprospavane noći i čekanje bila je izlazak nosača zvuka u izdanju Croatia Recordsa - „Kada je trebalo...“ po nazivu pjesme čije je stihove napisao policajac Ante Vulić, 1991. godine zapovjednik obrane Konavala, a danas aktivni član „Policijske udruge branitelja PU Dubrovnik '91.“ i ustupio ih klapi na korištenje, koji govore o policajcima, njihovoj sudbini i hrabrosti od početka Domovinskog rata do danas. Stihove je uglazbio član klape Ante Šipić Sokol, a vokalna je obrada za klapu djelo prof. Tomislava Veršića.

Velik broj kolega i kolega u Ministarstvu unutarnjih poslova podržavao je i podržava policijsku klapu u njezinu radu, kako s najviših rukovodećih razina tako i onih s kojima svakodnevno dijele sve teškoće u obavljanju službenih zadaća, ali postoje i one koje su uvijek tu negdje kada ih trebate, bez obzira na odgovorne svakodnevne obveze, a nitko ih ne vidi... podršku uvijek pruža glavna tajnica Ministarstva unutarnjih poslova Sanda Šimić Petrinjak i načelnica Ureda glavnog ravnatelja policije Adrijana Bago. Za pregršt novih ideja i planova zadužena je voditeljica Službe prevencije Ravnateljstva policije Sandra Veber, a njihovo provođenje i koordinacija s policijskom klapom prepusteni su policijskoj službenici Ureda glavnog ravnatelja policije Ines Matec Mamuzić. Svi zajedno, svojim zalaganjem i podrškom uvelike su pridonijeli da Policijska klapa „Sveti Mihovil“ postane prepoznatljiv dio Ministarstva unutarnjih poslova i da se ostvari početna zamisao osnivača klape.

Izlazak albuma policijske klape pratilo je i snimanje spota za obradu pjesme Daleke obale „Mojoj lijepoj“ za koju je podršku, kad je čuo kako zvuči, dao i sam autor g. Marijan Ban. Svoj nemjerljiv doprinos u snimanju videospota

POLICIJSKA KLAPA Sv. Mihovil

Naslovica albuma „Kada je trebalo...“ objavljenog kod Croatia Recordsa Foto: arhiv klape "Sv. Mihovil" / MUP

i albuma otvorenosću, ogromnom energijom i savjetima dao je g. Marin Ivanović s ekipom suradnika koji svojom stručnošću ruše stereotipe i pomiču granice, što su osjetili i članovi klape surađujući na navedenom projektu. Predstavljanje prvog CD-a policijske klape i premijera videospota održani su u uvjetima poštivanja strogih epidemioloških mjera, uvjetovanih pandemijom bolesti COVID-19, na svečanoj proslavi Dana policije 29. rujna 2020. godine u Policijskoj akademiji, na istome mjestu gdje su u kolovozu 1990. bili postrojeni prvi hrvatski redarstvenici, što je događaju dalo poseban značaj. Za svoj doprinos u kontinuiranom promicanju policijske službe zahvalnicu Ministarstva unutarnjih

poslova u ime Policijske klape „Sveti Mihovil“ primio je njezin organizacijski voditelj Ante Šućur.

Svaka je pohvala „vjetar u leđa“, daje motiv i energiju za nova ostvarenja, pa se i ovom prilikom rečeno obistinilo. Članovi klape uz potporu Ravnateljstva policije prihvatili su se vrlo napornog zadatka snimanja videospota za pjesmu čije je stihove napisao g. Željko Krznarić, a izvodi, sada pokojni, legendarni glazbenik Krunoslav Kićo Slabinac. Obrada pjesme „Otišao je s mirisima jutra“ kao da je sudbinski bila određena da je obradi, otpjeva i snimi videospot policijska klapa. Dvojica članova klape indirektno su imali doticaja s

Prilikom snimanja spota za pjesmu „Kada je trebalo“ posvećenu prvoj žrtvi Domovinskog rata, redarstveniku Josipu Joviću, ožujak 2021.

Foto: arhiv klape "Sv. Mihovil" / MUP

navedenom pjesmom u teškim razdobljima svog života. Nakon izlaska albuma planirano je snimanje spota na lokacijama Grada Heroja – Vukovara kao trajno sjećanje i spomen na 97 policajaca poginulih i nestalih u Domovinskom ratu u obrani Grada Vukovara, a glavnu ulogu u videospotu imao je policijski službenik Krešimir Šimić-Šima, čiji je otac poginuo u obrani Domovine. Snimanje videospota za sve članove klape bilo je vrlo emotivno, posebno na lokacijama najvećih stradanja...

Planirana premijera videospota u dogовору са Слуžбом prevencije Ravnateljstva policije и водитељicom Sandrom Veber trebala je бити неколико дана уочи обilježavanja Dana sjećanja на žrtvu Vukovara, али судбина је опет другачије посložila karte па је у ишčekivanju premijernog prikazivanja videospota objavljena туžна вijest да је zauvijek napustio autor pjesme Krunoslav Kićo Slabinac. Nakon objave videospota код свих članova miješali су се осjećaji ponosa и туге, али у jed-

nom су сvi bili složni, na dostoјan način одана je почаст i поштovanje legendarnom glazbeniku... Počivao u miru Božjem.....

Konačno dočekali

Završetkom desetogodišnjeg vremenskog ciklusa postojanja klape u MUP-u, koji se poklopio s izlaskom prvog albuma, доšло je vrijeme за novu razinu организације и djelovanja klape, što je dovelo do situacije да су prema истом cilju išla razmišljanja i nade članova klape као и razmišljanja i djelovanja одgovornih за uređivanje и izmjene planiranih uredaba i pravilnika.

Kako je navedeno vrijeme čekanja i neizvještosti ipak за neke članove било predugo, а имали су нове животне изазове, klapu je napustio dugogodišnji član Tomislav Čizmić. Sve veće i заhtjevnije obveze које су се ставljale пред članove policijske klape, оvisno о prigodama njihova sudjelovanja, iziskivale су planirano popunjavanje klape новим članovima

64. IPA svjetski kongres u Dubrovniku, rujan 2019.

Foto: arhiv klape "Sv. Mihovil"/MUP

Prilikom proslave Dana policijske kapelije PU virovitičko-podravske, veljača 2022.

Foto: arhiv klape "Sv. Mihovil"/MUP

kako unutar sustava tako i izvan njega. U narednom periodu u klapu dolaze bas Ante Novaković, bariton Dino Dabro i tenor Petar Botica kao vanjski suradnici, te bas Mate Gospodnetić, policajac, čime klapa počinje novi ciklus svog djelovanja.

Usporedo s kadrovskim popunjavanjem klape, konačno je dočekana i toliko željena zakonska regulativa koja uređuje postojanje i rad članova Policijske klape „Sveti Mihovil“ u okviru Ministarstva unutarnjih poslova,

čime je nagrađen trud i rad svih članova koji su proteklih godina prošli kroz klapu.

Policjska klapa „Sveti Mihovil“ nastavlja raditi kao sastavni dio Ministarstva unutarnjih poslova, pred njom stoje novi izazovi i obveze, ali ciljevi ostaju isti kao i prvog dana, promicanje policijske službe na drugačiji način, njegujući tradiciju prepoznatljivog klapskog pjevanja, poštovanjem prema onima koji su svoje živote utkali u današnju slobodu, vjrom u Boga i ljubavlju prema Domovini.

IZ UREDA VOJNOG ORDINARIJATA

KLASA: 070-02/22-02/04

URBROJ: 512-07-22-

Zagreb, 7. veljače 2022.

POVJERENSTVO VOJNOG ORDINARIJATA U RH ZA ORGANIZACIJU I PROVEDBU 28. HODOČAŠĆA HRVATSKE VOJSKE, POLICIJE I BRANITELJA U LOURDES 2022.

PREDMET: Imenovanje Povjerenstva za organizaciju i provedbu 28. hodočašća hrvatske vojske, policije i branitelja u Lourdes 2022.

Vojni ordinariat u RH planira sudjelovati u svibnju 2022. g. na međunarodnom vojnem hodočašću u Lourdes u Francuskoj. Ovime imenujem članove Povjerenstva za pripremu i provedbu 28. hodočašća hrvatske vojske, policije i branitelja u Lourdes 2022. godine, a u sklopu 62. međunarodnog vojnog hodočašća u Lourdes:

don Marko MEDO, generalni vikar, voditelj Povjerenstva i glavni koordinator cjelokupnog hodočašća;

fra Frano MUSIĆ OFM, biskupski vikar za pastoral u MUP-u i policiji;

don Slavko RAJIĆ, biskupski vikar za pastoral u MORH-u i Oružanim snagama;

gosp. Mario DOKMANIĆ, Voditelj Samostalne službe za suradnju s Vojnim ordinarijatom (MUP);

bjn Ivica KRIŠTO, Voditelj Samostalnog odjela za potporu Vojnom ordinarijatu (MORH);

gđa Ana JAKIĆ, pravna savjetnica;

s. Martina VUGRINEC, tajnica Vojnog ordinarijata;

gđa Marina BUZUK, stručna referentica u Samostalnom odjelu za potporu Vojnom ordinarijatu (MORH);

gosp. Vladimir KRPAN, osobni tajnik generalnog vikara;

gđa Paula KOVAČEVIĆ, savjetnica za međunarodnu suradnju;

Odmah po imenovanju, pod vodstvom glavnog koordinatora i voditelja, Povjerenstvo će pristupiti pripremi i organizaciji hodočašća u suradnji s mjerodavnim službama MORH-a, MUP-a, MHB i drugim ustanovama potrebitim za organizaciju i provedbu hodočašća.

Svim članovima Povjerenstva želim uspjeh u radu i na sve Vas zazivam Božji blagoslov.

**✠ Msgr. Jure Bogdan
vojni ordinarij u RH**

Dostaviti:

1. don Marko MEDO
2. fra Frano MUSIĆ, OFM
3. don Slavko RAJIĆ
4. gosp. Mario DOKMANIĆ
5. bjn Ivica KRIŠTO
6. gđa Ana JAKIĆ

- 7.s. Martina VUGRINEC
8. gđa Marina BUZUK
9. gosp. Vladimir KRPAN
10. gđa Paula KOVACHEVIĆ
11. Pismohrana, ovdje

KLASA: 070-02/22-02/06

URBROJ: 512-07-22-4

Zagreb, 28. ožujka 2022.

**VOJNIM I POLICIJSKIM KAPELANIMA
VJERNICIMA VOJNOG ORDINARIJATA
U REPUBLICI HRVATSKOJ**

*Draga braćo svećenici
Poštovani i dragi vjernici,*

Sveti Otac papa Franjo uputio je poziv vjernicima i svim ljudima dobre volje da osobito na prvi dan Korizme, u Srijedu Pepelnici 2. ožujka ove godine, mole i poste za mir u Ukrajini.

Pozivam sve Vas da se prema svojim mogućnostima s vjernicima u svojim kapelanijama pri-družite pozivu i molitvi svetog Oca. Budimo trajni graditelji mira i pomirenja među ljudima i narodima, između Boga i čovjeka. „Sam je utjelovljeni Sin, knez mira, svojim križem pomirio sve ljude s Bogom. Uspostavljajući jedinstvo sviju u jednom Narodu i jednom Tijelu, on je u svojoj vlastitoj puti ubio mržnju (Usp. Ef 2, 16; Kol 1, 20-22), a uzvišen po uskrsnuću razlio je u srca ljudi Duha ljubavi. Stoga su svi kršćani usrdno pozvani da se, ‘čineći istinu u ljubavi’ (Ef 4,15) sjedine sa zaista mirovornim ljudima *kako bi izmolili i izgradili mir*“ (Gaudium et Spes 78). Ono što se ljudima čini nemogućim Bogu je moguće! Molimo, molimo i postimo za mir u Ukrajini!

Draga braćo svećenici! Ako i gdje je to moguće na Čistu srijedu slavite svetu misu s obredom pepeljanja u svojim vojnim i policijskim kapelanijama i pozovite sve na molitvu i post za mir u Ukrajini. Neka nam se svima smiluje dobri Bog, da utihne oružje, da se zaustavi nasilje, da umine mržnja i da zavlada mir.

Zbornom molitvom Crkve jučerašnje osme nedjelje „kroz godinu“, njemu Knezu mira upućujemo svoje molitve: „Gospodine, ravnaj tijekom svjetskih zbivanja: da živimo u miru te radosno i slobodno tebi služimo“.

+ Jure Bogdan

✠ Msgr. Jure Bogdan
vojni ordinarij u RH

KLASA: 910-02/22-01/02
URBROJ: 512-07-22-2
Zagreb, 23. ožujka 2022.

**VOJNIM I POLICIJSKIM KAPELANIMA
SVIM VJERNICIMA**

PREDMET: Posveta Bezgrješnom Srcu Marijinu

Draga braćo svećenici,

papa Franjo uputio je svim biskupima svijeta poziv s molitvom „Čin posvete Bezgrješnom srcu Marijinu“ što Vam dostavljamo u prilogu. Papa nas poziva da na svetkovinu Blagovijesti o.g. učinimo zajedno s njim „Čin posvete čovječanstva, poglavito Rusije i Ukrajine, Bezgrješnom srcu Marijinu“.

Pozivam sve vojne i policijske kapelane, da u kapelanijama ili na mjestima gdje se nalazite, u vrijeme koje Vam odgovara, na svetkovinu Blagovijesti izmolite „Čin posvete Bezgrješnom srcu Marijinu“. Učinite to po mogućnosti u sklopu sv. mise koju slavite taj dan, ili pobožnosti križnoga puta, molitve krunice ili neke druge pobožnosti, po mogućnosti s većim brojem vjernika.

Prilog: kao u tekstu

Sve Vas u Gospodinu pozdravljam

✠ Msgr. Jure Bogdan
vojni ordinarij u RH

Dostaviti:

1. Naslovu, svima
2. Pismohrana, ovdje

KLASA: 070-02/22-02/06

URBROJ: 512-07-22-

Zagreb, 28. ožujka 2022.

VOJNIM I POLICIJSKIM KAPELANIMA
- svima, kao u tekstu -

PREDMET: Sveta Misa posvete ulja u Vojnom ordinarijatu
- poziv, dostavlja se

Draga braćo svećenici,

I ove ćemo se godine okupiti na Veliki Četvrtak 14. travnja, te ćemo slaveći svetu misu posvete ulja zahvaliti Gospodinu za svećenički dar Crkvi i nama osobno. Stoga, sve Vojne i policijske kapelane pozivam na sudjelovanje na svetoj misi posvete ulja koju ćemo slaviti u 11.00 sati u kapeli Vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj, Ksaverska cesta 12, Zagreb.

Uz sve svećenike, na svetu misu pozivam i djelatnike Vojnog ordinarijata u RH, Samostalnog odjela za potporu Vojnom ordinarijatu RH, Samostalne službe za suradnju s Vojnim ordinarijatom u RH te pomoćnike vojnih i policijskih kapelana.

Poslije Euharistijskog slavlja svećenici će uzeti sveta ulja. Nakon liturgijskog slavlja biskup vojni ordinarij poziva sve na prigodni domjenak i druženje u Vojnom ordinarijatu. Molimo svećenike neka sa sobom ponesu albe.

Molimo Vas da sudjelovanje potvrdite *najkasnije do 8. travnja 2022.* dostavom obrasca iz priloga na adresu e-pošte vojni.ordinariat@mohr.hr ili putem telefaksa 01/4670-662.

Prilog: obrazac prijave
JB/RS

Dostaviti:

- vojnim i policijskim kapelanim i pomoćnicima, svima
- djelatnicima Vojnog ordinarijata u RH
- Samostalnom odjelu za potporu Vojnim ordinarijatu u RH (MORH)
- Samostalnoj službi za suradnju s Vojnim ordinarijatom u RH (MUP)
- pismohrani, ovdje

KLASA: 130-01/22-01/02

URBROJ: 512-07-22-12

Zagreb, 5. travnja 2022.

VOJNIM I POLICIJSKIM KAPELANIMA
- svima -

PREDMET: Proljetni susret svećenika Vojnog ordinarijata u RH
- poziv, dostavlja se

Draga braćo svećenici,

Obavještavam Vas da će se redoviti proljetni susret svećenika Vojnog ordinarijata u RH održati od 19. do 22. travnja 2022. godine u Policijskom odmaralištu „Valbandon“ kraj Pule. Očekujem obvezatno sudjelovanje svih vojnih i policijskih kapelana.

Teme ovogodišnjeg susreta su *Sinodalni hod i Svećenik i mediji*, a predviđen je i duhovno-rekreacijski dan *Putevima blaženog Miroslava Bulešića*.

Program susreta nalazi se u prilogu dopisa, kao i obrazac za prijavu kojeg je potrebno isputniti i poslati **najkasnije do 11. travnja 2022.** na adresu e-pošte vojni.ordinariat@morph.hr ili putem telefaksa 01/4670-662.

Kapelane molim da ponesu časoslov, albu i štolu bijele boje, i da budu u pristojnom građanskom odijelu, prepoznatljivi da su svećenici.

U slučaju spriječenosti pismeno izvijestiti biskupa o razlozima nemogućnosti sudjelovanja.

Prilozi:

- Program susreta
- Obrazac za prijavu

JB/RS

U nadi susreta, srdačno Vas u Gospodinu pozdravljam.

+

✠ Msgr. Jure Bogdan
vojni ordinarij u RH

Dostaviti:

- naslovu, svima
- pismohrana, ovdje

DEKRETI I IMENOVANJA

O. Danijel Čolo OCD, imenovan je dekanom Zagrebačkog vojnog dekanata s danom 21. veljače 2022. godine (KLASA: 811-01/22-01/01; URBROJ: 512-07-22-2, od 7. veljače 2022.).

Desetnik Josip Petanjek imenovan je pomoćnikom vojnog kapelana u Vojnoj kapelaniji „Sveti Ivan od križa“ u Velikoj Buni s danom 1. ožujka 2022. godine (KLASA: 811-01/22-01/01; URBROJ: 512-07-22-3, od 28. veljače 2022. godine)

IZVJEŠĆA I DOGAĐAJI

PROSLAVA BOŽIĆA U 8. HRVCON U POLJSKOJ

Polnoćka u župnoj crkvi u Bemowo Piskie u Republici Poljskoj

Foto: 8. HRVCON

Pripadnici 8. hrvatskog kontingenta (HRVCON), koji se u sklopu NATO aktivnosti Ojačane prednje prisutnosti nalaze u Republici Poljskoj, svečanom misom polnoćkom proslavili su Božić u blagdanskom ugođaju i duhu zajedništva. Polnoćka je održana u župnoj crkvi koja se nalazi uz bazu, a predvodio ju je vojni kapelan don Josip Kešinović.

„Kroz vrijeme Adventa pripremali smo se svakoga jutra na misama zornicama za ovaj trenutak u kojem slavimo dolazak Boga među nas ljude u obličju malenog djeteta. Sada u ovom svečanom trenutku Bog tajanstveno ulazi i u naš život i mi ga želimo

primiti otvorena srca“, naglasio je kapelan u uvodnim riječima svete mise polnoćke.

U homiliji je rekao: „Događaj Kristova rođenja budi u nama osjećaj radosti jer nam je Bog na poseban način pokazao svoju ljubav i blizinu. Ulazeći u ovaj svijet nosi nam svoj mir, ali unatoč tome vidimo da među ljudima vlada nemir, nezadovoljstvo, podijeljenost, ogovaranje i laž. Možemo primjetiti da pojedini članovi obitelji, prijatelji i susjedi ne razgovaraju, kao i narušene međusobne odnose u kojima vlada zavist, netrpeljivost i ljubomora. Nameće nam se pitanje kako postići radost života i mir koji nam Isus nudi?“

Svi znamo da ne možemo biti u prometu ako nemamo vozačku dozvolu i ne znamo prometne znakove. Bog je stavio pravila u naše živote. Svatko bi trebao ići svojim pravcem imajući na umu da nisam sam na životnoj cesti poštujući pravo drugoga, u protivnom će nastati kaos. To ne mogu postići ako u susretu s drugim ljudima ne nosim mir i ljubav. Božić je poticaj svakome od nas da radimo na sebi kako bi postali bolji ljudi, poticaj da se ne umorimo činiti dobro, te da ostvarimo međusobni mir krenuvši od sebe. Apostol Pavao nas upozorava da se odreknemo bezbožnosti i svjetovnih požuda, što znači da se ne možemo ponašati i živjeti kao da Boga nema, u protivnom nam se može dogoditi da Božje zapovijedi počnemo prilagođavati svom načinu života. Zovemo se kršćani i jesmo jer Krist živi u nama po svojoj riječi, po svojim sakramentima i želi nas učiniti radosnima, ali nemoćan je samo u jednoj stvari,

to je naša sloboda. Mi izabiremo hoćemo li se zadovoljiti prolaznim, materijalnim i propadljivim stvarima koje nam nudi ovaj svijet ili mirom i ljubavlju koje nam pruža Isus, mi izabiremo hoćemo li živjeti bez Isusa ili ćemo poput Marije i Josipa odabrati pravu vjeru kako bi naš život bio ispunjen mirom i blagoslovom. Neka taj mir i ta radost novorođenog Isusa ispunи naš život, naše obitelji i naš narod tako da mi Kristovi vjernici budemo noitelji mira, nade i radosti u ovome svijetu”.

Don Josip Kešinović čestitajući Božić, prenio je čestitku i pozdrav biskupa msgr. Jure Bogdana i generalnog vikara don Marka Mede.

Na sam dan Božića služena je božićna misa u 10.00 sati na kojoj je pročitana božićna poslanica vojnog ordinarija msgr. Jure Bogdana. Nakon svete mise nastavljeno je druženje uz zajednički božićni ručak.

Polnoćka u župnoj crkvi u Bemowo Piskie u Republici Poljskoj

Foto: 8. HRVCON

BOŽIĆ U 36. HRVCON NA KOSOVU

Polnoćka u kampu Villaggio - Peć

Foto: 36. HRVCON

U petak, 24. prosinca, u kampu Villaggio - Peć, vojni kapelan 36. hrvatskog kontingenta u NATO operaciji KFOR na Kosovu don Antonio Mikulić služio je svetu misu polnoćku za pripadnike 1. mehanizirane bojne "Sokolovi".

Okupio se velik broj pripadnika kontingenta. Mnogi su se sjetili svojih obitelji od kojih su trenutno odvojeni. U propovijedi don Antonio je naglasio kako na Božić slavimo život i slavimo Boga koji se rađa u jednoj ljudskoj obitelji. Obitelj je temelj Božjeg plana i saveza s ljudima jer po obitelji Bog djeluje u svijetu. Don Antonio istaknuo je kako su nam danas potrebni autentični očevi i majke koji će biti pravi uzor vjere i dobroga života svojoj djeци. Svima je prenio čestitke oca biskupa msgr. Jure Bogdana.

U subotu, na svetkovinu Božića, sveta misa služena je u kapelici kampa Film City - Priština, gdje su smješteni pripadnici zapovjedništva 36. HRVCON.

Nedjeljna sveta misa, služena je 26. prosinca u kampu Slatina gdje su smješteni pripadnici naše helikopterske sastavnice. Vojni kapelan se zahvalio svima na gostoljubivosti, pruženoj potpori i otvorenosti. Posebno se osvrnuo na ljepotu susreta sa pripadnicima našega naroda u Janjevu i Letnici kroz proteklih mjesec dana. Njihova ustrajnost i zajedništvo iako odvojeni od domovine, pokazuje snagu vjere Hrvata katolika, koji unatoč svim potekoćama ovoga vremena uspjeva opstati i svjedočiti svoje domoljublje i kršćansku vjeru.

DAN VOJNE KAPELANIJE „SVETA OBITELJ“

Dan vojne kapelanije „Sveta Obitelj“ u vojarni „1. gardijske brigade Tigrovi – Croatia“

Foto: MORH

U srijedu 12. siječnja, u vojarni „1. gardijske brigade Tigrovi – Croatia“ proslavljen je Dan vojne kapelanije „Sveta Obitelj“. U sklopu svećane proslave, vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan je pastoralno pohodio kapelanicu, predvodio obred blagoslova djelatnika vojarne i predslavio svetu misu.

Nakon okupljanja djelatnika u atriju zgrade Zapovjedništva za potporu (ZzP), biskup Bogdan je zazvao Božji blagoslov na okupljenje vjernike i prostorije u kojima će oni obavljati svoju službu.

Svečano euharistijsko slavlje vojni biskup predvodio je uz koncelebraciju biskupskog vikara za pastoral MORH-a i OS RH don Slavka Rajića, vojnog kapelana i dekana o. Zdravka Barića SMM i vojnog kapelana don Danka Bizjaka. Na svetoj misi prisustvovali

su načelnik stožera i zamjenik zapovjednika ZzP-a brigadni general Ivan Raos, načelnici odjela Stožera Zapovjedništva ZzP-a te ostali pripadnici postrojbi ZzP-a koji su smješteni u vojarni.

Na početku homilije biskup je svim djelatnicima vojarne čestitao blagdan Svete Obitelji i Dan kapelanije. Prenio je pozdrave i čestitke don Antonija Mikulića, vojnog kapelana kapelanije „Svete Obitelji“, koji je trenutno u misiji na Kosovu. Zatim je rekao: „Proslavili smo Božić. Iz mnogih čestitki koje smo dobili bilo preko medija bilo privatno, počevši od onih starih koje nam stižu na kućnu adresu poštom, preko onih koje smo dobili elektronskom poštom ili putem SMS poruka, sve do telefonskih poziva i usmenih želja u međusobnim susretima, mogli smo razabrati da mnogi naši prijatelji i poznanici svetkovinu

Isusova rođenja nazivaju obiteljskim blagdanom. Uz proslavu Božića, na prvu nedjelju u božićnoj oktavi katolici slave svetkovinu Svetе Obitelji. U ovoj liturgijskoj godini to je bilo u nedjelju 26. prosinca. Mi, iz pastoralnih razloga, blagdan Svetе Obitelji u ovoj kapelaniji slavimo u siječnju. Za nas je to još jedna prilika da obitelj koju nazivamo 'Crkva u malom' stavimo u središte naše pozornosti, razmišljanja, molitava i izgradnje zajedništva."

„Slavimo danas Svetu Obitelj. Bog je izabrao obitelj, jednostavnu i skromnu, po kojoj je došao među ljudi. Ovo je sretna okolnost i prigoda za razmišljati o dva aspekta u našim obiteljima. Prvi aspekt je povijest naše obitelji iz koje potječemo. Svaki i svaka od nas ovdje ima vlastitu povijest, nitko nije rođen i došao na ovaj svijet na magičan vanzemaljski način. Svi mi imamo povijest svoje obitelji iz koje potječemo i koja je duboko upisana u našu svijest i podsvijest. Evanđelje nam opisuje da je Božji Sin Isus dio i član povijesti jedne obitelji, Marije i Josipa. (...) Lijepo je za vidjeti i čuti da je i sam Isus u središtu obiteljskih odnosa, osjećaja, da ljudski raste i sazrijeva kao i svi ostali, ali da je također i on kao i mnoga djeca roditeljima prouzročio i zabrinutost i tjeskobu, i razna trpljenja. Svi potječemo iz obitelji, izrasli smo i izrastamo iz obitelji u kojoj se prožimaju odnosi satkani od dubokih nevidljivih relacija povezanih nitima ljubavi. Vjerojatno nismo rođeni u nekoj posebnoj obitelji, nismo odrastali bez problema i poteškoća. To je povijest moga života, to je moja osobna povijest odrastanja u mojoj obitelji: to je moja povijest, tu su i to su naši korijeni iz kojih izrastamo. Ako ih prekinemo, život će uvenuti, nestati, iščeznuti. Bog nas nije stvorio da budemo 'vukovi samotnjaci', 'samoživci' nego da živimo zajedno, da se ostvarujemo u obiteljskoj zajednici.“

„Drugi aspekt: Biti obitelj, živjeti u obitelji, rasti u obitelji uči se svaki dan. Evanđelje nam pokazuje da ni u Svetoj Obitelji sve ne

ide glatko i bez problema. Nadošli su neočekivani problemi, tjeskoba, trpljenja, zabrinutosti. Ne postoji nigdje sveta obitelj sa sličica. Životna realnost je nešto drugo. Marija i Josip izgubili su Isusa, tjeskobni i zabrinuti ga traže, našli su ga treći dan u jeruzalemskome Hramu.“ Biskup je naglasio kako „svaki dan u obitelji treba učiti i naučiti slušati se i razumjeti međusobno, biti zajedno, s malim znakovima pažnje, jednostavnim gestama, trajno brinuti i o malim detaljima međusobnog odnosa. Puno nam pomaže razgovor u obitelji, razgovor za stolom, dijalog između djece i roditelja, dijalog između braće, pomaže nam živjeti iz korijena i temelja obiteljskog zajedništva, razgovor i živi odnos s djedovima i bakama. Kad razmišljam o vašem vojničkome pozivu, i obvezama koje iz njega proizlaze, često se pitam koliko izazova i teškoća imate svaki od vas pojedinačno u vašem obiteljskome životu. Vi ste uvijek i najprije osobe, ljudi, i to osobe obiteljskoga života.“

Biskup je istaknuo jednu malu naoko neprimjetnu zgodu iz Evanđelja: „Pogledajmo Mariju, Isusovu majku koja u Evanđelju kaže Isusu: 'Tvoj otac i ja žalosni smo Te tražili.' *Tvoj otac i ja*, ne kaže ja i tvoj otac. Prije zamjene *ja* je *tvoj otac*. Ovo moramo učiti svaki dan: prije *ja* ima mjesto za *ti*. Opasno je i nije dobro kad u našim odnosima sve započinjemo sa *ja*, i tek nakon toga slijedi *ti*... U Svetoj Obitelji odnosi su najprije *ti* pa onda *ja*. Za sačuvati obiteljski sklad treba se boriti protiv diktature ega, diktature *ja*.“

Na kraju sve je potaknuo na zajedničku obiteljsku molitvu: „U obitelji molite. Ako možete, molite Boga da Vam udijeli svima mir u obiteljima. Ovdje smo svi zajedno da učinimo sve: roditelji i djeca, Crkva, civilno društvo, da branimo, čuvamo i sačuvamo naše obitelji, naše najveće blago.“

Liturgijsko pjevanje predvodila je klapa HRM-a „Sv. Juraj“.

BISKUPSKO REĐENJE DUBROVAČKOG BISKUPA MSGR. ROKA GLASNOVIĆA

Biskupsko ređenje msgr. Roka Glasnovića
u katedrali Velike Gospe u Dubrovniku

Foto: Ivo Marlais/ Dubrovačka biskupija

U katedrali Velike Gospe u Dubrovniku, u subotu 22. siječnja održano je biskupsko ređenje novoga dubrovačkog biskupa msgr. Roka Glasnovića.

Glavni biskup zareditelj bio je msgr. Petar Palić, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanjski, a suzareditelji su bili msgr. Mate Uzinić, riječki nadbiskup koadjutor i dosadašnji apostolski upravitelj Dubrovačke biskupije i msgr. Tomislav Rogić, šibenski biskup.

Na slavlju ređenja sudjelovali su brojni nadbiskupi i biskupi iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Srbije i Slovenije: apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup msgr. Giorgio Lingua, predsjednik Hrvat-

ske biskupske konferencije zadarski nadbiskup msgr. Želimir Puljić, splitsko-makarski nadbiskup i metropolit msgr. Marin Barišić, đakovačko-osječki nadbiskup i metropolit msgr. Đuro Hranić, vrhbosanski nadbiskup koadjutor i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata msgr. Tomo Vukšić, beogradski nadbiskup i metropolit msgr. Stanislav Hočevar. U svečano okićenom prezbiteriju katedrale koncelebrirali su požeški biskup msgr. Antun Škvorčević, krčki biskup msgr. Ivica Petanjak, vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan, gospičko-senjski biskup msgr. Zdenko Križić, varaždinski biskup msgr. Bože Radoš, subotički biskup msgr. Slavko Večerin, kotorski biskup msgr. Ivan Štironja, srijemski biskup koadjutor msgr. Fabijan Svalina.

Na slavlju su također sudjelovali i zagrebački pomoćni biskupi msgr. Ivan Šaško i msgr. Mijo Gorski, ljubljanski pomoćni biskup msgr. Anton Jamnik kao i umirovljeni kotski biskup msgr. Ilija Janjić. U koncelebraciji su sudjelovali brojni svećenici iz Dubrovačke i drugih biskupija. Rodbina ređenika, brojne redovnice i mnoštvo vjernika sudjelovalo je prateći obrede u katedrali ili na Trgu ispred katedrale. Cijeli obred odvijao se sukladno epidemiološkim mjerama zbog pandemije COVID-19.

U ime Dubrovačke biskupije biskupsko ređenje za novog biskupa od biskupa glavnog zareditelja zatražio je don Ante Burić, župnik Župe sv. Petra – Boninovo. Bulu imenovanja pročitao je apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj msgr. Giorgio Lingua.

U homiliji je biskup Palić progovorio o ulozi i naravi biskupske službe: „Naš Gospodin Isus Krist, koga je Otac poslao da otkupi ljudski rod, poslao je u svijet dvanaest apostola. Ti su ljudi bili ispunjeni snagom Duha Svetoga da propovijedaju evanđelje i okupljaju sve ljude i narode u jedno stado i da vode putem svetosti one koji su im povjereni“, kazao je mons. Palić te nadalje objasnio kako su apostoli odabrali nasljednike i kako se polaganjem ruku prenosi sakrament reda iz naraštaja u naraštaj što se nastavlja i u ovo vrijeme. Citirao je kršćanskog pisca iz trećeg stoljeća Tertulijan koji kaže: „Crkva od apostola, apostoli od Krista, Krist od Boga“ (De Praescr. Haer. XXI, 4).

„Imenima dvanaestorice apostola danas se pridružuje i ime biskupa Roka“, nastavio je msgr. Palić te objasnio poziv i odaziv. Krist je svakoga od apostola pozvao slobodno, a u slobodi je njih dvanaest odgovorilo. Gospodin Isus nije spustio anđele s neba da ih navovere na suradnju. On se samo molio Ocu. „Kao Gospodar žetve, pozvao je i svakoga od nas. Naša služba apostolskih nasljednika nije pitanje naše želje da to budemo. Nije riječ o našim talentima ili uvjerljivim osjećajima za jednu ili drugu stvar, već o našoj vjerom vo-

đenoj svijesti o Bogu koji traži i našem odgovoru. To je prvo otajstvo Kraljevstva koje dotiče svakoga od nas osobno: Bog je pozvao, htio je, a mi smo rekli ‘Da’. To je jedini smisao i odgovor koji apostol mora tražiti u dinamici svoga poziva i odaziva. Sve drugo usporava poslanje i prekida dijalog ljubavi i služenja poslanju“, pojasnio je msgr. Palić.

Na kraju se obratio imenovanom biskupu: „Dragi biskupe Roko! Ono što Bog čini danas na Tebi biskupskim posvećenjem, činio je i prije u svakom naraštaju Crkve. Duh Sveti sići će na Te u sili, u ovom vrlo jednostavnom, jasnom i nedramatičnom obredu. Duhu Svetome nije potrebna drama, ali po ovom obredu primit ćeš moći nastaviti vršiti djelo Isusa Krista“.

Kazao je i kako se u Crkvi nalazimo u vremenu nove evangelizacije i sinodalnog hoda. „Ponekad izgleda da je i u našoj Crkvi ljudima dosadio Isus Krist. I svi misle da već predobro poznaju Evanđelje, Radosnu vijest i da ona više i nije baš tako radosna“, ustvrdio je biskup Palić te dodao: „Upravo zbog ovih činjenica, Sveti Otac te je imenovao biskupom, da predvodiš napor nove evangelizacije i ponovnog paljenja iskre Evanđelja, kako bi pomogao ljudima da shvate da je Evanđelje doista radosna vijest spasenja. To ćeš moći autentično činiti jedino ako razumiješ da je biskupstvo naziv službe, a ne časti i da nema pravog biskupstva bez služenja u poniznosti, kako nas potiče papa Franjo“.

Preporučio je novom biskupu da zazove Duha Svetoga kada treba mudrost i snagu i da ostane blizu Marije, naše Presvete Majke. Ona zna kako je reći „Da“ Bogu i biti potpuno otvoren Božjoj volji. „Zamoli za molitvu i svoj narod, svećenike, redovnike i redovnike. U teškim trenucima svoje službe biskup se uvijek osjeti ohrabren molitvama i podrškom toliko dobrih ljudi. Svaku molitvu i riječ ohrabrenja koju ti uputiš vjernicima, primit ćeš stostruko natrag“, rekao je biskup Palić. Nakon homilije imenovani biskup je dao svoja obećanja, zatim su dvojica bogoslova

Mario Tošić, iz Župe sv. Mihajla u Dubrovniku i Mario Karadakić, student iz Rima, pjevali litanjske prošnje dok je ređenik bio u prostraciji pred oltarom. Slijedilo je polaganje ruku i molitva ređenja, pomazanje uljem glave ređenika te predaja Evandelistara i znamenja. Po završetku obreda novozaređeni biskup je zauzeo svoje mjesto na biskupskoj katedri u prezbiteriju.

Na kraju misnog slavlja novozaređenom biskupu obratili su se predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zadarski nadbiskup msgr. Želimir Puljić, splitsko-makarski nadbiskup i metropolit msgr. Marin Barišić, zatim u ime svećenika, redovnika i redovnica Dubrovačke biskupije don Hrvoje Katušić, rektor zborne crkve Sv. Vlaha. U ime obitelji i vjernika laika riječi dobrodošlice novom biskupu izrekla je Slavica Batina, supruga i majka sedmoro djece.

Msgr. Barišić je skrenuo pozornost na izraz „pontifikô“ kojim se u Gradu nazivalo pontifikalno misno slavlje, slavlje koje predvodi biskup te kazao kako se ovaj dan u radosti slavi „pontifiko – događaj Tvoga biskupskog ređenja i Tvoj prvi pontifiko u dubrovačkoj katedrali, događaj Božje providnosti koja je, po odluci pape Franje, dala odgovor na naša očekivanja i pitanja“. Riječ pontifiko dolazi od pons, pontis – most. Po svom pozivu i poslanju biskup je doista onaj koji okuplja, povezuje, otvara prostore suradnje i zajedništva, kazao je nadbiskup Barišić. „Grad Dubrovnik ima ponosne povijesne zidine koje su memorija i turistička atrakcija, ali i mostove koji su budućnost Crkve i biskupije, Grada i našega društva. Da bismo mi, biskupi, mogli iskreno slaviti pontifiko, prije svega potrebno se sagnuti i uhom se približiti oltaru gdje ćemo susresti Krista raspetoga i uskrsloga u njegovoj pashalnoj ljubavi i srcem osluškivati njegovu riječ i potrebe braće i sestara.

U svjetlu i žaru ove božanske pashalne ljubavi možemo tražiti i graditi Kristovu Crkvu mosta na sinodalnom hodu s Emanuelom i

nas međusobno s njime“. Poželio je novom biskupu dobrodošlicu u „mladi“ zbor biskupa Splitske metropolije i u zbor Hrvatske biskupske konferencije.

Na kraju se svima obratio i novozaređeni biskup msgr. Roko Glasnović: „Sve vas radošno pozdravljam u Kristu i svima zahvaljujem na blizini i vašim molitvama! Vjerujem da smo ovdje zato što smo upoznali ljubav koju Bog ima prema nama i povjerovali joj (usp. 1 Iv 4, 16). Neka nam ništa ne bude važnije od Krista i njegove ljubavi!“, kazao je te zahvalio Bogu na svemu poželjevši da u svima „umnoži vjeru, učvrsti nadu i usavrši ljubav“. Izrazio je zahvalnost papi Franji na imenovanju i pozdrav nunciju msgr. Giorgiju Lingui.

„Već sada se radujem svakom susretu sa svim vjernicima i ljudima dobre volje. Mnogi znani i neznani ugradili su svoje živote u ono što mi sada imamo, mnogi su bili most koji je povezivao različitosti, mnogi su bili i jesu svjedoci vjere, nade i ljubavi koja se ogleda u ovoj živoj zajednici vjernika, našoj dubrovačkoj Crkvi“, nastavio je. Posebice se obratio obiteljima u godini obitelji „Obitelj Amoris Laetitia“, te posvjedočio kako je i on sam osjetio radost ljubavi koja se živi u obiteljima, i to u obitelji u kojoj je rođen. „Želim svima nama pojedinačno i obiteljima da zajedno ostvarimo svetost kao cilj svih naših djelovanja“.

Pozdravio je i zahvalio biskupima i nadbiskupima na slavlju kao i rodbini i prijateljima, te pratiteljima koji su ga pratili od mlade mise, bratu Franji, don Mariju i svim drugim svećenicima, redovnicima, moliteljima i časnim sestrama koje je susretao. Zahvalio je i Šibenskoj biskupiji i gradu Šibeniku, te župama Janjevo, Katedrala u Šibeniku, Dolac, Njivice, Vodice, Jadrtovac, Baldekin, Ražine, Kaprije i Žirje, gdje je hranio svoju vjeru i nastojao donijeti Krista vjernicima. Pozdravio je i sve bratovštine i bratstva, karitativne djelatnike, misijske, molitvene i duhovne pokrete i zajednice, sve koji su pomogli u organizaciji

slavlja ređenja. Pozdravio je i predstavnike drugih vjerskih zajednica, nositelje civilnih vlasti i izaslanike predsjednika Republike, Hrvatskog sabora i Vlade te sve druge dužnosnike.

Pozdravio je i braću svećenike Dubrovačke biskupije, te je citirao riječi blagopokojnog šibenskog biskupa Srećka Badurine: „Samo Crkva koja zrači ljubavlju, samo prezbiter koji zrači pastoralnom ljubavlju, privlači i zaslužuje trajno nenačeto povjerenje. (...) Prihvatimo li to mjerilo, taj sud nad nama samima, onda nam je lakše razmišljati, lakše nam je priznati i naše slabosti, naše nedostatke, lakše nam je, jer je to Božji put, Božja snaga, Božji Duh. Tako možemo napredovati, usavršavati se, dostizati više razine i višu kvalitetu, i ostvarivati zaista ono za što smo poslani, da narod ne luta kao ovce bez pastira, nego da zaista imaju pastire i da zaista

imaju u sebi iskustvo da su ljubljeni zbog njih samih a ne radi nekih interesa, da su ljubljeni pravom pastirskom ljubavlju, pravom Kristovom ljubavlju, i da stoga u njima može rasti sigurnost, smirenost, a onda iskrenost odnosa prema Bogu i iskrenost odnosa prema ljudima“.

Svoje obraćanje završio je riječima: „Neka nam ništa ne bude važnije od Krista. Jer Blaženoj Djevici Mariji, sv. Vlahu, sv. Nikoli, Sv. Roku, blaženima Alojziju Stepincu i Serafinu Glasnoviću Kodiću ništa nije bilo važnije od Krista. Ugledajmo se u njih, molimo njihov zagovor i Božji blagoslov za sve nas“.

Nakon biskupovog obraćanja otpjevan je himan sv. Vlahu „Čuj sv. Vlaho naš“, a nakon biskupovog blagoslova hrvatska himna te pjesma Gospo od Porata.

Biskupsko ređenje msgr. Roka Glasnovića
u katedrali Velike Gospe u Dubrovniku

Foto: Ivo Marlais/ Dubrovačka biskupija

Velikom slavlju za Dubrovačku biskupiju nažočili su i predstavnici drugih religijskih zajednica među kojima zahumsko-hercegovački i primorski episkop Dimitrije, dubrovački imam Salkan ef. Herić, izaslanik Židovske općine Igor Vrtikapa i drugi. Također su sudjelovali predstavnici društveno-političkog i kulturnog života: izaslanica predsjednika Republike Hrvatske Zorana Milanovića Jadranka Žarković, izaslanik predsjednika Hrvatskoj sabora Gordana Jandrokovića Branko Bačić, izaslanica predsjednika Vlade Republike Hrvatske Andreja Plenkovića Nina Obužen Koržinek, ministrica kulture i medija, saborski zastupnici, veleposlanici i drugi državni dužnosnici, predstavnici Grada Dubrovnika, župan Dubrovačko-neretvanske županije Nikola Dobroslavić sa suradnicima,

župan Šibensko-kninske županije Marko Jelić, načelnici općina s područja biskupije, predstavnici institucija, branitelja, vojske, policije i drugih službi.

Ceremonijar liturgije bio je katedralni župnik don Marin Lučić, a pomoćni ceremonijar đakon don Ivo Markić. U liturgijskoj asistenciji sudjelovali su bogoslovi Dubrovačke biskupije i bogoslovi Centralnoga bogoslovnog sjemeništa u Splitu.

Liturgijsko pjevanje predvodili su Mješoviti katedralni zbor i Mješoviti župni zbor župe Svetog Križa – Gruž. Orgulje je svirao Darko Kristović, a zborovima je ravnala voditeljica katedralnog zbora Maja Marušić.

SVETA MISA ZA DOMOVINU NA OBLJETNICU VOJNO-REDARSTVENE AKCIJE „MASLENICA“

Povodom 29. obljetnice oslobođilačke vojno-redarstvene akcije „Maslenica“, u subotu 22. siječnja obilježen je središnji dan proslave.

Obilježavanje je počelo mimohodom državnih izaslanstava i braniteljskih udruga na Gradsko groblje u Zadru gdje su položili sveće i cvijeće kod Središnjeg križa te je izmoljena molitva odrješenja za pokojne.

Misno slavlje za Domovinu u crkvi Sv. Šime u Zadru predvodio je vojni i policijski kapelan o. Ivo Topalović, kao izaslanik vojnog ordinarija msgr. Jure Bogdana. Uz obitelji poginulih hrvatskih branitelja i stradalih civila, na misi su sudjelovali potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, pripadnici Hrvatske vojske i policije, hrvatski branitelji, predstavnici gradske i županijske vlasti i drugi vjernici. Svetu misu pjevanjem je uzveličala Klapa Sv. Juraj HRM-a.

O. Ivo Topalović potaknuo je okupljene na molitvu za branitelje koji su svoje živote izložili pogibelji i tako ishodili slobodu napadnutog i okupiranog hrvatskog teritorija rekvavši: „Puno ljudi ostavilo je sve svoje u tom vremenu. Još više njih umrlo je nakon toga ratnog vremena. Ti ljudi bili su spremni dati sve za slobodu, svoj život. Želimo ih se sjetiti i reći Hvala. Želimo da budu u našim srcima.“ Istaknuo je kako upravo ljubav motivira čovjeka da kroz teška vremena izade pobjednosno i da se daje u cijelosti u trenucima borbe. U tom kontekstu, citirao je papu Klementa I. koji je rekao: „Neizreciva je visina do koje nas uzdiže ljubav. Ljubav nas povezuje s Bogom. Ljubav pokriva mnoštvo grijeha. Ljubav podnosi i trpi. U ljubavi nema ništa okaljano i oholo, gdje je ljubav nema razdora. Svi su Božji odabranici po ljubavi savršeni. Po ljubavi nas je Bog primio, Bog se od ljubavi darovao za nas.“

Mimohod postrojbi sudionica operacije 'Maslenica' s ratnim zastavama

Foto: MORH/T. Brandt

„Velika je ljubav, uzvišena. Zazivajmo Božje milosrđe, da budemo u njegovoj ljubavi bez zlih sklonosti i grijeha. Blago nama ako ispunimo Božje zapovijedi u ljubavi i slozi, da nam se po ljubavi oproste naši grijesi“, rekao je propovjednik.

Podsjetio je da je i u Hrvatskoj u poštovanju žrtve za domovinu „bilo propusta, nesavršenosti, grijeha, bilo je poniženja i zaborava. Iz toga možemo izaći ako se prepustimo da nas ljubav odgaja. Neka Gospodin ostane svjetlo našoj domovini. Neka nas njegova ruka vodi,

njegova riječ hrabri, da sačuvamo našu lijepu Hrvatsku za koju su mnogi umirali i živjeli“, potaknuo je o. Ivo i poručio: „Primjere imamo, u molitvi ih se prigodom spomena akcije Maslenica sjećamo. Ugledajmo se u njih, poхranimo ih u naša srca. Neka naši dragi branitelji i civilni stradalnici u Domovinskom ratu nastave živjeti u našim srcima i u našem hrvatskom narodu. Ljubav hrani. Molimo da s njom rastemo, s ljubavlju živimo, sebe mijenjamo na radost naše domovine i ljudi oko nas.“

DAN POLICIJSKE KAPELANIJE „SVETI VLAHO“ U DUBROVNIKU

Misnim slavlјem u župnoj crkvi sv. Vlaha u Pridvorju, u petak 4. veljače, proslavljen je Dan policijske kapelaniјe „Sveti Vlaho“.

Pridržavajući se svih propisanih epidemioloških mjera, na svečanoj svetoj misi sudjelovali su policijski službenici i djelatnici Policijske uprave dubrovačko-neretvanske predvođeni zamjenikom Policijske uprave dubrovačko-neretvanske Mirom Bajom.

Misu je predvodio vojni i policijski kapelan iz Zadra o. Ivo Topalović, a koncelebrirali su policijski kapelan domaćin fra Ivo Kramar OFM, policijski kapelan i dekan Splitskog policijskog dekanata don Darko Poljak, policijski

kapelan don Ozren Bizek i odgojitelj bogoslova Bosne Srebrenе Sarajevo fra Danijel Nikolić.

U propovijedi o. Ivo je istaknuo težak život svetog Vlaha, koji je u vremenima kada se vjera kažnjavala, svoju ljubav prema Bogu angažirano živio i na kraju za tu ljubav darovao život. Danas je jednako izazovno živjeti vjeru, ali je važno da u sebi pronađemo snagu i svoju vjeru živimo i na našim radnim mjestima i u našim obiteljima.

Na kraju svečanog misnog slavlja fra Ivo Kramar je, po zagovoru svetog Vlaha, podijelio blagoslov grla.

DAN POLICIJSKE KAPELANIJE „BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC“

U crkvi sv. Roka u Virovitici

Foto: PU virovitičko-podravska

U srijedu 9. veljače, u PU virovitičko-podravskoj svečano je obilježen Dan policijske kapelije „Blaženi Alojzije Stepinac“. Svečanost je započela u 11.00 sati komemoracijom kod Spomen obilježja poginulim hrvatskim policajcima. Vijence su položili i svijeće zapalili predstavnici PU virovitičko-podravske, Ministarstva branitelja, te Virovitičko-podravske županije i Grada Virovitica. Vojni biskup msgr. Jure Bogdan predvodio je molitvu za pokojne, a policijska klapa „Sveti Mihovil“ otpjevala je Hrvatsku himnu.

U 11.30 sati u crkvi Svetoga Roka u Virovici, sveto misno slavlje prevodio je vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan, a koncelebrirali su policijski kapelani: don Ozren Bizek, dekan Varaždinskog dekanata don Ivica Horvat, don Vjekoslav Vidaček iz Čakovca te don Damir Vrabec iz Bjelovara. Svetoj misi načeli su djelatnici Policijske uprave virovitičko-podravske s načelnikom Sinišom Kneževićem, predstavnici županijske i gradske vlasti i drugi vjernici. Pjevala je policijska klapa „Sveti Mihovil“.

Msgr. Jure Bogdan je u propovijedi naglasio da unatoč tome što čovjekovom smrću njegova zvijezda polako tamni i nestaje, postoje zvijezde koje ne zalaze. To su pojedini sinovi i kćeri Crkve, koja čuva na njih memoriju jer su se istaknuli svetošću života i mučeništвom. Oni, osim što nas zagovaraju pred licem Božjim, na taj način postaju orijentir,

zvijezde koje privlače sjajem svoje svjetlosti, odnosno sjajem svjedočanstva vlastitoga života.

Osvrnuo se zatim na život blaženog kardinala Alojzija Stepinca i istaknuo tri konstante koje proizlaze iz njegovog djelovanja i njegovih nastupa: bogoljublje, čovjekoljublje i rođoljublje. U njegovim posljednjim riječima „Fiat voluntas Tua“, očituje se čovjek kršćanin, svećenik, nadbiskup, kardinal koji je u svome životu uvijek tražio Božju volju te je svu svoju nadu i pouzdanje stavlja u Boga koji mu je bio sve. „Alojzije Stepinac je bio čovjek natprosječno kreposnog života. On je jednostavno svetac: Božji dar sveopćoj Crkvi, hrvatskome narodu, našem vremenu. On je stup Crkve u vrijeme bezbožnoga komunizma u Istočnoj Europi“, rekao je biskup i nastavio: „Alojzije Stepinac je mučenik. U njegovome životu ništa nije išlo glatko, jednostavno, bez tvrdoga križa. Pa tako i poslije smrti, njegova beatifikacija i njegova kanonizacija. Sve je u znaku križa i naizgled neprestavnih teškoća. Bog je gospodar povijesti i on ravna ljudima i događajima. Njegova je posljednja. Tako će biti i sa njegovom kanonizacijom“.

Na kraju svete mise prikazane za sve poginule, umrle i nestale policajce, policijski kapelan Ozren Bizek čestitao je djelatnicima PU virovitičko-podravske Dan kapelije i iskazano radost i zahvalu svima koji su pridonijeli slavlju ovog događaja.

PROSLAVA DANA VOJNE KAPELANIJE "BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC" U KARLOVCU

U karlovačkoj vojarni „Stožerni general Petar Stipetić“, u sjedištu Zapovjedništva Hrvatske kopnene vojske, u četvrtak 10. veljače 2022. godine, svečanom koncelebriranom svetom misom proslavljen je Dan vojne kapelanije „Blaženi Alojzije Stepinac“.

Misno slavlje predvodio je vojni biskup msgr. Jure Bogdan, a koncelebranti su bili generalni vikar Vojne biskupije don Marko Medo, vojni kapelan u Karlovcu don Ivan Blaževac, vojni dekan karlovačkog dekanata don Josip Šimatović, drugi vojni i policijski kapelani i još nekoliko svećenika iz Karlovačkog dekanata Zagrebačke nadbiskupije.

Na misnom slavlju nazočili su: zapovjednik Hrvatske kopnene vojske general-pukovnik Boris Šerić, zapovjednici postrojbi Hrvatske kopnene vojske, načelnik Policijske uprave karlovačke Darko Bratić, te drugi vjernici iz Zapovjedništva HKoV. Klapa Hrvatske ratne mornarice „Sveti Juraj“ predvodila je liturgijsko pjevanje.

Msgr. Jure Bogdan je u propovijedi naglasio poseban odnos između blaženog kardinala Alojzija Stepinca i vojske. Kardinal Stepinac je naime bio u vojsci upravo u Karlovcu, potom u Rijeci i na bojištu u Sjevernoj Italiji u vrijeme Prvog svjetskog rata. Kao zagrebački nadbiskup bio je vojni vikar u godinama prije Drugog svjetskog rata i za vrijeme rata te se više puta susretao s vojnicima i časnicima i upućivao im svoju riječ. Iz Nagovora koji je blaženik u jesen 1941. godine održao pitomcima vojne akademije, biskup Bogdan je naglasio odlike koje bi trebale resiti buduće hrvatske časnike:

„Pravog čovjeka, a časnika još više, valja prije svega da resi veliko strahopočitanje pred

Bogom. (...) Imajte Boga vazda u mislima, u srcu, na ustima, da o Njemu s poštovanjem govorite, a u strahopočitanju pred Njim hodate, kojemu su otkrivene sve vaše misli i riječi, želje i djela.“

„Druga oznaka, koja bi vas morala resiti, jest strahopočitanje pred bližnjim. Jedni su nad vama kao poglavari zapovjednici. Drugi su jednaki vama, kolege, drugovi. Treći su pod vama, podređeni vojnici. I nemojte se nimalo čuditi kad kažem da ste prema svima dužni nastupiti sa strahopočitanjem. Jer tko bi se usudio da sa prezicom ili omalovažavanjem gleda onoga, koji je živa slika živoga Boga, a to je svaki čovjek, to su svi ljudi bez razlike.“

Kao treću oznaku hrvatskih vojnika i časnika, Stepinac ističe strahopoštovanje prema samome sebi: „Koliko njih imade, koji ju [sviju] neumrlu dušu bez ikakovih skrupula bacaju u blato najgorih strasti, bluda, preluba, pijančevanja! Ako se sami ne budete cijenili, ako sami ne budete priznavali golemog dostojanstva na koje vas je Bog uzdigao na čast djeteta Božjega, dakle više nego kraljevskoga djeteta, onda ne zasluzujete da vas itko cijeni.“

Vojni ordinarij istaknuo je da je kardinal Stepinac u svim fazama svog života tražio što je volja Božja u njegovome životu te je svu svoju nadu i pouzdanje stavljao u Boga koji mu je bio sve. Na kraju propovijedi, biskup je zaključio kako se na blaženog kardinala Stepinca i 62 godine nakon njegove smrti mogu primijeniti riječi apostola Pavla: „A ovo je naša slava: svjedočanstvo naše savjesti da smo u svijetu živjeli – osobito prema vama – u svetosti i iskrenosti Božjoj, ne u mudrosti tjelesnoj, nego u Božjoj milosti“ (2 Kor 1, 3-7. 8b-9.12).

BLAGOSLOV ZAVJETNOGA KIPA SV. ILIJE PROROKA U PETRINJSKOJ VOJARNI

Vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan blagoslovio je zavjetni kip sv. Ilije proroka u kapeli petrinjske vojarne „Pk. Predrag Matanović“

Foto: MORH

U četvrtak 24. veljače u petrinjskoj vojarni „Pukovnik Predrag Matanović“, vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan predslavio je svetu misu i blagoslovio zavjetni kip svetog Ilije proroka. U koncelebraciji uz biskupa Bogdana bio je vojni kapelan domaćin don Branko Čagelj i drugi svećenici. Osim pripadnika Hrvatske vojske iz petrinjske vojarne, na svetoj misi su prisustvovali autori kipa Izidor i Petar Popijač, kao i oni koji su radili na izradi i postavljanju kipa.

Vojni ordinarij je u propovijedi govorio o svetom Ilijи, njegovom životu i o svemu kroz što je prolazio kao istinski Božji prorok te je potaknuo nazočne da budu i oni Božji nasljedovatelji usprkos svim nevoljama. Sveti Ilija se kao pravi Božji službenik zauzimao

za pravoga Boga usprkos moćnicima onoga vremena te i danas djeluje i pomaže onima koji mu se utječu.

Don Branko Čagelj je na kraju svete mise zahvalio biskupu kao i svima onima koji su na bilo koji način doprinijeli nabavi, izradi i postavljanju kipa.

Vojna kapelacija „Sveti Ilija prorok“ ove godine slavi dvadeset godina od svoga službenoga utemeljenja. Iako su svećenici u petrinjskoj vojarni kao dušobrižnici djelovali i za vrijeme Domovinskoga rata i nakon završetka agresije na Republiku Hrvatsku, kapelacija je dekretom osnovana 2002. godine. Kako su u vojarni od početka djelovali pripadnici 2. Gardijske brigade „Gromovi“, za zaštitnika

su uzeli svetog Iliju gromovnika. Gardisti su 1999. godine sami podigli kapelicu svome zaštitniku, ali do sada nisu imali kip svoga patrona.

Potaknuti nedavnim nemilim događajima i teškim okolnostima - epidemija, potres i smrtni slučajevi koji su pogodili ovo područje - priпадnici vojne kapelaniće „Sv. Ilija prorok“ i njihov vojni kapelan don Branko odlučili su naručiti zavjetni kip svetoga Ilije pred kojim bi se mogli moliti za zaštitu i zagovor, a postavili su ga pored kapelice kako bi uvijek bio dostupan onima koji žele moliti. Vjerujući u njegov moćni zagovor, mb „Gromovi“, mb „Tigrovi“ i ostali priпадnici petrinjske vojarne s radošću su dočekali svečani blagoslov kipa. Kip je izrađen od specijalnog cementa, kvarcnog pijeska i posebnih vlakana, a iznutra je armiran kako bi izdržao sve vanjske utjecaje i potrese. Sveti Ilija je prikazan kao bosonogi pustinjak u pokorničkoj odje-

ći. U ruci drži gromove, što simbolizira naziv „Gromovnik“ kako ga često nazivaju. U Svetom Pismu stoji da je sveti Ilija po Božjoj milosti utjecao na vremenske prilike kao što je kiša, stoga ga se često zaziva kod vremenskih nepogoda. Aureola oko glave sv. Ilijije govori o njegovoj svetosti, a zagledanost u daljinu pokazuje njegovu zagledanost u Boga i traženja Božje volje u svemu. Plameni mač u njegovoj ruci podsjeća kako se borio protiv Baalovih lažnih proroka, a sedam plamenova simbolizira sedam darova Duha Svetoga jer je sv. Ilija, kao pravi prorok vođen Duhom Božnjim, hrabro revnovao za Boga. Pokorničko i žilavo tijelo je znak života koji ga nije štedio, ali upravo u najtežim trenutcima Bog mu je poslao hranu po gavranu. Prikaz kruha na koji je urezan znak križa ne predstavlja samo običan kruh, ni nebesku manu koju je Bog slao Izraelcima, nego i Euharistiju kao duhovnu hranu od koje Crkva živi.

PROSLAVA DANA VOJNE KAPELANIJE "SV. VALENTIN" I 28. OBLJETNICE POČASNO-ZAŠTITNE BOJNE

28. obljetnica postojanja Počasno zaštitne bojne i Dan vojne kapelaniće „Sveti Valentin“
u vojarni „1. Hrvatski gardijski zbor“

Foto: MORH

U petak 25. veljače 2022., Počasno zaštitna bojna obilježila je 28. obljetnicu postojanja te je proslavljen Dan vojne kapelanije „Sveti Valentín“ u vojarni „1. Hrvatski gardijski zbor“.

Vojni biskup msgr. Jure Bogdan predslavio je euharistijsko slavlje uz koncelebraciju vojnog kapelana domaćina o. Zdravka Barića SMM, o. Danijela Čole OCD dekana zagrebačkog vojnog dekanata i vojnog kapelana don Danka Bizjaka. Svetoj misi nazičio je državni tajnik g. Branko Hrg, zamjenik načelnika GS OS RH general pukovnik Siniša Jurković, zamjenik zapovjednika Pzb pukovnik Marko Čičak, zaposlenici VUNS, pripadnici Počasno zaštitne bojne i mnogi drugi gosti.

Osvrnuvši se na život i mučeništvo sv. Valentina, biskup Bogdan je u homiliji rekao kako o sv. Valentinu nemamo puno sigurnih povijesnih podataka, no znamo da je u 3. sto-

ljeću vršio crkvenu službu te da je zbog svoje vjernosti Kristu podnio mučeničku smrt. Bio je osuđen na smrt jer je bio kršćanin i učenik Isusa Krista.

Nakon sv. mise središnja svečanost održana je u Uredu predsjednika Republike Hrvatske. U programu obilježavanja izvedena je inačica vojno akrobatske vježbe počasne satnije i dodjela beretki mladim pripadnicima bojne. Uručena su odlikovanja i pohvale za postignute rezultate u izvršavanju zadaća. Povodom petnaeste godišnjice obnašanja dužnosti vojnog kapelana u Počasno zaštitnoj bojni, načelnik GS OS RH admiral Robert Hranj uručio je vojnog kapelanu o. Zdravku Bariću zahvalnicu za uspješnu suradnju, izuzetan doprinos u razvoju duhovnosti i organizaciji duhovnih sadržaja te pruženu duhovnu potporu i skrb za pripadnike Oružanih snaga Republike Hrvatske u domovini i inozemstvu.

POČETAK KORIZME U VOJNOM ORDINARIJATU

Na Čistu srijedu – Pepelnici, 2. ožujka, vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan u zajedništvu s generalnim vikarom don Markom Medom predslavio je u kapelici Vojnog ordinarijata svetu misu za početak korizme. Na svetoj misi sudjelovali su djelatnici Vojnog ordinarijata i Samostalnog odjela za potporu Vojnom ordinarijatu.

Biskup Bogdan je u propovijedi istaknuo važnost korizmenog vremena kao razdoblja posebne priprave za svetkovinu Kristova uskrsnuća – najvećeg kršćanskog blagdana.

U korizmi smo stoga pozvani na osobit način posvetiti se molitvi, postu i milostinji. Vojni ordinarij je podsjetio na poziv pape Franje da na prvi dan korizme osobito molimo i postimo za mir u Ukrajini. Biskup je istaknuo da se tijekom čitave korizme spominjemo ukrajinskog naroda i molimo za mir ne samo u Ukrajini nego i u čitavom svijetu.

Svi prisutni pristupili su obredu pepeljenja – kao početak vremena i dana pokore – dok je biskup molio: „Obratite se i vjerujte evanđelju.“ (Mk 1,15)

OBILJEŽEN DAN POLICIJSKE KAPELANIJE „SVETI JOSIP“

Dana 18. ožujka u prostorijama PU karlovačke, svetom misom za djelatnike policije obilježen je Dan policijske kapelanije „Sveti Josip“. Svetu misu predvodio je vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan, a slavljenja je uoči blagdana Svetog Josipa. U koncelebraciji su bili dekan Karlovačkog dekanata preč. Dražen Karačić, policijski kapelan don Andrija Markač i vojni kapelan don Ivan Blaževac.

U propovijedi je biskup Bogdan govorio o krepostima sv. Josipa, a posebno o njegovoj vjeri i odgovoru na Božje planove za njegov život. U tom smislu, sv. Josip je uzor, inspiracija i poticaj za naš kršćanski život. Istaknuo

je također da je rad policije važan za hrvatsko društvo te nadodao da se rad i trud policijskih službenika odvija u posebnim i složenim okolnostima, naročito u ovim teškim vremenima pandemije, migrantske krize, potresa i strašnog rata koji je velika prijetnja miru. Zahvalio je hrvatskoj policiji što služi općem dobru i što svoj svakodnevni rad održuje uz žrtvu, ljubav i profesionalnost.

Nakon svete mise, načelnik PU karlovačke Darko Bratić pred spomen obilježjem u PU karlovačkoj zapalio svijeću za sve poginule i nestale policijske službenike, a msgr. Bogdan prevodio je molitvu odrješenja.

SVETKOVINA SV. JOSIPA, ZAŠTITNIKA RATNE ŠKOLE „BAN JOSIP JELAČIĆ“

Svetkovina sv. Josipa u crkvi sv. Ivana Krstitelja u Zaprešiću

Foto: župne fotografije

U subotu 19. ožujka u Zaprešiću, svečano je proslavljena svetkovina sv. Josipa i dan Ratne škole „Ban Josip Jelačić“ HVU čiji je sv. Josip zaštitnik.

Svečanost je započela u prostorijama crkve sv. Ivana Krstitelja u 10.00 sati susretom vojnog ordinarija msgr. Jure Bogdan, polaznika XXIV. naraštaja Ratne škole i načelnika brigadira Mije Kožića sa gradonačelnikom Zaprešića Željkom Turkom.

Svetu misu u 10.30 sati, u crkvi svetog Ivana Krstitelja, predvodio je vojni ordinarij, a u koncelebraciji su bili generalni vikar Vojnog ordinarijata don Marko Medo, ujedno u službi vojnog kapelana pri HVU, domaći župnik Ivan Frkonja i župni vikar Vatroslav Siketić. U misnom slavlju sudjelovali su načelnik Ratne škole „Ban Josip Jelačić“ brigadir Mijo Kožić, zamjenik zapovjednika HVU-a brigadni general Blaž Beretin, polaznici 24. naraštaja Ratne škole, gradonačelnik Zaprešića Željko Turk s najbližim suradnicima i brojni župljeni. U uvodnim riječima biskup je čestitao nazočnim vjernicima svetkovinu sv. Josipa te imendan svima koje nose njegovo ime.

U propovijedi je biskup istaknuo kako su sveci trajni primjeri vjere koje nam Bog daje tijekom povijesti te se njihov život može nazvati *peto evanđelje* ispisano životom onih koji u Krista čvrsto vjeruju. Iz malo onoga što je zapisano u evanđeljima znamo da je sveti Josip živio u Gospodinovoj blizini pa nam njegov život na osobit način pruža uvid u bitne točke kršćanskog života. Sv. Josipa kao običan, skroman čovjeka, koji u sebi nosi nadu i vjeru starozavjetnog praoca Abrahama pokazuje nam kako vjera onih tihih, jednostavnih,

nepokolebljivih vjernika otvara vrata Kristu, rekao je biskup.

Dodao je kako Sveti pismo za Josipa kaže da je bio pravedan, ali ne samo izvana, nego je pravedan u dubini svoje savjesti, srca i duše. „U njemu živi ljudska pravednost. Traži kako ispoštovati Mojsijev zakon, ali istovremeno želi sačuvati poštovanje prema drugome, u ovom slučaju prema Mariji. Josip je pravedan, ispravan, razborit, pouzdan, u potpunosti čovječan.“

Produbljujući razmišljanje o riječi *pravedan* u Starom zavjetnu, ustvrdio je kako u Novom zavjetu ta riječ znači biti vjeran, a Bog je bio konkretna stvarnost njegova života. Biskup je podsjetio kako u ono malo riječi što nam donose evanđelja o sv. Josipu, možemo reći da je on u svojoj skrovitosti, u intimi svoga srca i duše bio vrlo osjetljiv ili kako su govorili crkveni oci: „Imao je otvorene uši svojega srca.“ U završnim riječima biskup je poručio kako istinski vjernik treba biti pažljiv čovjek. „U buci našeg vremena trebamo iznova naučiti ovu pažljivost, ovaj istinski realizam, ovu istinsku osjećajnost. Upravo ovaj svijet potreban je pravednika biblijskih oznaka, Josipova formata“.

Nakon sv. mise polaznici XXIV. naraštaja Ratne škole, s gradonačelnikom Zaprešića gosp. Turkom položili su vijence i zapalili svijeće pred spomenikom hrvatskih branitelja i potom kod obiteljske grobnice Jelačićevih. Vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan predvodio je molitvu za pokojne.

Svečani program i svetu misu pjevanjem je animirala klapa HRM „Sveti Juraj“.

Svetkovina sv. Josipa, paljenje svijeća i polaganje vijenaca
pred grobnicom obitelji bana Jelačića u Zaprešiću

Foto: MORH/ T. Brandt

Svetkovina sv. Josipa, grobnica obitelji bana Jelačića u Zaprešiću

Foto: MORH/ T. Brandt

SVETA MISA POVODOM DANA 93. KRILA HRVATSKOG RATNOG ZRAKOPLOVSTVA

Povodom Dana 93. krila Hrvatskog ratnog zrakoplovstva te 29. obljetnice pogibije pripadnika postrojbe 7. domobranske pukovnije koji su živote izgubili 1993. u Škabrnji tijekom VRO Maslenica, u ponedjeljak 21. ožujka na mjesnome groblje Sukošan – Debeljak u crkvi Svih svetih služena je misa za sve poginule.

Svetu misu predslavio je vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan, a u koncelebraciji je bio vojni

kapelan o. Ivo Topalović. Sudjelovali su zapovjednik 93. krila brigadir Krešimir Ražov, pripadnici HRZ, obitelji poginulih i drugi vjernici. Pjevanje je predvodio mjesni zbor.

Poslije svete mise, kod središnjeg križa odana je počast poginulim hrvatskim braniteljima polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća. Molitvu odrješenja za pokojne predvodio je msgr. Jure Bogdan.

ČIN POSVETE BEZGRJEŠNOME SRCU MARIJINU U VOJNOME ORDINARIJATU

Čin posvete Bezgrješnomu Srcu Marijinu u Vojnom ordinarijatu

Papa Franjo uputio je poziv svim biskupima svijeta da mu se na svetkovinu Blagovijesti – Navještenja Gospodinova, u petak 25. ožujka, pridruže u molitvi u činu posvete cijeloga čovječanstva, a osobito Rusije i Ukrajine Bezgrješnome Srcu Marijinu.

Odgovarajući na ovaj Papin poziv, vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan pozvao je sve vojne i policijske kapelane da na taj dan u svojim kapelanijama ili na drugim mjestima, prema prilikama i okolnostima, izvrše čin posvete Bezgrješnome Srcu Marijinu bilo prilikom

svete mise, ili križnoga puta, ili neke druge pobožnosti.

Na svetkovinu Blagovijesti, u kapelici Vojnog ordinarijata, vojni biskup msgr. Jure Bogdan je u koncelebraciji s generalnim vikarom don Markom Medom i vojnim kapelanom don Matom Mihaljevićem slavio svetu misu. Sudjelovali su svi djelatnici Vojnog ordinarijata, kao i Samostalnog odjela za potporu Vojnom ordinarijatu. Na kraju svete mise biskup i svi prisutni izvršili su čin posvete Bezgrješnome Srcu Marijinu.

KRIŽNI PUT HRVATSKE VOJSKE I POLICIJE

Križni put Hrvatske vojske i policije na Ksaverskoj kalvariji u Zagrebu

Foto: MORH/ T. Brandt

Na četvrtu korizmenu nedjelju, 27. ožujka 2022. godine kod franjevaca trećoredaca na Ksaverskoj kalvariji u Zagrebu, održan je tradicionalni križni put Hrvatske vojske i policije. Križni put predvodio je vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan, uz sudjelovanje umi-

rovljenog vojnog biskupa Juraja Jezerinca, generalnog vikara don Marka Mede, vojnih i policijskih kapelana iz Zagreba.

Ispred zgrade Vojnog ordinarijata okupili su se pripadnici Zapovjedništva za potporu, polaznici

Policijske akademije "Josip Jović", kadeti Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman", hrvatski vatrogasci i Povjesne postrojbe: 10. satnija Ivanić, Karlovačka građanska garda, Keglevićeva straža Kostel, Krapinski Ilirci, Križevačka djevojačka straža, Povjesna postrojba Ban Gašpar Alapić, Zrinska garda Čakovec. Potom su se svi u procesiji za križem uputili prema Ksaverskoj kalvariji ispred župne crkve Sv. Franje Ksaverskog gdje se s početkom u 16.00 sati molila pobožnost križnog puta. U pobožnosti su sudjelovali i brojni drugi vjernici.

Za molitvu je ove godine izabran "Križni put oca i majke" kojeg je priredila Splitsko-makarska nadbiskupija. Prigodne tekstove meditacije kod četrnaest postaja čitali su polaznici Policijske akademije, kadeti Hrvatskog vojnog učilišta i vatrogasci, a molitve su izgovarali vojni ordinarij te vojni i policijski kapelani.

Nakon četrnaeste postaje križnog puta, biskop msgr. Jure Bogdan izgovorio je propovijed.

„U postajama križnoga puta slijedimo Isusa na križnome putu, na Veliki petak u Jeruzalemu. Ova pobožnost, draga kršćansko-me puku, ima dugu tradiciju u zapadnome kršćanstvu, tako i ovdje u Zagrebu, na Ksaveru. Pomaže nam u korizmenome hodu, u duhovnoj pripremi za Uskrs. Približava nas Bogu, Božjemu srcu. Potiče nas na povratak u Očev dom kao rasipnog sina iz današnjeg evanđelja. Dolazimo iz različitih krajeva naše Domovine, iz vojske, policije, branitelja, vatrogasaca, te drugih sastavnica našeg naroda i našega društva. Mnogi od nas se međusobno ne pozajemo. Ali sví znademo da smo djeца istoga Oca (...) Svaki i svaka od nas ovdje u Isusovoj patnji i boli, u postajama križnoga puta pronalazi nešto iz svoga života i za sebe. U likovima koji prate Isusa, u situacijama njegove teške patnje i boli pronalazi

sebe. U likovima koji su s Isusom danas na križnome putu: Pilatu, Šimunu Cirencu, Veroniki, pobožnim ženama, u vojnicima koji ga ismijavaju, razbojnicima, ili u onoj velikoj masi, u centurionu, u njegovoj majci Mariji, priateljima koji ga sažaljevaju, potajnim njegovim simpatizerima i učenicima...”, rekao je biskup.

Biskup je istaknuo kako mnoge često obuzima misao da je smrt Isusova na križu veliki promašaj njegova života i njegova poslanja. „I nakon i ove pobožnosti križnoga puta, jasno nam je da svi mi zaredom s velikim teškoćama primamo i prihvaćamo križ i razapinjanje. Lakše nam je priхватiti Boga pobjednika, Boga koji pobijeđuje zlo i trpljenje. Isus je i sam prošao bol i patnju. Prošao je i tamu smrti i groba. Osuđen je i umire i od onih koji misle da Boga časte osuđujući njega i njegovo djelo. Dok su se u Jeruzalemskome hramu prinosile žrtve klanice i paljenice pasaulnih janjaca, izvan gradskih zidina Jeruzalema, na Golgoti umire Jaganjac Božji koji

oduzima grijeha svijeta. Premda neizmjerno trpi, nije se prepustio rezignaciji, depresiji, pobedi zla.... Ne bježi od svoje životne dionice od svojega zadatka, izvršiti Očevu volju, do kraja. Trenutak križa i razapinjanja sve do same smrti živio je kao trenutak potpunog predanja Ocu, njegovoj svetoj volji, za spas cijelog čovječanstva. Isus nije živio sam za sebe nego se u potpunosti predao Bogu Ocu i svjetu.“

Vojni ordinarij naglasio je kako upravo u Isusu koji za nas umire na križu pronalazimo snagu za nadvladati zlo u našim životima: „U njemu je nada i snaga izlaska iz patnje i pobjede nad smrću. Bog je u Isusu pobijedio zlo i grijeh! Pobjeda dobra nad zlom proizšla je iz križa, iz patnje, iz Kristove patnje na križu.“

Biskup je na kraju propovijedi ohrabrio vjernike da stave svoje povjerenje u Boga koji nas ljubi: „Draga braćo i sestre. Vraćamo se svojim kućama, svojim domovima, svojim

Križni put Hrvatske vojske i policije na Ksaverskoj kalvariji u Zagrebu

Foto: MORH/ T. Brandt

Križni put Hrvatske vojske i policije na Ksaverskoj kalvariji u Zagrebu

Foto: MORH/ T. Brandt

Križni put Hrvatske vojske i policije na Ksaverskoj kalvariji u Zagrebu

Foto: MORH/ T. Brandt

obiteljima, na svoje radno mjesto s jednom sigurnošću vjere: Bog živi! Bog me ljubi! Bog mi hoće dobro. Njegov križ, njegova smrt iz ljubavi na križu, dokaz su toga! Obnovljene vjere s apostolom Pavlom i mi ponavljamo: 'Ako je Bog za nas tko će protiv nas? Ta on ni svog Sina nije poštedio nego ga je za sve nas predao! Kako nam onda s njime neće sve darovati?' ... 'Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove? Nevolja? Tjeskoba? Progonstvo? Glad? Golotinja? Pogibao? Mač?' 'Uvje-

ren sam doista: ni smrt, ni život, ni anđeli ni vlasti, ni sadašnjost, ni budućnost, ni sile, 'ni dubina, ni visina' ni ikoji drugi stvor neće nas moći rastaviti od ljubavi Božje u Kristu Isusu Gospodinu našemu' (Rm, 8,31-39)."

Na završetku pobožnosti, župnik fra Ivan Paponja zahvalio je biskupu vojnom ordinariju što je i ove godine na zagrebačkom Ksaveru predvodio pobožnost križnog puta.

OBILJEŽENA 31. OBLJETNICA AKCIJE "PLITVICE" I POGIBIJE JOSIPA JOVIĆA

Na Plitvičkim jezerima u četvrtak 31. ožujka 2022., svečano je obilježena 31. obljetnica akcije „Plitvice“ i pogibije hrvatskog redarstvenika Josipa Jovića, prve žrtve Domovinskog rata. Vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan predvodio je molitvu za pokojnog Josipa Jo-

vića i za sve pогinule hrvatske branitelje. Na komemoraciji je uz biskupa bio biskupski vi-kar za pastoral MUP-a i Redarstvenih službi fra Frano Musić OFM i župnik Župe Svih Svetih u Aržanu don Marin Barišić.

Spomenik na Plitvicama, prvom poginulom hrvatskom redarstveniku, Josipu Joviću

Foto: MUP

Uz Jovićevu obitelj i rodbinu iz njegova rod-nog mjesta Aržano kraj Imotskog, prijatelje i suborce, skupu su prisustvovali predsjednik RH Zoran Milanović, potpredsjednik Vlade i ministar unutarnjih poslova Davor Boži-nović, izaslanik predsjednika Hrvatskoga sabora Luka Brčić, glavni ravnatelj policije Nikola Milina, zamjenik načelnika GS OS RH general pukovnik Siniša Jurković, zapo-vjednik akcije „Plitvice“ Marko Lukić, državni tajnik u Ministarstvu hrvatskih branitelja

Darko Nekić, posebni savjetnik Predsjednika RH za veterane Domovinskog rata Marijan Mareković, zamejnik zapovjednika Hrvatske kopnene vojske general bojnik Tihomir Kun-did, iz Ministarstva obrane brigadni general Perica Turalija, zapovjednik Zapovjedništva specijalne policije Alen Klabot, zapovjednik ATJ Lučko Mate Bilobrk, načelnici Policijskih uprava, župan Splitsko-dalmatinske župani-je Blaženko Boban, župan Ličko-senjske župani-je Ernest Petry, predstavnici Hrvatskog

generalskog zbora, članovi braniteljskih udruga i ostali predstavnici državne i lokalne vlasti.

Komemorativni skup pjevanjem je uveličala klapa MUP-a „Sv. Mihovil“. Obitelj poginulog Josipa Jovića, udruge sudionika akcije „Plitvice“ i izaslanstva državnog vrha i lokalne samouprave položili su vijence i upalili svijeće kod spomen obilježja.

Nakon otpjevane himne i minute šutnje za poginulog hrvatskog redarstvenika i sve branitelje pale u Domovinskom ratu, vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan predvodio je molitvu za pokojnog Josipa Jovića i za sve preminule redarstvenike i branitelje.

Biskup msgr. Bogdan istaknuo je kako su na obilježavanju 31. obljetnice akcije „Plitvice“ i pogibije hrvatskog redarstvenika Josipa Jovića svi okupljeni s osjećajima dubokoga poštovanja, zahvalnosti i ljubavi. „Naše okupljanje znak je poštovanja prema Josipu i svima koji su položili život za dragu nam Domovinu Hrvatsku. Njezina nas iznimna ljepota, za koju se stoljećima i naraštajima prolijevahu suze i krv, podsjeća na veličinu Božjega dara i promisla. Lijepa Naša, ju-načka zemlja, mila i jedina, sveta i patnička obranjena je i čuvana najdragocjenijim, živim štitom. Kako li samo snažno odjekuju riječi himne koju smo čuli; čisti je to izraz ljubavi, u ljepotama ravnica, planina, u šumu bistrih rijeka i prozirnosti plavoga mora. Jedinstve-

na ljepota koju svakodnevno grie sunčev sjaj, resi bura u granama hrastova poziva na ljubav prema domu i rodu do posljednjega daha i otkucaja srca. Sveta žrtva onih koji su svoje živote nesebično i odlučno ugradili u temelje Hrvatske suverenosti obvezuje nas na neizmjernu zahvalnost.“, rekao je biskup.

Biskup je molio za našu domovinu i za sve poginule branitelje: „Bože, začetniče i izvore mira, daruj mir našemu vremenu, da složni ustrajemo u dobru i da te trajno slavimo i veličamo. Uzdamo se u Tvoju zaštitu i pomoć. Usliši nas u potrebama, da svi u našoj Domovini nađu prikladan i pošten posao te se tako unaprijede uvjeti života i da nas povezuje pravo zajedništvo. Blagoslovi naš narod da nam zemlja donosi obilat rod, da se njime zahvalno služimo na Tvoju slavu. Čuvaj nas od svih nevolja i nepogoda, opasnosti, pošasti i bolesti. ‘Od kuge, gladi, rata i biča potresa osloboди nas Gospodine’. Vrati nam nadu i obnovi snagu za svakodnevni rad i zauzimanje za zajedničko dobro u izgradnji ovoga svijeta, kao početak boljih i sretnijih dana (...) Bože vječni, gospodaru života i smrti, zahvaljujemo Ti na darovanoj slobodi i miru po našem Josipu i svim našim braniteljima koji su svoje živote položili za vječne ideale. Zavrijedili su da ih se spominjemo u zahvalnosti i čuvamo od zaborava. Daj da i nama bude sveto ono za što su dali svoje živote. Zazivamo Tvoje beskrajno milosrđe za sve poginule, nestale i preminule hrvatske branitelje obrani i oslobođanju drage nam Domovine.

OBILJEŽENA 15. OBLJETNICA USTROJAVANJA GMBR

15. obljetnica GMBR HKoV, strojilište vojarne 4. gbr „Pauci“ u Kninu

Foto: MORH/M. Čobanović

U petak, 1. travnja 2022., svečano je u Kninu obilježena 15. obljetnica ustrojavanja Gardijske mehanizirane brigade (GMBR). Svečanost je započela svetom misom u crkvi Gospe Velikoga Hrvatskoga Krsnoga Zavjeta u 09.00 sati. Vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan predvodio je svetu misu uz koncelebraciju vojnih kapelana fra Bože Ančića, fra Ilije Mikulića i gvardijana kninskog samostana fra Josipa Gotovca.

Na svetoj misi sudjelovali su zapovjednik GMBR gbr Dražen Ressler i pripadnici Gardijske mehanizirane brigade, izaslanik predsjednika Hrvatskoga sabora Rade Šimičević, izaslanik predsjednika Vlade Damira Krstičević, izaslanik ministra obrane gb Željko Živanović, zamjenik načelnika GS OS RH gp Siniša Jurković, zapovjednik Hrvatske kopnene vojske gp Boris Šerić, zamjenik zapovjednika HKoV gb Tihomir Kundid, zapovjednik Gardijske oklopno mehanizirane brigade gbr Mijo Validžić, zapovjednik Zapovjedništva za obuku i doktrinu gbr Željko Ljubas, gra-

donačelnik Grada Knina Marijo Ćačić, načelnik PU šibensko-kninske Ivica Kostanić, obitelji poginulih branitelja, njihovi suborci, vatrogasci i pripadnici braniteljskih udruga. Nakon svete mise održana je svečanost polaganja vijenaca i paljenja svijeća ispred spomenika hrvatske pobjede „Oluja 95“ na Trgu dr. Ante Starčevića. Vijence su položili izaslanstvo obitelji poginulih i nestalih hrvatskih branitelja, predsjednik RH Zoran Milanović, izaslanstvo Hrvatskoga sabora, Vlade RH i izaslanstvo predstavnika lokalne samouprave. Molitvu odrješenja predvodio je vojni biskup msgr. Jure Bogdan.

Središnja svečanost obilježavanja 15. obljetnice GMBR HKoV održana je na strojilištu vojarne 4. gbr „Pauci“. Nakon donošenja zastave Republike Hrvatske i podizanje na jarbol, uz zvuke Hrvatske himne, čitanje povjesnice GMBR prigodne govore održali su zapovjednik Gardijske mehanizirane brigade brigadni general Dražen Ressler i predsjednik RH Zoran Milanović.

SPROVOD GENERALA ĐURE ĐEČAKA U VIROVITICI

U ponedjeljak, 4. travnja na gradskom groblju u Virovitici, održani su sprovodni obredi i pokop general-pukovnika Đure Dečaka, zapovjednika u Domovinskom ratu, župana i saborskog zastupnika. Sprovodne obrede predvodio je vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan, u pratnji četvorice svećenika. Na posljednjem ispraćaju sudjelovala je pokojnikova obitelj i rodbina, ratni suborci – hrvatski branitelji, brojni prijatelji i poznanici pokojnika i njegove obitelji. Od pokojnika su se također došli oprostiti predsjednik RH Zoran Milanović, potpredsjednik Vlade RH i ministar hrvatski branitelja Tomo Medved, ministar obrane RH Mario Banožić, ministrica poljoprivrede Marija Vučković, saborski zastupnik Josip Đakić, župan virovitičko-podravski Igor Andrović, gradonačelnik Virovitice Ivica Kirin, brojni hrvatski generali i drugi visoki dužnosnici.

Biskup Bogdan je na početku propovijedi izrazio sućut ožalošćenoj obitelji, rodbini, prijateljima i znancima pok. Đure Dečaka. Istaknuo je kako su groblja uvijek „posebna mjesta s kojih se drugačije motri ljudski život i s kojih se pravi sinteza ljudskog života i djelovanja, od začeća i rođenja do smrti. Isto vremeno naš pogled kao kršćanina i vjernika kod groba usmjeren je prema obzorjima onostranosti, k drugoj obali i drugoj strani o kojoj više doznajemo u božanskoj objavi.“

„Opraštamo se od pok. Đure Dečaka, obiteljskog čovjeka, našeg sugrađanina, domoljuba, branitelja hrvatskog doma i domovine, ratnog zapovjednika, general-pukovnika hrvatske vojske, političkog djelatnika, saborskog zastupnika, virovitičko-podravskog župana, predsjednika Hrvatskog lovačkog društva, kršćanina, katolika, čovjeka... Napustio nas je u 71. godini života. Ovdje smo danas okupljeni u kršćanskoj vjeri i nadi u vječni život, u ljubavi prijatelja i poštovatelja pok. Đure Dečaka. Ovdje smo kao ljudi vjere zagledani u onostranstvo. U vjeri molimo dobrog i milosrdnog Oca da mu bude blag i milosrdan sudac“, rekao je biskup.

Sućut požeškog biskupa msgr. Antuna Škvorčevića pročitao je dekan virovitičkog dekanata vlč. Ivica Šoh. Od pokojnika su se govorima oprostili: u ime Hrvatskog pjevačkog društva „Rodoljub“ gospođa Branka Pavelić Lainson, u ime Hrvatskog lovačkog saveza predsjednik Lovačkog saveza VPŽ Miroslav Buneta, i u ime Hrvatskog generalskog zbora i Udruge dragovoljaca i veterana Domovinskog rata umirovljeni general-pukovnik Slavko Barić.

Tijelo pokojnika pokopano je na gradskome groblju uz vojne počasti. Potom je biskup Bogdan služio misu zadušnicu u franjevačkoj crkvi sv. Roka.

DUHOVNE VJEŽBE ZA DJELATNIKE MINISTARSTVA OBRANE, MINISTARSTVA UNUTARNJIH POSLOVA I PRIPADNIKE ORUŽANIH SNAGA RH

U vrijeme Korizme, tijekom mjeseca ožujka i travnja održan je u 10 termina ciklus duhovnih vježbi za djelatnike Ministarstva obrane, Ministarstva unutarnjih poslova i pripadnike Oružanih snaga RH. Duhovne vježbe vodili su vojni i policijski kapelani, a održavale su se na Velom Lošinju u kući Betanija, na Malom Lošinju u vojarni Kovčanje, u Vinkovcima te u odmoraliju Valbandon kraj Pule.

Duhovne vježbe posebna su prilika za pojedince da rade na svom osobnom rastu, na obnavljanju odnosa s drugima (osobito s obitelji) i s Bogom. Vježbe su osobito prikladne za vojниke i policajce koji se nalaze u posebnim životnim okolnostima što zbog radnoga vremena, odvojenosti od obitelji ili stresa na

poslu. Kapelani su kroz razmatranja i nagonove nastojali potaknuti sudionike duhovnih vježbi da gaje osobnu i obiteljsku molitvu. U teškim vremenima u kakvim se sada nalazimo molitva – razgovor s Bogom – posebno je sredstvo po kojem možemo pronaći sigurnost i duhovni mir. Razmatralo se nad Svetim pismom i u Božjoj Riječi tražio poticaj za vlastiti život.

Sudionici su svakoga dana imali priliku slaviti svetu misu, sudjelovati na pobožnosti križnoga puta i slaviti sakrament pomirenja. Organizirani su i posjeti obližnjim gradovima gdje su se sudionici duhovnih vježbi mogli upoznati s kulturom i povješću mjesta.

MISA POSVETE ULJA U VOJNOM ORDINARIJATU

Na Veliki četvrtak, 14. travnja 2022. u 11.00 sati u kapeli Vojnog ordinarijata, vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan predslavio je misu posvete ulja. Ova misa, u kojoj se blagoslivlja bolesničko ulje i posvećuje krizma, na osobit način očituje zajedništvo prezbitera s njihovim biskupom. Biskup je predvodio euharistijsko slavlje uz koncelebraciju vojnog biskupa u miru msgr. Jurja Jezerinca, generalnog vikara don Marka Mede, biskupskog vikara za pastoral u MUP-u fra Frane Musića OFM, biskupskog vikara za pastoral MORH-a i OS RH don Slavka Rajiča te drugih vojnih i policijskih kapelana. Na misi u sudjelovali i djelatnici Vojnog ordinarijata, pomoćnici kapelana, djelatnici MUP-ove Samostalne službe za suradnju s Vojnim ordinarijatom i MORH-ova Samostalnog odjela za potporu Vojnom ordinarijatu.

Biskup Bogdan u svojoj je propovijedi govorio o važnosti i značenju svećeničke službe. „U ovoj svetoj misi mi svećenici prisjećamo se

svečanog trenutka kad smo sa strahopoštovanjem po prvi put uzeli u svoje ruke kalež - čašu spasenja. To je kalež Posljednje večere. Naslijedili smo ga od samoga Krista, jedinog i vječnog svećenika, posredstvom jednog od dvanaestorice apostola. Taj kalež uzimamo i danas u svoje ruke i ponovno oživljujemo otajstvenu atmosferu Posljednje večere...“ Biskup je istaknuo kako se na Posljednjoj večeri događa prvo i izvorno euharistijsko posvećenje. Apostoli iz Isusovih ruku primaju Njegovo tijelo pod prilikama kruha i Njegovu krv pod prilikama vina. Apostoli se nalaze pred velikom tajnom vjere koju, u onom trenutku, ne razumiju ali će po djelovanju Duha Svetoga početi razumjeti. Duh Sveti će ih i ospособiti slaviti euharistijsku žrtvu.

Tu euharistijsku službu apostoli će predati svojim neposrednim nasljednicima - biskupima, koji će pak to dalje predati budućim biskupima i svećenicima i tako sve do današnjeg dana. „Na svećeničkom ređenju, biskup

je pomazao naše ruke, kako bi pokazao da će upravo te ruke postati povlašteni instrument u rukama Krista, Velikoga svećenika. Tim rukama, novi svećenici će najprije uzeti posvećeni kruh, a zatim kalež pun roda trsova. Nad kruhom i vinom – izgovorit će i ope-tovano kroz cijeli život ponavljati iste riječi koje je izrekao i Krist na Posljednjoj večeri, posvetivši ih i pretvorivši ih u Njegovo Tijelo i Krv.”

Biskup Bogdan istaknuo je kako je svećenik pozvan najprije služiti drugima. On naslje-duje primjer Krista koji je došao da služi, a ne da bude služen. Biskup je citirao riječi sv. Petra koji u svojoj poslanici piše prezbiterima prve Crkve: „Pasite povjerenog vam stado Božje, nadgledajte ga - ne prisilno nego dra-govoljno, po Božju; ne radi prljava dobitka, nego oduševljeno; i ne kao gospodari Baštine, nego kao uzori stada. Pa kad se pojavi Natpastir, primit ćete neuveli vijenac slave.” (1Pt 5,2-4)

Vojni ordinarij je na kraju homiliju zahvalio svećenicima za njihovu službu i rad: „Dra-ga braćo svećenici! Pozdravljam sve vas koji predstavljate našu vojnu biskupiju. Izražavam vam veliko i toplo hvala za Vaš predan-

apostolski rad, često nevidljiv i nepoznat, znan samo Bogu i vama. U zajedničkom slavlju Kristove žrtve svjedočimo istu eu-haristijsku vjeru, zahvalni za dar poziva u sve-ćeničku službu. Isusovo Majci, Majci Krista Svećenika, Gospi Velikog hrvatskog krsnog zavjeta povjeravam našu zajednicu, našu vojno-redarstvenu biskupiju.”

Spominjući se dana kada je Krist podijelio svoje svećeništvo apostolima, biskup je, na-kon homilije, pozvao okupljene prezbitere da obnove svoja svećenička obećanja što su ih dali na dan svoga ređenja.

Nakon svršetka euharistijske molitve biskup je blagoslovio bolesničko ulje. Poslije po-pričesne uslijedio je obred posvete posve-ćenja krizme. Nad krizmom je biskup mo-ljio: „Tebe, stoga, Gospode, usrdno molimo: dostoј se svojim blagoslovom posvetiti ovu pomast i daj joj silu Svetoga Duha djelova-njem moći Tvoga Krista (...) da onima koji će se krštenjem duhovne kupelji novo roditi stvor Krizme u sakrament punog spasenja i života potvrdiš.” Na kraju svete mise, biskup je još jednom čestitao prezbiterima svećenič-ki dan, *dies natalis* njihova svećeništva i svi-ma prisutnima zaželio sretan Uskrs.

SVETA MISA VEĆERE GOSPODNJE

Sveta misa Večere Gospodnje i obredi Veli-kog četvrtka proslavljeni su i ove godine u Vojnom ordinarijatu na zagrebačkom Ksave-ru. Svetu misu je predvodio vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj msgr. Jure Bogdan. Koncelebrirali su biskup u miru msgr. Juraj Jezerinac, generalni vikar Vojnog ordinarija-ta don Marko Medo, biskupski vikar za pa-storal MORH-a don Slavko Rajić, biskupski vikar za pastoral MUP-a fra Frano Musić, vojni kapelan don Mate Mihaljević te gene-ralni tajnik Hrvatske biskupske konferencije vlč. Krunoslav Novak. Propovijedao je vojni biskup u miru msgr. Juraj Jezerinac.

Ističući važnost ovog slavlja u kojem se spo-minjemo ustanovljenja presvete Euharistije i kojim započinjemo sveto Vazmeno trod-nevlje, msgr. Juraj Jezerinac se u osvrnuo na navješteno Evanđelje po Ivanu koje opisuje Isusovu Posljednju večeru riječima: „Bijaše pred blagdan Pashe. Isus je znao da je došao njegov čas, da prijeđe s ovog svijeta Ocu, bu-dući da je ljubio svoje, one u svijetu, do kraja ih je ljubio.” (Iv 13,1)

Biskup je istaknuo da je Pasha poznati židovski blagdan, koji Židovi i danas slave, a podsjeća ih na njihov izlazak iz egipatskoga

ropstva. „Isus se poslužio istim obredom kojim su Židovi slavili Pashu. U tim znakovima njegovi će učenici prepoznati poruku Isusove Pashe. Kao što Židovi slave svoje izbavljenje iz ropstva, kršćani slave svoje oslobođenje od ropstva grijeha i združuju se s raspetim i uskrsnulim Gospodinom. Kao što je bilo potrebno žrtvovano janje, tako se i Isus Krist žrtvovao na križu kako bi nas svojom mukom i krvljvu spasio i otkupio“, rekao je msgr. Jezerinac.

Upravo ova Kristova žrtva čisti nas od grijeha i daje nam novo srce. „Papa Benedikt XVI. kaže za Euharistiju da je jedina kadra promjeniti svijet. Tu se vidi pobjeda ljubavi nad mržnjom, pobjeda života nad smrću. Ova nutarnja preobrazba čovjeka može izazvati lanac preobrazbi koje malo pomalo mogu promijeniti svijet.“

„Stoga nam je dužnost da preko Euharistije molimo za mir u svijetu, koji je danas ugrožen, posebno u Europi. Pohlepa za tuđim teritorijem, imati više i više, ne obazirući se na bližnjega, ta zavist i mržnja stvaraju duroke ponore ne samo među narodima nego i u obiteljima. Zato se danas jako puno govorи o potrebi mira među narodima. Mnogi od zagovornika zaboravljaju da mira nema bez ljubavi. A za procvat ljubavi treba nam čvrsti temelj i plodno tlo, rekao je blaženi kardinal Stepinac sljedećim riječima: ‘Promicanje prave ljubavi ne može činiti samo krvna veza ili zajednički gospodarski, kulturni, društveni ili državni interesi. Prava i preporodna ljubav može biti ondje gdje se ljudi i narodi na jednoj istinskoj, dubokoj vezi međusobno priznaju pravom braćom. A to se nigdje ne može tako uzvišeno postići i ostvariti kao na tlu i temelju presvete Euharistije’“, zaključio je biskup.

OBREDI VELIKOG PETKA U VOJNOME ORDINARIJATU

Drugog dana Vazmenog trodnevlja kršćani se spominju muke Isusa Krista koji na križu „sam sebe dade za grijeha naše“ (Gal 1,4). Obredi Velikog petka – Muke Gospodnje održani su 15. travnja u kapeli Vojnog ordinarijata s početkom u 19.00 sati. Obrede je predvodio vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan. Uz njega su sudjelovali vojni biskup u miru msgr. Juraj Jezerinac, generalni vikar don Marko Medo, biskupski vikar za pastoral MORH-a don Slavko Rajić, vojni kapelan don Mate Mihaljević te tajnik Apostolske nuncijature u RH msgr. Alfred Rayan D’Souza.

Obredi Velikog petka dijele se na tri dijela: službu riječi, klanjanje svetom Križu i svetu pričest. U prvom dijelu obreda, službi čitanja, navješteno je evanđelje muke Gospod-

nje po Ivanu nakon kojeg je biskupski vikar don Slavko Rajić održao prigodnu propovijed. „Veliki petak je dan muke i smrti Gospodina našega Isusa Krista, dan u kojem je čovjek okrutno raspeo i pribio na križ Boga – Spasitelja. Iako je Veliki petak bio trenutni trijumf Zloga i čovjekova grijeha, uskrsnuće Gospodinovo učinilo je Veliki petak danom pobjede, pobjede nad smrću, Sotonom i grijehom.“, započeo je propovijed don Slavko.

Razmatrajući nad mukom i smrću Kristovom, dva pitanja nam se na osobit način nameću. Prvo pitanje je zašto je Bog odabrao baš tako težak i bolan put spasenja čovjeka: „Zašto tolika poniženja, vrijeđanja, pljuvanja, bičevanja, dovođenje naroda da bude sudionik mučenja i ubijanja, da uživa u patnji i razapinjanju čovjeka. Zašto si dopustio

da Sin tvoj gleda taj ljudski teatar, spektakl osude, bičevanja, križnog puta, pribijanja na križ i smrti na križu...Zar Bog nije imao neki manje bolan način spasenja čovjeka?" Don Slavko je istaknuo da „Bog koji je svemoćan i sveznajući može odabratи samo ono što je najbolje i najsavršenije. Spasenje čovjeka po muci i smrti na križu Sina Božjega je najsavršeniji i jedini način spasenja čovjeka. Dakle, po Isusovom križu smo spašeni. Križ je postao simbol Kristove ljubavi. Isus kaže: 'Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za svoje prijatelje' (Iv 15,13)".

„Drugo pitanje koje se nameće meditirajući o muci i smrti Gospodinovoј je: 'Treba li Kristov učenik težiti nasljedovanju svoga Spasitelja i u muci i u križu. Isus u svojoj agoniji muke upućuje vapaj Ocu: 'Oče moj! Ako je moguće, neka me mimođe ova čaša, ali ne kako ja hoću, nego kako hoćeš ti.' I sam Isus je, dakle, htio da ga mimođe muka i smrt na križu. Nije je tražio i zazivao.", naglasio je

don Slavko i zaključio: „Vjernički stav je prihvati križeve. A rješenje u borbi s križevima je Isusovo uskrsnuće. Isus je svojim uskrsnućem pobijedio Zloga, grijeha, pa i smrt. Naši ljudski križevi se mogu pobediti po vjeri u Kristovo uskrsnuće. Zato draga braća i sestre, križevi koji su sastavni dio našega života nisu nepobjedivi. Možemo ih nositi, možemo ih razumjeti, možemo ih svladavati. Križevi su spasonosna sredstva koji vode do Uskrsa. Isus je pobijedio i smrt. Koga da se bojimo? Križ je postao zastava Uskrsloga Krista. Neka križ bude i naša zastava i naš znak kojim se ponosimo i kojega hrabro nosimo. Isuse, tvoj križ neka bude moj putokaz do Svetla. Amen!"

Služba riječi zaključena je svečanom sveopćom molitvom. Uslijedilo je klanjanje svetom Križu. Posljednji dio obreda Velikog petka bila je sveta pričest. Nakon molitve, klanjanja križu i tih molitvi vjernika završeni su obredi Velikog petka u Vojnome ordinarijatu.

VAZMENO BDJENJE U VOJNOM ORDINARIJATU

Na Veliku je subotu, 16. travnja 2022. godine, vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan predvodio Vazmeno bdjenje u kapeli Vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj. Uz njega koncelebrirali su umirovljeni biskup msgr. Juraj Jezerinac, generalni vikar Vojnog ordinarijata don Marko Medo, biskupski vikar za pastoral MORH-a don Slavko Rajić, biskupski vikar za pastoral MUP-a fra Frano Musić OFM, te tajnik Apostolske nuncijature u Zagrebu vlč. Alfred Rayan D'Souza.

Na samom početku, biskup Bogdan je blagoslovio oganj na kojem je zapaljena uskrsna svjeća koja je potom svečano unesena u kapelu uz trostruki usklik „Svetlo Kristovo! Bogu hvala!" Svečani hvalospjev uskrsnoj svjeći otpjevao je fra Frano Musić.

Nakon službe svjetla i čitanja Božje riječi, generalni vikar Vojnog ordinarijata don Marko Medo započeo je propovijed ovim riječima: „Prošla je još jedna godina, došli smo do novog Uskrsa! Za onoga tko ne vjeruje izgubljeno vrijeme koje se više ne vraća. Za onoga tko vjeruje to je stečeno vrijeme, to je korak prema cilju. U ovoj Vazmenoj noći naslućujemo koji je cilj i koji je smjer života! To je Uskrs! U njemu prepoznajemo Božji odgovor na rane tjeskobe, iščekivanja, strahove, slabosti koje su u srcu svakoga čovjeka. (...) Večeras, kao vjernici, izgovaramo ime nade darovane čovjeku koja se zove Isus Krist - Uskrsl! Ovo je noć zahvalnosti. Zahvalni smo jer u mraku vidimo svjetlo, u izgubljenosti pronalazimo put."

Zatim je podsjetio na živote i djelovanje svetaca, od svetoga Pavla koji je hrabro navijestao Krista Uskrsloga, svetog Stjepana blaženog Alojzija Stepinca i Miroslava Bulešića.“ Da Krist nije uskrsnuo - svi ovi ljudi i njihov život bio bi jedan promašaj. Ali nije! Plodovi njihova života su vidljivi i nakon njihove zemaljske smrti. To su ljudi koji su snagom Kristova uskrsnuća spašavali ovaj svijet od potpunog uništenja”, rekao je don Medo. Istaknuo je da potrebno svaki dan se odlučiti za Boga i uvijek obnavljati svoju vjeru te

zaključio: „Kakve li velike radosti za sve nas, ako poput Petra i Ivana, budemo trčali potvrditi snagu svoje vjere u Krista. Mi znamo da čovječanstvo ima svoju svrhu, ima svoj cilj, ima obećanu zemlju: Uskrsnuće! Amen!”

Biskup Bogdan je potom blagoslovio vodu kako se čini u vazmenoj noći te njome blagoslovio narod koji se okupio na ovo slavlje, a nakon toga svi su zajedno obnovili krsna obećanja ispovjedivši svoju vjeru te je bdjenje nastavljeno slavljem presvete euharistije.

USKRS U VOJNOME ORDINARIJATU

Na Uskrs, 17. travnja 2022., u kapelici Vojnog ordinarijata na zagrebačkom Ksaveru proslavljen je svečano euharistijsko slavlje koje je predvodio vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan.

Nakon misnih čitanja, biskup Bogdan uputio je Uskrsnu homiliju. Prisutnim vjernicima protumačio je kako se u prvim stoljećima Crkve Uskrs nije slavio dnevnom misom, nego Uskrsnim bdijenjem. Objasnio je kako je došlo do dnevnih uskrsnih misnih slavlja. Tumačeći ciklus promjene liturgijskih čitanja tijekom tri godine, uputio je okupljene vjernike na ta čitanja i u homiliji ih protumačio. Posebnu pozornost posvetio je prvim svjedocima Isusova uskrsnuća: Mariji Magdaleni, apostolima Ivanu i Petru, o kojima smo slušali u Ivanovu evanđelju.

Apostoli, svjedoci praznog Kristova groba, opisali su sve što se dogodilo svjedočeći o ostvarenju Isusova uskrsnuća. Tako je Crkva primila svjedočanstvo o uskrsnuću raspetoga Krista. Biskup je istaknuo kako se „napomena ‘vidje i povjerova’ tiče na ovoj misi svakoga od nas. Mi danas ‘vidimo’ Crkvu koja živi od prvog uskrsnog jutra, sabire se oko uskrslog Krista svakog prvog dana u tjednu i vjeruje da Uskrsli ostaje prisutan u njoj - po evanđelju koje se na misi naviješta, po posvećenim darovima kruha i vina, pa zaređenim predstojnicima, pa sabranoj zajednici krštenika. Danas želimo dublje gledati i vjerovati.“

Na kraju svete mise, poslije blagoslova hrane, biskup je čestitao Uskrs svim prisutnim vjernicima.

USKRS U 36. HRVCON NA KOSOVU

U nedjelju 17. travnja, u kampu Villaggio - Peć vojni kapelan 36. hrvatskog kontingenta u NATO operaciji KFOR na Kosovu don Antonio Mikulić služio je Uskrsnu svetu misu za pripadnike 1. mehanizirane bojne "Sokolovi".

Okupio se velik broj pripadnika kontingenta. U svojoj propovijedi don Antonio je istaknuo radost uskrsnog jutra i susreta sa Uskrslim Kristom. Naša vjera počiva na čudu uskrsnuća. Krist nas poziva odmaknuti grobni kamen naših grijeha i loših navika. Toliko puta Crkva je mučena, pokopana ali uvijek

nekako miče grobni kamen i ustaje. Svijet je odbacuje ali ona ustrajno korača, naoružana ribarskom udicom i pastirskim štapom. Udicom hvatati ljudske duše za Krista a štapom paziti povjerenog joj stado.

Krist nas poziva postati slobodnim ljudima, preobraženima Njegovom ljubavlju prema nama.

Istoga dana u Prištini, u kapelici kampa Film City, služena je sveta misa, na kojoj su sudjelovali pripadnici zapovjedništva 36. HRVCON.

PAPA FRANJO IMENOVAO MSGR. MILANA ZGRABLIĆA NADBISKUPOM KOADJUTOROM ZADARSKIM

Papa Franjo imenovao je 7. travnja 2022. nadbiskupom koadjutorom zadarskim prečasnog Milana Zgrablića, kanonika Stolnog kaptola i župnika Stolne crkve u Poreču.

Nadbiskup koadjutor zadarski, peto dijete Josipa i Josipe Zgrablić, rođen je u Pazinu 29. kolovoza 1960. Osnovnu školu završio je u Pazinu (1976.), a prva dva razreda srednje škole u Biskupskom sjemeništu u Pazinu. Treći i četvrti razred gimnazije s maturom završio je u Nadbiskupskome sjemeništu „Zmajević“ u Zadru (1980.). Od 1980. do 1986. studirao je teologiju na Visokoj bogoslovnoj školi u Rijeci. Za svećenika Porečke i Pulsko biskupije zaređen je u Rovinju, 8. lipnja 1986.

Nakon svećeničkog ređenja bio je župni vi-kar u Rovinju (1986.-1987.). Potom je bio odgojitelj, prefekt u Nadbiskupskom sjeme-ništu „Zmajević“ u Zadru (1987.-1990.). Po povratku u Porečku i pulsku biskupiju kroz dvije godine obnašao je službu povjerenika za duhovna zvanja. U Papinskom hrvatskom zavodu sv. Jeronima u Rimu boravio je 1992.-1994. Studirao je duhovnu teologiju na Pa-pinskoome sveučilištu „Gregoriana“ u Rimu. Magistrirao je 8. lipnja 1994. Nakon završe-nog studija u Rimu imenovan je voditeljem Pazinskog kolegija s klasičnom gimnazijom (1994.-1997.), kada preuzima i službu rav-na-telja biskupijskog Caritasa do 2007. godine. Osam godina (1997.-2015.) bio je župnik u Rovinju. Od 2008. vodio je Biskupijsku usta-novu za uzdržavanje klera i drugih crkvenih službenika. U rujnu 2015. imenovan je kate-

dralnim župnikom u Poreču. Od 2019. je i kanonik Stolnog kaptola sv. Mavra u Poreču. Tijekom svećeničke službe bio je u više na-vrata članom Svećeničkog vijeća, Zbora sa-vjetnika, Pastoralnog i Ekonomskog vijeća, član Vijeća za umjetnost, izgradnju i obnovu sakralnih objekata, te voditelj Vijeća za litur-giju i crkvenu glazbu, voditelj Vijeća za mla-de, duhovna zvanja i ministrante. Nadbiskup koadjutor zadarski msgr. Milan Zgrablić je 39. pitomac Zavoda sv. Jeronima koji je imeno-van biskupom.

IZ KRONIKE VOJNOG ORDINARIJA MSGR. JURE BOGDANA

PROSINAC 2021.

Split, 6. prosinca 2021., ponedjeljak. U Splitu je proslavljen Dan nebeskoga zaštitnika vojnih kapelanija „Sveti Nikola biskup“ koje djeluju pri Hrvatskoj ratnoj mornarici, Središtu za obuku HRM, Floti HRM, Obalnoj straži, Pomorskoj bazi Split. Svečano sv. misno slavlje u 11.00 sati u crkvi sv. Ante na Poljudu u Splitu predvodio je vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan. U koncelebraciji s biskupom bio je dekan i vojni kapelan don Branimir Projić te policijski kapelani don Hrvoje Relja i don Marko Trogrić. Svetoj misi nazočili su zapovjednik Hrvatske ratne mornarice kontraadmiral Ivo Raffanelli, sa svojim suradnicima – zapovjednicima postrojbi. Na misnom slavlju je sudjelovao i zapovjednik Postaje pomorske policije Split Joso Vujić.

Cetingrad, 7. prosinca 2021., utorak. U mjestu Cetingrad u Gospicko-senjskoj biskupiji biskup je predvodio sv. misu i sprovodne obrede pok. Lucije Medved, majke potpredsjednika Vlade RH i ministra hrvatskih branitelja Tome Medveda. S biskupom su koncelebrirali don Marko Medo generalni vikar VO, cetingradski župnik vlč. Ivica Tolla, vlč. Marijan Ožura, vlč. Stanko Smiljanić i još dvojica svećenika.

Zagreb, 10. prosinca 2021., petak. Godišnjica smrti prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana. Visoko državno izaslanstvo Hrvatskog Sabora i Vlade ujutro u 8.30 sati položilo je cvijeće i upalilo svjeće na grobu predsjednika dr. Franje Tuđmana na Mirogoju. Na čelu izaslanstva bio je predsjednik Hrvatskog Sabora Gordan Jandroković u zajedništvu s predsjednikom Vlade RH Andrejem Plenkovićem, ministrima Tomom Medvedom potpredsjednikom Vlade, Olegom Butkovićem i drugim članovima. Vojni biskup je izmolio prigodnu molitvu za pok. predsjednika.

Istoga dana u 12.00 sati biskup je bio u vojarni „pk Marko Živković“ u Velikoj Gorici - Pleso na obilježavanju tridesete obljetnice osnutka Hrvatskog ratnog zrakoplovstva. Na programu je bio predsjednik RH Zoran Milanović, zapovjednik HRZ brigadni general Michael Križanec, više drugih generala Hrvatske vojske i pripadnika HRZ-a. S biskupom je bio i vojni kapelan o. Danijel Čolo OCD. Pjevala je klapa HRM „sv. Juraj“.

U 19.00 sati biskup je predvodio sv. misu u crkvi sveta Mati Slobode na Jarunu za pok. Franju Tuđmana. Na misi je sudjelovao i predsjednik Vlade RH Andrej Plenković, obitelj pok. Franje Tuđmana i nekoliko stotina vjernika.

Zagreb, 12. prosinca 2021., nedjelja. U Vojnome ordinarijatu slavio sv. misu s narodom za narod.

Zagreb, 14. prosinca 2021., utorak. U povodu Dana HRZ i 30. obljetnice HRZ-a u Domu "Zvonimir" Hrvatske Vojske u 8.30 sati biskup je sudjelovao na programu uručenja priznanja povodom 30. obljetnice HRZ-a. Ministar obrane RH Mario Banožić uručio je priznanja. Pjevala je klapa HRM-a „sv. Juraj“.

Zagreb, 15. prosinca 2021., srijeda. Božićno čestitanje u Vojnome ordinarijatu s početkom u 11.30 sati. Sudjeluju: vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan, vojni biskup u miru msgr. Juraj Jezerinac, generalni vikar i biskupski vikari, dekani, vojni i policijski kapelani, pomoćnici kapelana, djelatnici Samostalnog odjela za potporu, Samostalne Službe za odnose s Vojnim ordinarijatom, sestre SMI. Čestitanje je završilo božićnim domjenkom. Generalni vikar don Marko Medo je iznio presjek dvo-godišnjeg djelovanja u Vojnome ordinarijatu i planovima za budućnost. Potom je biskup održao svoj nagovor i čestitao svima Božić i Novu Godinu.

Velika Buna, 16. prosinca 2021., četvrtak. U Velikoj Buni obilježen je Dan vojne kapelije sv. Ivana od Križa, Dan obavještajnog roda i Dan obavještajne pukovnije. Biskup je u zajedništvu s kapelanom vlč. Dankom Bizzjakom predvodio molitvu kod spomenika za poginule branitelje. Potom je u kapelici služio sv. misu, a nakon svete mise sudjelovao je na prigodnome programu svečanog postroja u vojarni.

Zagreb, 19. prosinca 2021., nedjelja. U kapelici Vojnog ordinarijata slavio sv. misu s narodom za narod i propovijedao.

Zagreb, 20. prosinca 2021., ponedjeljak. Dan Hrvatskog vojnog učilišta dr. Franjo Tuđman i trideseta obljetnica od ustanovljenja HVU-a. Na Hrvatskome vojnom učilištu, u kapelici zajedno s generalnim vikarom don Markom Medom slavio sv. misu. Potom je sudjelovao na svečanome programu i promociji, dodjeli diploma na HVU.

Zagreb, 21. prosinca 2021., utorak. Božićni pohod Ministarstvu obrane, blagoslov i čestitanje u atriju Ministarstva. Sudjelovali su ministar obrane RH Mario Banožić, načelnik GS OS RH admiral Robert Hranj, drugi visoki časnici i zapovjednici.

Istoga dana poslijepodne u Vojnome ordinarijatu bilo je snimanje biskupove Božićne poruke.

Zagreb, 22. prosinca 2021., srijeda. Povodom svetkovine Božića biskup je pohodio Policjsku upravu zagrebačku, slavio sv. misu, susreo se s načelnikom PU zagrebačke Markom Rašićem i čestitao Božić.

Istoga dana poslijepodne na zagrebačkome groblju na Mirogoju, zajedno s generalnim vikarom don Markom Medom i vojnim kapelanom o. Danijelom Čolom, biskup je predvodio sprovodne obrede umirovljenome general pukovniku Josipu Čuletiću. Preminuli general pukovnik Hrvatske vojske je u svoje vrijeme bio zapovjednik Hrvatskog ratnog

zrakoplovstva. U prosincu ove godine navršio je sedamdeset godina života. Umro je od posljedica zaraze Covidom-19. Pokopan je uz visoke vojne počasti. Nakon sprovoda u kapelici Vojnog ordinarijata biskup je slavio misu zadušnicu za pokojnika.

Zagreb, 24. prosinca 2021., petak. Na Badnjak ujutro biskup je slavio sv. misu u kapelici Vojnog ordinarijata. Sv. misu „polnoćku“ biskup je slavio u kapelici Vojnog ordinarijata s početkom u 21.00 sat. S njime su koncelebrirali vikari: don Marko Medo i don Slavko Rajić.

Zagreb, 25. prosinca 2021., subota, Božić. U Vojnome ordinarijatu biskup je prijepodne slavio sv. misu s narodom za narod.

Zagreb, 26. prosinca 2021., nedjelja. Blagdan Svetе obitelji. Slavio sv. misu s narodom za narod u kapelici Vojnog ordinarijata.

Zagreb, 31. prosinca 2021., petak. U 18.00 sati slavio sv. misu zahvalnicu u kapelici Vojnoga ordinarijata. Koncelebrirao je biskup u miru msgr. Juraj Jezerinac.

SIJEČANJ 2022.

Zagreb, 1. siječnja 2022., subota, Svetkovina Marije Bogorodice, Međunarodni dan mira, Nova Godina. Slavio sv. misu u 10.00 sati u kapelici Vojnog ordinarijata u zajedništvu s msgr. Jurjem Jezerincem.

Zagreb, 2. siječnja 2022., nedjelja. Slavio sv. misu u kapelici Vojnog ordinarijata s narodom za narod i propovijedao.

Zagreb, 6. siječnja 2022., četvrtak, Bogojavljenje, Vodokršće. U 10.00 sati predvodio sv. misu i propovijedao, u kapelici Vojnog ordinarijata.

Podrute, 7. siječnja 2022., petak. U mjestu Podrute u župi Mađarevo u Varaždinskoj biskupiji obilježena je godišnjica pogibije europskih promatrača koji su stradali prije

trideset godina. Jugoslavenska narodna armija srušila je helikopter 7. siječnja 1992. u kojem su bila petorica mirovnih promatrača Europske zajednice: pukovnik Enzo Venturini, 1.II.1941. La Spezia - 7.I.1992. Podrute ; Marco Matta, 1.I.1964. Avigliana - 7.I.1992. Podrute; Silvano Natale, 27.IV.1951. Riva del Garda - 7.I.1992, Podrute; Fiorenzo Ramacci, 23.VIII.1958. Viterbo - 7.I.1992. Podrute; Jean-Loup Eychenne, 3.IV.1957. Toulon - 7.I.1992. Podrute.

Prvi dio programa održavao se kod spomen kapelice u Podrutama, podignute u spomen poginulim mirovnjacima. Nakon polaganja vijenaca i svijeća, biskup je predvodio molitvu. S biskupom je bio župnik i policajski kapelan vlč. Vjekoslav Vidaček. Vijence su položili i potom održali govore izaslanik predsjednika RH Dragan Lozančić, izaslanica predsjednika Hrvatskog sabora Zdravka Bušić, izaslanik predsjednika Vlade, ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman, Ilario Schettino iz Veleposlanstva Talijanske Republike, izaslanica veleposlanika Francuske Republike Florence Skrlj, varaždinski župan Andelko Stričak te novomarofski gradonačelnik i saborski zastupnik Siniša Jenkač. U mjesnoj crkvi u Podrutama biskup je predvodio sv. misu. Koncelebrirali su vlč. Vjekoslav Vidaček i vlč. Ivica Horvat.

Zagreb, 10. siječnja 2022., ponedjeljak. U kapelici Vojnog ordinarijata slavio sv. misu za djelatnike Vojnog ordinarijata. Nakon mise, u atriju Vojnog ordinarijata bio je blagoslov zgrade i djelatnika.

Zagreb, 11. siječnja 2022., utorak. Na Hrvatskome vojnom učilištu u ambulanti, msgr. Juraj Jezerinac, msgr. Jure Bogdan i don Marko Medo primili su treću dozu cjepiva protiv Covida-19.

Zagreb, 12. siječnja 2022., srijeda. U vojarni „1. gardijske brigade Tigrovi – Croatia“ proslavljen je Dan vojne kapelaniće „Sveta Obitelj“. U sklopu svečane proslave, vojni

ordinarij msgr. Jure Bogdan pastoralno je po- hodio kapeliju, predvodio obred blagoslova djelatnika vojarne i predslavio svetu misu. Svečano euharistijsko slavlje, vojni biskup predvodio je uz koncelebraciju biskupskog vikara za pastoral MORH-a i OS RH don Slavka Rajića, vojnog kapelana i dekana o. Zdravka Barića SMM i vojnog kapelana don Danka Bizjaka. Na svetoj misi prisustvovali su načelnik stožera i zamjenik zapovjednika ZzP-a brigadni general Ivan Raos, načelnici odjela Stožera Zapovjedništva ZzP-a te ostali pripadnici (predstavnici) postrojbi ZzP-a koji su smješteni u vojarni.

Zagreb, 13. siječnja 2022., četvrtak. Biskup je tradicionalno pastoralno pohodio Ministarstvo unutarnjih poslova. S njime su bili biskupski vikar fra Frane Musić OFM i vlč. Željko Rakošec. Biskup se susreo s potpredsjednikom vlade RH i ministrom unutarnjih poslova Davorom Božinovićem. Potom je biskup pohodio Ravnateljstvo policije. Susreo se s ravnateljem gosp. Nikolom Milinom. Biskup je u velikoj dvorani okupljenima čestitao Božić i Novu godinu te zazvao Božji blagoslov na sve prisutne.

Poslijepodne, biskup je pohodio Prihvativni centar za strance „Ježevu“ u Rugvici. Susreo se s voditeljem centra gosp. Domagojem Lovrićem i suradnicima. Blagoslovio je centar i svima čestitao Božić i Novu Godinu. Potom se biskup susreo s korisnicima centra, izbjeglicama iz više zemalja.

Zagreb, 14. siječnja 2022., petak. Biskup je u pratnji fra Frane Musića OFM pohodio Policijsku akademiju, blagoslovio okupljene djelatnike i polaznike Policijske akademije i svima čestitao Božić i Novu Godinu. Potom je biskup u pratnji fra Frane Musića OFM i policijskog kapelana vlč. Željka Rakošeca po- hodio Ravnateljstvo civilne zaštite. Susreo se s ravnateljem gospodinom Damicom Trutom i suradnicima. Biskup je u prizemlju Ravnateljstva čestitao svima Božić i Novu godinu te je izmolio i blagoslovnu molitvu.

Istoga dana biskup je pohodio Policijsku upravu Zagrebačku, susreo se sa gosp. Mario Rašićem načelnikom i suradnicima. S biskupom su bili policijski kapelan vlč. Marin Drago Kozić i pomoćnik policijskog kapelana Mišo Josipović.

Zagreb, 15 siječnja 2022., subota. Trideseta obljetnica međunarodnog priznanja Republike Hrvatske. Na današnji dan Republiku Hrvatsku priznale su zemlje Europske zajednice (danas Europske unije, tada 12 država). Budući da je zagrebačka katedrala izvan upotrebe nakon razornoga potresa, svetu misu za Domovinu kardinal Josip Bozanić slavio je u crkvi sv. Blaža u Zagrebu. Koncelebrirao je apostolski nuncij msgr. Giorgio Lingua, biskup vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan i još nekoliko svećenika. Na sv. misi bili su predsjednik Hrvatskog Sabora gosp. Gordan Jandrovski, predsjednik Vlade RH Andrej Plenković, ministri Davor Božinović, Tomo Medved, Goran Grlić Radman, Nina Obuljen Koržinek i drugi visoki predstavnici političkih i kulturnih ustanova u RH.

Zagreb, 16. siječnja 2022., nedjelja. Slavio sv. misu u vojnome ordinarijatu s narodom za narod i propovijedao.

Zagreb, 17. siječnja 2022., ponedjeljak. U 12.15 sati vojni biskup msgr. Jure Bogdan blagoslovio je zgradu i djelatnike Hrvatske biskupske konferencije.

Zagreb, 18. siječnja 2022., utorak. U 10.00 sati u Vojnome ordinarijatu biskup je primio prof. Ivana Milotića sa Pravnoga fakulteta u Zagrebu sa skupinom studenata Pravnog fakulteta.

Dubrovnik, 21. - 22. siječnja 2022., petak - subota. Sudjelovao u Dubrovniku na ređenju dubrovačkog biskupa msgr. Roka Glasnovića. Glavni biskup zareditelj bio je msgr. Petar Palić, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanjski, a suzareditelji su bili msgr. Mate Uzinić, riječki nadbiskup koadjutor i dosadašnji apostol-

ski upravitelj Dubrovačke biskupije i msgr. Tomislav Rogić, šibenski biskup. Na slavlju ređenja sudjelovali su brojni nadbiskupi i biskupi iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Srbije i Slovenije.

Dubrovnik, 23. siječnja 2022., nedjelja. Zajedno sa msgr. Božom Radošem i vlč. Krunkom Novakom, biskup je slavio sv. misu u župnoj crkvi sv. Petra u Dubrovniku.

Zagreb, 24. siječnja 2022., ponedjeljak. U sjedištu Hrvatske biskupske konferencije na Ksaveru, održano je zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije. Zasjedanjem je predsjedao predsjednik HBK zadarski nadbiskup msgr. Želimir Puljić. Biskup je sudjelovao na zasjedanju.

Zagreb, 27. siječnja 2022., četvrtak. U sjedištu Hrvatske biskupske konferencije na Ksaveru predsjedao sjednicom za Hrvatski martirologij HBK i BK BiH i (nad)biskupijskih povjerenika za popisivanje žrtava.

Zagreb, 28. siječnja 2022., petak. Na poziv zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića biskup je sudjelovao na prijemu i svečanom objedu u Bogoslovnome sjemeništu u Zagrebu u čast čikaškog nadbiskupa kardinala Blaisea Cupicha.

Zagreb, 29. siječnja 2022., subota. Papa Franjo prihvatio je odreknuće od službe Vrhbosanskog nadbiskupa metropolite kardinala Vinka Puljića. S ovim danom, na stolici vrhbosanskih nadbiskupa stoluje msgr. Tomo Vukšić, dosadašnji nadbiskup koadjutor i apostolski upravitelj Vojnoga ordinarijata u BiH.

Zagreb, 30. siječnja 2022., nedjelja. U Vojnome ordinarijatu slavio svetu misu s narodom za narod i propovijedao.

VELJAČA 2022.

Zagreb, 8. veljače 2022., utorak. Zajedno sa generalnim vikarom don Markom Medom

biskup je pohodio Ministarstvo hrvatskih branitelja. Susreo se s potpredsjednikom Vlade RH i ministrom Tomom Medvedom i suradnicima. U prizemlju biskup se susreo s djelatnicima ministarstva, svima čestitao Novu Godinu i blagoslovio prisutne.

Virovitica, 9. veljače 2022., srijeda. Dan policijske kapelanije bl. Alojzija Stepinca u Virovitici. Biskup je sudjelovao u programu proslave. U župnoj crkvi sv. Roka slavio je sv. misu za policiju. Koncelebrirali su policijski kapelani vlč. Damir Vrabec, vlč. Ivica Horvat, vlč. Vjekoslav Vidaček i vlč. Ozren Bižek. Pjevala je policijska klapa „sv. Mihovil“.

Karlovac - Zagreb, 10. veljače 2022., četvrtak, bl. Alojzije Stepinac. Dan Vojne kapelanije bl. Alojzija Stepinca u HKoV-u u Karlovcu. Biskup se u sjedištu HKoV-a susreo sa zapovjednikom general-pukovnikom Borisom Šerićem. U kapelici bl. Alojzija Stepinca u vojni slavio sv. misu i propovijedao. Koncelebrirali su don Marko Medo generalni vikar, don Ivan Blaževac vojni kapelan u Karlovcu i domaćin slavlja, don Vladislav Mandura, don Danko Bizjak, don Josip Šimatović, don Andrija Markač, don Ivo Borić i još nekoliko svećenika.

Istoga dana poslijepodne vojni ordinarij je sudjelovao u proslavi bl. Alojzija Stepinca u Zagrebu. Središnje misno slavlje bilo je na trgu ispred zagrebačke prvostolnice s početkom u 17.00 sati. Sv. misu je predvodio i propovijedao zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. Koncelebrirali su (nad)biskupi: umirovljeni madridski nadbiskup kardinal Antonio Maria Rouco Varela, msgr. Ivan Devčić riječki nadbiskup metropolit, msgr. Vlado Košić sisački biskup, msgr. Vjekoslav Huzjak bjelovarsko-križevački biskup, msgr. Jure Bogdan vojni ordinarij u RH, msgr. Milan Stipić križevački vladika, msgr. Ivan Šaško pomoćni zagrebački biskup, msgr. Mijo Gorski pomoćni zagrebački biskup, msgr. Ivan Čurić pomoćni đakovačko-osječki biskup i nekoliko desetaka svećenika. Pjevanje su animirali zagrebački bogoslovi. Na sv. misi se okupilo veliko mnoštvo vjernika.

Zagreb, 11. veljače 2022., petak, Međunarodni Dan bolesnika. U kapelici Vojnoga ordinarijata biskup je poslijepodne slavio sv. misu za medicinske sestre i drugo zdravstveno osoblje.

Zagreb, 20. veljače 2022., nedjelja. Slavio sv. misu s narodom za narod u kapelici Vojnog ordinarijata.

Petrinja, 24. veljače 2022., četvrtak. Rano ujutro u noći, ruske trupe su krenule na Ukrajinu. Stravične slike bombardiranja građova, ljudi u bijegu podsjećaju na devedesete godine prošlog stoljeća u Hrvatskoj.

Na poziv vojnog kapelana don Branka Čaglića vojni biskup je predvodio sv. misu u Petrinjskoj vojarni „Pukovnik Predrag Matanović“ i blagoslovio kip sv. Ilike, nebeskog zaštitnika vojne kapelaniye u Petrinji. Kip je izradio gosp. Petar Popijač.

Zagreb, 25. veljače 2022., petak. Počasno-zaštitna bojna obilježila je 28. obljetnicu postojanja te je proslavljen Dan vojne kapelanije „Sveti Valentin“ u vojarni „1. Hrvatski gardijski zbor“. Vojni biskup predslavio je euharistijsko slavlje uz koncelebraciju vojnog kapelana domaćina o. Zdravka Barića SMM, o. Danijela Čole OCD dekana i kapelana, i vojnog kapelana don Danka Bizjaka. Svetoj misi nazočio je državni tajnik g. Branko Hrg, zamjenik načelnika GS OS RH general pukovnik Siniša Jurković, zamjenik zapovjednika PZb pukovnik Marko Čičak, zaposlenici VUNS, i mnogi drugi gosti te pripadnici Počasno zaštitne bojne.

Zagreb, 27. veljače 2022., nedjelja. Slavio sv. misu u 10.00 sati u kapelici Vojnog ordinarijata i propovijedao. Koncelebrirali su msgr. Juraj Jezerinac i don Marko Medo.

OŽUJAK 2022.

Jastrebarsko, 1. ožujka 2022., utorak. U Logističkom centru u Jastrebarskom obilježen je Međunarodni dan civilne zaštite i Dan civilne zaštite u Republici Hrvatskoj.

Prigodnom obilježavanju nazočili su potpredsjednik Vlade i ministar unutarnjih poslova dr. sc. Davor Božinović, ravnatelj Ravnateljstva civilne zaštite dr. sc. Damir Trut, predstavnici operativnih snaga sustava civilne zaštite i djelatnici Ravnateljstva civilne zaštite. Nakon prigodnog programa biskup je u kapelici sv. Fabijana i Sebastijana u negdašnjoj vojarni služio sv. misu za sve umrle pripadnike civilne zaštite i osobe stradale u akcijama zaštite i spašavanja. Koncelebrirali su fra Frano Musić OFM, don Marin Drago Kozić i mjesni župnik iz Jastrebarskog.

Međunarodni dan civilne zaštite obilježava se 1. ožujka, kada je Generalna skupština Ujedinjenih naroda 1990. proglašila taj datum Međunarodnim danom civilne zaštite, kao sjećanje na dan kada je 1972. počela s radom Međunarodna organizacija za civilnu zaštitu sa sjedištem u Ženevi. Ujedno je to datum obilježavanja i Dana civilne zaštite u Republici Hrvatskoj, koji se u RH obilježava od 1992. Odlukom Vlade RH o proglašenju Dana civilne zaštite Republike Hrvatske te je isti definiran Zakonom o sustavu civilne zaštite.

Zagreb, 2. ožujka 2022., srijeda. Čista srijeđa, Pepelnica. U kapelici Vojnog ordinarijata u 8.00 sati slavio sv. misu za djelatnike Vojnoga ordinarijata.

Zagreb, 5. ožujka 2022., subota. U kapelici vojnog ordinarijata poslijepodne, slavio sv. misu za preminulog generala Hrvatske vojske Josipa Čuletića.

Zagreb, 6. ožujka 2022., nedjelja. Slavio sv. misu u kapelici Vojnoga ordinarijata s nandom za narod i propovijedao.

Zagreb, 10. ožujka 2022., četvrtak. Biskup je služio sv. misu za žrtve pandemije u kapelici Vojnog ordinarijata. Na misi su sudjelovali i djelatnici Vojnog ordinarijata.

Sarajevo, 11. - 12. ožujka 2022., petak - subota. Biskup je sudjelovao u Sarajevu na progra-

mu uvođenja u službu Vrhbosanskog nadbiskupa metropolite msgr. Tome Vukšića. Središnje liturgijsko slavlje održano je u Sarajevskoj katedrali Srca Isusova u subotu 12. ožujka s početkom u 10.30 sati. Sv. misu je započeo nadbiskup metropolit u miru kardinal Vinko Puljić. Kad je on simbolički predao biskupski štap svome nasljedniku, misnim slavljem nastavio je predsjedati msgr. Tomo Vukšić. U koncelebraciji su sudjelovali (nad) biskupi: msgr. Tomo Vukšić predsjedatelj slavlja, umirovljeni nadbiskup kardinal Vinko Puljić (Sarajevo), msgr. Franjo Komarica (Banja Luka), msgr. Marko Semren OFM pomoći biskup banjalučki, msgr. Petar Palić (Mostar-Duvno), msgr. Aldo Cavalli apostolski vizitator za župu Međugorje, msgr. Roko Glasnović (Dubrovnik), msgr. Marin Barišić (Split-Makarska), msgr. Tomislav Rogić (Šibenik), msgr. Mate Uzinić (Rijeka), msgr. Mijo Gorski pomoći biskup zagrebački, msgr. Đuro Hranić (Đakovo-Osijek), msgr. Jure Bogdan vojni ordinarij u RH, msgr. Ivan Čurić pomoći biskup đakovačko-osječki, msgr. László Németh (Zrenjanin), msgr. Slavko Večerin (Subotica), msgr. Đura Džudžar (Ruski Krstur), msgr. Fabijan Svalina (Srijemska Mitrovica), msgr. Stanislav Hočević (Beograd), msgr. Kiro Stojanov (Skopje), msgr. Dodë Gjergji (Prizren-Priština), msgr. Rok Gionlesaj (Bar), msgr. Ivan Štironja (Kotor), msgr. Josef Marketz (Gurk-Klagenfurt, Austrija). Ukupno 25 (nad)biskupa. U koncelebraciji je bilo i stotinjak svećenika. U katedrali su prisutni predstavnici Srpske pravoslavne Crkve, Islamske i Židovske zajednice, politički i kulturni predstavnici, brojne redovnice, redovnički poglavari provincijali i drugi redovnici, brojni vjernici katolici. Posluživali su bogoslovi Vrhbosanske dijecezanske bogoslovije i neokatekumenski bogoslovi iz Vogošća. Obred je izravno prenosila BH televizija.

Zagreb, 13. ožujka 2022., nedjelja. Obljetnica izbora pape Franje. Biskup je slavio svetu misu u kapelici Vojnoga ordinarijata. Propovijedao je generalni vikar don Marko Medo. Iz Ukrajine stižu strašne vijesti o ratnim stradanjima, razaranju gradova, osvajanju, ubijanju.

Zagreb, 15. ožujka 2022., utorak. U sjedištu Hrvatske biskupske konferencije prijepodne biskup je predsjedao sjednici Ekonomskog vijeća HBK.

Zagreb, 17. ožujka 2022., četvrtak. S generalnim vikarom don Markom Medom sudjelovao na prijemu kod predsjednika Republike Hrvatske gosp. Zorana Milanovića na Pantovčaku. Predsjednik je pozvao na svečano primanje prigodom umirovljenja generala/admirala i brigadira/kapetana bojnog broda Oružanih snaga Republike Hrvatske. Pjevala je klapa HRM „sv. Juraj“.

Karlovac, 18. ožujka 2022., petak. Na poziv vlč. Andrije Markača sudjelovao u Karlovcu na proslavi sv. Josipa zaštitnika policijske kapelanie. U policijskoj upravi susreo se s načelnikom policijske uprave. Slavio sv. misu za policiju.

Zaprešić, 19. ožujka 2022., subota, sveti Josip. Svetkovina sv. Josipa, zaštitnika Ratne škole „Ban Josip Jelačić“. Sa don Markom Medom, biskup je sudjelovao na proslavi sv. Josipa u Zaprešiću. Na sv. misi bili su polaznici XXIV. naraštaja Ratne škole „Ban Josip Jelačić“, brojni vjernici iz župe Zaprešić. Pjevala je klapa HRM „sv. Juraj“. Program je završio polaganjem Vjenaca i paljenjem svijeća na obiteljskoj grobnici Jelačićevih i biskupovom molitvom odrješenja.

Zagreb, 20. ožujka 2022., nedjelja. U kapelici Vojnog ordinarijata slavio sv. misu s narodom za narod.

Sukošan - Zadar, 21. ožujka 2022., ponedjeljak. Dan 92. krila i SzO Hrvatskog ratnog zrakoplovstva u Zemuniku. U grobljanskoj crkvi svih Svih na groblju Sukošan - Debeljak u Zadarskoj nadbiskupiji, biskup je slavio sv. misu za pokojne pripadnike postrojbe i 7. domobranske pukovnije koji su živote izgubili 1993. u Škabrnji u obrani dostignutih crta u vojno-redarstvenoj operaciji Maslenica. Koncelebrirao je vojni kapelan o. Ivo Topalović SVD. Na mjesnome groblju Sukošan-Debeljak kod središnjeg križa uslijedilo je polaganje vjenaca, i svijeća za poginule branitelje i molitva odrješenja. U vojarni „Pukovnik Mirko Vukušić“ u Zemuniku biskup je sudjelovao na programu dodjeljivanja priznanja, zahvalnica koja je zaslužnim pripadnicima uručio zapovjednik Krešimir Ražov.

Solin, 23. ožujka 2022., srijeda. U Solinu na Gospinome Otoku biskup je sudjelovao u koncelebraciji i obredu prijenosa iz Splita u Solin, zemnih ostataka (tijela) splitskih nadbiskupa metropolita msgr. Frane Franica (Kaštel Kambelovac, 29. prosinca 1912. - Split, 17. ožujka 2007.) i msgr. Ante Jurića (Vranjic, 17. svibnja 1922. - Pula, 20. ožujka 2012). Obojica nadbiskupa su nakon smrti bili pokopani u kriptu konkatedrale sv. Petra u Splitu. Danas su preneseni u Solin i pokopani u kriptu crkve sv. Obitelji na Gospinome Otoku.

Zagreb, 25. ožujka 2022., petak, Naviještenje Gospodinovo, Blagovijest. Papa Franjo je pozvao cijeli svijet da se ujedini u molitvi za mir i posveti Rusije i Ukrajine Bezgrješnom srcu Marijinu. U kapelici Vojnog ordinarijata biskup je predvodio sv. misu za djelatnike Vojnog ordinarijata. Zajedno sa svim okupljenim vjernicima izmolio je „Posvetu Bezgrješnom Srcu Marijinu“.

Zagreb, 27. ožujka 2022., nedjelja. Na četvrtu korizmenu nedjelju, godine kod francjevaca trećoredaca na Ksaverskoj kalvariji u Zagrebu, u organizaciji Vojnog ordinarijata, održan je tradicionalni križni put Hrvatske vojske i policije. Križni put predvodio je vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan, uz sudjelovanje umirovljenog vojnog biskupa Jurja Jezerinca, vojnih i policijskih kapelana iz Zagreba. Sudjelovali su i djelatnici Vojnog ordinarijata, djelatnici Samostalnog odjela za potporu Vojnom ordinarijatu (MORH) i Samostalne službe za suradnju s Vojnim ordinarijatom (MUP), pomoćnici vojnih i policijskih kapelana. Na kraju križnoga puta biskup je izgovorio prigodnu propovijed.

Plitvička Jezera, 31. ožujka 2022., četvrtak. Obilježena 31. obljetnica akcije "Plitvice" i pogibije hrvatskog redarstvenika Josipa Jovića. Spomen na „Krvavi Uskrs“. Službeni program započeo je u 11.00 sati. Branitelji, rodbina pok. Josipa, i mnoštvo drugih. Bio je prisutan i predsjednik Republike Hr-

vatske gosp. Zoran Milanović. Biskup je izmolio prigodnu molitvu odrješenja. Na komemoraciji je uz biskupa bio biskupski vikar za pastoral MUP-a i redarstvenih službi fra Frano Musić OFM i župnik Župe Svih Svetih u Aržanu don Marin Barišić. Pjevala je Policijska klapa „sv. Mihovil“.

SADRŽAJ

ČESTITKA VOJNOGA ORDINARIJA U RH MSGR. JURE BOGDANA ZA USKRS 2022.	3
SVETA STOLICA	5
Pripremni dokument Biskupske sinode	5
Poruka pape Franje za 55. Svjetski dan mira	17
Poruka pape Franje za 30. Svjetski dan bolesnika	22
Poruka pape Franje za Korizmu 2022.....	25
Pismo svetog oca Franje uz čin posvete Bezgrješnomu Srcu Marijinu	28
Molitva - čin posvete Bezgrješnomu Srcu Marijinu	28
Poruka pape Franje za 56. Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija	31
Poruka pape Franje za Svjetski dan misija	35
Poruka Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života	39
HRVATSKI BISKUPI	41
Izvanredno zasjedanje HBK	41
Priopćenje s XXIV. redovitoga godišnjeg zajedničkog zasjedanja BK BiH i HBK	42
Poruka msgr. Zdenka Križića i fra Slavka Sliškovića u povodu Dana posvećenoga života.....	44
Poruka Vijeća HBK za život i obitelj uz Dan života	46
Poruka biskupa Ivica Petanjka za Svjetski dan bolesnika	49
Poslanica predsjednika Hrvatskog Caritasa varaždinskog biskupa Bože Radoša za 16. Tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini	50
Propovijed vojnog ordinarija msgr. Jure Bogdana na blagdan bl. Alojzija Stepinca.....	52
Propovijed vojnog ordinarija msgr. Jure Bogdana na Veliki četvrtak	56
PROMIŠLJANJA	58
Marko TROGRLIĆ, Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata (1975. – 1984.)	58
MOLITVA VELIKOGA ZAVJETA	75
Ante ŠUĆUR - Ante ŠIPIĆ, Policijska klapa „Sveti Mihovil“ – godine nade	77
IZ UREDA VOJNOG ORDINARIJATA	93
DEKRETI I IMENOVANJA.....	99
IZVJEŠĆA I DOGAĐAJI	100
Proslava Božića u 8. HRVCON u Poljskoj	100
Božić u 36. HRVCON na Kosovu	102
Dan vojne kapelaniјe „Sveta Obitelj“	103
Biskupsko ređenje dubrovačkog biskupa msgr. Roka Glasnovića	105
Sveta Misa za domovinu na obljetnicu vojno-redarstvene akcije „Maslenica“	109
Dan policijske kapelaniјe „Sveti Vlaho“ u Dubrovniku	111
Dan policijske kapelaniјe „Blaženi Alojzije Stepinac“	111
Proslava Dana vojne kapelaniјe “Blaženi Alojzije Stepinac” u Karlovcu	113

Blagoslov zavjetnoga kipa sv. Ilike proroka u petrinjskoj vojarni	114
Proslava Dana vojne kapelanije „Sv. Valentin” i 28. obljetnice Počasno-zaštitne bojne.....	115
Početak korizme u Vojnom ordinarijatu.....	116
Obilježen Dan policijske kapelanije „Sveti Josip“	117
Svetkovina sv. Josipa, zaštitnika Ratne škole „Ban Josip Jelačić“	117
Sveta misa povodom Dana 93. krila Hrvatskog ratnog zrakoplovstva.....	120
Čin posvete Bezgrješnomu Srcu Marijinu u Vojnome ordinarijatu	120
Križni put Hrvatske vojske i policije	121
Obilježena 31. obljetnica akcije “Plitvice” i pogibije Josipa Jovića.....	126
Obilježena 15. obljetnica ustrojavanja GMBR	128
Sprovod generala Đure Dečaka u Virovitici	129
Duhovne vježbe za djelatnike Ministarstva obrane, Ministarstva unutarnjih poslova i pripadnike Oružanih snaga RH.....	130
Misa posvete ulja u Vojnom ordinarijatu	131
Sveta misa Večere Gospodnje	132
Obredi Velikog petka u Vojnome ordinarijatu	134
Vazmeno bdjenje u Vojnom ordinarijatu.....	135
Uskrs u Vojnome ordinarijatu	137
Uskrs u 36. HRVCON na Kosovu	137
Papa Franjo imenovao msgr. Milana Zgrablića nadbiskupom koadjutorom zadarskim.....	138
 IZ KRONIKE VOJNOG ORDINARIJA MSGR. JURE BOGDANA	139
 SADRŽAJ.....	147

*Vazmeno bdjenje u Vojnom ordinarijatu RH
Zagreb, 16. travnja 2022.*

